

TOIVAKKA

Elämisen elementit.

TILINPÄÄTÖS 2022

SISÄLLYSLUETTELO

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	1
2. KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET	3
3. YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS.....	5
3.1. KESKI-SUOMI JA TOIVAKKA	5
3.2. OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA	8
3.3. VEROTULOT.....	9
3.4. VALTIONOSUUDET.....	9
3.5. KUNNAN HENKILÖSTÖ.....	10
3.6. YMPÄRISTÖASIAT	11
3.7. MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT	11
3.8. ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ	20
3.9. ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA TEKIJÖISTÄ.....	26
3.10. SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	31
3.11. TALouden TASAPAINOTUS	33
3.12. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	35
4. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	36
4.1. YHDISTELMÄ KONSERNITILIPÄÄTÖKSEEN KUULUVISTA YHTEISÖISTÄ	36
4.2. KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS	36
4.3. OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT	37
4.4. ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ	41
4.5. SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	41
4.6. KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT	42
5. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	46
5.1. KUNNAN TILINPÄÄTÖS JA TUNNUSLUVUT	46
6. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	48
7. KOKONAISTULOT JA MENOT.....	50
8. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	51
8.1. TULOSLASKELMA	51
8.2. RAHOITUSLASKELMA.....	52
8.3. TASE.....	53
8.4. KONSERNINTULOSLASKELMA	55
8.5. KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	56
8.6. KONSERNITASE.....	57
9. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	58
9.1. KÄYTTÖTALouden JA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	59
9.2. VEROTULOJEN ERITTELY.....	59
9.3. RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	60
9.4. YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA	61
9.5. TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	66
9.6. KESKUSVAALILAUTAKUNTA.....	68
9.7. KUNNANVALTUUSTO.....	69
9.8. HALLINTOPALVELUT	71
9.8.1. KUNNANHALLITUS.....	74
9.8.2. HALLINTO- JA TALOUSOSASTO.....	76

9.8.3. HENKILÖSTÖHALLINTO.....	78
9.8.4. PELASTUSTOIMI	80
9.8.5. ELINKEINOTOIMI.....	82
9.9. PERUSTURVALAUTAKUNTA.....	86
9.9.1. SOSIAALITOIMEN HALLINTO	87
9.9.2. IÄKKÄIDEN PALVELUT	88
9.9.3. LAPSIPERHEIDEN PALVELUT	92
9.9.4. LASTENSUOJELU	94
9.9.5. PÄIHDEHUOLTO	96
9.9.6. TYÖIKÄISTEN PALVELUT	98
9.9.7. VAMMAISPALVELUT	100
9.9.8. PERUSTERVEYDENHUOLTO	102
9.9.9. ERIKOISSAIRAANHOITO	103
9.9.10. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	104
9.10. SIVISTYSTOIMI	105
9.10.1. SIVISTYSTOIMEN HALLINTO	106
9.10.2. PERUSOPETUS.....	108
9.10.3. ESIOPETUS.....	116
9.10.4. YLEISSIVISTÄVÄ KOULUTUS (PUULAN SEUTUOPISTO).....	119
9.10.5. KULTTUURITOIMI.....	121
9.10.6. VAPAA-AIKATOIMI	127
9.10.7. VARHAISKASVATUS	137
9.11. YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	142
9.11.1. RAKENNUSVALVONTA	145
9.11.2. YMPÄRISTÖNSUOJELU.....	148
9.12. TEKNINEN LAUTAKUNTA	151
9.12.1. HALLINTO JA SUUNNITTELU	154
9.12.2. YHDYSKUNTASUUNNITTELU.....	156
9.12.3. JÄTEHUOLTO	158
9.12.4. YHDYSKUNTATEKNISET PALVELUT (LIIKENNEVÄYLÄT, PUISTOT JA YLEISET ALUEET)	159
9.12.5. TOIMITILAPALVELUT (KIINTEISTÖT, SIIVOUS-, KIINTEISTÖN- JA RUOKAHUOLTOPALVELUT)	161
9.12.6. MAA- JA METSÄTILAT	168
9.12.7. VESI- JA VIEMÄRIHUOLTOLAITOS	170
9.13. VESIHUOLTO	172
9.13.1. YLEISTÄ	172
9.13.2. KEHITYSNÄKYMÄT.....	172
9.13.3. HALLINTO JA HENKILÖKUNTA	172
9.13.4. VESILAITOKSET JA VERKOSTO	172
9.13.5. OLENNAISET MUUTOKSET VESILAITOKSEN TOIMINNASSA.....	177
9.13.6. TALOUS.....	180
10. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	184
10.1. TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	184
10.2. TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	186
10.2.1. TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	186
10.2.2. TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	188
10.2.3. VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT	190
10.2.4. HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	191
11. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINTARKASTUSMERKINTÄ.....	193

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuoden 2022 tilinpäätös on viimeinen tilinpäätös, jossa Toivakan kunnan rakenteeseen on kuulunut myös perusturvan toimiala sekä siihen liittyvät palvelut. Vuosi 2022 jäänee historiaan myös monista muista tekijöistä; valtakunnalliset ja globaalit tekijät vaikuttivat merkittävästi kaikkien kuntien ja kaupunkien toimintaan. Koronapandemian kanssa painittiin edelleen, lisäksi Venäjän julma hyökkäyssota Ukrainassa muutti merkittävästi Euroopan turvallisuustilannetta vaikuttaen myös muun muassa maailmanlaajuiseen energiakriisiin. Samaan aikaan valmistauduimme historialliseen sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistukseen. Toivakassa se tarkoitti 17 henkilön siirtymistä liikkeenluovutuksella hyvinvointialueelle, mutta euromääräisesti koko perinteisen kuntataloutemme rakenteen muutosta pysyvästi.

Vuoden 2022 talousarvion oli suunniteltu olevan 120 986 € ylijäämäinen. Talousarviomuutosten jälkeen tilikauden arvioitu ylijäämä oli 28 244 €. Kuitenkin tilinpäätös vuodelta 2022 toteutui siten, että tilikauden tulos on 280.834,07 euroa, josta tilikauden ylijäämäksi varausten ja rahastojen muutosten jälkeen, jää 302 278.03 euroa. Vuosikate oli vahva, 1 193 643,52 euroa. Onnistuimme positiivisen vuosikatteen sekä ylijäämäisen tilikauden tuloksen tavoitteessa, vaikka taloudellisia yllätyksiä vuoteen mahtui paljon.

Vuosi oli työntäyteinen ja saimme paljon aikaan. Jokaisella palvelualueella kehitettiin toimintaa ja etsittiin uusiakin ratkaisuja. Helmikuussa 2022 hyväksyimme uuden kuntastrategian. Toivakan elämisen elementtejä olemme vuoden aikana pyrkineet tuomaan kaikin keinoin todeksi ja työ jatkuu. Strategiamme ulottuu aina vuoteen 2030 saakka. Olemme oppiva ja kehittyvä, avoin ja rohkea, aito ja yhteisöllinen. Vuoden aikana panostimme viestintään ja markkinointiin, saimme näkyvyyttä valtakunnallisesti, laajensimme päiväkotitiloihin ja uuteen nuorisotilaan, kehitimme urheilumahdollisuuksia ja käynnistimme kotouttamistyötä. Toivakan kuntaan muutti majoituspalvelusopimuksen myötä kolmisenkymmentä tilapäistä suojelua saavaa henkilöä Ukrainan sodan jaloista. Sivistys- ja hyvinvointipalvelut hyödynsivät monipuolisesti hankerahoitusta ja elokuussa saimme järjestää historiallista kokoomataukoa Toivakkatalon pihassa. Väkeäkin tapahtumassa riitti, ihan asukaslukumme verran.

Verotuloja ja valtionosuuksia saimme yhteensä 16 889 874, 45 euroa, mikä oli huomattavasti edellisvuotta korkeampi summa. Yhtenä keskeisenä tekijänä olivat kiinteistöverojen kasvu (rakennusindeksin nousu) sekä osuudet yhteisöverojen tuotosta. Valtionosuuksissa näkyivät vielä valtion koronatuotet. Toivakan väkiluku vuoden 2022 lopussa oli 2407 henkilöä. Kokonaiskasvu vuoden aikana oli 20 henkilöä. Suunta on oikea, mutta kasvu-uralla pysymisen eteen täytyy tehdä jatkossakin koko ajan töitä. Työttömyys pysyi koko vuoden ajan Toivakassa alle 10 prosentissa, sen ollessa lokakuussa peräti 6,7 prosenttia. Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen osuus vuonna 2022 oli yhteensä 112 818 euroa, joka oli yli 50.000 euroa vähemmän, kuin vuonna 2021.

Odottamattomia taloushaasteita vuoteen toi Keski-Suomen sairaanhoitopiiri viimeisellä toimintavuodellaan. Vaikka tiedossa oli jo ennen vuotta 2022 sairaanhoitopiiriltä kuntien maksettavaksi tulevat alijäämäkertymät, olivat lopulliset luvut ja sairaanhoitopiirin talouskehitys vuoden 2022 aikana kuitenkin paljon odotettua heikompaa. Kaikkineen kustannukset sairaanhoitopiirin alijäämän kattamislaskuista sekä seututerveyskeskuksen alijäämälaskuista nousevat Toivakan osalta 1.097 895,03 euroon. Taseemme ollessa alijäämäinen jo valmiiksi, eivät nämä muutokset ole tuoneet helpotusta talouden haasteisiin, etenkin, kun olemme tehneet vaativaa talouden tasapainotustyötä jo useamman vuoden ajan.

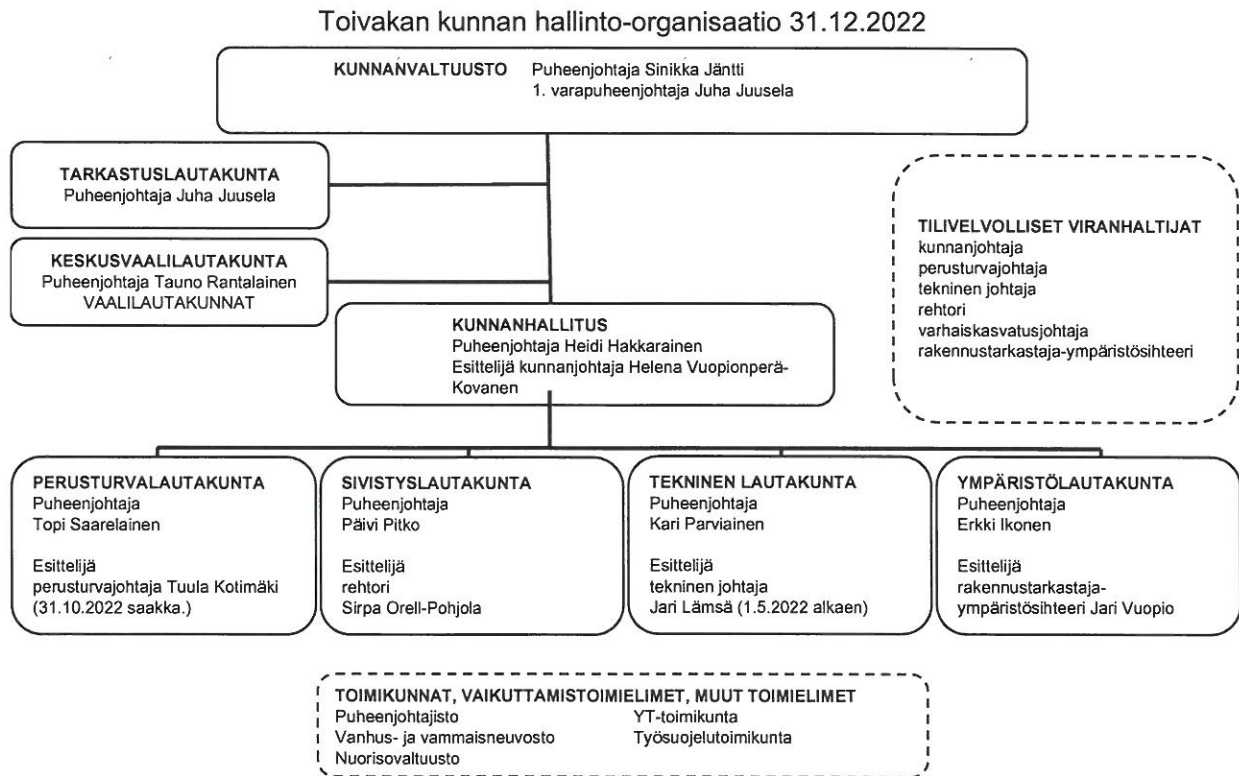
Vuonna 2022 talouden tasapainotusohjelman mukaisilla toimenpiteillä saatiin yli 600 000 euron säästöt. Kumulatiivista alijäämää Toivakan taseessa on vuoden 2022 lopussa -1.614 520,83 edelleen euroa. Kunta haki ja sai harkinnanvaraista valtionosuutta 430.000 euron verran vuoden 2022 lopulla. Tasapainotettavaa taloudessamme riittää edelleen ja ratkaisuja on etsittävä jatkuvasti. Onneksi elinvoimatekijämme ovat kuitenkin vahvat ja niistä meidän on pidettävä kiinni, mennen rohkeasti tulevaa kohti.

Olipahan vuosi! Haluan kiittää lämpimästi vuonna 2022 tehdystä hyvästä yhteistyöstä niin päättäjiämme, yrittäjiämme, sidosryhmiämme kuin mahtavaa henkilöstöäkin. Teemme yhdessä Toivakkaa, joka tuntuu kodilta.

Toivakassa 23.3.2023

Helena Vuopionperä-Kovanen
kunnanjohtaja

2. KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Kuntastrategia on kunnanvaltuuston hyväksymä strategia, josta kunnan kaikki keskeisin päätöksenteko, suunnittelu ja kehittäminen johdetaan. Kuntalain 37§ mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategia tulee tarkistaa vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Toivakan kunnanvaltuusto hyväksyi päivitetyn kuntastrategian 14.2.2022 §:ssä 5. Strategiaproessin taustoitusta käynnistettiin keväällä 2021 järjestämällä verkkopohjaisen kyselyn avulla koonti edelliskauden valtuustolle strategian painopisteistä ja prosessista sekä osana brändityötä kuntalaiskysely. Tuloksia hyödynnettiin syksyn strategiatyössä.

Varsinainen strategiaproessi käynnistettiin uuden kunnanvaltuuston valinnan jälkeen elokuussa 2021. Syksyn ja talven aikana toteutettiin useita iltakouluja ja osallistettiin eri tahoja mukaan strategiatyöhön.

Talousarvion 2022 laadintavaiheessa kuntastrategiaa ei vielä oltu hyväksytty. Tästä syystä talousarvion 2022 tavoitteita ei vielä johdettu päivitetyn kuntastrategian pohjalta.

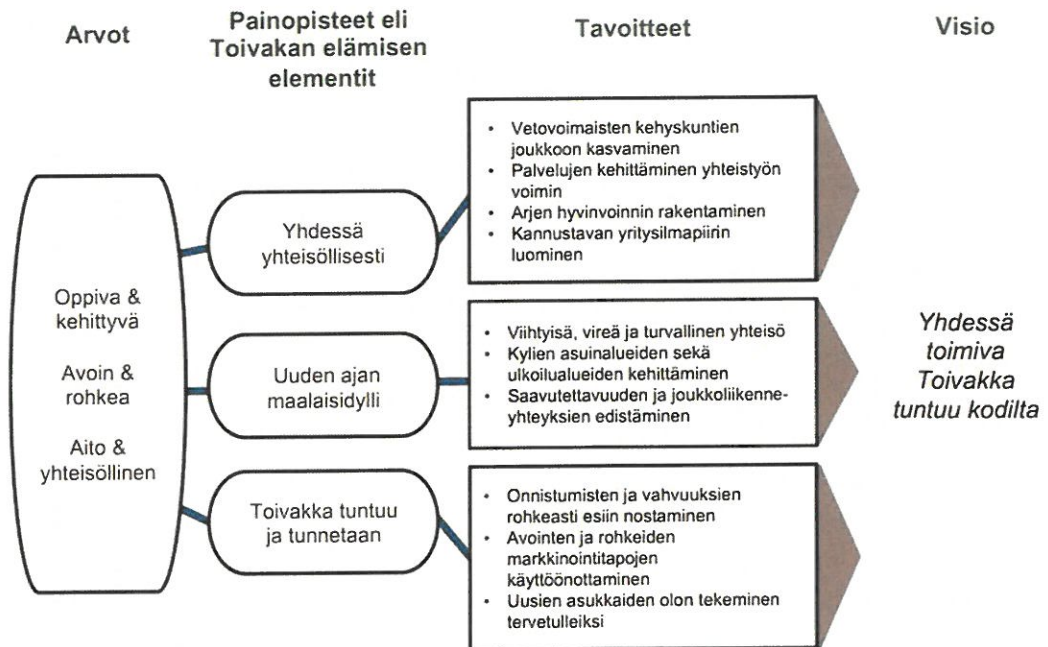
Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;

- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Toivakan kunnan päivitetyn kuntastrategian visiona on *"Yhdessä toimiva Toivakka tuntuu kodilta"*. Elämisen elementeiksi, eli strategisiksi kärjiksi on nostettu *"Yhdessä toimiva Toivakka"*, *"Uuden ajan maalaisidylli"* ja *"Toivakka tuntuu ja tunnetaan"*. Arvoina pidetään edelleen mukana *"oppiva ja kehittyvä"*, *"avoin ja rohkea"* sekä uutena parina *"aito ja yhteisöllinen"*.

TOIVAKKA

3. YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

3.1. Keski-Suomi ja Toivakka

Yleisesti kuntataloudesta

Kuntatalous on vuoden 2022 jäljiltä juuri ja juuri tasapainossa. Vanhan kuntatalouden viimeisenä vuonna investoinnit huomioiva rahoitusjäämä oli 300 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kuntaliiton tekemä vuoden 2022 ennakkollinen tilinpäätösanalyysi osoittaa, että kuntien menot kasvoivat ripeästi, kuntien talous eriytyy vauhdilla ja hyvää tulosta selittävät lähinnä poikkeukselliset, kertaluonteiset tekijät.

Kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulos heikkeni hieman suhteessa aikaisempiin kahteen vuoteen mutta säilyi yhä vahvalla tasolla. Tulos nousi 1,3 miljardiin euroon hyvien verotulojen ja poikkeuserien vuoksi. Tilikauden tulosta ei kuitenkaan yksistään voi käyttää kuntatalouden tasapainon mittarina.

Kuntatalouden kulut kasvoivat vanhojen kuntien viimeisenä vuonna 2022 vauhdilla: 5 prosenttia. Kulukehitys todennäköisesti kasvaa vielä ennakoarvioista, sillä luvut eivät vielä sisällä kaikkia sote-kuntayhtymien laskutuksia. Korona aiheutti viime vuonna yhä kustannuksia, mutta kunnat saivat niihin kompensatioita.

Tilinpäätöksissä näkyy ripeä talouskasvu ja vuotta vauhdittanut odotettua vahvempi työllisyyskehitys. Nämä näkyivät kuntien taloudessa kasvaneina verotuottoina. Yhteisöveron tuotto kasvoi viime vuonna peräti 7 prosenttia, kunnallisvero 5 prosenttia ja kiinteistöverokin yli 6 prosentti

Kuntakentän taloudellinen eriytyminen kiihtyi viime vuonna. Tilikauden tulos oli negatiivinen noin 90 kunnassa. Vuosikatteet pysyivät yli 100 000 asukkaan kaupungeissa lähes ennallaan mutta heikkenivät pienemmissä kunnissa. Kaikki Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset eivät välittyneet kuntatalouteen voimallisesti vielä 2022. Energiakustannukset nousivat 8 prosenttia, mutta nousupainetta jää vielä kuluvalle vuodelle. Yleinen korkotason nousu ei näy vielä kuntien korkokuluissa kuntien korkean suojausasteen vuoksi.

Lähde:Kuntaliitto

Keski-Suomi

Keski-Suomen yritysten yhteenlaskettu liikevaihto jatkoi vahvassa kasvussa vuoden 2022 alkupuoliskolla. Koronakriisistä elpyminen jatkui ja kasvua kertyi 10,5 % vuoden takaisesta. Kasvun taustalla oli mm. tuotantoketjujen häiriöiden helpottaminen ja palvelukysynnän toipuminen pandemiasta. Keski-Suomessa liikevaihdon kasvu on jäänyt kuitenkin koko maan vauhdista. Koko maassa yritysten yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi alkuvuonna 17,3 % edellisvuodesta.

Keski-Suomen yritysten yhteenlaskettu vientiliikevaihto on kehittynyt nousujohteisesti, mutta kasvu on hidasta koko maahan verrattuna. Tammi-kesäkuussa 2022 vientiliikevaihto kasvoi Keski-Suomessa 5,1 % ja koko maassa 29,1 % edellisvuodesta. Teknologiateollisuuden pitkään vahvana jatkunut kasvu on maltillistunut. Metsäteollisuutta kuritti lähes neljä kuukautta kestänyt paperiliiton lakko UPM:n tehtailla.

Rakentaminen kasvun kärjessä

Kaikille päätoimialoille kirjattiin Keski-Suomessa kasvua alkuvuonna 2022. Rakentamisen alan yritysten liikevaihto kasvoi 15,4 % edellisvuodesta. Kasvu oli koko maata vahvempaa. Kysyntään ja nopeaan kustannusten nousuun liittyvä epävarmuus heijastuu kuitenkin tuleviin rakennushankkeisiin. Myös rakennuslupien määrän vähentyminen viittaa markkinan hiljentymiseen.

Yksityisten palvelualojen liikevaihto oli Keski-Suomessa 10,4 %:n kasvussa, kun taas koko maassa 17,4 %. Alkuvuonna 2022 erityisesti majoitus- ja ravitsemistoiminta kasvoi koronarajoitusten hellittäessä ja kysynnän purkautuessa. Yksityisen kulutuksen kasvua varjostaa kuluttajien käytettävissä olevien reaalityöalojen väheneminen. Kuluttajien luottamus sekä omaan että Suomen talouteen on synkentynt.

Teollisuusyritysten liikevaihto ylsi Keski-Suomessa alkuvuonna 9,3 %:n kasvuun, joka jäi kuitenkin selvästi jälkeksi koko maan ripeästä 25,2 %:n kasvusta. Teollisuusyritysten tilanteet vaihtelevat ja tulevassa kehityksessä on paljon epävarmuutta. Vahvat tilauskannat kantavat osaa maan teollisuusyrityksistä pitkälle tulevaan.

Kauppa-ala kasvoi korona-aikana vauhdikkaasti Keski-Suomessa. Pandemian vaikutukset kauppaan ovat vähentyneet, mutta kasvu jatkui edelleen vuoden 2022 alkupuoliskolla 4,9 %:n vauhtia. Liikevaihtoa nostaa myös kohonnut hintataso. Kuluttajien väsymys näkymät ja ostovoiman heikentyminen voivat hillitä jatkossa kaupan alan kasvua.

Työvoimalle on kysyntää

Hyvän työllisyystilanteen jatkumisesta kertoo yritysten henkilöstömäärän kasvu. Henkilöstömäärän vuosimuutos Keski-Suomessa (4,7 %) ylitti alkuvuonna hienokseltaan jopa koko maan kasvun (4,4 %). Henkilöstömäärä kasvoi kaikilla päätoimialoilla – erityisen vahvasti palvelu-aloilla. Ammattityövoiman puute tunnustetaan merkittäväksi kasvun esteeksi useissa yrityksissä.

Epävarmuus leimaa tulevaa

Ukrainan sodan myötä talouden yleiset kasvunäkymät ovat heikentyneet. Vuoden 2022 toisella vuosipuoliskolla kasvun ennakoitaan hiipuvan. Energiakriisin aiheuttama negatiivinen vaikutus alkaa hidastaa kasvua yhä enemmän. Kauppakamarien tekemän kyselyn mukaan keski-suomalaisien yritysten suhdanneodotukset ovat heikentyneet, mutta eivät kuitenkaan romahtaneet.

Lähde: Keski-Suomen aikajana 3/2022

Keski-Suomen väestömäärä

Keski-Suomen väestömäärä väheni ennakkotietojen mukaan 162 henkilöllä vuonna 2022. Kuusi Keski-Suomen kuntaa ylsi muuttovoittoon ja maakunta sai muuttovoittoa yhteensä 1 099 henkilön verran (maan sisäinen muuttoliike ja maahanmuutto huomioiden). Luonnollinen väestömuutos on ennätyskellisesti miinuksella (-1 256). Yhdessäkään Keski-Suomen kunnassa syntyneiden määrä ei ylittänyt kuolleiden määrää.

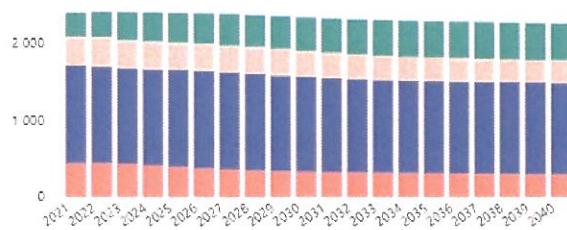
Väestöennuste

Tilastokeskuksen väestöennusteen (2021) mukaan Keski-Suomen väestömäärä laskee maltillisesti, noin 4 %, vuoteen 2040. Kunnista ainoastaan Jyväskylän ja Muuramen ennustetaan kasvavan.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna maakunnan työikäisten (15-64 -vuotiaat) määrä laskee ennusteen mukaan noin 11 000 henkilöllä ja lasten määrässä koetaan noin 8 400:n lasku vuoteen 2040. Iäkkäämpien joukossa 65-74 -vuotiaiden määrä laskee (-7 400), kun taas 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa 16 400:lla. Väestöllinen huoltosuhde on kunnissa korkeimmillaan 2030-luvun jälkipuoliskolla, jolloin Keski-Suomen 14 kunnassa lapsien ja 65 vuotta täyttäneiden määrä ylittää työikäisten määrän

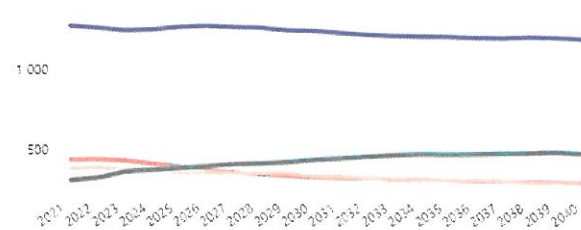
Väestömäärän ennustettu kehitys ikäryhmittäin

Ikäryhmä 0-14 15-64 65-74 75-

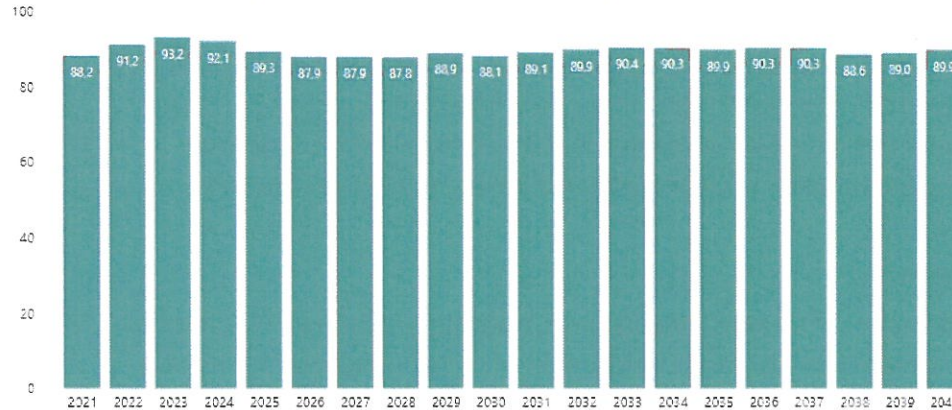

Ikäryhmien määrän ennustettu muutos

Ikäryhmä 0-14 15-64 65-74 75-

Väestöllinen huoltosuhde alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrä suhteessa 15-64-vuotiaaseen väestöön

Lähde: Tilastokeskus
Väestöennuste (2021).
Vuoden 2021 tieto kuvaa
toteutunutta kehitystä.

Työllisyys Keski-Suomessa

Keski-Suomessa oli joulukuun lopussa yhteensä 15 171 työtöntä työnhakijaa. Se on 862 (-5,4 %) vähemmän kuin vuotta aikaisemmin, mutta 2 024 henkilöä enemmän kuin kuukausi aiemmin. Marrasjoulukuun välinen nousu on tyypillistä kausivaihtelua. Työttömien työnhakijoiden osuus maakunnan työvoimasta oli joulukuussa 12,2 prosenttia.

Koko Keski-Suomen alueella työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,2 %. Työttömien työnhakijoiden määrä laski edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta 14:ssä kunnassa. Suhteellisesti eniten laskua tapahtui Petäjävedellä (21,1 %). Suhteellisesti eniten työttömiä työnhakijoita oli Kivijärvellä (16,6 %) ja vähiten Kyyjärvellä (7,1 %). Yhteensä viisi Keski-Suomen kuntaa saavutti alle 10 prosentin työttömyyden.

KeskiSuomessa oli uusia avoimia paikkoja joulukuun aikana 1 729, mikä on 1 054 vähemmän kuin vuosi sitten. Kaikkiaan joulukuussa oli avoinna 3 640 työpaikkaa, mikä on 2 065 vähemmän kuin vuosi sitten. Työpaikoista täytettiin joulukuun aikana 201, joista 27 täyttyi työ- ja elinkeinotoimiston hakijalla.

KeskiSuomessa oli joulukuun lopussa aktivointiasteeseen laskettavien palveluiden piirissä 6 425 henkilöä, mikä on 404 (6,7 %) enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Laajan työttömyyden eli työttömien työnhakijoiden ja palveluissa olleiden yhteismäärä oli joulukuun lopussa 21 596. Se on 458 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Alueellinen taulukko

TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT JA AVOIMET TYÖPAIKAT KUNNITTAIN 2022 JOULUKUUN LOPUSSA
ELY-KESKUS: KESKI-SUOMI

Kunta	Työvoima	Työttömät työnhakijat				Vamm. ja Avoimet					
		Osuus-% työvoimasta	Yhteensä	Miehet	Naiset	Alle 20- vuotiaat	Alle 25- vuotiaat	Yli 50- vuotiaat	Pitkäaik. työttömät	pitkäaik. sairaat	työ- paikat
Hankasalmi	1 937	11,2	216	128	88	5	20	104	54	28	10
Joutsa	1 663	12,9	215	135	80	...	11	116	53	36	27
Jyväskylä	69 786	12,8	8 951	5 277	3 674	314	1 485	2 430	3 189	791	1 310
Jämsä	8 451	14,0	1 180	706	474	35	121	545	357	161	117
Kannonkoski	500	13,0	65	43	22	...	6	33	18	5	...
Karstula	1 543	11,4	176	110	66	...	13	85	48	26	11
Keuruu	3 807	9,8	373	214	159	13	41	169	72	45	41
Kinnula	589	12,2	72	46	26	0	5	45	15	18	6
Kivijärvi	404	16,6	67	44	23	...	5	32	22
Konnevesi	1 056	11,5	121	66	55	66	35	19	6
Kyyjärvi	493	7,1	35	24	11	17	7	...	5
Laukaa	8 460	10,1	855	477	378	31	88	346	210	94	51
Luhanka	284	12,3	35	21	14	25	9	...	0
Multia	593	10,8	64	41	23	0	...	34	17	14	...
Muurame	4 876	7,6	370	207	163	7	30	146	107	34	39
Petäjävesi	1 680	9,3	157	90	67	5	14	63	39	13	14
Pihliperä	1 616	11,0	178	105	73	...	17	86	52	40	12
Saarijärvi	3 728	14,6	543	307	236	21	56	258	108	54	30
Toivakka	1 005	9,4	94	51	43	...	7	42	19	11	12
Uurainen	1 554	10,7	167	96	71	8	17	67	46	16	8
Viitasaari	2 427	10,5	254	170	84	...	34	106	55	53	39
Äänekoski	7 919	12,4	983	582	401	26	114	418	248	135	87
Yhteensä	124 371	12,2	15 171	8 940	6 231	486	2 099	5 233	4 780	1 601	1 834

3.2. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa

Kunnan talousarvio toteutui tilikauden tuloksen osalta talousarviomuutoksista huolimatta ylijäämäisenä. Vuoden 2022 talousarvio oli suunniteltu olevan 120 986 € ylijäämäinen. Talousarviomuutosten jälkeen tilikauden arvioitu ylijäämä oli 28 244 €. Lopullinen tulos oli ylijäämäinen 302 278,03 €. Tähän vaikutti huomattavasti Toivakan kunnalle myönnetty harkinnanvarainen valtionosuuden korotus (430.000,00 €), pysyvien vastaavien myyntien myyntivoitot, puun myyntin tuotot ja sivistystoimen valtionavustukset.

3.3. Verotulot

Verokertymät koko maan tasolla

Verohallinnon vuonna 2022 keräämien verojen nettokertymät olivat yhteensä 81,4 miljardia, joka oli 5,8 miljardia (+7,7 %) enemmän kuin vuonna 2021. Verolajeista euromääräisesti eniten nousivat yhteisöveron (+1,9 mrd. eli +29,3 %), henkilöasiakkaiden tuloveron (+1,8 mrd. eli +5,4 %) sekä arvonlisäveron (+1,2 mrd. eli +5,8 %) kertymät.

Kokonaiskertymän 5,8 miljardin kasvusta noin 2 miljardia eli kolmasosa selittyy kalenterivuotta edeltävän verovuoden veroilla, kun sekä henkilöasiakkaat että yhteisöt maksoivat poikkeuksellisen paljon verovuoden 2021 lisäennakoita ja jäännösveroja vuoden 2022 puolella.

Henkilöasiakkaiden tuloveroa kertyi vuonna 2022 yhteensä 35 502 miljoonaa, joka oli 1 823 miljoonaa (+5,4 %) enemmän kuin vuonna 2020. Palkoista, eläkkeistä ja veronalaisista etuuksista tehtäviä ennakonpidätyksiä kertyi kaikkiaan 32 631 miljoonaa, joka oli 1 219 miljoonaa (+3,9 %) enemmän kuin vuotta aiemmin.

Ennakonpidätysten kasvun taustalla on parantunut talous- ja työllisyystilanne. Vuoden 2022 lopussa tuoreimmat ennakonpidätysten alaisten ansiotulojen ilmoitustiedot ovat marraskuun 2022 verokaudelta. Tammi-marraskuun 2022 ennakonpidätyksen alaiset ansiotulot olivat alustavien tietojen mukaan noin 4,8 prosenttia vuotta aiempaa suuremmat koostuen palkkasumman 6,6 prosentin noususta, eläkkeiden 3,1 prosentin noususta, työttömyysetuuksien reilun 20 prosentin laskusta sekä muiden veronalaisten sosiaalietuuksien vajaan 6 prosentin noususta.

Yhteisöjen tuloveroa kertyi vuonna 2022 yhteensä 8 546 miljoonaa, joka oli 1 934 miljoonaa (+29,3 %) enemmän kuin vuonna 2021. Vuoden 2022 kertymästä 6 167 miljoonaa koski verovuotta 2022, 1 731 miljoonaa verovuotta 2021 ja 648 miljoonaa muita verovuosia. Erityisesti edeltävän verovuoden (eli tässä tapauksessa 2021) lisäennakoiden ja jäännösverojen määrät olivat poikkeuksellisen suuria.

Verovuoden 2022 kiinteistöverotus valmistui lokakuun lopussa. Kiinteistöveroa määrättiin reilulle 2,1 miljoonalle asiakkaalle (+0,5 %) yhteensä 2 077 miljoonaa euroa, mikä oli 84 miljoonaa euroa (+4,2 %) enemmän kuin viime vuonna. Kiinteistöveron määrän kasvuvauhti kiihtyi vuodesta 2021, jolloin kiinteistöveron tuotto kasvoi 2,7 prosenttia. Kasvu johtuu suurelta osin rakennuskustannusindeksin nousun aiheuttamasta rakennusten jälleenhankinta-arvojen korotuksesta.

Toivakan kunnan kertyneet verotulot

Verotulojen kertymä toteutui suunnitellusti budjettimuutoksen jälkeen. Alkuperäinen budjetti vuodelle 2022 verotulokertymän osalta oli 8.888.000,00 euroa. Budjettimuutosten jälkeen arvioitu verotulojen kertymä oli 9.299.000,00 euroa. Lopullinen vuoden 2022 kertymä oli 9.325.214,45 euroa.

3.4. Valtionosuudet

Kuntien valtionosuudet olivat vuonna 2022 yhteensä noin 10,6 miljardia euroa ja kasvoivat valtakunnallisesti noin 580 miljoonalla eurolla (5,8 %) vuodesta 2021. Kuntakohtaiset prosentti muutokset vaihtelivat suuresti muun muassa väestökehityksestä riippuen. Vuosi oli

historiallinen, sillä valtionosuuksissa oli viimeisen kerran huomioitu sosiaali- ja terveystalouden rahoittaminen kuntien kautta.

Peruspalvelujen valtionosuusprosentti laski aiemmasta ja oli vuonna 2022 koko maan keskiarvona 23,59 %.

Peruspalvelujen laskennalliset kustannukset vuonna 2022 olivat 30,9 miljardia euroa (n. 5615 €/asukas) ja siitä kuntien omarahoitusosuus oli 23,6 miljardia euroa (n. 4291 €/asukas). Peruspalvelujen valtionosuus on näiden lukujen erotus, noin 7,3 miljardia euroa. Valtionosuusprosentti on tämän luvun suhde laskennallisiin kustannuksiin. Kuntien kesken valtionosuusprosentti vaihteli ja oli alimmillaan noin 15 ja enimmillään noin 45 % kunnan laskennallisista palvelujen kustannuksista. Valtionosuuksiin sisältyi kuitenkin myös muita merkittäviä eriä kuten verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus, veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvaus sekä näiden lisäksi muita pienempiä laskentatekijöitä.

Oma kokonaisuutensa ovat opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet. Kunnat saivat kokonaisuudessaan nettomääräisesti näitä valtionosuuksia noin 2,7 miljoonaa euroa omarahoitusosuuksien jälkeen. Useimpien kuntien opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslaskelma oli negatiivinen, sillä kunnille maksettavista valtionosuuksista vähennetään omarahoitusosuus toisen asteen koulutuksen rahoittamiseen. Lukiokoulutuksen omarahoitusosuus vuonna 2022 on 90,27 €/asukas ja ammattikoulutuksen 186,42 €/asukas.

Opetus- ja kulttuuriministeriö teki oikaisuja lukuisien kuntien opetus- ja kulttuuritoimen vuoden 2022 valtionosuuspäätöksiin 25.4.2022. Kokonaisuudessaan kuntien OKM-valtionosuudet kasvoivat näiden seurauksena nettomääräisesti noin 12 miljoonaa euroa.

Aiemmin jo lopullisiksi julistetut vuoden 2022 valtionosuuslaskelmat muuttuivatkin vielä heinäkuussa. Merkittävin muutos on veromenetysten kompensaaion lisäys 101 miljoonalla eurolla. Syynä on työmatkakulujen verovähennysoikeuden kasvattaminen, joka leikkasi kuntien verotuloja ja hyvitetiin kunnille tätä kautta. Peruspalvelujen valtionosuuteen tuli koko maan tasolla noin 8,6 miljoonan lisäys, kun kuntaliitosavustuksiin valtionosuuspotista varattu osuus jaettiin kaikkien kuntien kesken.

Toivakan kunnan alkuperäinen valtionosuuksien talousarvio oli 7.054.157,00 euroa. Muutosten jälkeen valtionosuuksia arvioitiin kertyvän 7.155.790,00 euroa. Kunta haki harkinnanvaraista valtionosuuksien korotusta ja sai sitä 430.000,00 euroa. Valtionosuuksia kertyi kokonaisuudessaan 7.564.660,00 euroa.

3.5. Kunnan henkilöstö

Kunnan palveluksessa työskenteli 31.12.2022 yhteensä 125 henkilöä. Edelliseen vuoteen nähden henkilöstömäärä oli kasvanut seitsemällä henkilöllä. Toistaiseksi voimassa olevissa työ- tai virkasuhteissa olevien kokonaismäärä laski kuudella henkilöllä ollen 86. Määräaikaisten työsuhteiden määrä nousi 13 henkilöllä ollen 39.

Henkilöstökulut nousivat edellisestä vuodesta 365 012 euroa.

Terveysperusteiset poissaolot sisältävät sairauspoissaolopäivien lisäksi ammattitaudit sekä työ- ja vapaa-ajan tapaturmat. Terveysperusteisia poissaolopäiviä kertyi yhteensä 2285

kalenteripäivää, mikä oli 657 kalenteripäivää enemmän kuin edeltävänä vuonna. Terveysperusteisten poissaolojen laskennallinen kustannus kunnalle oli 773 150 euroa (350 €/pv).

Henkilöstön osaamisen kehittämiseksi järjestettäviin koulutuksiin on osallistuttu työpäivissä mittattuna 70 päivää vähemmän kuin edellisvuonna. Lähikoulutusten määrä on vähentynyt ja koulutukset ovat siirtyneet entistä enemmän lyhyiksi verkkokursseiksi. Henkilöstöllä on ollut käytössä koulutuslisenksi Hallintoakatemian koulutuksiin. Hallintoakatemian koulutustarjonta on mahdollistanut osallistumisen monen eri aihealueen koulutuksiin.

Yhteistoiminta henkilöstön kanssa on aktiivista ja rakentavaa. Yhteistoimintaelimessä on edustettuna keskeiset henkilöstöryhmät ja yt-toimikunta kokoontuu säännöllisesti. Yhteistoimintaelimessä käsitellään säännölliset lakisääteiset asiat, minkä lisäksi henkilöstön kanssa neuvotellaan erikseen tarpeen mukaan.

Kunnan työsuojelutoiminnasta vastaa työsuojelupäällikkö ja työsuojeluvaltuutetut, jotka muodostavat työsuojelutoimikunnan. Laadukkaalla työsuojelutoiminnalla taataan henkilöstölle turvallinen työskentely-ympäristö. Työsuojelutoimikunta ylläpitää kattavaa työsuojeluohjeistusta, joka ohjaa esimiehiä ja henkilöstöä työssään.

3.6. Ympäristöasiat

Toivakan kunnassa vastuu ympäristöasioiden hoitamisesta on ympäristölautakunnalla, johon kuuluu viisi jäsentä. Ympäristölautakunta toimii kunnassa lupaviranomaisena rakennus- ja ympäristöasioita koskevissa lupa-asioissa. Ympäristölautakunnan toiminnasta ja käsittelemistä lupa-asioista kerrotaan ympäristölautakunnan tilinpäätöstekstissä.

Ympäristöasiat otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa, jäte- ja vesihuollossa, kiinteistöhuollossa ja vesienhoidossa. Yleis- ja asemakaavatasoiseen suunnitteluun sisältyvät tarvittavat maisema-, luonto- ja muut ympäristöselvitykset. Maankäytön suunnittelun yhteydessä hankittu selvitystieto otetaan huomioon kaavamerkinnöissä ja -määräyksissä sekä kaavan täytäntöönpanoon liittyvässä kunnallisteknisessä rakentamisessa ja muun rakentamisen ohjauksessa.

Euromääräisesti merkittävimmät ympäristökulut, -tuotot ja investoinnit liittyvät jätevesien käsittelyyn. Toivakan kunnan vesihuoltolaitos huolehtii koko kunnan alueen jätevesien käsittelystä. Vesinäytteitä otettiin valvontaohjelman mukaisesti myös puhdistamon ylä- ja alapuolisesta vesistöistä. Lisäksi tehtiin kalataloustarkkailu Leppävedessä. Kuivakolun kaatopaikan pitäjänä Toivakan kunta on vastuussa kaatopaikan jälkihoidosta 30 vuoden ajan kaatopaikkatoiminnan päättymisestä. Kaatopaikan toiminta ei ole jatkunut enää vuoden 2001 jälkeen.

3.7. Muut ei-taloudelliset asiat

Toimintakertomuksessa tulee antaa kirjanpitolain 3a luvun mukaisesti tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Toivakan kunta huolehtii sisäisestä valvonnasta valtuuston päättämien periaatteiden mukaisesti.

Toivakan kunnan toiminnassa riskialttein mahdollisuus korruptioon ja lahjontaan on todennäköisimmin hankintojen toteuttamisen yhteydessä. Hankintoja ohjaa valtuuston hyväksymä hankintaohje, jossa korostetaan mm. valmistelun avoimuutta ja vuorovaikutteisuutta.

Toivakan kunnan hankintaohjeen mukaan yli 5000 euron hankinnoista tehdään aina viranhaltijapäätös. Viranhaltijapäätökset ovat nähtävillä kunnan internetsivuilla. Tällöin toimitelmällä ja kuntalaisella on mahdollisuus valvoa viranhaltijapäätösten oikeellisuutta otto-oikeuden keinoin.

Toinen mahdollinen merkittävä korruption kohde, voi olla vaikuttaminen ympäristölupien myöntämiseen ja niiden valvontaan, mutta tällaisesta toiminnasta ei ole havaintoa. Ihmisoikeuksien huomiointi sisältyy Toivakan kunnan arvoihin, joiden mukaan kunta on aito ja vastuullinen.

Arvot

Oppiva ja kehittyvä

Avoim ja rohkea

Päämäärät

Ylivertaista yhteisöllisyyttä

Yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen ovat paras tapa huolehtia koko kunnan hyvinvoinnista. Yhdessä syntyvät myös parhaat ideat ja innovaatiot sekä oppimisen oivallukset. Teemme päätöksiä, jotka luovat edellytyksiä ja alustoja yhteisöllisyydelle ja innostamme kuntalaisia tekemään yhdessä ja osallistumaan.

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

Tavoitteenamme on jättää jälki. Toivakka on paikka, joka herättää hyvän tunteen ja joka muistetaan. Onnistuneella viestinnällä levitetään hyvää tunnetta Toivakasta. Viestintä nostetaan tukitoiminnosta strategiseksi painopisteeksi koko organisaatiossa.

Modernia maalaisidylliä

Tavoitteenamme on, että Toivakka vetää puoleensa asukkaita ja yrittäjiä. Toivakka tarjoaa asukkailleen nykyaikaisen, viihtyisän ja turvallisen maaseutu ympäristön. Asuin ympäristöä kehitetään rohkeasti vastaamaan myös tulevien sukupolvien tarpeita.

Palveluiden Toivakka

Toivakasta saa kaiken, mitä arjessa tarvitsee ja paikalliset palvelut pysyvät, kun niitä käytetään. Hyvät yhteydet takaavat sujuvan arjen ja asioinnin.

Mittarit ja tavoitetasot

1. Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus yli 60 %
2. Kelan ikävakioidun sairastavuusindeksin trendi laskeva suhteessa edelliseen strategiakauteen
3. Toivakan tuntevien ja positiiviseksi mieltävien osuus Jyväskylän seudulla + 10 %
4. Kuntien välinen tulomuutto suhteessa lähtömuuttoon koko strategiakaudella mitattuna + 15 %
5. Päiväkodin ja koulun viiden vuoden lapsiennusteen trendi strategiakauden päättyessä nouseva
6. Työpaikkojen ja yritysten yhteismäärä Toivakassa strategiakaudella yhteensä + 10 %.

Kuntastrategian 2018-2021 toteutuminen

Mittari 1: elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus yli 60 %

Tilastokeskuksella on ollut vuoden 2009 ajan käytössä elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuuden indikaattori. Elämänlaatuindikaattori muodostettiin WHO8-EUROHIS- mittarin sisältämien kahdeksan kysymyksen pohjalta. Elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi tunteviksi määriteltiin ne henkilöt, joiden WHO8-EUROHIS -mittarin kahdeksan kysymyksen keskiarvo on vähintään neljä (lähde: sotkanet).

Mittaristo ei kuitenkaan ole ollut enää strategiakauden aikana käytössä, jonka vuoksi Tilastokeskuksen keräämää dataa ei ole hyödynnettävissä. Kunta ei menneellä strategiakaudella järjestänyt kuntalaisille elämänlaadun kyselyä. Mittarin ja tavoitteen toteutumista ei siis voida arvioida.

Mittari 2: Kelan ikävakioidun sairastavuusindeksin trendi laskeva suhteessa edelliseen strategiakauteen

Kelan ikävakioidun sairastavuusindeksin indikaattori ilmaisee jokaiselle Suomen kunnalle lasketun indeksin avulla miten tervettä tai sairasta väestö on suhteessa koko maan väestön keskiarvoon (= 100). Luku on laskettu ikävakioituna. Kelan Sairastavuusindeksi perustuu kolmeen tilastomuuttajaan: kuolleisuuteen, työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuuteen työikäisistä (16 - 64-vuotiaat) sekä lääkkeiden ja ravintovalmisteiden korvausoikeuksien haltijoiden osuuteen väestöstä. Kukin muuttujista on suhteutettu erikseen maan väestön keskiarvoon, jota merkitään luvulla 100. Lopullinen indeksi on kolmen osaindeksin keskiarvo. Indikaattorin seuranta on päätynyt vuonna 2019, joten viimeisin tulos on vuodelta 2018.

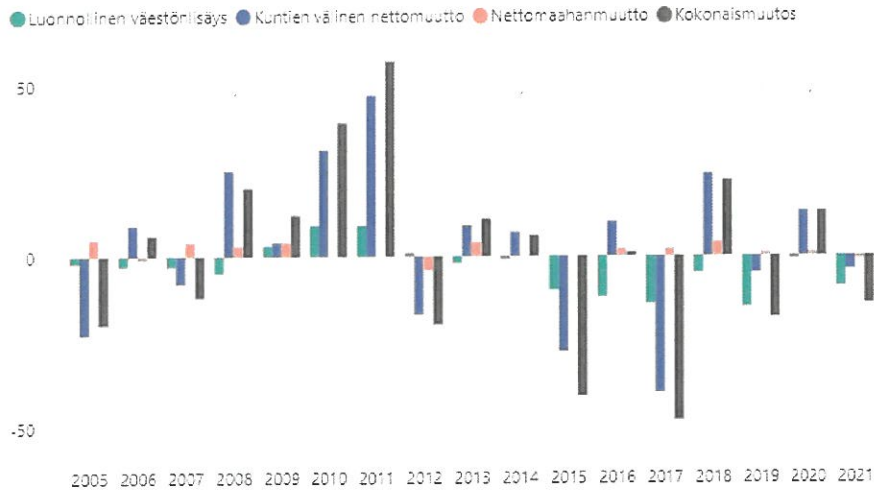
THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioitu (-2019) Info 243

		2014	2015	2016	2017	2018
Toivakka	yhteensä	115,5	98,5	97,0	101,1	104,7

Mittari 3. Toivakan tuntevien ja positiiviseksi mieltävien osuus Jyväskylän seudulla + 10 %

Mittariston ohessa ei ole avattu tapaa, jolla tämä mittarointi toteutetaan. Toivakka on edellisen strategiakauden aikana ja sen jälkeen kasvattanut vahvasti näkyvyyttään niin Jyvässeudulla kuin maakunnallisestikin. Kuitenkaan mitään pohjalukua, johon kasvuprosenttia voisi verrata, ei ole, jonka vuoksi + 10 prosentin kasvun arvioiminen ei ole mahdollista.

Mittari 4. Kuntien välinen tulomuutto suhteessa lähtömuuttoon koko strategiakaudella mitattuna + 15 %

Syntyneiden määrä

Kuntien välistä nettomuuttoa on kuvattu ylemmässä diagrammissa.

Mittari 5. Päiväkodin ja koulun viiden vuoden lapsiennusteen trendi strategiakauden päättyessä nouseva

Mittaristot oppilasennusteesta perustuvat lokakuun 2021 arvioihin.

OPPILASENNUSTE		10/2021							
Kankainen									
	Luokka								
Lukuvuosi	0	I	II	III	IV	V	VI	Yhteensä	
2021 - 2022	7	8	6	5	7	5	10	48	
2022 - 2023	6	7	8	6	5	7	5	44	
2023 - 2024	8	6	7	8	6	5	7	47	
2024 - 2025	5	8	6	7	8	6	5	45	
2025 - 2026	5	5	8	6	7	8	6	45	
2026 - 2027	5	5	5	8	6	7	8	44	

Koulukeskus												
	Luokka											
Lukuvuosi	0	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	YPR	Yhteensä
2021 - 2022	28	22	29	31	38	40	34	30	31	37	2	322
2022 - 2023	15	28	22	29	31	38	40	44	30	31	1	309
2023 - 2024	11	15	28	22	29	31	38	45	44	30	1	294
2024 - 2025	21	11	15	28	22	29	31	45	45	44	1	292
2025 - 2026	17	21	11	15	28	22	29	36	45	45	0	269
2026 - 2027	18	17	21	11	15	28	22	35	36	45	0	248

Touhuvakka vuosina 2021 - 2026

* arvio, sinisellä haastavat arvioitavat vuodet

	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25	2025-26
Touhuvakka Tähtystäjät (1 - 2v)	13(26)	12*(24)	10*(20)	10*(20)	10*(20)
Touhuvakka Tutkijat (2-3v)	19 (2)	13 *(18)	18*	15*	15*
Touhuvakka Tarkkailijat (4 -5v)	23	23*	(5v)15*	18*	18*
Varhaiskasvatuksen opettajat	3	3/4*	3/4*	4*	4*
Lastenhoitajat (kasvatusvastuu)	5+3 määräaik	5+2*/4+2*	5+1*/4+1*	5*	5*
Lapsia yhteensä Touhuvakka	55 (70)	48 (65)*	43 (53)*	43 (53)*	43 (53)*
Henkilökuntaa yhteensä Touhuvakka	11	11*	10*	9*	9*
Kerhotoiminta Touhuvakka lapset	6	5*	5*	5*	5*
Lapsimääräeskarinhoito (koulukeskus)	22	16*	8*	15*	18*
Lastenhoitajat eskarinhoito (TSja EH)	2	2	2	2	2
Koko kirkonkylä lapsiyhteensä	77 (92)	64 (81)*	51 (61)*	58 (68)*	61 (71)*
Henkilökuntaa yhteensä kirkonkylä	13	13	12	11	11

alle 3-v kerroin 2, joten suluisissa laskennallinen lasten määrä, joka vaikuttaa resurssitarpeeseen päiväkodeissa, Touhuvakan vuoroahoito sekä vaka-opettajien SAK-aika huomioitava resurssissa, määräaik. erityisavustajia (1RR 2 KK) HR, KH, TO ei ole huomioitu henkilökunnassa (huomioidaan mitoituksessa eri tavalla)

24.3.2023

TOIVAKKA

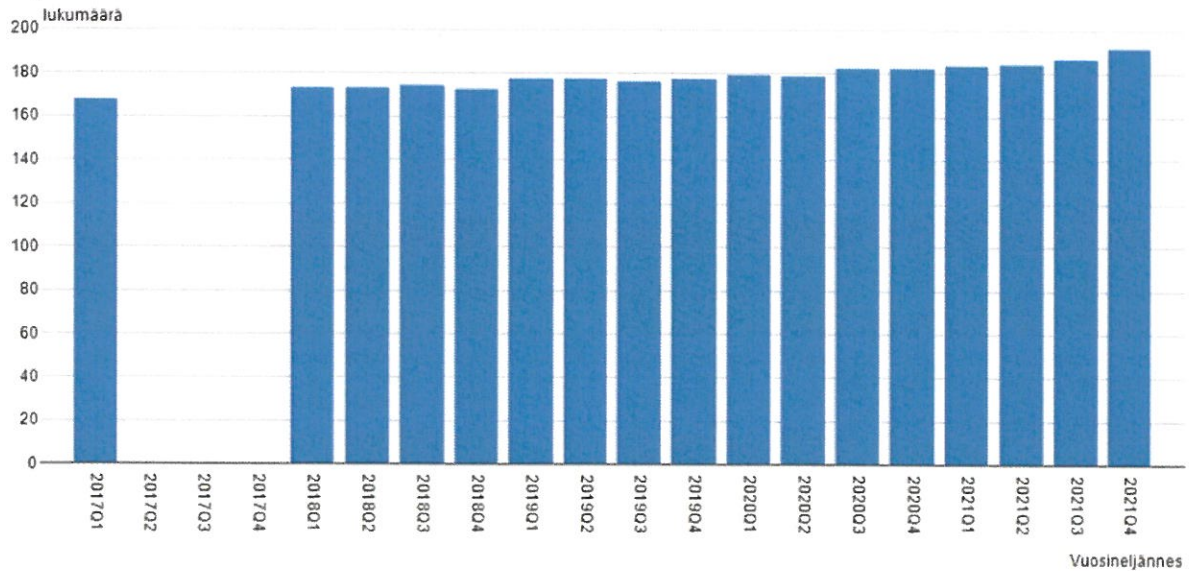
Ruuhiryhmä ja yksityinen perhepäivähoito *

arvio, sinisellä haastavat arvioitavat vuodet

	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25	2025-26
Lapsimäärä Ruuhiryhmä yhteensä	19 (23)	17 (19)*	17 (19)*	15 (17)*	15 (17)*
Varhaiskasvatuksenopettajat	1	1	1	1	1
Lastenhoitajat	2	2	2	2	2
Lapsia yhteensä Ruuhiryhmä	26	23	17	15	15
Henkilökunta yhteensä Ruuhiryhmä	3	3	3	3	3
Kerhotoiminta Ruuhiryhmä lapset	7	5*	0	0	0
lapset yksityinen perhepäivähoito	4/6 tai 8	6*	6*	4*	4*
Yksityinen perhepäivähoitaja /kevät-22?	1/2*	2*	2*	1*	1*

Mittari 6. Työpaikkojen ja yritysten yhteismäärä Toivakassa strategiakaudella yhteensä + 10 %.

Yrityskanta, aloittaneet ja lopettaneet yritykset muuttujina Vuosineljännes. Toivakka, Yhteensä, Yrityskanta.

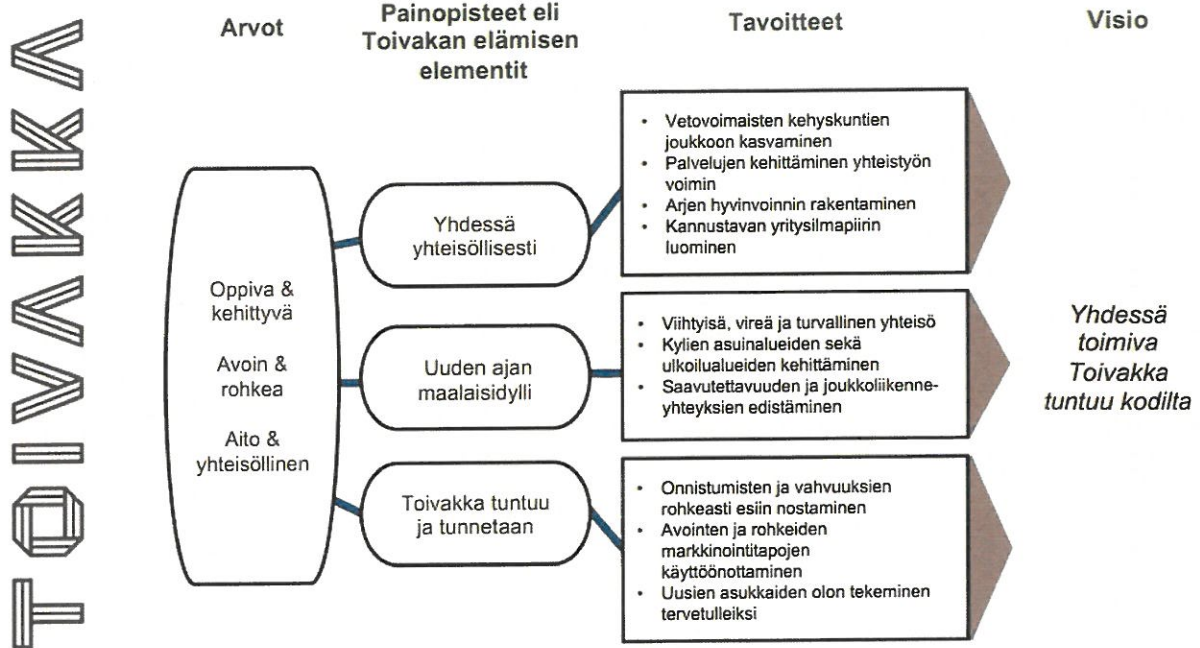
Lähtetiedoissa tapahtuneen menetelmämuutoksen takia lopettaneiden yritysten määrää eikä yrityskannan kokoa ole julkistettu vuoden 2017 kolmen viimeisen neljänneksen osalta. On myös epäselvää, mitä mittaristolla tarkoitetaan; kaikkia työpaikkoja / avoimia työpaikkoja, aloittaneita yrityksiä, lopettaneita yrityksiä vai kaikkia yrityksiä. Indikaattorien tarkemmalla määrittelyllä olisi pystytty mahdollisesti saavuttamaan tarkempaa vertailua.

Prosenttiosuuksien vertailu valituissa mittareissa on haastavaa, sillä lähtötasoa ei ole määritelty tai kirjattu mihinkään ylös strategian valmistelun aikana. Tämä on huomioitava strategiaprozessien mittaristojen laadinnassa jatkossa: mittaristojen tulee olla niin selkeitä ja pohjatasot määriteltyjä, jotta vertailua voidaan aidosti pitkällä aikajänteellä tehdä.

Mittarit eivät myöskään huomioi sitä, että mitä indikaattoreita / mittaristoja on ajateltu hyödynnettävän, eikä sitä, että indikaattorien seuranta on joissain mittaristoissa päättynyt. Tästä syytä tarkkojen arvojen antaminen on haastavaa. Voidaan kuitenkin todeta, että kuntastrategian asettamat mittaristot ja tavoitetasot on saavutettu osittain, mutta esimerkiksi oppilas- ja lapsiennusteet ovat strategiakauden päättyessä laskevia.

KUNTASTRATEGIA 2022-2030

Uusi kuntastrategia hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 14.2.2022.

3.8. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Taseeseen kertynyt alijäämä

Toivakan kunnan taseeseen kertynyt kumulatiivinen alijäämä 31.12.2022 = -1 614 520,83 €.

Alijäämä on katettava 31.12.2024 mennessä. Alijäämän kertymiseen ovat vaikuttaneet useat edellisvuosien kertaluonteiset tapahtumat; KSVH Oy:n lainantakausten realisoituminen, palvelutalon alaskirjaus, Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin haastava talous sekä alijäämien kattaminen. Käyttötalouden tasapainoon pyritty ja sen seuraamista on tehty tiiviisti. Investointitaso on pidetty maltillisena ja uuden pitkäaikaisen lainan ottamista vältetty.

Tasapainottamissuunnitelmaa on päivitetty edelliskerran vuoden 2023 talousarvion yhteydessä. Kertaluonteiset erät tuovat epävarmuutta suunnitelman toteutumisen onnistumiseen. Kunnan on mahdollisessa arviointimenettelyssä painotettava vahvasti monipuolisia elinvoimatekijöitä.

Eriytymiskehityksen haasteet

Maaliskuussa 2023 julkaistu Valtioneuvoston kevään 2023 Kuntatalousohjelma nostaa yhdeksi kuntien haasteeksi eriytymiskehityksen. Suomen hajanainen kuntarakenne, väestön ikääntyminen ja syntyvyyden lasku ovat johtaneet kuntakentän eriytymiseen, joka uhkaa edelleen kiihtyä tulevina vuosina, jos väestörakenteen muutos jatkuu ennustetun kaltaisena. Eriytymiskehitys vaikeuttaa kuntien lakisääteisten tehtävien toteutusta taloudellisesti ja toiminnallisesti kestäväällä tavalla. Se myös vaikeuttaa kuntatalouden ohjausta sekä kunnille annettavien tehtävien ja veloitteiden vaikutusten arviointia. Mitä suuremmat olosuhde-, tarve- ja tulopohjaerot kuntien välille muodostuvat, sitä vaikeampaa valtionosuusjärjestelmällä on tasata eroja siten, että järjestelmä samalla myös kannustaisi kuntia taloudelliseen ja toiminnalliseen tehokkuuteen. (Lähde: VM)

Verotulojen ja valtionosuuksien painoarvojen muutokset

Eriytymiskehitys on johtanut kuntien toiminnan ja talouden näkökulmasta hyvin erisuuntaisiin ja -asteisiin muutospainaisiin. Suurissa ja kasvavissa kunnissa investointipaineet ovat kovat, kun taas pienenevien lapsi- ja nuorisoiäloukkien kunnissa varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden tarve laskee ja haasteena on sopeuttaa sekä palveluverkkoa että toimintaa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta. Vuoden 2023 alussa voimaan tullut sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus tuo myös osaltaan näkyväksi, kuinka suuriksi erot kuntien meno- ja tulorakenteissa ovat ehtineet kasvaa ennen uudistuksen toimeenpanoa. Jotta poikkeamat kunnalta uudistuksessa siirtyvien kustannusten ja tulojen määrässä eivät aiheuttaisi merkittäviä muutoksia kunnan talouden tasapainoon, uudistuksen vaikutuksia tasataan voimakkaasti valtionosuuksiin sisältyvillä rahoituselementeillä. Tämän seurauksena verotulojen ja valtionosuuksien painoarvot kuntakohteisessa verorahoituksessa ovat muuttuneet vuoden 2023 alusta alkaen merkittävästi.

Valtionosuuslaskelmat päivittyvät vielä pitkin vuotta 2023 ja on tärkeää seurata niitä tarkasti sekä tehdä taloussuunnittelua realististen ennusteiden pohjalta.

Verorahoituksen rakenteen muutokset edellyttävät uudenlaista talouden suunnittelua kunnissa. Monien pienten, matalan syntyvyyden vanhusväestövaltaisten kuntien, verorahoitus muuttuu uudistuksen myötä valtionosuuspainotteisesta pääosin omiin verotuloihin perustuvaksi. Tällaiset kunnat ovat aikaisempaa riippuvaisempia omien verotulojensa kehityksestä, ja huolena on, että työikäisen väestön määrän väheneminen heikentää näiden kuntien tulojen kehitystä. Vastaavasti aikaisemmin suhteellisen vähän valtionosuuksia saaneet suuret ja kasvavat kunnat ovat keskimäärin aikaisempaa riippuvaisempia valtionosuuksien kehityksestä. Kasvavien kuntien

tulisi toteuttaa väestönkasvun vaatimat investoinnit kestäväällä tavalla tilanteessa, jossa tulo-
pohja kasvaa viiveellä suhteessa väestön palvelutarpeeseen.

Eriytymiskehitys näkyy myös kuntien edellytyksissä järjestää lakisääteisiä palveluita. Ongelmat
työvoiman saatavuudessa, kaupungistuminen sekä syntyvyyden pieneneminen edellyttävät uu-
sia palveluiden järjestämistapoja niin kunnissa kuin valtakunnallisestikin. Esimerkkinä tästä voi-
daan nähdä vuodesta 2025 voimaan astuva TE-uudistus. Uutta lakisääteistä tehtävää koskeva
lainsäädäntö velvoittaa kuntia järjestämään palvelut yhteistyössä leveämpien hartioden saavut-
tamiseksi ja kustannusten kasvun hillitsemiseksi. (Lähde: VM)

TE-palvelut 2024 -uudistus

TE-palvelut siirtyvät kunnille 1.1.2025. Uudistuksessa työllisyyden ja yritysten kasvua tukevat
julkiset palvelut tulevat osaksi kuntien työllisyys- ja elinvoimatehtäviä. Uudistus etenee edus-
kunnassa suunnitellun aikataulun mukaisesti.

Työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämistä vastuuun sekä työttömyysturvan laajennetun rahoitus-
vastuun siirroilla on huomattavia vaikutuksia kuntien talouteen lähitulevaisuudessa. Uudistuk-
sen voimaantulovaiheessa kuntien kustannukset kasvavat noin 840 milj. eurolla. Lisäksi kunnille
muodostuu jatkossakin kustannuksia palkkatuetusta työllistämisestä, jonka valtionrahoitus siir-
tyy valtionavustuksesta osaksi peruspalveluiden valtionosuutta. Kokonaisuudessaan uudistus li-
sää kuntien valtionosuuksia noin 900 milj. eurolla. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen
osoitetaan kokonaisuudessaan 2,7 mrd. euroa vuonna 2024 ja 3,7 mrd. euroa kehyskauden lo-
pussa vuonna 2027.

Rahoitusta lisätään sekä siirtyvien palveluiden että työttömyysetuuksien rahoitusosuuden kas-
vun kompensoimiseksi. Siirtyvien palveluiden osalta valtionosuuteen lisätään kaksi uutta valti-
onosuus-kriteeriä: työikäinen väestö eli 18–64-vuotiaat sekä työttömien lukumäärä. Näiden li-
säksi vieraskielisyyden painoarvoa korotetaan. Työttömien määrä lasketaan niin sanotun laajan
työttömyyden perusteella, jolloin mukaan pääsevät myös työvoimapalveluiden piirissä olevat
työttömät sekä esimerkiksi palkkatuella työskentelevät. (Lähde: Kuntaliitto)

TE-palveluiden rahoitus:

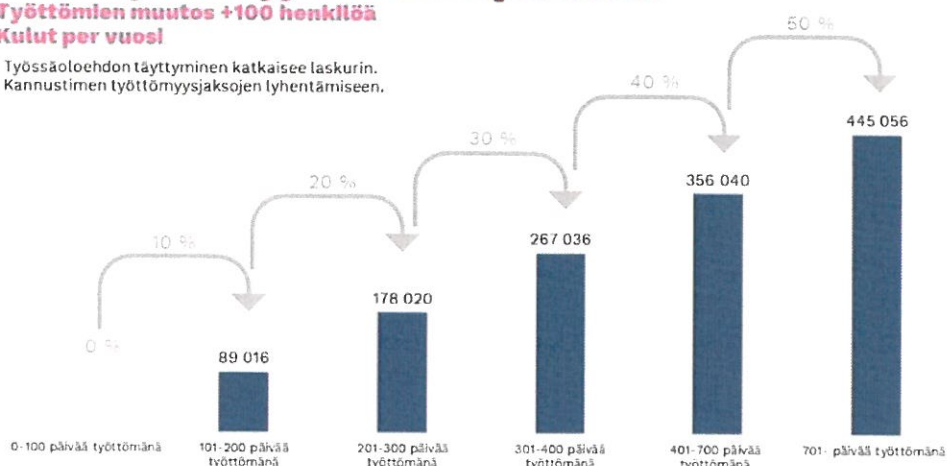

Työttömyyden ehkäisyn todellinen kannustin liittyy etuuskuluihin. Kuntien etuuskulut muuttuvat jatkossa sekä työttömien määrän että porrastetusti työttömyyden keston mukaan. Miten pidempään henkilö on työttömänä, sitä isomman siivun kunta rahoittaa työmarkkinatuen, peruspäivärahan sekä ansiopäivärahan perusosan kuluista. Rahoitusosuus kasvaa ensin sadan päivän välein ja sitten kolmen sadan päivän välein. Korkeimmillaan rahoitusosuus nousee 50 prosenttiin.

TE25: Työttömyysturvakulujen kasvu

Työttömien muutos +100 henkilöä
Kulut per vuosi

Työssäoloehdon täytyminen katkaisee laskurin.
Kannustimen työttömyysjaksojen lyhentämiseen.

¹⁶
Kuntaliitto/Mehtonen/11.10.22
Lähde: hallituksen esitys, FCG:n ja Kuntaliiton laskelmat.

Ensimmäisen sadan päivän ajalta kunnan rahoitusosuus on nolla. Työttömyyden iskiessä valtaosa työnhakijoista löytää uuden työpaikan ensimmäisen kolmen kuukauden sisällä. Näiden henkilöiden etuuskuluja kunnat eivät joudu maksamaan. Korkein rahoitusosuus on mitoitettu vastaamaan kuntien perustoimeentulotuen kustannusta. Yli 700 päivää työttömänä olevien siirtäminen perustoimeentulotuella ei vähennä siten kunnan kuluja.

Kasvaneet työttömyysetuuskulut korvataan palveluiden tapaan valtionosuuksilla. Palveluista poiketen, etuuskulut korvataan kuitenkin kiinteällä valtionosuudella lisäyksellä, jonka suuruus lasketaan uudistushetkellä. Kuntakohtaisen kompensaation suuruus perustuu vuoden 2023 työttömyystietoihin eli siihen paljonko uusi porrastus lisää kunnan etuuskuluja vuoden 2023 työttömyystiedoilla. Kompensaatio ei siten muutu työttömien tai muunkaan määrän mukaan. Korvausta korotetaan ainoastaan vuosittain kansaneläkeindeksillä.

Etusukuluihin liittyvä kannustin on palveluita voimakkaampi. Kompensaatio eli rahoitus pysyy, indeksikorotusta lukuun ottamatta, vuosittain samana. Kulut kuitenkin elävät välittömästi työttömyystilanteen mukaan. Sama logiikka pätee kautta linjan, mikäli kunnan etuuskulut laskevat alle kompensaation, saa kunta käyttää säästyneet rahat haluamallaan tavalla. Palveluista poiketen, etuuskulujen osalta vaikutus on välitön ja täysimääräinen. Sama pätee myös työttömyystilanteen heikentyessä.

Väestökehitys ja väestön ikääntyminen

Keski-Suomen väestömäärä väheni ennakkotietojen mukaan 162 henkilöllä vuonna 2022. Kuusi Keski-Suomen kuntaa ylsi muuttovoittoon ja maakunta sai muuttovoittoa yhteensä 1 099 henkilön verran (maan sisäinen muuttoliike ja maahanmuutto huomioiden). Luonnollinen väestömuutos on ennätyksellisesti miinuksella (-1 256). Yhdessäkään Keski-Suomen kunnassa syntyneiden määrä ei ylittänyt kuolleiden määrää.

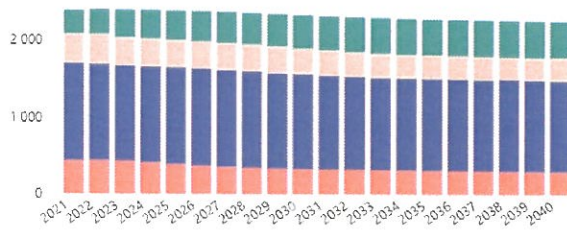
Tilastokeskuksen väestöennusteen (2021) mukaan Keski-Suomen väestömäärä laskee maltillisesti, noin 4 %, vuoteen 2040. Kunnista ainoastaan Jyväskylän ja Muuramen ennustetaan kasvavan.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna maakunnan työikäisten (15-64 -vuotiaat) määrä laskee ennusteen mukaan noin 11 000 henkilöllä ja lasten määrässä koetaan noin 8 400:n lasku vuoteen 2040. Iäkkäämpien joukossa 65-74 -vuotiaiden määrä laskee (-7 400), kun taas 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa 16 400:lla. Väestöllinen huoltosuhte on kunnissa korkeimmillaan 2030-luvun jälkipuoliskolla, jolloin Keski-Suomen 14 kunnassa lapsien ja 65 vuotta täyttäneiden määrä ylittää työikäisten määrän.

Tilastokeskuksen väestöennuste perustuu havaintoihin syntyvyyden, kuolevuuden ja muuttoliikkeen menneestä kehityksestä. Laadittaessa ei oteta huomioon taloudellisten, sosiaalisten eikä muiden yhteiskunta- tai aluepoliittisten päätösten mahdollista vaikutusta tulevaan kehitykseen. Ennuste osoittaa sen, millainen väestökehitys on luvassa, jos ennusteen laadintahetkeä edeltävien vuosien kehitys jatkuisi muuttumattomana.

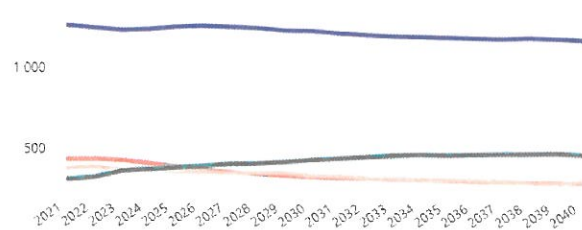
Väestömäärän ennustettu kehitys ikäryhmittäin

Ikäryhmä 0-14 15-64 65-74 75-

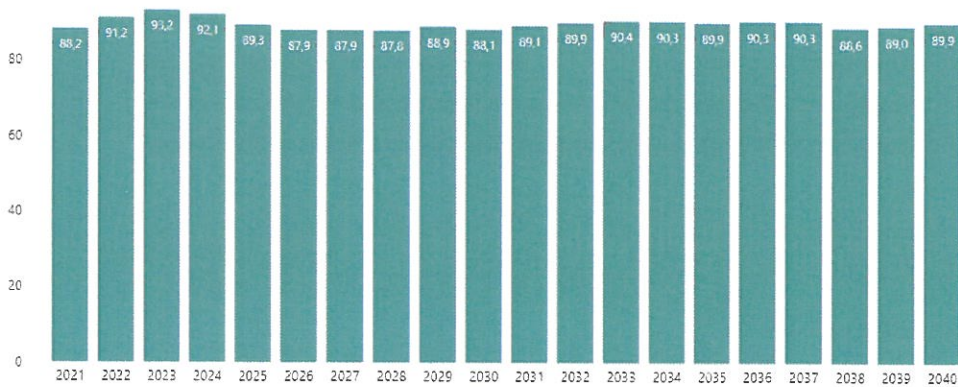

Ikäryhmien määrän ennustettu muutos

Ikäryhmä 0-14 15-64 65-74 75-

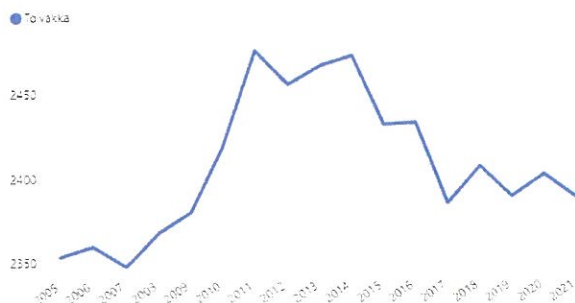
Väestöllinen huoltosuhte (alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrä suhteessa 15-64-vuotiaaseen väestöön)

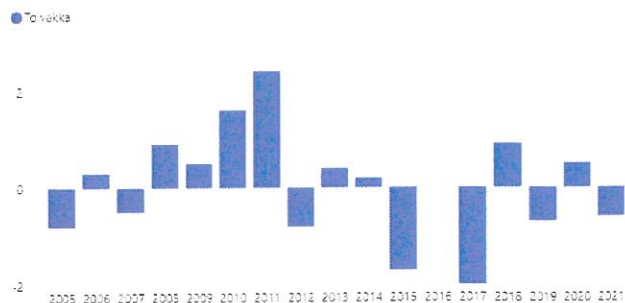
Lähde: Tilastokeskus,
Väestöennuste (2021).
Vuoden 2021 tieto kuvaa
toteutunutta kehitystä.

Vuoden 2022 tilastoja ei tilinpäätöksen laadintahetkellä ollut vielä saatavissa, jonka vuoksi alla olevat diagrammit pohjautuvat vuoden 2021 tietoihin.

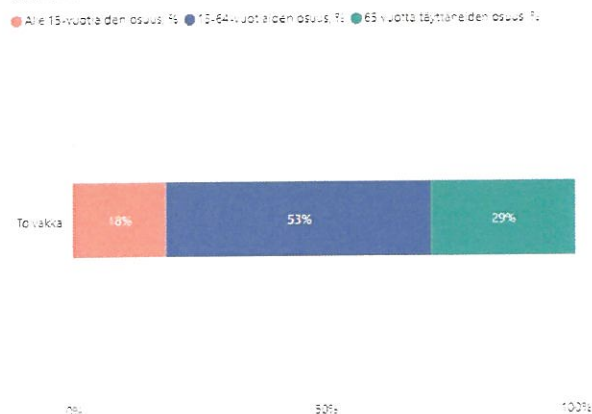
Väestömäärä vuosittain

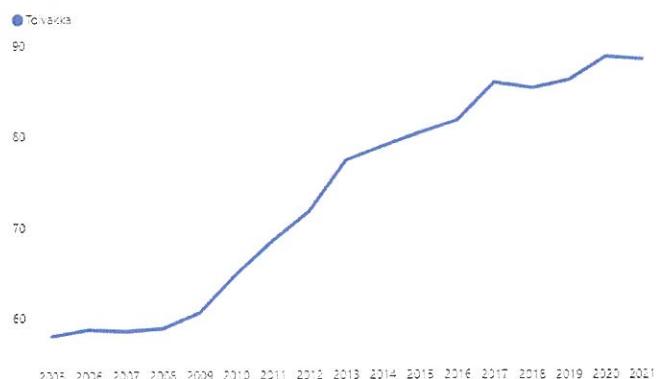
Väkiluvun vuosimuutos, %

Ikärakenne vuonna 2021

Väestöllinen huoltosuhte (0-14 -vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrä suhteessa 15-64 -vuotiaiden määrään)

3.9. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista tekijöistä

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Toivakan kunnanvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteiden mukaan kunnan riskit luokitellaan neljään pääluokkaan:

Strategiset riskit, jotka ovat kunnan pitkän aikavälin tavoitteisiin ja menestystekijöihin kohdistuvia sisäisiä ja ulkoisia uhkia

Operatiiviset riskit, jotka ovat päivittäiseen toimintaan, prosesseihin ja järjestelmiin kohdistuvia uhkia

Taloudelliset riskit, jotka uhkaavat talouden tasapainoa, investointeja tai rahoitusta

Vahinkoriskit, jotka ovat tiettyihin kohteisiin kohdistuvia ennakoitavissa olevia uhkia

Strategiset riskit

Keskeisimpänä strategisena riskinä kunnalle on asetettujen kasvutavoitteiden toteutumattomuus. Kunnan strategisena tavoitteena on kasvaa ja kehittyä. Kunnan taloudellinen perusta on riippuvainen nimenomaan asukasmäärästä ja kasvusta. Kasvun toteutuminen turvaa kehitysmahdollisuudet ja toisaalta sen toteutumattomuus asettaa haasteen kehitymiselle erityisesti taloudellisesta näkökulmasta. Toivakan asukasluku kasvoi vuonna 2022 yhteensä 0,8 prosenttia ja se oli Keski-Suomen kunnista toiseksi suurin kasvaja. Väestön suunta sekä Toivakan väestön ikärakenne osoittavat, että Toivakka on huomattavan elinvoimainen kunta, verrattuna moneen muuhun alueen pieneen kuntaan. Kunnan väestön ikärakenne on mediaani-ikänsä osalta jopa alle maan keskiarvossa ja työikäisiä on kunnan alueella paljon.

Toivakka	2012	2017	2021	2025	2030	2040	2012-21	2012-21/v	2012-21	2012-21/v	2021-25	2021-25/v	2021-25	2021-25/v
Asukasluku	2 455	2 432	2 387	2 383	2 325	2 248	-68	-8	-2,8 %	-0,3 %	-4	-1	-0,2 %	0,0 %
0-5 päivähoito	203	148	132	118	106	99	-71	-8	-35,0 %	-3,9 %	-14	-2	-10,6 %	-1,5 %
6 esilopetus	43	41	28	20	21	18	-15	-2	-34,9 %	-3,9 %	-8	-1	-28,6 %	-4,1 %
7-12 alakoulu	179	209	225	172	147	129	46	5	25,7 %	2,9 %	-53	-8	-23,6 %	-3,4 %
13-15 yläkoulu	71	88	91	122	81	71	20	2	28,2 %	3,1 %	31	4	34,1 %	4,9 %
16-18 lukio/toinen aste	61	64	70	88	89	64	9	1	14,8 %	1,6 %	18	3	25,7 %	3,7 %
19-23 nuoret työikäiset ja op	86	45	57	53	60	43	-29	-3	-33,7 %	-3,7 %	-4	-1	-7,0 %	-1,0 %
24-64 työssäkäyvät	1 255	1 144	1 106	1 075	1 057	1 053	-149	-17	-11,9 %	-1,3 %	-31	-4	-2,8 %	-0,4 %
65-74 eläkkeelle siirtyneet	310	383	379	355	332	301	69	8	22,3 %	2,5 %	-24	-3	-6,3 %	-0,9 %
75-84 eläkkeellä olevat	179	184	228	290	316	286	49	5	27,4 %	3,0 %	62	9	27,2 %	3,9 %
85... Ikääntyneet	68	78	78	90	116	184	10	1	14,7 %	1,6 %	12	2	15,4 %	2,2 %
Huoltosuhde	2012	2017	2021	2025	2030	2040	2012-21	2012-21/v	2012-21	2012-21/v	2021-25	2021-25/v	2021-25	2021-25/v
Toivakka	68,4	81,5	88,2	89,3	88,1	89,9	20	2	29,1 %	3,2 %	1	0	1,2 %	0,2 %
Verrokki	67,1	78,8	89,6	97,5	104,7	108,0	22	2	33,4 %	3,7 %	8	1	8,8 %	1,3 %
Kuntien ka	62,8	72,8	81,3	87,1	92,9	96,7	19	2	29,6 %	3,3 %	6	1	7,1 %	1,0 %
Mediaani-ikä	2011	2017	2021	2025	2030	2040	2012-21	2012-21/v	2012-21	2012-21/v	2021-25	2021-25/v	2021-25	2021-25/v
Toivakka	46,0	48,0	49,0	50,0	52,0	54,0	3	0	6,5 %	0,7 %	1	0	2,0 %	0,3 %
Verrokki	49,5	51,8	54,1	55,6	56,8	57,8	5	1	9,3 %	1,0 %	2	0	2,8 %	0,4 %
Koko maa ka	46,4	48,3	50,2	51,7	53,0	54,4	4	0	8,4 %	0,9 %	1	0	2,9 %	0,4 %
Asi.	2022M09*						2 405	Muutos kpl ja sijaluku koko maassa 2016-2021					-45	70
								Muutos %:ia ja sijaluku koko maassa 2016-2021					-1,85 %	76

Osuus väestöstä	Toivakka	Petäjävesi	Uurainen	Kangasniemi	Joutsa	Laukaa	Hartola	Sysmä	Luhanka	Hankasalmi	Koko maa
Alle 6 -vuotiaat	5,5 %	5,5 %	8,7 %	3,6 %	2,8 %	7,4 %	3,1 %	2,9 %	1,7 %	4,1 %	5,5 %
6-vuotiaat	1,1 %	1,5 %	1,5 %	0,8 %	0,9 %	1,7 %	0,8 %	0,6 %	1,4 %	0,9 %	1,1 %
Alakoulu	9,5 %	9,0 %	12,0 %	5,3 %	4,8 %	10,0 %	3,4 %	3,6 %	4,3 %	7,1 %	6,8 %
Yläkoulu	3,8 %	4,3 %	4,7 %	3,0 %	2,9 %	4,6 %	2,6 %	2,3 %	1,4 %	3,2 %	3,3 %
II aste 16-18 v.	3,0 %	3,4 %	3,6 %	2,6 %	2,4 %	3,8 %	1,8 %	2,5 %	2,1 %	3,1 %	3,2 %
19-24	2,4 %	3,6 %	2,7 %	3,4 %	2,7 %	3,6 %	3,1 %	2,8 %	3,4 %	3,5 %	6,6 %
25-64	46,4 %	47,8 %	46,7 %	44,5 %	44,3 %	48,3 %	44,7 %	42,2 %	43,9 %	46,1 %	50,8 %
65-74	16,2 %	14,3 %	12,2 %	19,7 %	20,9 %	12,2 %	21,6 %	21,6 %	22,5 %	17,7 %	12,8 %
75-84	8,7 %	7,8 %	6,0 %	12,3 %	13,0 %	6,1 %	13,3 %	15,0 %	12,4 %	9,6 %	7,1 %
85-...	3,3 %	2,8 %	1,9 %	4,7 %	5,4 %	2,2 %	5,6 %	6,6 %	6,7 %	4,8 %	2,8 %
Kaikki yht	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Operatiiviset riskit

Operatiivisista riskeistä keskeisimpiä ovat henkilöstöriskit, joista merkittävien on avainhenkilö-riski. Kunnan henkilöstöorganisaatio on kapea ja sen kaikilla tasoilla on avainhenkilöitä, joiden korvaaminen lyhyellä aikavälillä on kunnalle erittäin haasteellista. Äkilliset pitkäaikaiset poissaolot tai irtisanoutumiset voivat heikentää huomattavasti organisaation tuloksellisuutta ja palvelutason ylläpitämistä sekä hallinnollisen työskentelyn laatua. Toisaalta organisaatiossa on myös sellaisia tehtävä- ja rooliyhdistelmiä, jotka aiheuttavat riskin väärinkäytöksistä. Riskipitoiset

rooliyhdistelmät asettavat haasteita sisäiselle ja ulkoiselle valvonnalle. Merkittäviin henkilö-
töriseihin lukeutuu myös osaamisen saatavuuden riski.

Etenkin asiantuntija- ja johtotehtävissä tehtävänkuvat ovat pienessä kunnassa laajoja ja vaativat
erittäin monipuolista osaamista. Näitä riskejä voidaan kuitenkin ennaltaehkäistä esimerkiksi pa-
nostamalla työnantajamielikuvaan ja toimiviin rekrytointiprosesseihin sekä perehdyttämiseen.

Muita merkittäviä operatiivisia riskejä ovat tietojärjestelmä- ja tietosuojariskit. Nykyorganisaat-
tiot toimivat entistä enemmän tietojärjestelmien varassa ja tietojärjestelmien pettäminen voi
heikentää tai lamauttaa täysin organisaation tai sen osan. Tietosuojariskit voidaan luokitella
operatiivisten riskien lisäksi kaikkiin muihinkin riskiluokkiin. Tietosuojavahingot voivat aiheuttaa
sekä toiminnallista että taloudellista vahinkoa ja pahimmillaan aiheuttaa esimerkiksi maineva-
hinkoa, jolla on strategisia vaikutuksia.

Taloudelliset riskit

Talouriskit ovat Toivakan kunnan riskienhallinnan osalta tällä hetkellä suurimmat. Tilinpäätök-
sen 2022 myötä kunnalla on -1 614 520,83 euroa, joka tulee kattaa vuoden 2024 loppuun men-
nessä. Uhka arviointimenettelyyn päätymisestä on siis jo vuoden 2023 tilinpäätöksen perus-
teella. Tärkeää taloudenhoidossa on huolehtia käyttötalouden tasapainosta sekä pystyä perus-
telemaan kunnan elinvoimatekijät, myös mahdollisen arviointimenettelyn aikana.

Toivakan kunta on pyrkinyt noudattamaan talouden tasapainotusohjelmaa sekä päivittänyt sitä
vuosittain. Talouden tasapainotusohjelma nojaa kuitenkin pitkälti kertaluonteisiin eriin, mikä it-
sessään aiheuttaa aina riskejä. Kasvanut taloudellinen riski on myös velkojen suojausaste, sillä
aiempina vuosina kunnan lainojen korot ovat pysyneet matalina. Kuitenkin jo vuoden 2023 ta-
lousarviota valmisteltaessa varauduttiin merkittäviin koronnousuihin, jotka voivat vielä kiihtyä
tulevina vuosina. Kunnan rahavarat ovat pienet. Vuosikate on saatu parin edellisen vuoden ai-
kana pidettyä vahvana, mutta takavuosina vuosikate ei ole riittänyt kattamaan pieniäkään in-
vestointeja. Kunnan investointikyky on haasteellinen, mahdollistaen lähinnä peruspalveluinves-
toinnit, jotka ovat pakollisia tai tuovat merkittäviä säästöjä käyttötalouteen. Tämä on selkeä riski
kunnan kehittämiselle ja elinvoiman lisäämiselle.

Toivakan kunta on mukana Kuntaliiton ja FCG Oy:n Kestävä Kuntatalous II -hankkeessa, jonka
pohjalta tuotetaan tiedolla johtamista tukevaa materiaalia esimerkiksi kuntakohtaisten paine-
laskelmien muodossa. Myös painelaskelmassa huomioidaan, että Toivakan kunnan taseessa
oleva alijäämä saadaan käytännössä poistettua vain tulostaikutteisella omaisuudenmyynnillä.

Verrattaessa Toivakan toimintakatetta eur/asukas koko maan kuntiin, on se noin kolmanneksen
edullisimpien joukossa. Tässä yhtenä selittävänä tekijänä on toki lapsille suunnattujen palvelui-
den rooli, mutta myös se, että palvelut on pystytty tuottamaan edullisella tavalla. Tämä on kui-
tenkin ollut keskeinen haaste tasapainotustyössä, jonka takia käyttötalouden leikkaaminen on
erittäin hankalaa.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alijäämien kattaminen

Sairaanhoitopiirin alijäämien kattaminen on riski, joka on osittain jo toteutunut. Koska sillä on merkittävä vaikutus vuoden 2022 tilinpäätöksen tulokseen, on sitä syytä avata tarkemmin.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin valtuuston 10.12.2021 hyväksymässä vuoden 2022 talousarviossa ja toimintasuunnitelmassa kertyneet alijäämät oli tarkoitus kattaa useamman keinon yhdistelmällä: omaisuuden myynnillä, sairaanhoitopiirin peruspääoman alentamisella ja tarvittaessa jäsenkuntien rahoituksella. Tavoitteeksi asetettiin, että peruspääoman alentamisella ja omaisuuden myynnillä saavutetaan noin 17 miljoonan euron vaikutus. Jäsenkuntien maksettavaksi jäisi noin 17 miljoonaa euroa. Mikäli tarkemman toteutussuunnittelun perusteella osoitetaan, että asetetut tavoitteet eivät voi toteutua, kasvaa jäsenkunnilta laskutettava osuus vastaavasti, jotta kokonaisuutena vaikutus on kertyneen alijäämän suuruinen. Lisäksi tavoitteena oli, että vuonna 2022 sairaanhoitopiirin normaalitoiminnassa ei synny uutta alijäämää.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin valtuusto päätti peruspääoman alentamisesta kokouksessaan 17.6.2022 ja valtuuston päätös on saanut lainvoiman. Valtuusto päätti, että peruspääomaa alennetaan 24 miljoonalla eurolla. Päätöksen mukaan peruspääoman alentaminen tehdään vuonna 2022 ja kirjataan vuonna 2022 edellisten tilikausien alijäämän vähennyksenä.

Ennen päätöstä peruspääoman alentamisesta vuoropuhelua käytiin sekä jäsenkuntien että sairaanhoitopiirin tilintarkastajan kanssa. Myös Toivakan kunta on käynyt prosessin aikana aktiivista keskustelua tilintarkastajansa kanssa.

Alkuperäinen alijäämän kattamissuunnitelma 33,8 M€ perustui vuoden 2021 tilinpäätösennusteen mukaiseen kumulatiivisen alijäämän määrään. Vuoden 2021 tulos oli kuitenkin ennakoitua vahvemmin alijäämäinen ja kertynyttä alijäämää jäi katettavaksi vuoden 2022 aikana 40,95 M€. Alijäämän kattamissuunnitelmaa päivitettiin valtuustossa 23.9.2022 siten, että koko tilinpäätöksen 2021 kumulatiivinen alijäämä saadaan katettua. Päivitetyn suunnitelman mukaan kertynyt kumulatiivinen alijäämä katetaan alentamalla peruspääomaa 24 M eurolla ja lisäksi jäsenkuntien katettavaksi alijäämästä jää 16,95 M €.

Koska vuoden 2022 tilinpäätösennusteen perusteella näytti, että myös vuodelta 2022 syntyisi suunnitelmasta poiketen uutta alijäämää, 23.9.2022 sairaanhoitopiirin valtuusto hyväksyi vuoden 2022 muutetun talousarvion ja siitä johtuvat toimenpiteet.

Valtuuston päätöksen mukaisesti alijäämän kattamiseksi tarvittava erillislaskutus jäsenkunnilta toteutetaan kahdessa erässä:

- 1) Erillinen laskutuserä 16,95 milj. euroa vuoden 2021 loppuun mennessä kertyneiden alijäämien kattamisesta syksyllä;
- 2) Toinen erillinen laskutuserä vuoden 2022 alijäämästä. Erän lopullinen suuruus täsmätään tilinpäätösvaiheessa (jotta kumulatiivinen tulos täsmälleen +/-0).

Toivakan osalta nämä laskutusten summat ovat olleet

1.laskutus 167 506,08

2. laskutus 480 811,06.

Yhteensä: 648 317,13 euroa.

Lisäksi Toivakan kunta on kattanut Seututerveyskeskuksen alijäämiä 199.023,89 eurolla.

Yhteensä KSSHP:n ja Seututerveyskeskuksen alijäämistä kertynyt summa on Toivakan osalta ollut 847.341,03 €.

Kokouksessaan 25.11.2022 sairaanhoitopiirin tarkastuslautakunta käsitteli tilintarkastajan väli-raportin. Raporttiin sisältyi uusi suositus, jonka mukaan peruspääoman alentamisesta tulisi pyytää lausunto Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja Kuntajaostolta (Kuntakila). Sairaanhoitopiiri pyysi lausuntoa Kuntakilalta hallituksen 9.12.2022 tekemän päätöksen mukaisesti.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto käsitteli 20.12.2022 sairaanhoitopiirin lausuntopyynnön ja päätti, ettei se anna asiasta uutta lausuntoa vaan lausuntopyyntöön vastaan sihteerin kirjeellä. Jaoston vastauksen mukaan lausuntopyyntö ei sisältänyt sellaisia kirjanpito-oikeudellisia seikkoja, että hyvinvointialue- ja kuntajaoston tulisi hyvän kirjanpitoluvan yleiseksi ohjaamiseksi antaa uusi lausunto.

Tämän jälkeen sairaanhoitopiiri pyysi asiasta lausuntoa vielä sairaanhoitopiirin tilintarkastajalta. Sairaanhoitopiirin tilintarkastajalta 28.12.2022 saadun vastauksen mukaan Kuntakilan sihteeriltä saadussa kirjeessä on selkeästi kielteinen suhtautuminen peruspääoman alentamiseen. Tilintarkastaja ei kuitenkaan voi suoraan todeta, että kuntayhtymä ei voisi toimia valtuuston päätöksen mukaan, sillä peruspääoman alentaminen kuuluu valtuuston toimivaltaan. Tällaisten perustavaa laatua olevien kysymysten ratkaiseminen on oikeuskäytännössä katsottu kuuluvan kunnallisen itsehallinnon piiriin. Mikäli peruspääomaa alennetaan valtuuston lainvoimaisen päätöksen mukaan, sillä voi olla vaikutusta tilintarkastuskertomukseen.

Sairaanhoitopiirin hallitus päätti 28.12.2022, että vuodelta 2022 laadittava tilinpäätös valmistellaan valtuuston lainvoimaisen päätöksen mukaisesti ja siinä huomioidaan sairaanhoitopiirin peruspääoman alentaminen 24 miljoonalla eurolla. Tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä todetaan pyydetty lausunto ja siihen saatu Kuntakilan sihteerin vastaus. Näiden tietojen pohjalta Toivakan kunta valmisteli tilinpäätöstä maaliskuun 2023 puoliväliin saakka.

Tilinpäätöksen valmisteluvaiheessa maaliskuussa 2023 sairaanhoitopiirin tilintarkastaja on todennut, että tilinpäätös on virheellinen, jos sairaanhoitopiirin alijäämää katetaan peruspääomasta ja suositellut korjaamaan asian voimassa olevan kirjanpito-ohjeistuksen mukaiseksi. Tämän johdosta aluehallitus on velvollinen hyvinvointialuelain 101 §:n mukaan jättämään panematta täytäntöön sairaanhoitopiirin valtuuston 17.6.2022 tekemän lainvoimaisen päätöksen peruspääoman alentamisesta. Aluehallituksen tehtävästä on säädökset laissa hyvinvointialueista (§ 101), jotka ovat sisällöltään vastaavat kuin kuntalain 96 §:ssä. Näiden pykälien perusteella hallitus on velvollinen asian valmistelun yhteydessä huomioimaan osana tilinpäätöksen laatimista ja asian valmistelua Kirjanpitolautakunnan hyvinvointi- ja kuntajaoston lausunnon 127 ja jättämään täytäntöön panematta voimassa olevien säädösten vastaisen päätöksen,

vaikka päätös olisi jo lainvoimainen.

Tilinpäätös on valmisteltu tilintarkastajan suosituksen mukaisesti siitä huolimatta, että menettely on erilainen kuin valtuuston lainvoimaisen päätöksen mukaan. Vuoden 2022 kirjanpidossa tehty peruspääoman alentaminen 24 miljoonaa euroa peruttiin ja sairaanhoitopiirin jäsenkunnilta laskutettiin vastaavasti 24 miljoonaa euroa erillislaskutuksena.

Toivakan kunta on kirjannut tilinpäätöksen 2022 pakolliseksi varaukseksi 250.554 euroa, joka on Toivakan kunnan osuus 24 miljoonan euron laskusta. Tämä muodostaa kunnalle taloudellisen riskin, joka on toiminnassa huomioitava.

Kiinteistöyhtiö Toivakanhaka

Toivakan kunta omistaa sataprosenttisesti Kiinteistöyhtiö Toivakanhakan. Yhtiön taloudellinen tilanne on ollut haasteellinen. Kunta on myöntänyt yhtiölle lyhennysvapaata lainoista sekä de minimis-tukea kahteen otteeseen (vuonna 2021 ja 2023). Yhtiön rakennuskanta on vanheneva. Yhtiö tulee vaatimaan omistajalta merkittävää taloudellista tukea myös jatkossa, jotta se voi toiminnallaan edistää kunnan strategisia tavoitteita kasvuun ja monipuoliseen asumiseen liittyen.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskien osalta kunnalla ei ole meneillään olevia oikeustapauksia, joissa olisi huomioitavia riskejä. Toivakan kunnanhallitus käsitteli vuoden 2022 aikana asuntokaupan reklamaatio ja hinnanalennusvaadetta, jonka pohjalta kunnanhallitus (13.12.2022, §302) suoritti 6000 euroa korvausta asuntokaupan ostajalle. Summan tultua maksetuksi ostajalla ei ollut muita kyseessä olevaan asuntokauppaan liittyneitä vaatimuksia. Kyseessä oli asuntokauppaan liittyvä vastuu, joka ei koskenut rakentamiseen liittyvää vastuuta.

Toivakan kunnalla on myös meneillään keskeneräinen riita-asia Toivakan kunnan saatavasta liittyen Toivakan koulukeskuksen C-osan laajennukseen vuonna 2016.

3.10. Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Toivakan kunnan hallintosäännön § 68 mukaan kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja kuntalain ja hallintosäännön mukaisesti. Sisäinen valvonta raportoi havainnoistaan kunnanhallitukselle, tilintarkastajalle sekä tarkastuslautakunnalle. Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Toivakan kunnan hallintosäännön 10 luvun mukaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on osa kuntakonsernin johtamista. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettelyjä; toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan, että toiminta on taloudellista, tuloksellista ja lainmukaista ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta perustuvat järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida ja varmentaa sisäisen valvonnan toimivuutta ja riskienhallinnan riittävyyttä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät määritellään kunnanhallituksen hyväksymässä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeessa.

Kunnanhallituksen on suositeltavaa järjestää sisäisen tarkastuksen toiminto, jos kunnan toiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt eivät ole riittäviä toimintaan ja talouteen liittyvien riskien hallitsemiseksi ja valvomiseksi. Tarve järjestää sisäinen tarkastus voi perustua myös kuntakonsernin organisoitumiseen, palveluiden järjestämis- ja tuotantotapoihin sekä johtamisjärjestelmän menettelyihin. Sisäisen tarkastuksen toiminnon tarkoitus, toimivalta ja vastuu tulisi määritellä kunnanhallituksen, sisäisen tarkastuksen jaoston tai toimikunnan hyväksymässä kirjallisessa sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa. Siinä määritellään sisäinen tarkastus kunnanhallituksen, jaoston tai toimikunnan alaiseksi toiminnaksi. Hallitus, jaosto tai toimikunta ohjaa ja valvoo sisäisen tarkastuksen toimintaa, hyväksyy sen suunnitelmat ja käsittelee raportoinnin sekä seuraa ja arvioi johtamisen ja hallinnan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan sekä konsernivalvonnan asianmukaisuutta ja riittävyyttä.

Sisäisellä tarkastuksella tulisi olla oikeus saada salassapitoa koskevien säännösten estämättä kunnan toimintaan kohdistuvien tarkastustehtävien edellyttämät tiedot ja asiakirjat, kuulla tarvittavia henkilöitä sekä toimintavapaus päättää sisäisen tarkastuksen tehtävistä. Sisäisen tarkastuksen riippumattomuuden toteutumiseksi sisäinen tarkastus raportoi hallitukselle, jaostolle tai toimikunnalle sekä kunnanjohtajalle.

Sisäinen tarkastus

Toivakan kunnassa sisäisen tarkastuksen osalta on viime vuosien ajan ollut se käytäntö, että kunnanhallitus ja lautakunnat valitsevat sisäiset tarkastajansa lautakuntien sisäلتä. Sisäiset

tarkastajat laativat toiminnalleen sisäisen valvonnan suunnitelman, jossa esitellään sisäisen tarkastuksen painopisteet tarkastuskaudelle. Suunnitelman toteutumisesta raportoidaan pääsääntöisesti aina vuoden lopulla.

Tarkastusraportit ovat aina luonteeltaan luottamuksellisia, eikä niitä liitetä esimerkiksi tilinpäätöksen liitteeksi. Raportit säilytetään arkistointia koskevien määräysten mukaisesti. Toimialoitain seurataan kolmea keskeistä valvonnan aluetta: palveluiden tuotantoa, hallinnon laillisuutta sekä hallinnon sujuvuutta. Sisäiset tarkastajat valitsevat oman lautakuntansa (tai kunnanhallituksen toimialan) tarkastettavakseen talousarviovuosittain. Sisäiset tarkastajat voivat itse suunnitella keskittykö tarkastus talousarviovuoden aikana kaikkeen kolmeen valvonnan alueeseen tai yksittäiseen alueeseen.

Kunnanhallituksen sisäiset tarkastajat 2021-2023: Kimmo Järvinen ja Tuija Rinne

Perusturvalautakunnan sisäiset tarkastajat 2021-2022: Matleena Häätylä ja Janne Karanta

Teknisen lautakunnan sisäiset tarkastajat 2021-2025: Jorma Tervonen ja Maarit Helin

Sivistyslautakunnan sisäiset tarkastajat 2021-2025: Johanna Ripatti ja Maarit Nieminen (myöh. Rauni Heikura)

Ympäristölautakunnan sisäiset tarkastajat 2021-2025: Irja Lamberg ja Seppo Sirenius

Tarkastuslautakunnan sisäiset tarkastajat 2021-2025: Markku Kauppinen ja Annikki Pelkonen

Lautakunnat ovat käsitelleet sisäisen tarkastuksen raporttinsa ja tuoneet ne kunnanhallituksen tietoon viimeistään alkuvuoden 2023 aikana, kuitenkin ennen tilinpäätöksen 2022 käsittelyä. Poikkeuksena perusturvalautakunta, joka ei vuoden 2022 aikana käsitellyt sisäisen tarkastuksen raporttia. Lautakunnan toiminta päättyi vuoden 2022 loppuun.

Toimialat ovat huomioineet mahdolliset lisähuomiot, jotka sisäisessä tarkastuksessa ovat toimintaa kohtaan ilmenneet.

3.11. Talouden tasapainotus

Talouden tasapainotus

Toivakan kunnanvaltuusto hyväksyi vuoden 2022 osalta päivitetyn talouden tasapainottamisohjelman 8.11.2021 §:ssä 104, joka huomioitiin myös vuoden 2022 talousarvion suunnittelussa. Kuntalain 110 §; 3 momentin mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa

tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Vuoden 2021 tilinpäätöksen jälkeen Toivakan kunnan taseessa on ollut alijäämää -1.916798,86 euroa. Toivakan kunnan vuoden 2019 tilinpäätöksen perusteella on alkanut kuntalain mukainen alijäämän kattamisvelvoite, jonka mukaan alijäämät tulee kattaa vuoden 2024 loppuun mennessä.

Toivakan kunta käynnisti vuonna 2020 laajan talouden tasapainottamisohjelman kunnan talouden tasapainottamiseksi ja taseeseen kertyneen alijäämän kattamiseksi. Merkittävimpiä tekijöitä taseeseen kertyneelle alijäämälle ovat olleet Keski-Suomen Verkkoholding Oy:n takauksen realisoituminen sekä korkeat perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon menot sekä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alijäämien kattaminen vuosina 2021 ja 2022.

Talouden tasapainotusohjelmasta vuoden 2022 aikana toteutui:

- Leasingautojen avulla saavutettiin 8 750 euron säästö
- Vakuutusten kilpailutuksesta syntynyt säästö oli 15 900 euroa.
- Paloskylän leirikeskus myytiin 155 000 eurolla
- Metsäkiinteistö myytiin 303 300 eurolla
- Suositusvapaita käytettiin kaikkiaan 241 päivää, noin 20.400 euroa
- Lomarahavapaita 21 päivää (vuoden 2021 lomarahoista pidettyjä vapaita)
- Puun myyntiä tuloutui 148 000 euroa
- Kiinteistöverojen kasvu johtui suurimmalta osin rakennuskustannusindeksin noususta
- Yhteensä toteutuneita toimia 651 350 euroa.

Talouden tasapainotusohjelma: tavoite 1.5 milj € 2022-2024	2022	2023	2024	
Kiinteistöverojen kasvu selvityksen pohjalta	20 000			
Suositusvapaita	10000	10000	10000	
Lomarahavapaita	10000	10000	10000	
Henkilöstö- ja luottamushenkilöiden muistamissääntöjen tarkistus	2000			
Vakuutukset kilpailutettu	27000			
Siirytään omista autoista leasing-autoihin kotipalveluissa	6000			
Matkakorvausten vähentäminen, selvitetään gps-pohjainen ohjelmisto	2000			
Perusopetuksen tuntikehyksen tarkastelu, vähennetään tuntikehystä 2 tunnilla, TA 2022	6000			
Syksystä 22 eteenpäin yksi luokanopettaja vähemmän eläköitymisen vuoksi, TA 2022	21800			
Varhaiskasvatus: perintö	15308,49			
Perusturva: perintö	49672,6			
YHTEENSÄ	169 781	20000	20000	
KERTALUONTEISET TULOT				
Paloskylän leirikeskus --> KIRJATTU TA 22	120000			
Vuoden 2021 tilinpäätöksen perusteella arvioidaan osakeomaisuuden myyntiä (linjattu 2020)	1200000			
Metsäkiinteistön myynti (70-80 ha), TA 22	150000			
Soran myynti	25000	15000	15000	
Puun myynti	50000	40000	40000	
Nisulan tontit			250000	
Leppärännän tontit		220000		
Rivitalotonttien myynti, tarkentuu valtuuston kokoukseen mennessä	18600			
YHTEENSÄ	1563600			
YHTEENSÄ	1 733 381	295000	325000	2 353 381

3.12. Tilikauden tuloksen käsittely

Toivakan kunnan tilikauden 2022 tulos ennen poistoeron muutosta on 280.834,07 €.

Kunnanhallitus esittää tilikauden 2022 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Tuloutetaan kunnan suunnitelman mukaan kirjattuja poistoeroja 21.443,96 euroa.

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen Toivakan kunnan ylijäämä 302.278,03 euroa siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

4. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

4.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen kuuluvista yhteisöistä

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	kotipaikka	kunnan omistusosuus	konsernin omistusosuus	
Tytäryhteisöt				
Kiinteistö Oy Toivakanhaka	Toivakka	100 %	100 %	Yhdistelty
Toivakan Lämpö Oy	Toivakka	100 %	100 %	Tuloslaskelma
				Tase
Kuntayhtymät				
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	Jyväskylä	1,0529 %	1,0529 %	Yhdistelty
K-S Sairaanhoidopiirin ky	Jyväskylä	0,93 %	0,93 %	Yhdistelty
Keski-Suomen liitto	Jyväskylä	0,80 %	0,80 %	Yhdistelty

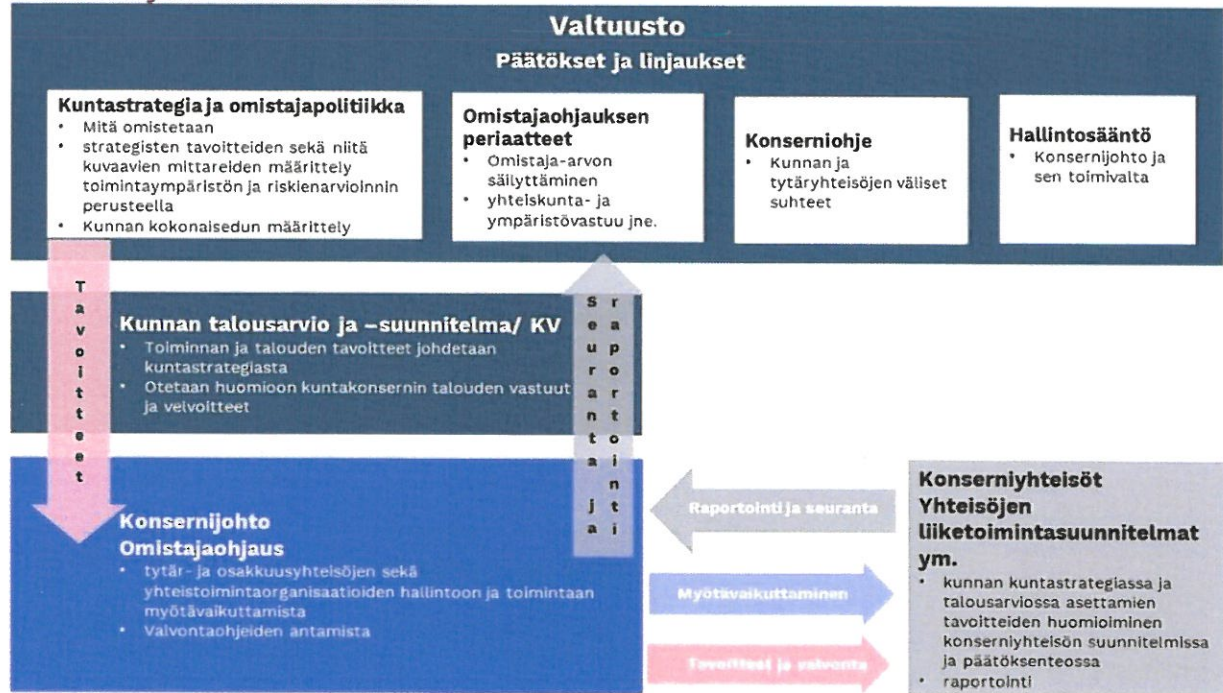
4.2. Konsernin toiminnan ohjaus

Valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Hallitus vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa konserniohjauksesta eli omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti. Konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset.

Omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet voivat liittyä mm. perustamissopimukseen, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimukseen, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille tai muuhun kunnan määräysvallan käyttöön. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Konserniohjeessa määritellään menettelytavat, joilla omistajaohjaus tapahtuu.

Kuva: Kuntaliitto

Konserniohjaus kuntakonsernissa

4.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kuntakonsernin muodostavat kunta ja sen tytäryhteisöt. Tytäryhteisöjä ovat yhtiöt, joissa kunnalla on kirjanpitolain mukaisesti määräysvalta. Myös määräysvallassa olevat säätiöt kuuluvat kuntakonserniin. Kuntalain 114 §:n mukaan kunta, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

Toivakan kuntakonserni muodostuu Toivakan kunnasta, Toivakan Lämpö Oy:stä (100 %) ja Kiinteistö Oy Toivakanhakasta (100 %).

Kunnan kokonaan omistamat tytäryhteisöt

Toivakan Lämpö Oy (100 %)

Kiinteistö Oy Toivakanhaka (100 %)

Kuntayhtymät, joissa kunta on osakkaana

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia (1,0529 %)

Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri (0,93 %, KSSHP:n toiminta päättyi vuoden 2022 loppuun hyvinvointialueuudistuksen myötä)

Keski-Suomen liitto (0,80%)

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Omat konserniyhtiöt

Toivakan Lämpö Oy:n toimitusjohtajaksi nimettiin 17.5.2022 Jari Lämsä. Kevään 2022 ajan tehtävää hoiti yhtiön hallituksen puheenjohtaja. Yhtiön tavoitteeksi vuoden 2022 talousarviossa asetettiin suunnittelu kaukolämpöverkon laajentamisesta sekä aktiiviset neuvottelut ulkopuolisten toimijoiden kanssa energiantuotantotarpeista. Kaukolämpöverkon laajentamiselle vuodelle 2022 asetetut tavoitteet eivät ole toteutuneet. Uuden toimitusjohtajan perehtyminen yhtiön toimintaan teknisen johtajan virkatehtävien ohessa vei aikansa, eikä yhtiön kaukolämpöverkoston laajentamisen suunnittelulle jäänyt resursseja.

Verkoston laajentamisen mahdollisuuksia ja asiakashankinnan neuvotteluja on kuitenkin tarkoitus käydä jatkossa.

Kiinteistöyhtiö Toivakanhakan toimitusjohtajuuden ja isännöinnin hoiti vuoden 2022 ajan Valioisännöinti Oy. Kiinteistöyhtiön hallituksen jäseniin tuli vuoden kuluessa useita jäsenmuutoksia.

Omistajan tavoitteena yhtiön osalta oli vuoden 2022 talousarviossa omalla toiminnallaan edesauttaa yhtiön taloudellisen tilanteen vakiintumista sekä pyrkiä tukemaan yhtiötä sen pyrkimyksissä kasvattaa asuntojen vuokrausprosenttia. Toivakan kunta solmi majoituspalvelusopimuksen vastaanottokeskuksen kanssa tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten henkilöiden majoituksesta kesällä 2022. Syksyn ja talven 2022-2023 aikana kunta on vuokrannut yhtiöltä useita asuntoja majoituspalvelusopimuksen mukaisiin tarpeisiin, mikä on omalta osaltaan myös kasvattanut yhtiön vuokrausastetta, parantaen yhtiön taloudellista tilannetta. Majoituspalvelusopimuksen mukaisesti kunta laskuttaa vuokratustannukset Jyväskylän vastaanottokeskukselta. Majoituspalvelusopimusta on jatkettu vuoden 2023 loppuun saakka.

Tavoitteiden kiinnittyminen strategiaan: Yhtenä elämisen elementtinä on "Uuden ajan maalaisidylli". Strategisena tavoitteena on tarjota monipuolisia asumisalueita ja asumismuotoja, joihin kuuluu myös vuokra-asuntotuotanto sekä energiatehokkuus.

Yhtiö haki vuoden aikana kunnanvaltuustolta lainojen lyhennysvapaata. Yhtiö pyysi kunnalta lyhennysvapaata kaikista Toivakan kunnan myöntämistä lainoista vuoden 2022 osalta. Lainojen lyhennyksiä ei yhtiön mukaan oltu huomioitu myöskään yhtiön vuoden 2022 talousarviossa. Perusteena lyhennysvapaalle yhtiö kertoi heikon taloudellisen tilanteen ja kustannusten nousun. Yhtiö perusteli myös, että lyhennysvapaa mahdollistaisi yhtiölle korjausten tekemisen. Kunnanvaltuusto myönsi yhtiölle lyhennysvapaata 14.11.2022 §:ssä 53. Yhtiön taloudellisia haasteita ratkottiin yhteistyössä omistajan kanssa koko vuoden 2022 ajan. Omistaja tilasi Inspira Oy:ltä kiinteistöyhtiölle laajan taloudellisen selvityksen loppusyksystä 2022, joka valmistui alkuvuodesta 2023. Selvitys on esitelty myös kunnanvaltuustolle.

Toivakan kunta on myöntänyt kiinteistöyhtiölle lainaa kaiken kaikkiaan 633 173,62 €, josta on jäljellä on vuoden 2020 lopussa 529 861,37 euroa. Maksuaika on 25 vuotta. Yhtiön lainanlyhennykset vuonna 2022 olivat 33 824,90 euroa. Korot tälle summalle olivat 5435,00 euroa.

Toivakan kunnanvaltuusto ja myönsi yhtiölle 13.12.2021 §:ssä 116 yhteensä 70.000 euron de minimis-avustuksen, jolla tuki yhtiön heikentynyttä taloudellista tilannetta ja huoneistoremontteja, jotta vuokrausaste saataisiin nousemaan. Kunnanvaltuusto myönsi yhtiölle 110.000 euron de minimis-avustuksen myös 6.3.2023 pidetyssä kokouksessa.

Omistajastrategia ei valmistunut vuoden 2022 aikana, vaan sen hyväksymiskäsittely siirtyi huhtikuulle 2023.

Muita olennaisesti vaikuttavia tekijöitä

Keski-Suomen Verkkoholding Oy:n osalta Toivakan kunnanvaltuusto 12.12.2022 §:ssä 71 hyväksyi yhtiön saneerausohjelmaan muutoksia sekä merkitsi tiedoksi yhtiön sulautumissuunnitelman. Keski-Suomen Verkkoholding Oy on kuntien 100 %:sti omistama yhtiö, joka tytäryhtiönsä Keski-Suomen Valokuituverkot Oy:n kautta rakentaa ja hallinnoi omistajakuntiansa alueella olevia valokuituverkkoja ja tuottaa niiden yhteydessä tarvittavia palveluita.

Yhtiön mukaan tämän päivän operatiiviseen toimintamalliin holdingyhtiörakenne on tarpeeton ja se lisää hallinnollisia kustannuksia tuomatta mitään toiminnallista lisäarvoa. Yhtiöiden hallitukset ovat tulleet siihen johtopäätökseen, että tarvetta erilliselle konsernirakenteelle ei enää ole ja toiminnallisesti sekä taloudellisesti on kustannustehokkainta yhdistää yhtiöiden toiminta. Keski-Suomen Verkkoholding Oy omistaa Keski-Suomen Valokuituverkot Oy:n 100 %:sti, joten yhdistäminen on tarkoituksenmukaisinta suorittaa osakeyhtiölain mukaista tytäryhtiönsulautumismenettelyä käyttäen, jossa Keski-Suomen Valokuituverkot Oy sulautuu emoyhtiöönsä Keski-Suomen Verkkoholding Oy:öön. Osakeyhtiölain mukainen sulautuminen on niin kutsuttu yleis-seuraanto, jossa sulautuvan yhtiön varat ja velat sekä vastuut ja velvoitteet siirtyvät sellaisenaan vastaanottavalle yhtiölle. Sulautumismenettelystä on säädetty osakeyhtiölain 16 luvussa. Sulautumisessa kaikki Keski-Suomen Valokuituverkot Oy:n toiminta siirtyisi Keski-Suomen Verkkoholding Oy:lle. Samassa yhteydessä Verkkoholding Oy:n nimi muutetaan Keski-Suomen Valokuituverkot Oy:ksi.

Yhtiökokousta ei vielä tilinpäätöksen 2023 mennessä kunnanhallituksen käsittelyyn ollut pidetty, joten muutosprosessi yhtiön rakenteesta on vielä kesken.

Sulautuminen ei toteutuessaan muuta alkuperäistä yrityssaneeraukseen liittyvää maksuohjelmaa, vaan ohjelman muutoksella muutetaan asetelmaa, jossa aiemmin tytäryhtiö Keski-Suomen Valokuituverkot Oy:lle osoitetut varojenjakojen ja maksuvelvoitteet siirretään fuusion jälkeen osaksi uudistettavaa lisäjako-osuovelvoitetta. Toivakan kunta on kirjannut saneerausvelan pitkäaikaisiin saamisiinsa vuoden 2020 tilinpäätöksessään. Tämänhetkisen tiedon perusteella ei ole tarvetta alaskirjaamiselle, sillä saneerausohjelma on hyväksytty ja yhtiön uskotaan selviytyvän saneerausvelan maksamisesta. Tilannetta seurataan aktiivisesti.

Sairaanhoitopiirien kuntayhtymät sekä erityishuoltopiirit siirrettiin varoineen ja velkoineen sekä sitoutumuksineen hyvinvointialueille 1.1.2023 (VoimaanpanoL 20 § 1 mom.). Kuntayhtymien toiminta päättyi siis vuoden 2022 loppuun, mukaan lukien Keski-Suomen sairaanhoitopiiri. Jäsenkuntien on katettava kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä ennen kuntayhtymän siirtymistä hyvinvointialueelle. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen vuodelta 2022 käsittely tapahtuu Keski-Suomen hyvinvointialueen toimesta. Keski-Suomen hyvinvointialue aloitti toimintansa 1.1.2023.

Keski-Suomen liiton sekä Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian osalta kunnan yhteistyö sujui vuoden 2022 ajan normaaliin tapaan.

4.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernitalouden toteutuminen

Toivakan Lämpö Oy:n tilinpäätös oli ylijäämäinen 2845, 82€.

Kiinteistö Oy Toivakanhakan tilinpäätöksen tulos oli alijäämäinen -51 760,33 €.

Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä

Hyvinvointialueiden perustaminen vaikuttaa kuntien roolin muuttumiseen perustavanlaatuisesti. Konsernijohtamisen merkitys korostuu aiempaa enemmän kuntatalouden rakenteen muuttua radikaalisti: vaikka peruskuntien tehtävät ja rahoitus pienenevät, ei kuntien konserniyhtiöiden ja määräysvallassa olevien yhteisöjen määrä tai volyyymi pienene lainkaan. Suhteellinen merkitys ja niiden painoarvo kokonaistaloudellisessa näkökulmassa ainoastaan kasvaa.

Toivakan kunnalle ollaan laatimassa omistajapolitiikkaa ja yhtiöille omistajastrategioita kevään 2023 aikana. Yhtiöt myös itse ovat päivittämässä tai luomassa itselleen uusia strategioita, joiden pohjalta toimintaa kehitetään ja myös sen taloudellinen tasapaino turvataan. Osaamisvaatimukset hallitusjäsenille sekä omistajaohjauksille ovat edelleen merkittävässä roolissa.

4.5. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Tilikauden aikana tytäryhtiöt ovat käyneet kunnanhallituksen kuultavana liittyen ajankohtaisiin asioihin sekä yhtiön taloustilanteisiin. Konsernivalvontaa ja omistajaohjausta tulee edelleen kehittää.

4.6. Konsernintilinpäätös ja sen tunnusluvut

TULOSLASKELMA - KONSERNI

(1000 euroa)	TP 2022	TP 2021
Toimintatuotot	8 196	6 518
Toimintakulut	-24 082	-22 129
Toimintakate	-15 886	-15 612
Verotulot	9 325	9 231
Valtionosuudet	8 479	7 482
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	4	1
Muut rahoitustuotot	118	139
Korkokulut	-114	-88
Muut rahoituskulut	-20	-48
Vuosikate	1 905	1 105
Poistot ja arvonalentumiset	-1 440	-1 304
Satunnaiset erät	82	0
Tilikauden tulos	547	-199
Tilinpäätössiirrot	0	105
Tilikauden yli-/alijäämä	547	-94

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT - KONSERNI

	TP 2022	TP 2021
Toimintatuotot/toimintakulut	34,0 %	29,5 %
Vuosikate/poistot	132,3 %	84,8 %
Asukasmäärä	2 407	2 386
Vuosikate, euroa/asukas	791	463

RAHOITUSLASKELMA - KONSERNI

(1000 euroa)	TP 2022	TP 2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 905	1 105
Satunnaiset erät	82	93
Tulorahoituksen korjauserät	-462	279
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 525	1 477
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-789	-927
Pysyvien vast. hyödykkeiden myyntitulot	487	441
Investointien rahavirta yhteensä	-302	-486
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	1 222	991
Rahoituksen kassavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	650	656
Antolainasaamisten vähennys	0	0
Antolainauksen muutokset yhteensä	650	656
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-533	17
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 132	-1 125
Lyhytaikaisten lainojen muutos	26	-521
Lainakannan muutokset yhteensä	-1 639	-1 629
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutos	-3	0
Oman pääoman muutokset yhteensä	-3	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	-3	0
Vaihto-omaisuuden muutos	6	3
Saamisten muutos	-571	-112
Korottomien velkojen muutos	449	394
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-119	284
Rahoituksen kassavirta yhteensä	-1 112	-688
Rahavarojen muutos	111	303
Rahavarat jakson alussa	2 517	2 214
Rahavarat jakson lopussa	2 627	2 517

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT - KONSERNI

	TP 2022	TP 2021
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	8 603	-7 041
Investointien tulorahoitus, %	241,4 %	119,3 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1	1
Kassan riittävyys, pv	34	41

KONSERNITASE, TIIVIS

(1000 euroa)	TP 2022	TP 2021
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet	625	639
Aineelliset hyödykkeet	18 228	18 945
Sijoitukset	1 117	1 099
Pysyvät vastaavat yhteensä	19 969	20 683
Toimeksiantojen varat	140	69
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus	57	63
Saamiset	2 327	1 677
Rahoitusarvopaperit	42	130
Rahat ja pankkisaamiset	2 586	2 387
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	5 011	4 257
VASTAAVAA YHTEENSÄ	25 120	25 009
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	5 568	5 568
Muut omat rahastot	374	359
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 212	-1 126
Tilikauden yli-/alijäämä	546	-94
Oma pääoma yhteensä	5 277	4 707
Pakolliset varaukset		
Muut pakolliset varaukset	427	466
Pakolliset varaukset yhteensä	427	466
Toimeksiantojen pääomat	206	139
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Korollinen vieras pääoma	12 966	13 979
Koroton vieras pääoma	428	428
Lyhytaikainen		
Korollinen vieras pääoma	2 449	2 431
Koroton vieras pääoma	3 367	2 860
Vieras pääoma yhteensä	19 210	19 697
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	25 120	25 009

KONSERNITASE, TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TP 2021
Omavaraisuusaste, %	21,2 %	18,8 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	73,13	84,79
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	-665	-1 220
Kertynyt yli-/alijäämä, €/ asukas	-276	-511
Lainakanta 31.12., 1 000 €	15 843	16 410
Lainakanta 31.12., €/asukas	6 582	6 878
Lainat ja vuokravastuut, 31.12. 1000 €	17 173,00	18 245,00
Lainat ja vuokravastuut, € / asukas	7 134,00	7 646,00
Lainasaamiset, 1000 €	650	650
Asukasmäärä	2 407	2 386

5. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyyttä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulo-rahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan.

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

5.1. Kunnan tilinpäätös ja tunnusluvut

TULOSLASKELMA - ULKOINEN

(1000 euroa)	TP 2022	TP 2021
Toimintatuotot	2 913	2 312
Toimintakulut	-18 607	-17 037
Toimintakate	-15 694	-14 724
Verotulot	9 325	9 231
Valtionosuudet	7 565	6 574
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	4	1
Muut rahoitustuotot	76	85
Korkokulut	-68	-50
Muut rahoituskulut	-15	-43
Vuosikate	1 194	1 074
Poistot ja arvonalentumiset	-913	-924
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden tulos	281	150
Tilinpäätössiirrot	21	21
Tilikauden yli-/alijäämä	302	171

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT - ULKOINEN

	TP 2022	TP 2021
Toimintatuotot/toimintakulut	15,7 %	13,6 %
Vuosikate/poistot	130,8 %	116,2 %
Asukasmäärä	2 407	2 386
Vuosikate, euroa/asukas	496	450

RAHOITUSLASKELMA

(1000 euroa)	TP 2022	TP 2021
Tulorahoitus		
Vuosikate	1 193	1 074
Tulorahoituksen korjauserät	-451	313
Tulorahoitus yhteensä	742	1 386
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-660	-522
Käyttöomaisuuden myyntitulot	458	3
Investoinnit yhteensä	-201	-519
Toiminnan ja investointien kassavirta yht.	541	867
Rahoitustoiminnan kassavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0	0
Antolainasaamisten vähennys	0	0
Antolainauksen muutokset yhteensä	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-892	-892
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0
Lainakannan muutokset yhteensä	-892	-892
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman lisäys	0	0
Oman pääoman vähennys	0	0
Oman pääoman muutokset yhteensä	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	-3	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0
Pitkäaikaisten saamisten muutos	49	19
Lyhytaikaisten saamisten muutos	53	-89
Korottomien velkojen muutos	467	527
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	567	457
Rahoitustoiminnan kassavirta yhteensä	-326	-435
Rahavarojen muutos	215	432
Rahavarat jakson alussa	1 972	1 540
Rahavarat jakson lopussa	2 188	1 972

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TP 2021
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-1 998	-2 845
Investointien tulorahoitus, %	180,9 %	306,0 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1	1
Kassan riittävyys, pv	39	39

6. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

KUNNAN TASE, TIIVIS

(1000 euroa)	TP 2022	TP 2021
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	67	34
Muut pitkävaikutteiset menot	119	197
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	186	231
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 460	1 491
Rakennukset	6 497	6 482
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 836	3 106
Koneet ja kalusto	164	172
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	50	36
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	11 008	11 287
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 913	1 932
Muut lainasaamiset	177	177
Sijoitukset yhteensä	2 090	2 109
Pysyvät vastaavat yhteensä	13 284	13 627
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0	0
Vaihto-omaisuus yhteensä	0	0
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	466	473
Muut saamiset	608	631
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	511	438
Lainasaamiset	5	61
Muut saamiset	98	47
Siirtosaamiset	44	166
Saamiset yhteensä	1 732	1 815
Osakkeet ja osuudet	37	37
Rahat ja pankkisaamiset	2 152	1 935
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	3 920	3 787
VASTAAVAA YHTEENSÄ	17 204	17 414

(1000 euroa)	TP 2022	TP 2021
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	5 568	5 568
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 917	-2 088
Tilikauden yli-/alijäämä	302	171
Oma pääoma yhteensä	3 954	3 652
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	377	399
Pakolliset varaukset	251	314
Toimeksiantojen pääomat		
Lahjoitusrahastojen pääomat	60	65
Muut toimeksiantojen pääomat	6	5
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	66	69
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 543	8 385
Muut velat	419	419
Lyhytaikainen		
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat	1 300	1 300
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	842	892
Saadut ennakot	193	88
Ostovelat	1 594	1 287
Muut velat	107	104
Siirtovelat	558	507
Vieras pääoma yhteensä	12 556	12 981
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	17 204	17 415

KUNNAN TASE, TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TP 2021
Omavaraisuusaste, %	25,5 %	23,4 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	62,43	71,16
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	-1 615	-1 917
Kertynyt yli-/alijäämä, €/ asukas	-671	-803
Lainakanta 31.12., 1 000 €	10 140	10 996
Lainakanta 31.12., €/ asukas	4 198	4 608
Lainat ja vuokravastuut, 31.12. 1000 €	11 027,00	12 100,00
Lainat ja vuokravastuut, €/ asukas	4 581,00	5 071,00
Lainasaamiset, 1000 €	5	177
Asukasmäärä	2 407	2 386

7. KOKONAISTULOT JA MENOT

KOKONAISTULOT JA -MENOT - KUNTA (1000 €)

(1000 euroa)	TP 2022	%
TULOT		
Toiminta		
Toimintatuotot	2 913	15,2
Verotulot	9 325	48,6
Valtionosuudet	7 565	39,4
Korkotuotot	4	0,0
Muut rahoitustuotot	76	0,4
Satunnaiset tuotot	0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-702	-3,7
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0,0
Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustulot	0	0,0
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäys	0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0,0
Oman pääoman lisäys	0	0,0
TULOT YHTEENSÄ	19 181	100,0
MENOT		
Toiminta		
Toimintakulut	18 607	94,1
- Valmistus omaan käyttöön	0	0,0
Korkokulut	68	0,3
Muut rahoituskulut	15	0,1
Satunnaiset kulut	0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät		
Pakollisten varausten muutos		
- Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	0	0,0
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0	0,0
Investoinnit		
Investointimenot	201	1,0
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäys	0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	892	4,5
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,0
Muut velat	0	0,0
MENOT YHTEENSÄ	19 783	100,0

8. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

8.1. Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA - ULKOINEN

	TP 2022	TP 2021
Toimintatuotot		
Myyntituotot	1 320 987,99	1 169 714,00
Maksutuotot	617 310,65	438 275,00
Tuot ja avustukset	399 663,01	493 227,00
Muut toimintatuotot	575 332,29	211 202,00
Toimintatuotot yht.	2 913 293,94	2 312 418,00
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-5 760 737,19	-5 424 589,00
Palvelujen ostot	-11 241 471,71	-10 066 447,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-929 694,15	-797 901,00
Avustukset	-402 809,67	-529 018,00
Muut toimintakulut	-272 411,88	-218 755,00
Toimintakulut yht.	-18 607 124,60	-17 036 710,00
Toimintakate	-15 693 830,66	-14 724 292,00
Verotulot	9 325 214,45	9 230 786,00
Valtionosuudet	7 564 660,00	6 574 411,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	4 071,24	984,00
Muut rahoitustuotot	75 929,38	85 422,00
Korkokulut	-67 510,64	-50 355,00
Muut rahoituskulut	-14 890,25	-43 360,00
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-2 400,27	-7 309,00
Vuosikate	1 193 643,52	1 073 596,00
Poistot ja arvonalentumiset	-912 809,45	-923 669,00
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden tulos	280 834,07	149 927,00
Poistoeron muutos	21 443,96	21 444,00
Varausten muutos	0,00	0,00
Rahastojen muutos	0,00	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	302 278,03	171 371,00

8.2. Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA

	TP 2022	TP 2021
Tulorahoitus		
Vuosikate	1 193 643,52	1 073 594,91
Tulorahoituksen korjauserät	-451 329,91	312 525,00
Tulorahoitus yhteensä	742 313,61	1 386 119,91
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-659 703,84	-522 214,00
Käyttöomaisuuden myyntitulot	458 300,00	3 000,00
Investoinnit yhteensä	-201 403,84	-519 214,00
Toiminnan ja investointien kassavirta yht.	540 909,77	866 905,91
Rahoitustoiminnan kassavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennys	0,00	0,00
Antolainauksen muutokset yhteensä	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,40
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-892 119,38	-892 119,76
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00
Lainakannan muutokset yhteensä	-892 119,38	-892 119,36
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman lisäys	0,00	0,00
Oman pääoman vähennys	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset yhteensä	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	-3 257,77	-494,32
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Pitkäaikaisten saamisten muutos	49 242,04	19 479,73
Lyhytaikaisten saamisten muutos	53 178,50	-89 267,42
Korottomien velkojen muutos	467 413,00	527 448,10
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	566 575,77	457 166,09
Rahoitustoiminnan kassavirta yhteensä	-325 543,61	-434 953,27
Rahavarojen muutos	215 366,16	431 952,64
Rahavarat jakson alussa	1 972 204,74	1 540 252,06
Rahavarat jakson lopussa	2 188 405,41	1 972 204,74

8.3. Tase

KUNNAN TASE

	TP 2022	TP 2021
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	66 794,46	33 969,64
Muut pitkävaikutteiset menot	119 358,15	197 152,62
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	186 152,61	231 122,26
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 459 593,44	1 490 774,47
Rakennukset	6 497 279,92	6 482 441,41
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 835 838,81	3 106 208,52
Koneet ja kalusto	164 334,23	171 622,45
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	50 456,39	35 898,50
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	11 007 502,79	11 286 945,35
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 913 137,82	1 931 942,62
Muut lainasaamiset	176 991,37	176 991,37
Sijoitukset yhteensä	2 090 129,19	2 108 933,99
Pysyvät vastaavat yhteensä	13 283 784,59	13 627 001,60
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus yhteensä	0,00	0,00
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	465 752,00	472 532,00
Muut saamiset	607 707,93	631 365,17
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	510 622,60	437 682,51
Lainasaamiset	4 991,51	60 830,91
Muut saamiset	98 392,54	46 907,31
Siirtosaamiset	44 068,42	165 832,84
Saamiset yhteensä	1 731 535,00	1 815 150,74
Osakkeet ja osuudet	36 736,98	36 736,98
Rahat ja pankkisaamiset	2 151 668,43	1 935 467,76
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	3 919 940,41	3 787 355,48
VASTAAVAA YHTEENSÄ	17 203 725,00	17 414 357,08

	TP 2022	TP 2021
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	5 568 389,50	5 568 389,50
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 916 798,86	-2 088 168,52
Tilikauden yli-/alijäämä	302 278,03	171 369,66
Oma pääoma yhteensä	3 953 868,67	3 651 590,64
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	377 056,88	398 500,84
Pakolliset varaukset	250 554,06	314 265,00
Toimeksiantojen pääomat		
Lahjoitusrahastojen pääomat	60 058,86	64 806,73
Muut toimeksiantojen pääomat	6 070,92	4 580,82
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	66 129,78	69 387,55
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 542 722,92	8 384 842,36
Muut velat	419 104,51	419 104,51
Lyhytaikainen		
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat	1 300 000,00	1 300 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	842 119,50	892 119,44
Saadut ennakot	193 069,27	87 867,89
Ostovelat	1 593 724,82	1 286 543,73
Muut velat	107 264,76	103 628,09
Siirtovelat	558 109,83	506 715,97
Vieras pääoma yhteensä	12 556 115,61	12 980 821,99
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	17 203 725,00	17 414 566,02

KUNNAN TASE, TUNNUSLUVUT

	TP 2022	TP 2021
Omavaraisuusaste, %	25,5 %	23,4 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	62,43	71,16
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	-1 615	-1 917
Kertynyt yli-/alijäämä, €/ asukas	-671	-803
Lainakanta 31.12., 1 000 €	10 140	10 996
Lainakanta 31.12., €/ asukas	4 198	4 608
Lainat ja vuokravastuut, 31.12. 1000 €	11 027,00	12 100,00
Lainat ja vuokravastuut, €/ asukas	4 581,00	5 071,00
Lainasaamiset, 1000 €	5	177
Asukasmäärä	2 407	2 386

8.4. Konsernintuloslaskelma

TULOSLASKELMA - KONSERNI

	TP 2022	TP 2021
Toimintatuotot	8 196 022	6 517 626
Toimintakulut	-24 082 440	-22 129 208
Toimintakate	-15 886 417	-15 611 582
Verotulot	9 325 214	9 230 786
Valtionosuudet	8 478 714	7 482 327
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	3 896	612
Muut rahoitustuotot	117 614	138 853
Korkokulut	-114 343	-87 602
Muut rahoituskulut	-20 141	-48 050
Vuosikate	1 904 536	1 105 343
Poistot ja arvonalentumiset	-1 439 869	-1 304 170
Satunnaiset erät	82 031	0
Tilikauden tulos	546 698	-198 827
Tilinpäätössiirrot	377	104 864
Tilikauden yli-/alijäämä	547 075	-93 962

8.5. Konsernin rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA - KONSERNI

	TP 2022	TP 2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 904 536	1 105 343
Satunnaiset erät	82 031	93 000
Tulorahoituksen korjaukset	-461 847	278 669
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 524 720	1 477 012
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-789 034	-926 664
Pysyvien vast. hyödykkeiden myyntitulot	486 700	441 084
Investointien rahavirta yhteensä	-302 334	-485 581
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	1 222 385	991 431
Rahoituksen kassavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	649 523	656 303
Antolainasaamisten vähennys	0	0
Antolainauksen muutokset yhteensä	649 523	656 303
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-533 003	17 222
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 131 997	-1 125 240
Lyhytaikaisten lainojen muutos	26 323	-520 800
Lainakannan muutokset yhteensä	-1 638 677	-1 628 818
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutos	-3 324	0
Oman pääoman muutokset yhteensä	-3 324	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	-3 243	-378
Vaihto-omaisuuden muutos	5 955	2 916
Saamisten muutos	-570 974	-112 224
Korottomien velkojen muutos	448 990	393 813
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-119 271	284 127
Rahoituksen kassavirta yhteensä	-1 111 750	-688 424
Rahavarojen muutos	110 636	303 008
Rahavarat jakson alussa	2 516 826	2 213 818
Rahavarat jakson lopussa	2 627 462	2 516 826

8.6. Konsernitase

KONSERNITASE

	TP 2022	TP 2021
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet	624 627,77	638 678,30
Aineelliset hyödykkeet	18 228 093,41	18 945 403,06
Sijoitukset	1 116 578,58	1 098 999,81
Pysyvät vastaavat yhteensä	19 969 299,76	20 683 081,17
Toimeksiantojen varat	139 722,66	68 774,12
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus	57 004,55	62 959,48
Saamiset	2 326 559,18	1 677 444,08
Rahoitusarvopaperit	41 650,71	129 736,98
Rahat ja pankkisaamiset	2 585 810,84	2 387 089,00
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	5 011 025,28	4 257 229,54
VASTAAVAA YHTEENSÄ	25 120 047,70	25 009 084,83
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	5 568 389,56	5 568 389,55
Muut omat rahastot	373 693,45	359 242,45
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 211 904,45	-1 126 379,78
Tilikauden yli-/alijäämä	547 074,60	-93 962,18
Oma pääoma yhteensä	5 277 253,16	4 707 290,04
Pakolliset varaukset		
Muut pakolliset varaukset	426 951,12	466 253,28
Pakolliset varaukset yhteensä	426 951,12	466 253,28
Toimeksiantojen pääomat	206 311,26	138 605,29
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Korollinen vieras pääoma	12 966 382,54	13 979 343,24
Koroton vieras pääoma	427 584,88	427 500,03
Lyhytaikainen		
Korollinen vieras pääoma	2 449 023,26	2 430 516,64
Koroton vieras pääoma	3 366 541,48	2 859 576,31
Vieras pääoma yhteensä	19 209 532,16	19 696 936,22
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	25 120 047,70	25 009 084,83

9. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutusvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutusvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN - ULKOINEN

	TP 2021	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot							
Myyntituotot	1 169 714	1 195 875	0	1 195 875	1 320 988	110,5 %	125 113
Maksutuotot	438 275	541 030	11 000	552 030	617 311	111,8 %	65 281
Tuet ja avustukset	493 227	139 227	0	139 227	399 663	287,1 %	260 436
Muut toimintatuotot	211 202	460 185	0	460 185	575 332	125,0 %	115 147
Toimintatuotot yht.	2 312 418	2 336 317	11 000	2 347 317	2 913 294	124,1 %	565 977
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-5 424 589	-5 714 617	-90 535	-5 805 152	-5 760 737	99,2 %	44 415
Palvelujen ostot	-10 066 447	-10 054 440	-473 340	-10 527 780	-11 241 472	106,8 %	-713 692
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-797 901	-747 566	-37 500	-785 066	-929 694	118,4 %	-144 628
Avustukset	-529 018	-501 600	0	-501 600	-402 810	80,3 %	98 790
Muut toimintakulut	-218 755	-230 950	-15 000	-245 950	-272 412	110,8 %	-26 462
Toimintakulut yht.	-17 036 710	-17 249 173	-616 375	-17 865 548	-18 607 125	104,2 %	-741 577
Toimintakate	-14 724 292	-14 912 856	-605 375	-15 518 231	-15 693 831	101,1 %	-175 600
Verotulot	9 230 786	8 888 000	411 000	9 299 000	9 325 214	100,3 %	26 214
Valtionosuudet	6 574 411	7 054 157	101 633	7 155 790	7 564 660	105,7 %	408 870
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	984	0	0	0	4 071	-	4 071
Muut rahoitustuotot	85 422	71 300	0	71 300	75 929	106,5 %	4 629
Korkokulut	-50 355	-60 000	0	-60 000	-67 511	112,5 %	-7 511
Muut rahoituskulut	-43 360	-21 600	0	-21 600	-14 890	68,9 %	6 710
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-7 309	-10 300	0	-10 300	-2 400	23,3 %	7 900
Vuosikate	1 073 596	1 019 001	-92 742	926 259	1 193 644	128,9 %	267 385
Poistot ja arvonalentumiset	-923 669	-919 459	0	-919 459	-912 809	99,3 %	6 650
Satunnaiset erät							
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	-	0
Tilikauden tulos	149 927	99 542	-92 742	6 800	280 834	4129,9 %	274 034
Poistoeron muutos	21 444	21 444	0	21 444	21 444	100,0 %	0
Varausten muutos	0	0	0	0	0	-	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	171 371	120 986	-92 742	28 244	302 278	1070,2 %	274 034

9.3. Rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUSLASKELMA

	TP 2022	TP 2021
Tulorahoitus		
Vuosikate	1 193 643,52	1 073 594,91
Tulorahoituksen korjauserät	-451 329,91	312 525,00
Tulorahoitus yhteensä	742 313,61	1 386 119,91
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-659 703,84	-522 214,00
Käyttöomaisuuden myyntitulot	458 300,00	3 000,00
Investoinnit yhteensä	-201 403,84	-519 214,00
Toiminnan ja investointien kassavirta yht.	540 909,77	866 905,91
Rahoitustoiminnan kassavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennys	0,00	0,00
Antolainauksen muutokset yhteensä	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,40
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-892 119,38	-892 119,76
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00
Lainakannan muutokset yhteensä	-892 119,38	-892 119,36
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman lisäys	0,00	0,00
Oman pääoman vähennys	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset yhteensä	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	-3 257,77	-494,32
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Pitkäaikaisten saamisten muutos	49 242,04	19 479,73
Lyhytaikaisten saamisten muutos	53 178,50	-89 267,42
Korottomien velkojen muutos	467 413,00	527 448,10
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	566 575,77	457 166,09
Rahoitustoiminnan kassavirta yhteensä	-325 543,61	-434 953,27
Rahavarojen muutos	215 366,16	431 952,64
Rahavarat jakson alussa	1 972 204,74	1 540 252,06
Rahavarat jakson lopussa	2 188 405,41	1 972 204,74

9.4. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

YHTEENVETOLASKELMA

	Sitova määräraha: toimintakate, ulkoinen						Tuloarviot					
	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Toteuma	Poikkeama	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Toteuma	Poikkeama
Käyttötalousosa												
Keskusvaalilautakunta	-12	0	-12	-1	6,2 %	12	3	0	3	5	167,8 %	2
Kunnanvaltuusto	-35	0	-35	-26	73,7 %	9	0	0	0	0	-	0
Tarkastuslautakunta	-18	0	-18	-18	102,4 %	0	0	0	0	0	-	0
Hallintopalvelut	-1 237	-49	-1 286	-1 281	99,6 %	5	15	-3	12	61	524,4 %	49
Perusturvalautakunta	-8 936	-425	-9 361	-8 795	94,0 %	565	520	0	520	736	141,6 %	216
Sivistyslautakunta	-3 864	-45	-3 909	-3 953	101,1 %	-44	637	28	665	755	113,6 %	90
Ympäristölautakunta	-80	-45	-125	-107	85,3 %	18	56	-14	42	48	114,0 %	6
Tekninen lautakunta	-732	-41	-773	-655	84,8 %	118	1 106	0	1 106	1 288	116,5 %	182
Tuloslaskelmaosa												
Verotulot							8 888	411	9 299	9 325	100,3 %	26
Valtionosuudet							7 054	102	7 156	7 565	105,7 %	409
Korkotuotot							0	0	0	4	-	4
Muut rahoitustuotot							71	0	71	76	106,5 %	5
Korkomenot	-60	0	-60	-68	112,5 %	-8						
Muut rahoitusmenot	-22	0	-22	-15	68,9 %	7						
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	-	0
Investointiosa												
Yleishallinto	-156	0	-156	-67	43,2 %	89	0	0	0	71	-	71
Sosiaali- ja terveystoimi	-30	0	-30	0	0,0 %	30						
Opetus- ja kulttuuritoimi	-455	0	-455	-446	98,1 %	9						
Muut palvelut	-313	0	-313	-146	46,6 %	167						
Rahoitusosa												
Lainakannan muutokset	0	0	0	0	-	0	0	0	0	-892	-	-892
Pitkäaikaiset lisäykset	0	0	0	0	-	0						
Pitkäaikaiset vähennykset							0	0	0	-892	-	-892
Yhteensä	-15 948	-605	-16 554	-15 577		809	18 350	524	18 873	18 149		-724

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Toteuma
91010 Maa- ja vesialueet					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-100 000	0	-100 000	-39 500	39,5 %
Investointimenot yht.	-100 000	0	-100 000	-39 500	39,5 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	70 681	-
Investointitulot yht.	0	0	0	70 681	-
Investoinnit netto	-100 000	0	-100 000	31 181	-31,2 %
91053 Talousraportointi/Proeconomica					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-10 000	0	-10 000	-14 610	146,1 %
Investointimenot yht.	-10 000	0	-10 000	-14 610	146,1 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-10 000	0	-10 000	-14 610	146,1 %
91054 Dynasty 10					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-35 000	0	-35 000	-4 059	11,6 %
Investointimenot yht.	-35 000	0	-35 000	-4 059	11,6 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-35 000	0	-35 000	-4 059	11,6 %
91056 Rakennuslupien digitointi					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-30 000	0	-30 000	0	0,0 %
Investointimenot yht.	-30 000	0	-30 000	0	0,0 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-30 000	0	-30 000	0	0,0 %
91057 Omni 360					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-30 000	0	-30 000	0	0,0 %
Investointimenot yht.	-30 000	0	-30 000	0	0,0 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-30 000	0	-30 000	0	0,0 %

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Toteuma
91058 Palvelimet 2022					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-11 000	0	-11 000	-9 176	83,4 %
Investointimenot yht.	-11 000	0	-11 000	-9 176	83,4 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-11 000	0	-11 000	-9 176	83,4 %
92043 Päiväkotirakennus Jussilanpuisto					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-350 000	0	-350 000	-350 000	100,0 %
Investointimenot yht.	-350 000	0	-350 000	-350 000	100,0 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-350 000	0	-350 000	-350 000	100,0 %
92044 Päiväkotirak. kalusteet ja piha-aita					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-50 000	0	-50 000	-47 813	95,6 %
Oma rakentaminen	0	0	0	-4 017	-
Investointimenot yht.	-50 000	0	-50 000	-47 813	
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-50 000	0	-50 000	-47 813	1
92045 Ulkokuntosali					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-15 000	0	-15 000	-12 448	83,0 %
Investointimenot yht.	-15 000	0	-15 000	-12 448	83,0 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-15 000	0	-15 000	-12 448	83,0 %
92046 Tekonurmikentän uusiminen					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-30 000	0	-30 000	-32 209	107,4 %
Investointimenot yht.	-30 000	0	-30 000	-32 209	107,4 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-30 000	0	-30 000	-32 209	107,4 %
92047 Urheilukentän suorituspaikkojen parannus					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-10 000	0	-10 000	0	0,0 %
Investointimenot yht.	-10 000	0	-10 000	0	0,0 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-10 000	0	-10 000	0	0,0 %

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Toteuma
94010 Liikenneväylät					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-100 000	0	-100 000	-14 271	14,3 %
Investointimenot yht.	-100 000	0	-100 000	-14 271	14,3 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-100 000	0	-100 000	-14 271	14,3 %
94022 Vesihuollon rakentaminen					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-50 000	0	-50 000	-7 936	15,9 %
Investointimenot yht.	-50 000	0	-50 000	-7 936	15,9 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-50 000	0	-50 000	-7 936	15,9 %
94027 Etäluettavat vesimittarit					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-50 000	0	-50 000	-40 446	80,9 %
Investointimenot yht.	-50 000	0	-50 000	-40 446	80,9 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-50 000	0	-50 000	-40 446	80,9 %
94053 Kaavoitus					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-40 000	0	-40 000	-18 909	47,3 %
Investointimenot yht.	-40 000	0	-40 000	-18 909	47,3 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-40 000	0	-40 000	-18 909	47,3 %
94070 Vesihuollon kaukovalvontajärjestelmä					
Investointimenot					
Muut investointimenot	0	0	0	-29 810	-
Investointimenot yht.	0	0	0	-29 810	-
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	0	0	0	-29 810	-
94083 Leppärannan suunnittelu					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-12 000	0	-12 000	0	0,0 %
Investointimenot yht.	-12 000	0	-12 000	0	0,0 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-12 000	0	-12 000	0	0,0 %

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Toteuma
94084 Alueiden hoitokone					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-31 000	0	-31 000	-34 500	111,3 %
Investointimenot yht.	-31 000	0	-31 000	-34 500	111,3 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	-
Investointitulot yht.	0	0	0	0	-
Investoinnit netto	-31 000	0	-31 000	-34 500	111,3 %
Yhteensä					
Investointimenot					
Muut investointimenot	-954 000	0	-954 000	-655 686	68,7 %
Oma rakentaminen	0	0	0	-4 017	-
Investointimenot yht.	-954 000	0	-954 000	-659 704	69,2 %
Investointitulot					
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	70 681	-
Investointitulot yht.	0	0	0	70 681	-
Investoinnit netto	-954 000	0	-954 000	-589 023	61,7 %

9.5. Tarkastuslautakunta

TOIMINTA-AJATUS

Tarkastuslautakunta on lakisääteinen lautakunta, jonka valtuusto asettaa toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämiseksi. Tarkastuslautakunta valmistelee kunnanhallituksen sijasta valtuustolle hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tarkastuslautakunta vastaa kunnan ulkoisesta valvonnasta yhdessä tilintarkastusyhteisön kanssa.

Tarkastuslautakunnan keskeisin tehtävä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista.

Tarkastuslautakunta valmistelee tilintarkastuspalvelujen hankinnan valtuustolle ja huolehtii kunnan ja tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuksien noudattamista ja antaa ilmoitukset tiedoksi valtuustolle.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Lautakunnan arvio on jälkikäteisarviointia siitä, kuinka kunnanhallitus, muut kunnan viranomaiset ja kunnan tytäryhteisöt ovat onnistuneet valtuuston tahdon toteuttamisessa. Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

PALVELUSUUNNITELMA

Valtuustokauden vaihduttua elokuussa 2021 lautakunnan kokoonpano on uusiutunut, mistä johtuen vielä vuoden 2022 toimintaa leimaa tarkastuslautakunnan perehtyminen ja perehdyttäminen sekä kouluttautuminen tehtäväänsä. Tarkastuslautakunta kokoontuu kesäkautta ja joulukuuta lukuun ottamatta kuukausittain pääsääntöisesti kuukauden viimeinen torstai. Arviointitoiminnassa tarkastuslautakunta hyödyntää ensisijaisesti julkisesti saatavilla olevaa materiaalia kuntakonsernista ja kunnasta sekä niiden hallintoelinten toiminnasta. Lisäksi lautakunta haastattelee viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä. Tarvittaessa lautakunta pyytää nähtäväkseen myös sellaista ei-julkista materiaalia, jonka se katsoo arviointitoiminnan kannalta tarpeelliseksi.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Arviointikertomus	Valtuustolle	toukokuussa	toteutui
Tilinpäätöksen hyväksymisesitys	Valtuustolle	toukokuussa	toteutui
Sidonnaisuuksien seuranta	Valtuustolle	kevät- ja syyskausi	toteutui
Tilintarkastussopimuksen option käyttö	Valtuustolle	kevät	toteutui

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 11 kertaa. Lautakunta toteutti lakisääteiset tehtävänsä oikea-aikaisesti ja riittävässä laajuudessa. Lautakunnan käyttösuunnitelma toteutui lähes suunnitellusti. Kunnan ja tytäryhtiöiden tilintarkastajana toimi BDO Audiator Oy:stä JHT, HT Lilja Koskelo. Lautakunnan työn tulokset on luettavissa toukokuussa valmistuvasta arviointikertomuksesta.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	-	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-8 040	0	-8 040	-7 976	99,2 %	64
Palvelujen ostot	-9 400	0	-9 400	-9 914	105,5 %	-514
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-60	0	-60	-30	50,2 %	30
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-17 500	0	-17 500	-17 920	102,4 %	-420
Toimintakate	-17 500	0	-17 500	-17 920	102,4 %	-420
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-610	-	-610
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-17 500	0	-17 500	-18 530	105,9 %	-1 030

9.6. Keskusvaalilautakunta

TOIMINTA-AJATUS

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen lautakunta, jonka tehtävänä on huolehtia niin kuntavaalien kuin valtiollistenkin vaalien järjestämisestä kunnassa. Lautakunnan toimikausi vastaa valtuustoon toimikautta. Toivakan uusi keskusvaalilautakunta on aloittanut työnsä elokuussa 2021.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Korkea äänestysaktiivisuus historian ensimmäisissä aluevaaleissa.	Koska aluevaaleja ei ole aikaisemmin järjestetty, ei ole olemassa äänestysprosentin kaltaista mittailuarvoa. Tulevien aluevaalien äänestysprosentti luo itsessään mittailuarvon.	Viestintään panostaminen.	Äänestysprosentti oli 51,3.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Ensimmäiset aluevaalit järjestettiin 23.1.2022. Äänioikeutettuja aluevaaleissa oli 1 864, joista äänioikeuttaan käytti 957 henkilöä. Ennakoäänestysprosentti oli 54,6 ja ennakolta äänesti 523 henkilöä.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	3 000	0	3 000	5 033	167,8 %	2 033
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	3 000	0	3 000	5 033	167,8 %	2 033
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-13 000	0	-13 000	-5 251	40,4 %	7 749
Palvelujen ostot	-2 435	0	-2 435	-753	30,9 %	1 682
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-150	0	-150	-67	44,8 %	83
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-15 585	0	-15 585	-6 071	39,0 %	9 514
Toimintakate	-12 585	0	-12 585	-1 038	8,3 %	11 547
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-12 585	0	-12 585	-1 038	8,3 %	11 547

9.7. Kunnanvaltuusto

TOIMINTA-AJATUS

Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Perustana ovat kuntalain mukaiset tavoitteet huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä. Kunnanvaltuusto vahvistaa sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista. Kunnanvaltuusto vahvistaa myös kuntakonsernin tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä konserniohjauksen periaatteet. Toivakan uusi kunnanvaltuusto on aloittanut toimintansa elokuussa 2021. Valtuustossa on 21 valtuutettua.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Toivakan kunnanvaltuusto kokoontui vuonna 2022 varsinaisiin kokouksiin kuusi kertaa. Tämän lisäksi kunnanvaltuusto piti tarpeen mukaan iltakouluja ajankohtaisista päätöksentekoon tulevista asioista (esimerkiksi joukkoliikenneviranomaisen laajentuminen ja muut MAL-asiat, tilinpäätös 2021, talousarvio 2023, organisaatorakenne, jne.). Kokouspaikkoina olivat Toivakan kirjaston Sali sekä Teemahostellin juhlasali. Joihinkin kokouksiin oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä, etenkin talvella / keväällä 2022 koronatilanteen ollessa vielä haasteellinen.

Keskeisiä kunnanvaltuuston vuonna 2022 tekemiä päätöksiä olivat muun muassa:

- Kuntastrategia 2022-2030
- Tilapäisen suojelun tarjoamisen päätökset sekä majoituspalvelusopimuksesta päättäminen
- Päivitetyn kotouttamisohjelma
- Uusi organisaatorakenne
- Toivakan kunnan ja Keski-Suomen hyvinvointialueen puitesopimus yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen periaatteiksi
- Talouden tasapainotusohjelman päivitys
- Tielikenteen toimivaltaisen viranomaisen valinta
- Viisarimäen yritysalueen ja Leppävedenrannan asemakaavamuutoksen hyväksyminen.

Kunnanvaltuuston kustannuspaikka alitti talousarviossa hyväksytyyn toimintakulujen toteutuessa 73,7 prosenttisesti. Kokonaistoteuma toimintakuluissa jäi 25.904,23 euroon.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Kunnanvaltuuston näkökulmasta keskeisimmät riskit liittyvät edelleen kuntatalouteen sekä avainhenkilöriskeihin. Valtio osoittaa jatkossa rahoituksen hyvinvointialueille ja sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen kustannukset poistuvat kunnilta. Samalla poistuu kuitenkin myös merkittävä osa tulorahoituksesta valtionosuuksien ja verotulojen sekä asiakasmaksujen muodossa.

Kunnilla on kuitenkin edelleen merkittävä määrä lakisääteisiä tehtäviä, jotka on tuotettava. Olemassa olevat ja myös tulevaisuuden haasteet; väestön ikääntyminen, osaavan työvoiman saataavuus, tulevat uudistukset, jne. Kaikki haastavat kuntien taloutta ja tulevaisuuden päätöksentekoa, vaikka haastavasti ennakoitavien sote-kustannusten poistuminen helpottaakin toteutumien

ennakoimista. Talouden sopeuttamismahdollisuudet kuitenkin kapenevat merkittävästi. Myös kunnan kiinteistöomistukset voivat olla siirtymäkauden jälkeen kunnalle riski, mikäli hyvinvointialue ei jatkaisikaan sote-käytössä olevien rakennusten vuokraamista. Toivakan kunta on vuokrannut hyvinvointialueelle tällä hetkellä kaksi kokonaista kiinteistöä sekä toimistotiloja niistä kiinteistöistä, joissa on myös kunnan omaa toimintaa. Kunnat ovat kuitenkin oikeutettuja korvauksiin sellaisista omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista välittömistä kustannuksista, joiden syntymiseen kunta ei ole voinut omilla toimillaan vaikuttaa. Tällaisia voivat esimerkiksi olla siirtymäajan jälkeen tarpeettomiksi jääneet kuntien omistamat toimitilat.

Työ- ja elinkeinopalveluiden uudistus muuttaa kuntataloutta ja nostaa TE-kokonaisuuden merkittäväksi palvelukokonaisuudeksi, joka vastaa osuudellaan kuntien käyttökuluista peräti reilua 10 prosenttia. Kyseessä on kunnille uusi valtionosuustehtävä, joten lisäkuluihin myönnetään täysimääräinen valtionrahoitus. Uudistus tulee voimaan vuoden 2025 alusta, mutta merkittävät päätökset uudistukseen liittyvistä työllisyysalueista tulee tehdä jo vuoden 2023 aikana.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	-	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-30 000	0	-30 000	-22 518	75,1 %	7 482
Palvelujen ostot	-4 936	0	-4 936	-3 021	61,2 %	1 915
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-500	0	-500	0	0,0 %	500
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	0	0	0	-365	-	-365
Toimintakulut yht.	-35 436	0	-35 436	-25 904	73,1 %	9 532
Toimintakate	-35 436	0	-35 436	-25 904	73,1 %	9 532
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-35 436	0	-35 436	-25 904	73,1 %	9 532

9.8. Hallintopalvelut

TOIMINTA-AJATUS

Hallintopalvelut toimivat kunnanhallituksen alaisuudessa, tuottaen kunnan hallinto-, talous-, henkilöstö- ja IT-tukipalvelut. Lisäksi hallintopalveluihin kuuluvat työllisyydenhoito, elinvoimatyö sekä keskeisiltä osin myös viestintä, markkinointi ja tiedonhallinta.

Luottamushenkilö-organisaation toimintaympäristöstä huolehtiminen sekä päätöksenteon tuki kuuluvat myös keskeisesti hallintopalveluiden toiminnan piiriin. Vuosi 2022 oli viimeinen vuosi hallintopalveluiden nykyisellä rakenteella, sillä vuodesta 2023 hallintopalveluiden alaisuuteen kuuluva pelastustoimi siirtyy hyvinvointialueelle. Tämän lisäksi hallintopalveluiden osalta hyvinvointialueelle siirtyivät myös kuntouttavan työtoiminnan palvelut.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Teemme toimenpidesuunnitelman ja jalkautamme kuntastrategiaa koko organisaatiossa	Toimenpidesuunnitelman laatiminen kuntastrategian pohjalta ja yhteinen hallintopalveluiden strategiapäivä.		Hallintopalvelut käsitteli strategiaa tiimipalavereissa. Koronan salliessa kierrettiin myös yksiköissä ja käytiin strategiakeskusteluja. Erilistä toimenpidesuunnitelmaa ei laadittu, vaan toimenpiteet rakennettiin talousarvioprosessin yhteydessä vuoden 2023 talousarvion sekä Kuntamaisemapalveluun.

Valmistaudumme hyvinvointialue- ja työllisyysuudistuksen toimeenpanoon	Tiedonkeruu, organisaation uudistamistarpeiden arviointi, muutosjohtaminen ja vahva viestintä.		Vuoden aikana hyvinvointialueelle siirtyminen työllistä monipuolisella tiedonkeruulla ja ICT-tehtävillä. Viestintää tehostettiin erityisesti uuden viestintä- ja markkinointisuunnittelijan aloitessa tehtävässään 1.9.2023. Myös hyvinvointialueen oma viestintä oli tehokasta ja sitä jaettiin kunnan henkilöstölle sekä kotisivujen kautta kuntalaisille. Esihenkilöinfoissa käsiteltiin säännöllisesti uudistuksiin liittyviä asioita, samoin YT-elimessä.
Kehitämme osallistamista	Luomme toimintarakennetta vaikuttamistoimielinten ja kunnanhallituksen väliselle yhteistyölle sekä kehitämme uusia osallistamisen menetelmiä		Osallistamisen menetelminä kokeiltiin esimerkiksi yhteisöjen iltaa Kankaisten kyläkoululla, jossa esiteltiin kuntalaisille uutta kuntastrategiaa. Vuoden aikana hyödynnettiin myös kyselyitä eri valmisteluissa. Nuorisovaltuusto osallistettiin esimerkiksi Vakkarin suunnitteluun.
Tasapainoisen kuntatalouden edistäminen	Jatketaan talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteitä aikaisempien linjausten mukaisesti.	Positiivinen vuosikate ja ylijäämäinen tilikauden tulos.	Vuoden 2022 vuosikate oli 1.193.643,53 ja vuoden 2022 tulos 302.278,03 euroa.
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehitetään uusien työntekijöiden perehdytystä sekä organisaation sisäistä viestintää ja tuetaan henkilöstöä hyvinvointialueen tuomassa muutoksessa		Esihenkilöinfoja järjestettiin kuukausittain. Hallintopalveluissa tapahtui henkilöstömuutoksia ja perehdyttämiseen panostettiin. Sisäisen viestinnän kehittämistä vietin eteenpäin esimerkiksi intraa kehittämällä, aktiivisemmalla viestinnällä sekä strategisella ohjauksella, kuten somestrategialla.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Hallintopalveluiden esihenkilönä toimii kunnanjohtaja. Hallintopalveluiden organisaatioon kuuluvat lisäksi ICT-suunnittelija, palvelusihteerit, työllisyys- ja elinkeinosuunnittelija, talous- ja hallintosihteerit sekä koulu- ja henkilöstösihteerit (40 % osuudella). Vuonna 2022 hallintopalveluihin perustettiin myös viestintä- ja markkinointisuunnittelijan toimi, jossa on toiminut täysiaikainen työntekijä syyskuusta 2022 lähtien. Tehtävä tukee kuntastrategian mukaista viestinnän ja markkinoinnin kehittämistä sekä Toivakan tunnettavuuden kasvattamista.

Henkilöstöresurssien osalta myös ICT-suunnittelija vaihtui vuonna 2022, uuden täysiaikaisen henkilön aloittaessa syyskuussa 2022. Rekrytointiajan (kesä 2022) Toivakan kunta osti ICT-tukea Petäjäveden kunnalta. Tammikuusta 2022 huhtikuun 2022 loppuun kunnanjohtaja hoiti myös

osan teknisen johtajan tehtävistä sekä esihenkilötyöstä teknisen johtajan rekrytoinnin ollessa kesken. Tämä rokotti jonkin verran keväällä hallintopalveluille suunnattua työpanosta.

Hallintopalveluiden tavoiteasetannassa talousarvion 2022 yhteydessä ei vielä huomioitu kuntastrategiaa, sillä kuntastrategia hyväksyttiin vasta vuoden 2022 helmikuussa. Tämän vuoksi yllä olevan taulukon toiminnallisissa tavoitteissa ei ilmene yhteyttä nykyiseen 2022-2030 kuntastrategiaan.

Päivitetty kuntastrategia ja sen elämisen elementit huomioitiin kuitenkin hallintopalveluiden käytännön toiminnassa vuonna 2022 ja niistä käytiin keskustelua myös yhteisissä tiimipalaverissa. Tätä on kuvattu ”olennaiset tapahtumat tilikaudella” -osioissa alempana.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Hallintopalveluiden keskeisimmät riskit liittyvät avainhenkilöriskeihin esimerkiksi sairastapaus- tai äkillisten työpaikanvaihdosten osalta. Tätä riskiä on pyritty minimoimaan esimerkiksi yhteistyörakenteilla ICT-palveluiden suhteen niin Laukaan kuin Petäjaveden kuntienkin kanssa. Poikkeustilanteissa hyödynnetään myös muita ostopalveluita.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	238 874	0	238 874	252 545	105,7 %	13 671
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	13 600	-3 000	10 600	14 775	139,4 %	4 175
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	31 244	-	31 244
Toimintatuotot yht.	252 474	-3 000	249 474	298 564	119,7 %	49 090
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-409 246	-11 055	-420 301	-402 356	95,7 %	17 945
Palvelujen ostot	-631 878	-20 000	-651 878	-707 028	108,5 %	-55 150
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 900	0	-16 900	-65 815	389,4 %	-48 915
Avustukset	-180 100	0	-180 100	-133 007	73,9 %	47 093
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-65 929	-15 000	-80 929	-104 026	128,5 %	-23 097
Toimintakulut yht.	-1 304 053	-46 055	-1 350 108	-1 412 232	104,6 %	-62 124
Toimintakate	-1 051 579	-49 055	-1 100 634	-1 113 668	101,2 %	-13 034
Poistot ja arvonalentumiset	-88 833	0	-88 833	-71 622	80,6 %	17 211
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 140 412	-49 055	-1 189 467	-1 185 290	99,6 %	4 177

9.8.1. Kunnanhallitus

TOIMINTA-AJATUS

Kunnanhallitus vastaa kuntalain sille määrittämistä tehtävistä, kuten kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja niiden laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus seuraa ja valvoo lautakuntia, palvelujen järjestämistä ja palvelutuotantoa sekä asetettujen tavoitteiden toteutumista. Kunnanhallitus kokoontuu keskimäärin kerran tai kaksi kuukaudessa. Kunnanhallituksen talousarvio sisältää toimielimen toimintakuluja sekä koko kuntaan yhteisesti vaikuttavia kulueriä. Lisäksi kunnanhallituksen talousarvioon kuuluvat kunnanjohtajaan liittyvät henkilöstökulut.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA

Kunnanhallitus kokoontui vuonna 2022 yhteensä 19 kertaa, käsitellen kaikkiaan 314 pykälää. Alkuvuotta 2022 leimasi vielä korona, jonka vuoksi kokouksia pidettiin myös etä- ja hybridimuotoisina. Kunnanhallituksen kokoonpanossa ei vuoden 2022 aikana tapahtunut muutoksia.

Alkuvuodesta 2022 kunnanhallitus päätti, että Toivakan kunta lähtee mukaan Kuntaliiton ja FCG Oy:n Kestävä Kuntatalous II-hankkeeseen, joka antaa asiantuntijatukea tulevaisuuden kuntatalouden muutoksia arvioitaessa. Hankkeen tiimoilta on saatu kuntakohtaisia talousennusteita, joita on voitu hyödyntää esimerkiksi vuoden 2023 talousarvion suunnittelussa. Toivakan kunnan päivitetty kuntastrategia hyväksyttiin 7.2.2022 §:ssä 27. Keväällä keskeinen kunnanhallituksen käsittelyssä ollut rekrytointi oli teknisen johtajan rekrytointiprosessi. Uusi tekninen johtaja aloitti 1.5.2022.

Kunnanhallitus hyväksyi Paloskylän leirikeskusten kauppakirjan maaliskuussa 2022 ja myi sen 155.000 euron kauppahinnalla.

Venäjä käynnisti hyökkäyssodan Ukrainassa helmikuun 2022 lopulla. Ukrainan sodan vaikutukset näkyivät myös suomalaisessa kuntakentässä muun muassa lisääntyneenä keskusteluna varautumisesta ja valmiudesta, niin myös Toivakassa. Toivakan kunnan valmiussuunnitelmat tarkistettiin keväällä 2022. Kunta osallistui kahteen työpöytäharjoituksena järjestettyyn valmiusharjoitukseen vuoden aikana. Viestintää valmiusasioista tehostettiin myös kuntalaisten suuntaan. Syksyllä ja alkutalvella 2022 varauduttiin erilaisin suunnitelmin ja toimenpitein myös sähkön käyttöhäiriöihin, viestien näistä myös henkilöstölle ja kuntalaisille.

Toivakan kunnan kotouttamissuunnitelma päivitettiin kevään 2022 aikana ja kunta solmi Jyväskylän vastaanottokeskuksen kanssa sopimuksen majoituspalveluiden tuottamisesta tilapäistä suojelua saaville ukrainalaisille. Tilinpäätöksen kirjoittamishetkellä Toivakassa on noin 30 tilapäistä suojelua saavaa ukrainalaista, joille on järjestynyt asunto Kiinteistöyhtiö Toivakanhakan kautta.

Toivakan päivitetyn kuntastrategian yhtenä keskeisenä ”elämisen elementtinä” on ”Toivakka tuntuu ja tunnetaan”. Tähän perustuen kunnanhallitus hyväksyi keväällä 2022 lisämäärärahan viestintä- ja markkinointisuunnittelijan tehtävän perustamista varten. Viestintä- ja markkinointisuunnittelija aloitti tehtävässään 1.9.2022. Työntekijän vastuualueisiin kuuluvat muun muassa tiedottaminen, markkinointi ja mediayhteistyö, hankerahoitusten kartoitus, sisäisen viestinnän koordinointi, henkilöstön avustaminen ja kouluttaminen viestintään ja kuntamarkkinointiin

liittyvissä asioissa, markkinointiryhmän vetovastuu, kunnan kotisivujen ja somekanavien siällöntuotto sekä markkinointitempausten ideointi ja koordinointi.

Toivakan kunnanhallitus päätti 12.9.2022 §:ssä 201 hakea harkinnanvaraista valtionosuutta Valtiovarainministeriöltä ja sai siitä myönteisen päätöksen marraskuussa 2022. Toivakalle myönnettiin harkinnanvaraista valtionosuutta yhteensä 430.000 €. Valtio tukee korotuksella vuosittain talousvaikeuksissa painivia kuntia. Toivakan lisäksi keskisuomalaisista kunnista avustusta sai Laukaan kunta.

Kunnanhallitus toteutti talouden tasapainotusohjelman mukaisia toimenpiteitä pitkin vuotta. Toteutumatta kuitenkin jäi Suur-Savon Sähkö Oy:n osakkeiden myynti. Osakkeita kaupattiin eri tavoin, niin huutokaupat.com -palvelun kautta kuin avoimella myynnilläkin. Osakemyyntiä jatketaan vuonna 2023, sillä talouden tasapainotusohjelmasta merkittävä osuus perustuu osakkeista saatavaan arvioituun myyntituottoon.

Kunnanhallitus käsitteli vuoden kuluessa myös merkittävän määrän ns. vakipykäliä esimerkiksi talouteen ja täyttölupiin liittyen.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	351	-	351
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	7 290	-	7 290
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	31 244	-	31 244
Toimintatuotot yht.	0	0	0	38 885	-	38 885
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-140 286	0	-140 286	-140 699	100,3 %	-413
Palvelujen ostot	-198 718	0	-198 718	-250 948	126,3 %	-52 230
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 100	0	-2 100	-8 917	424,6 %	-6 817
Avustukset	-3 000	0	-3 000	-9 628	320,9 %	-6 628
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-12 765	-15 000	-27 765	-32 700	117,8 %	-4 935
Toimintakulut yht.	-356 869	-15 000	-371 869	-442 893	119,1 %	-71 024
Toimintakate	-356 869	-15 000	-371 869	-404 008	108,6 %	-32 139
Poistot ja arvonalentumiset	-55 329	0	-55 329	-37 831	68,4 %	17 498
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-412 198	-15 000	-427 198	-441 840	103,4 %	-14 642

9.8.2. Hallinto- ja talousosasto

TOIMINTA-AJATUS

Hallinto- ja talousosasto vastaa asiakaspalvelun sujuvuudesta sekä hallinnollisten palveluiden toimivuudesta. Hallinto- ja talousosaston tavoitteena on luoda puitteet toimivalle ja tehokkaalle luottamushenkilötyöskentelylle ja varmistaa eri hallintokuntien välisen yhteistyön toimivuus asioiden valmistelussa. Toiminnalla tuetaan kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen päätöksentekoa ja päätösten toimeenpanoa.

Taloushallinto toteuttaa kunnan kirjanpidon ja tilinpäätöksen konsernitilinpäätöksineen, sekä toimittaa talous- ja toimintatilaston. Taloushallinto vastaa lisäksi laskutuksesta, ostoreskont-rasta, maksuliikenteestä ja rahoituksen hoidosta sekä takauksista ja perinnästä. Taloushallinto ylläpitää sähköistä reaaliaikaista raportointijärjestelmää ja tuottaa päätöksenteon tueksi seurantaraportteja sekä kustannuslaskentaa. Taloushallinto huolehtii taloudenohjauksesta tuottamalla taloudellista tietoa johdolle, toimialoille sekä viranomaisille controllerin tavoin. Taloushallinnon tavoitteena on talousarvion ja raportoinnin saumattoman yhteistyön edistäminen ja prosessin kehittäminen.

ICT-suunnittelu hankkii kunnan palvelualueille tietoteknisen infrastruktuurin sekä vastaa sen ylläpidosta ja kehittämisestä. ICT-suunnittelu on myös mukana operatiivisten tietojärjestelmien sekä kuntalaisille suunnattujen sähköisten asiointipalvelujen kehittämisessä yhdessä palvelualueiden kanssa. ICT-suunnittelun painopistealueet ovat tietoliikennepalveluiden uudistaminen ja tietoturvallisuuden kehittäminen. Palvelusihteeri vastaa muun muassa kunnan kirjaamosta, kunnan neuvonnan asiakaspalvelusta, kunnan ilmoituksista sekä erilaisista viestinnän tehtävistä ja johdon tukitehtävistä. Vuonna 2022 palvelusihteerin vastuulla oli myös vaalien järjestäminen eli aluevaalien organisointi.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA

Suomen ensimmäiset aluevaalit järjestettiin tammikuussa 2022. Vaaleissa valittiin uusien hyvinvointialueiden aluevaltuustot ensimmäiselle kolmivuotiskaudelle.

Talousosasto kehitti vuonna 2022 merkittävästi talousraportointia sekä erilaisia ohjelmistojen automatisointeja. Talousarvion ja tilinpäätöksen osalta käyttöön otettiin koontityökalu, joka oli ensimmäisen kerran käytössä talousarvion 2023 kokoamisessa.

Hyvinvointialueuudistus sekä siihen liittyvä tiedonkeruu myös talousasioiden ja muiden tietoaineistojen osalta työllisti merkittävästi koko vuoden 2022 ajan sekä vielä vuoden 2023 alkupuolellakin.

Hallinnollisten asioiden näkökulmasta vuoden aikana kehitettiin esimerkiksi asianhallintaa. Tiedonohjaussuunnitelma saatiin valmiiksi tiedonhallintaryhmän toimesta ja asianhallintajärjestelmä päivitettiin Dynasty 10-versioon huhtikuussa. Päivitysprosessi vei odotettua kauemmin myös järjestelmätoimittajasta johtuvista syistä. Lisäksi ohjelmisto vaati koulutusta käyttäjille. Toivakan kunta otti käyttöön myös sähköisiä lomakkeita, jotka nopeuttavat asiointia. Syksyllä käynnistettiin kunnan oman verkkokaupan rakentaminen, jonka tarkoituksena on myös helpottaa ja nopeuttaa kuntalaisten asiointia.

Organisaatiouudistuksen valmistelun myötä loppuvuonna käynnistettiin myös laaja hallintosäännön päivittäminen, joka hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 30.1.2023.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	187 684	0	187 684	189 103	100,8 %	1 419
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	863	-	863
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	187 684	0	187 684	189 967	101,2 %	2 283
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-148 268	0	-148 268	-152 321	102,7 %	-4 053
Palvelujen ostot	-100 204	0	-100 204	-112 923	112,7 %	-12 719
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 200	0	-8 200	-17 259	210,5 %	-9 059
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-35 345	0	-35 345	-30 538	86,4 %	4 807
Toimintakulut yht.	-292 017	0	-292 017	-313 041	107,2 %	-21 024
Toimintakate	-104 333	0	-104 333	-123 075	118,0 %	-18 742
Poistot ja arvonalentumiset	-10 175	0	-10 175	-12 406	121,9 %	-2 231
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-114 508	0	-114 508	-135 481	118,3 %	-20 973

9.8.3. Henkilöstöhallinto

TOIMINTA-AJATUS

Henkilöstöhallinto valmistelelee yhteistyössä henkilöstöpolitiikan peruslinjaukset ja luo työvälineitä ja ohjeita henkilöstöjohtamisen käytännön toteuttamiseen. Tällaisia osa-alueita ovat mm. henkilöstösuunnittelu, henkilöstön rekrytointi, palkkaus- ja palvelussuhdeasiat, henkilöstön kehittäminen, henkilöstöpalvelut, työterveyshuolto, työsuojelu ja työhyvinvointi. YT-elimien toiminnasta ja koollekutsumisesta vastaavat kunnanjohtaja ja henkilöstö- ja koulusihteeri. Työsuojelupäällikkönä toimii henkilöstö- ja koulusihteeri. Toimenkuvasta henkilöstötoimintojen osuus kattaa 40 prosenttia. Henkilöstö- ja koulusihteeri toimii esihenkilöiden tukena henkilöstöasioissa, luoden työvälineitä henkilöstöjohtamisen käytännön toteuttamiseen edellä kuvatuilla tavoilla. Toivakan kunta ostaa palkanlaskentapalvelut ulkopuoliselta toimijalta, Efetta Oy:ltä (koordinoi Meita Oy). Yhteistyö on käynnistynyt elokuussa 2020 ja sopimus on kolmivuotinen.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA

Kunta-alalle sovittiin Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:n sekä JAU:n ja Jukon väliset kolmivuotiset työ- ja virkaehtosopimukset ajalle 1.5.2022–30.4.2025. Jo vuonna 2022 tuli voimaan useampia palkantarkistuksia sekä muita kustannusvaikutuksia. Kesäkuun 2022 alusta voimaan tuli yleiskorotus, 1.8.2022 perhevapaaudistus ja 1.10.2022 keskitetty järjestelyerä (josta 0,03 % perhevapaaudistukseen ja loput pääsääntöisesti yleiskorotuksena) sekä OVTES osion G paikallinen järjestelyerä.

Yhteistyötoimikunta käsitteli vuoden aikana useita Keski-Suomen hyvinvointialueelle siirtymiseen liittyviä henkilöstöasioita, liittyen henkilöstötietoihin, henkilöstönsiirtosopimukseen sekä henkilöstönsiirtosuunnitelmaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain mukainen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1 päivänä tammikuuta 2023. Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain mukainen pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1 päivänä tammikuuta 2023. Voimaantulon lain 18 §:n mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto kunnista ja kuntayhtymistä hyvinvointialueelle sekä hyvinvointiyhtymään katsotaan liikkeen luovutukseksi. Liikkeen luovutukseksi katsotaan myös kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevien opiskeluhuollon psykologien ja kuraattoreiden siirtyminen hyvinvointialueelle ja hyvinvointiyhtymään.

Liikkeen luovutuksella tarkoitetaan työopimuslain (55/2001) 10 §:ssä sekä kunnallisesta ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 25 §:ssä säädettyä toiminnallisen osan luovuttamista toiselle työnantajalle, jos luovutettava osa pysyy luovutuksen jälkeen samankaltaisena.

Liikkeen luovutukseksi katsotaan myös edellä tarkoitettujen tehtävien tukitehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirrot, mikäli tehtävää hoitavan henkilön tosiasiallisista tehtävistä vähintään puolet on 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien tukitehtäviä.

Hyvinvointialueelle siirtyi liikkeenluovutuksena Toivakan kunnasta 17 vakituisessa työ- tai virkasuhteessa olevaa henkilöä.

Yhteistyötoimikunta käsitteli vuoden aikana myös muun muassa päivitetyn paikallissopimuksen luottamusmiesten lukumäärästä ja ajankäytöstä sekä heidän toimintaedellytyksistään. Yhteistoimikunnassa käsiteltiin myös lomarahan maksamisen aikataulua vuodesta 2023 alkaen, Smartum-edun vaihtamista e-Passi Flex -etuun vuoden 2023 alusta alkaen sekä teknisen sopimuksen piiriin kuuluvan henkilöstön päivystys-/varallaolokorvausta.

Kunta teetti vuoden aikana esihenkilökyselyn, jonka vastausprosentti jäi kuitenkin niin matalaksi, ettei vertailua pystytty tekemään. Esihenkilöinfoja järjestettiin lähes kuukausittain. Kaikilla esihenkilöillä oli myös mahdollisuus osallistua Effedu Oy:n järjestämään sopimusmuutos-koulutukseen.

Organisaatiouudistukseen liittyen kunta järjesti mm. esihenkilöille ja johtoryhmälle yhteisen sparrauspäivän, jossa käsiteltiin onnistuneen muutoksen johtamista. Sparrauspäivään saatiin tukea Kuntatyö 2030-hankekokonaisuudesta.

Kunta järjesti koko henkilökunnalle yhteisen pikkujoulutapahtuman joulukuussa 2022. Samalla tapahtuma oli läksiäisjuhla liikkeenluovutuksella pois siirtyvälle sote-henkilöstölle. Juhla pidettiin Toivakan koulukeskuksella.

Toivakan kunnan henkilöstöllä oli käytössään vuoden 2022 ajan Smartum -liikunta- ja kulttuurietu.

Vuoden 2022 syksyllä kunta kilpailutti yhdessä Petäjaveden ja Konneveden kuntien kanssa työterveyspalvelut. Palveluntarjoajaksi valikoitui Mehiläinen Oy, jonka kanssa yhteistyö aloitettiin 1.2.2023.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	50 190	0	50 190	52 033	103,7 %	1 843
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	2 427	-	2 427
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	50 190	0	50 190	54 460	108,5 %	4 270
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-34 249	0	-34 249	-32 709	95,5 %	1 540
Palvelujen ostot	-6 986	0	-6 986	-14 165	202,8 %	-7 179
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 600	0	-4 600	-16 138	350,8 %	-11 538
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-3 000	0	-3 000	-10 358	345,3 %	-7 358
Toimintakulut yht.	-48 835	0	-48 835	-73 369	150,2 %	-24 534
Toimintakate	1 355	0	1 355	-18 909	-1395,5 %	-20 264
Poistot ja arvonalentumiset	-23 329	0	-23 329	-21 385	91,7 %	1 944
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-21 974	0	-21 974	-40 294	183,4 %	-18 320

9.8.4. Pelastustoimi

TOIMINTA-AJATUS

Keski-Suomen pelastuslaitos-liikelaitos tuottaa toiminta-alueellaan pelastustoimen tehtävät sekä osassa maakuntaa ensihoitopalvelut. Pelastustoimen tehtävät määräytyvät pelastuslaissa ja niitä ovat onnettomuuksien ennaltaehkäisy, pelastustoiminta ja varautuminen poikkeusoloihin. Näiden tehtävien lisäksi pelastuslaitos tekee yhteistyötä eri viranomaisten ja muiden pelastuslaitosten kanssa. Pelastustoimen tehtävien tarkoituksena on ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen.

Lisäksi muiden pelastustehtävien suorittaminen ja yleisen turvallisuuden ylläpito. Pelastustoiminnan tehtävät:

- ihmisten, ympäristön ja omaisuuden pelastaminen sekä suojaaminen
- onnettomuuden aiheuttamien vahinkojen ja seurausten lieventäminen ja rajoittaminen
- pelastustoiminnan kohteita ovat tulipalot, liikenneonnettomuudet, ihmisen pelastamis- ja vahingontorjuntatehtävät.

Keski-Suomen pelastuslaitoksen alueella on viisi vakinaisesti ympäri vuorokauden miehitettyä paloasemaa: Jyväskylässä Ristonmaan, Seppälän ja Vaajakosken paloasemat, Jämsän paloasema sekä Äänekosken paloasema. Päiväpaloasemilla joita ovat Viitasaari, Saarijärvi, Laukaa ja Keuruu. Paloasemilla on 3-4 hengen välitön lähtövalmius virka-aikana. Lisäksi maakunnan alueella toimii 19 sopimuspalokuntaa ja 25 asemalla on sivutoimista henkilöstöä.

Keski-Suomen Pelastuslaitos siirtyi vuoden 2023 alusta osaksi Keski-Suomen hyvinvointialuetta. Toivakan kunta ja Keski-Suomen Pelastuslaitos sopivat vuoden 2022 lopulla, että Keski-Suomen pelastuslaitos-liikelaitoksen tilintarkastetun taloudellisen loppuselvityksen hyväksyy ja allekirjoittaa vuonna 2023 Jyväskylän kaupungin toimivaltainen toimielin. Kyseisen loppuselvityksen osoittama yli- tai alijäämä jyvitetään sopijakunnille yhteistoimintasopimuksen perusteiden mukaisesti joko laskutuksena tai suorittamalla se rahana.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	-	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-2 048	0	-2 048	-3 244	158,4 %	-1 196
Palvelujen ostot	-222 880	0	-222 880	-225 078	101,0 %	-2 198
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	-	0
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-224 928	0	-224 928	-228 322	101,5 %	-3 394
Toimintakate	-224 928	0	-224 928	-228 322	101,5 %	-3 394
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-224 928	0	-224 928	-228 322	101,5 %	-3 394

9.8.5. Elinkeinotoimi

TOIMINTA-AJATUS

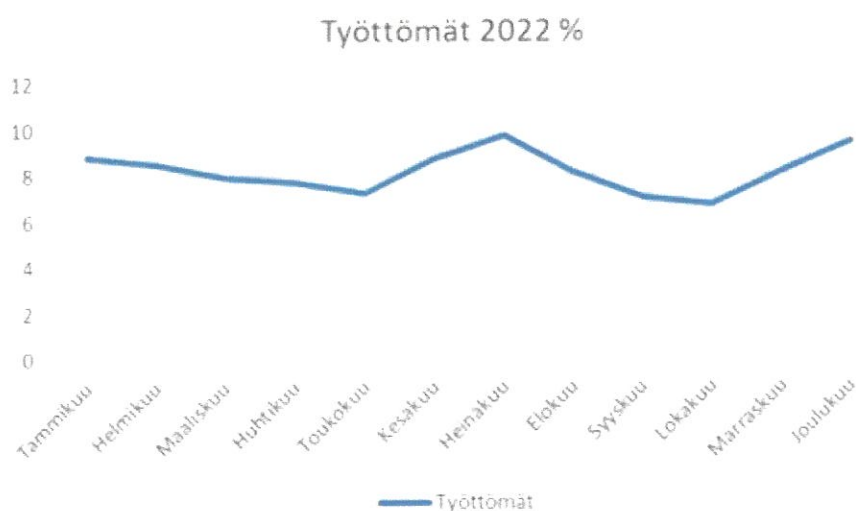
Elinkeinotoimi on vielä vuonna 2022 kattanut Toivakan kunnan työllisyydenhoidon, yrityspalvelut, elinvoimatyön sekä viestinnän ja markkinoinnin. Organisaatiouudistuksen myötä kokonaisuutta on täsmennetty vuodelle 2023. Elinkeinotoimen tehtävänä on luoda kuntaan suotuisat olosuhteet asumiseen, työskentelyyn ja yrittämiseen. Elinkeinopolitiikan onnistumisella on merkittävä rooli kunnan talouden pitkän aikavälin kestävässä kehityksessä ja palvelujen rahoituksessa. Elinkeinopolitiikan onnistuminen näkyy suotuisana väestö- ja työpaikkakehityksenä, yrityskannan kehityksenä sekä kunnan veropohjan kasvuna. Toivakan kunta ja kunnan yhteistyökumppanit tarjoavat tukea yrittäjyyteen ja eri toimialojen kehittämiseen.

Toivakan kunnan työllisyyspalveluihin on kuulunut työnvälitys, työllisyyteen liittyvät hallinnolliset ja kehittämistehtävät, yritysyhteistyö sekä kuntouttava työtoiminta ja työkyvyn arviointi. Yrityksen perustamiseen liittyvät palvelut tuottaa Keski-Suomen yritysidea. Työllisyyspalvelut ovat sijoittuneet hallinnollisesti kunnan hallintopalvelujen alaisuuteen, mutta toimivat tiiviissä yhteistyössä sosiaali- ja terveystyöpalveluiden kanssa. Kunnassa ei ole työpajatoimintaa. Työllistämiseen saatavaa palkkatukea on käytetty kahden henkilön palkkaamiseen vuoden aikana, joka kattaa myös työllistämismaksuun kuuluvat.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Työllisyys- ja hyvinvointi

Työmarkkinoiden kehitystä seuraavat tilastot ovat noudettu ELY:n työllisyyskatsauksista (Työllisyyskatsaukset - Ely - ELY-keskus).

Työttömien määrä on vaihdellut vuoden aikana. Alkuvuodesta toukokuuhun saakka työttömyys on laskenut tasaisesti. Korkeimmillaan työttömyys oli heinäkuussa (9,7%), mutta oli kuitenkin alle 10%. Syys- ja lokakuussa työttömyys oli ennätysalhaalla Toivakassa. Syyskuussa

työttömyysprosentti oli 7% ja lokakuussa jopa 6,7%. ELY:n työllisyyskatsauksen mukaan marraskuun ja joulukuun välinen nousu on tyypillistä kausivaihtelua. Maakunnallisesti katsottuna Toivakka on ollut Kyyjärven ja Muuramen jälkeen kolmanneksi paras kunta työttömyyden suhteen. Avoimia työpaikkojen määrä on ollut vuoden aikana työllisyyskatsauksen mukaan alimmillaan elokuussa (5) ja ylimmillään maaliskuussa (24).

2022	Työvoima	Työttömät	Työnhakijat yht.	Miehet	Naiset	Alle 25v	Yli 50v	Pitkäaik.	Avoimet työpaikat
Tammikuu	997	8,8	88	54	34	6	48	28	12
Helmikuu	997	8,5	85	49	36	12	46	24	12
Maaliskuu	1005	7,9	79	48	31		45	24	24
Huhtikuu	1005	7,7	77	44	33	5	42	24	17
Toukokuu	1005	7,2	72	39	33		37	21	17
Kesäkuu	1005	8,7	87	42	45		40	23	17
Heinäkuu	1005	9,7	97	45	52	8	41	22	12
Elokuu	1005	8,1	81	42	39	7	43	22	5
Syyskuu	1005	7	7	36	34	5	37	19	11
Lokakuu	1005	6,7	67	37	30		35	15	7
Marraskuu	1005	8,1	81	46	35		39	16	
Joulukuu	1005	9,4	94	51	43	7	42	19	12

Toivakan kunta rahoittaa osan työttömyyden perusteella maksetusta työmarkkinatuesta. Kela laskuttaa kuntaa jälkikäteen seuraavan kuukauden puolesta välissä. Rahoitusmalli on portaittainen. Yli 300 päivää työttömänä olleen työttömyyden perusteella maksettua työmarkkinatukea kunta rahoittaa 50 % ja Yli 1000 päivää työttömänä olleen 70 %. Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen kuntaosuudet on haettu kelan ylläpitämästä Kelasto -tie tokannasta (Tilastotietokanta Kelasto - kela.fi).

Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajat ja maksetut etuudet

Toivakka

Aika	Kunnan osuus euroa
2022-12	9 598
2022-11	11 096
2022-10	11 267
2022-09	11 876
2022-08	11 099
2022-07	9 402
2022-06	8 230
2022-05	9 735
2022-04	8 755
2022-03	12 367
2022-02	11 056
2022-01	7 935

Vuonna 2022 Toivakan kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen osuus oli yhteensä 112 818 €. Vuonna 2020 rahoitettavaa oli 163 441 €, joten laskua edelliseen vuoteen oli 50 623 €. Vuoden lopun työmarkkinatuen osuuden kasvuun on osittain pitkäaikaistyöttömien kohdalla vaikuttanut hyvinvointialueen alkaminen 1.1.2023 ja siihen liittyvä valmistautuminen.

Elinvoima ja viestintä

Vuonna 2022 panostettiin vahvasti viestinnän, markkinoinnin ja yrityspalveluiden parantamiseen. Kuntaan palkattiin viestintä- ja markkinointisuunnittelija, joka aloitti työnsä 1.9.2022.

Työllisyys- ja elinkeinosuunnittelija aloitti yritysneuvojan opinnot ja tehtävänsä päivitettiin organisaatiouudistuksen yhteydessä vastaamaan entistä paremmin myös yritysneuvonnan tarpeita. Yrittäjien kanssa tehtävää yhteistyötä on pyritty parantamaan monin eri tavoin, esimerkiksi yrittäjäedustaja oli mukana myös viestintä- ja markkinointisuunnittelijan rekrytoinnissa.

Vuoden aikana järjestettiin tapahtumia koronatilanteen helpottuessa. Kunta oli aktiivinen kumppani Secto Rally Finland -tapahtumassa. Sen lisäksi, että Toivakan kunnan alueella ajettiin rallin erikoiskoetta, järjesti kunta kokoomatauko -tapahtuman, joka keräsi yli 2000 kävijää yleisötapahtumaan Toivakkatalon torialueelle. Black Fridayn kunniaksi marraskuussa järjestettiin tonttikampanja, joka sai myös valtakunnallista näkyvyyttä. Joulumyyjäiset pidettiin koronatauton jälkeen joulukuussa.

Kunnan tienvarsimainokset päivitettiin ja Toivakan vuonna 2021 uusittu brändi näkyy vahvasti kaikessa markkinoinnissa ja markkinointiin liittyvässä materiaalissa. Somenäkyvyyttä, päätös- viestintää ja sisäistä viestintää on kehitetty. Kunta on tehnyt aktiivisesti viestintää myös hyvinvointialueelle siirtymisen osalta.

Vuoden aikana tehtiin useita yrityskäyntejä ja järjestettiin yrittäjien aamukahveja. Aamukahvien kävijämäärät ovat nousseet merkittävästi viime vuosina. Yrityspalvelusetelin pilottikokeilu hyväksyttiin vuoden 2022 lopulla ja se otettiin käyttöön vuoden 2023 alusta.

Maaseutuelinkeinot

Maaseutuelinkeinohallinnon viranomaistehtävät hoitaa Laukaan kunta. Toimintakulut katetaan kuntien maksuosuuksilla, jotka määräytyvät edeltävän vuoden kuntien aktiivitulojen määrien perusteella.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	1 000	0	1 000	11 058	1105,8 %	10 058
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	13 600	-3 000	10 600	4 195	39,6 %	-6 405
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	14 600	-3 000	11 600	15 253	131,5 %	3 653
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-84 395	-11 055	-95 450	-73 383	76,9 %	22 067
Palvelujen ostot	-103 090	-20 000	-123 090	-103 914	84,4 %	19 176
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 000	0	-2 000	-23 500	1175,0 %	-21 500
Avustukset	-177 100	0	-177 100	-123 379	69,7 %	53 721
Vuokratulut	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-14 819	0	-14 819	-30 430	205,3 %	-15 611
Toimintakulut yht.	-381 404	-31 055	-412 459	-354 607	86,0 %	57 852
Toimintakate	-366 804	-34 055	-400 859	-339 354	84,7 %	61 505
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-366 804	-34 055	-400 859	-339 354	84,7 %	61 505

9.9. Perusturvalautakunta

TOIMINTA-AJATUS

Perusturvalautakunnan toimialan tehtävänä on vastata sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä, seuraamisesta ja kehittämisestä. Palveluilla edistetään kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Asiakaslähtöisiin, taloudellisiin ja vaikuttaviin sosiaali- ja terveyspalveluihin päästään kunnan sisäisellä ja yhteistyökumppaneiden välisellä yhteistyöllä ja osaaamisella.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Perusturvalautakunnan lakkauttaminen 31.12.2022	Kunnanvaltuuston päätös		Kunnanvaltuusto päätti 14.11.2022 lakkauttaa perusturvalautakunnan siten, että lautakunnan toiminta päättyy 31.12.2022

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Hyvinvointialueuudistuksen ja henkilöstön siirtämisen valmistelu Keski-Suomen hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen.

Perusturvalautakunnan toiminnan lakkauttaminen 31.12.2022.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	85 450	0	85 450	98 865	115,7 %	13 415
Maksutuotot	434 130	0	434 130	497 238	114,5 %	63 108
Tuet ja avustukset	0	0	0	151 226	-	151 226
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	5 258	-	5 258
Toimintatuotot yht.	519 580	0	519 580	752 586	144,8 %	233 006
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-1 125 191	0	-1 125 191	-1 030 604	91,6 %	94 587
Palvelujen ostot	-8 178 716	-425 000	-8 603 716	-9 195 397	106,9 %	-591 681
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-57 166	0	-57 166	-65 966	115,4 %	-8 800
Avustukset	-131 500	0	-131 500	-132 158	100,5 %	-658
Vuokratulut	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-71 009	0	-71 009	-77 738	109,5 %	-6 729
Toimintakulut yht.	-9 563 582	-425 000	-9 988 582	-10 501 864	105,1 %	-513 282
Toimintakate	-9 044 002	-425 000	-9 469 002	-9 749 279	103,0 %	-280 277
Poistot ja arvonalentumiset	-919	0	-919	-11 175	1216,0 %	-10 256
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-9 044 921	-425 000	-9 469 921	-9 760 454	103,1 %	-290 533

9.9.1. Sosiaalitoimen hallinto

TOIMINTA-AJATUS

Sosiaalitoimen hallinto sisältää perusturvalautakunnan ja palvelualueen hallinnon. Sosiaalihuoltoa valvotaan sekä omavalvontana että palvelun järjestäjän roolissa. Palvelun järjestäjänä kunta valvoo kuntalaisten perusoikeuksien toteutumista. Valvontaa kohdennetaan myös yksityisiin sosiaalihuollon palveluihin. Huomion kohteena on asiallinen kohtelu sekä oikea-aikaisesti ja oikein kohdennetut palvelut. Valvontaa toteutetaan ohjauksellisin ja arvioivin menetelmin yhteistyössä alueen toimijoiden kesken.

Tukipalvelutuottajien rekisteri päivitetään ja valvontaan liittyvä palveluntuottajakysely toteutetaan vuoden 2022 aikana.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Sosiaalitoimen palvelualueella toteutettiin suunnitellusti omavalvontaa ja ajantasaiset valvonnat yksityisiin palveluntuottajiin. Valvontaan liittyvä palveluntuottajille suunnattu kysely on toteutettu ja ilmoituksenvaraisten tukipalvelutuottajien rekisteriä on päivitetty vuoden 2022 aikana.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	120	-	120
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	0	0	0	120	-	120
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-94 075	0	-94 075	-96 341	102,4 %	-2 266
Palvelujen ostot	-15 471	0	-15 471	-4 589	29,7 %	10 882
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-226	0	-226	-8 187	3622,8 %	-7 961
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-7 613	0	-7 613	-10 374	136,3 %	-2 761
Toimintakulut yht.	-117 385	0	-117 385	-119 491	101,8 %	-2 106
Toimintakate	-117 385	0	-117 385	-119 371	101,7 %	-1 986
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-610	-	-610
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-117 385	0	-117 385	-119 981	102,2 %	-2 596

9.9.2. Iäkkäiden palvelut

TOIMINTA-AJATUS

Ikääntyneille suunnattujen palvelujen tarkoituksena on turvata ikääntyneiden arki, hoiva ja asuminen eri elämäntilanteissa ja -vaiheissa. Palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti, oikea aikaisesti ja turvallisesti. Kotihoidossa tavoitteena on turvallinen asuminen kotona mahdollisimman pitkään. Tarve ympärivuorokautiseen hoivaan tai hoitoon syntyy, kun kotiin annettavat palvelut eivät riitä. Palvelurakenteilla pyritään tukemaan tervettä ikääntymistä ja hyvää elämänlaatua.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Tavoitteena ennaltaehkäisevä ja toimintakykyä ylläpitävä kotihoito ja muut ikäihmisten palvelut, toimiva saattohoito sekä omaishoidon tukeminen	Vahvistetaan ikääntyneen väestön osallisuutta ja soveltuvaa palvelurakennetta		Kyllä, senioritoimintaa ja erilaista vapaa-ajan toimintaa järjestettiin monitoimijamallilla.
	Ikääntyneiden asiakkaiden toimintakyvyn arviointi		Kyllä, RAI tehty 100%:lle kotihoitoon, asumispalvelujen ja omaishoidon asiakkaista joulukuun 2022 mennessä
	Kotisaattohoidon laadukkaat palveluketjut		Kyllä, K-S:n kotisaattohoitoon kehitettiin yhtenäiset palvelumallit, ml. satelliittiyksiköt kehyskuntiin, palliatiivinen pkl, erityistyöntekijät. Henkilöstön osaamista vahvistettiin koulutuksin ja työpajoin.
Ensisijaisena tavoitteena on tukea ikäihmisten asumista omassa kodissaan mahdollisimman pitkään	Ikääntyneiden palvelutarpeen arvioinnin yhdenmukaistaminen (maakunnallisesti käyttöön otettava lakisääteinen arviointijärjestelmä)	Koti- ja pitkäaikaishoitoon otettu RAI arviointivälineistö (toimintakyvyn, hoidon laadun ja vaikuttavuuden mittari) ja vertailukehittäminen	Kyllä, palveluprosessin muutos siten, että palvelutarpeen arviointi aloitetaan RAI arvioinnilla, josta siirrytään oikein kohdennettuihin palveluihin
	Huomioidaan koronapandemian vaikutuksista aiheutuva palvelutarve ja siihen vastaaminen		Kyllä, epidemiasta johtuva palvelutarpeen kasvu ikääntyneillä kohdistui keväeseen 2022, kesällä/syksyllä epidemia laantui
	Huomioidaan palveluntarpeeseen vastaamiseen tarvittava resurssi (henkilöstön oikea mitoitus, osaaminen sekä tiedolla johtaminen)		Kyllä, henkilöstön rekrytointia tehostettiin, oikean mitoituksen apuna käytettiin optimointijärjestelmää ja tartuntatautihojeistuksen mukaisia toimintatapoja
	Tuetaan omaishoitajuutta (omaishoidon vapaat)		Kyllä, omaishoidon vapaita myönnettiin niitä tarvitseville ja ikääntyneiden päivätoiminta käynnistyi loppuvuodesta 2022
	Moniammatillisesti tuotetut palvelut, riittävä ja osaava henkilöstö, omaisten ja vapaaehtoisten kanssa tehtävä yhteistyö		Kyllä, palvelut on tuotettu yhteistyössä omaisten, yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin kesken.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Kotihoitoon kehitettiin uusi palveluprosessi. Palvelut aloitetaan kuntouttavalla arviointijaksolla, jonka perusteella asiakas kohdennetaan oikeiden palvelujen piiriin. Henkilöstöä koulutettiin voimakkaasti uuden palveluprosessin toteuttamiseen syksyllä 2022 alueellisen Tulkoti (tulevaisuuden koti- ja asumispalvelut) -kehittämishankkeen toimesta. Koulutukset korvasivat osittain koulutussuunnitelman mukaisia koulutuksia. Koulutussuunnitelman muutos tuki hyvinvointialueelle siirtymistä ja yhteisten toimintamallien rakentamista. Palveluprosessin kehittämisessä keskeinen elementti oli uuteen RAI arviointijärjestelmään siirtyminen ikääntyneiden palveluissa.

Ikääntyneiden ja vaikeasti sairaiden palliatiivista ja saattohoitoa kehitettiin yhdenmukaisesti Keski-Suomen alueella. Saattohoidon palveluketju yhtenäistettiin, saattohoitoprotokolla otettiin käyttöön yhteistyössä ensihoidon kanssa, alueelle perustettua palliatiivista poliklinikkaa ja sen erityistyöntekijöitä hyödynnettiin asiakastilanteissa ja satelliittiyksiköiden perustamista kehyskuntiin suunniteltiin. Kotihoitohenkilöstön koulutuksia ja työpajoja palliatiivisen ja saattohoidon toteuttamiseen jatkettiin edellisestä vuodesta.

Kotiin annettavaa kuntoutusta jatkettiin. Tehostetun kotikuntoutuksen jaksoja toteutettiin fysioterapeutin (0,5 htv) toimesta sekä kotihoidon asiakkaille että muille tilapäistä toimintakyvyn harjoittamista ja ylläpitämistä tarvitseville ikääntyneille. Kotikuntoutuksen tavoitteena on ennaltaehkäistä toimintakyvyn rapistumista ja jarruttaa vahvemman tuen palveluihin siirtymistä.

Kotihoidon ja tehostetun palveluasumisen välimuodoksi käynnistettiin uudentyypinen yhteisöllisen asumisen palvelumuoto (entinen tavallinen palveluasuminen). Yhteisöllisessä palveluasumisessa ei ole yövalvontaa. Toiminta aloitettiin syksyllä 2022 Esperin Caren kanssa. Myös ikääntyneille suunnattu päivätoiminta käynnistettiin muutaman vuoden tauon jälkeen uudelleen Toivakassa yhteistyössä vammaispalvelujen kanssa. Tehostettua palveluasumista tuotetaan ympärivuorokautista hoivaa ja asumista tarvitseville. Palvelua myönnetään sekä lyhyt että pitkäaikaisena asumispalveluna. Palvelua ei tuoteta kunnan omana toimintana, vaan seitsemän yksityisen palveluntuottajan toimesta palvelusetelillä.

Vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa laadittiin suunnitelma ikääntyneiden toimintakyvyn tukemiseksi. Suunnitelmassa määritellään ikääntyneiden toimintakyvyn tavoitteet, toimenpiteet ja resurssit. Keskeiset elementit ovat monitoimijainen palvelujen tuottaminen, toimintakyvyn ylläpitäminen, hyvän arjen turvaaminen ja toimiva viestintä. Ikääntyneiden toimintakykyä tuetaan julkisilla, yksityisillä ja yhteistyössä vapaaehtoisten, järjestöjen ja seurakuntien kanssa.

Työhyvinvointia ja liikkumisen kustannustehokkuutta parannettiin hankkimalla kotihoitoon kaksi leasing autoa. Toivakan kunnan logoilla varustetut autot tekevät lisäksi näkyväksi ja tukevat uutta yhteistä visuaalista ilmettä.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Korona aiheutti suurimman toiminnallisen riskin sekä palvelutarpeen että henkilöstöresurssin lisääntymisenä. Erityisen haasteellista aikaa oli kevät 2022, jolloin koronataapauksia oli runsaasti ja sijaisten saaminen vaikeaa. Työvoiman saatavuutta parannettiin ostopalveluilla.

Keski-Suomen Hyvinvointialueelle (Hyvaks) siirtyminen lisäsi epävarmuuden sietoa henkilöstössä ja toimintamalleissa. Valmistelutyö aloitettiin kuitenkin hyvissä ajoin, jolloin tärkeimmät asiat saatiin kartoitettua siirtoa varten. Hyvinvointialueelle siirtyminen valmisteltiin olemassa olevien järjestelmien siirrolla, koska suunnitellusta uudesta potilastietojärjestelmän käyttöönotosta luovuttiin syksyllä.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	74 000	0	74 000	80 748	109,1 %	6 748
Maksutuotot	423 000	0	423 000	452 604	107,0 %	29 604
Tuet ja avustukset	0	0	0	4 399	-	4 399
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	497 000	0	497 000	537 751	108,2 %	40 751
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-624 742	0	-624 742	-596 234	95,4 %	28 508
Palvelujen ostot	-1 731 000	0	-1 731 000	-1 829 361	105,7 %	-98 361
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-46 640	0	-46 640	-38 842	83,3 %	7 798
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-28 856	0	-28 856	-24 345	84,4 %	4 511
Toimintakulut yht.	-2 431 238	0	-2 431 238	-2 488 781	102,4 %	-57 543
Toimintakate	-1 934 238	0	-1 934 238	-1 951 030	100,9 %	-16 792
Poistot ja arvonalentumiset	-919	0	-919	-919	100,0 %	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 935 157	0	-1 935 157	-1 951 950	100,9 %	-16 793

9.9.3. Lapsiperheiden palvelut

TOIMINTA-AJATUS

Lasten hyvinvoinnin ja kasvatuksen turvaamisen tuki perheille tapahtuu monen toimijatahon yhteistyössä. Lasten, nuorten ja perheiden moniammatillisen yhteistyön kehittäminen jatkuu alueellisena kehittämistyönä. Kunnan perhekeskusmallin mukaisen Perhevakka-työskentelyn suunnitelmallista, monialaista ja verkostomaista yhteistyötä kehitetään yhteistyössä LUMO (lastensuojelun uudistaminen monialaisesti) -hankkeen kanssa. Tavoitteena on toimintaroolien ja vastuiden selkeyttäminen ja mallintaminen.

Henkilöstön kouluttaminen systeemisen työotteen käyttöön mahdollistaa systeemisen mallin vahvistumisen monialaisessa yhteistyössä. Lisäksi tavoitteena on ennaltaehkäisevien toimintamallien oman toiminnan näkyväksi tekeminen, vahvistaminen ja toimintamallien selkeyttäminen, esimerkkinä kehitteillä oleva Nepsy (neuropsykiatrinen) -työ. Vanhemmuutta ja arjessa selviytymistä tuetaan ja perheen omia voimavaroja vahvistetaan lapsiperheille tarkoitetulla sosiaalityöllä ja -ohjauksella, kotipalvelulla, perhetyöllä, kasvatus- ja perheneuvonnalla ja ensi- ja turvakotipalveluilla.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet			
Lapsiperheiden palveluissa pyritään ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tukeen. Tavoitteena on estää ongelmien kärjistyminen.	Kehitetään ja vahvistetaan toimintamalleja ja monitoimijuutta	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma	Kyllä, yhteistyötä on parannettu moniammatillisesti
Tuotantotavoitteet			
Tavoitteena on helposti tavoitettavien, matalan kynnyksen palvelujen järjestäminen.	Vastataan lapsiperheiden tuen tarpeeseen oikea-aikaisesti, riittävän tehokkaasti ja riittävän pitkäaikaisesti.	Lapsiperhekyselyn uusinta	Kyllä, yhdennetyllä perhetyöllä on pystytty vastaamaan palvelutarpeeseen oikea-aikaisesti ja nopeasti
Tavoitteena on toimintaroolien ja vastuiden selkeyttäminen ja mallintaminen monialaisessa yhteistyössä.	Huomioidaan palvelutarpeeseen vastaamiseen tarvittava resurssi (henkilöstön oikea mitoitus, osaaminen ja tiedolla johtaminen).	Toimintamallin käytön seuranta	Kyllä, toimintarooleja ja vastuita on selkeytetty monialaisessa yhteistyössä. Henkilöstö on koulutettu systeemiseen työotteeseen ja Nepsy yhteistyöhön
Tavoitteena on ennaltaehkäisevien toimintamallien oman toiminnan näkyväksi tekeminen, vahvistaminen ja selkeyttäminen		Toimintamallien käytön seuranta ja vertailu ostopalveluiden suhteen.	Kyllä, ennaltaehkäisyä on hostettu

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Lapsiperhepalveluiden tavoitteena on helposti tavoitettavien palvelujen järjestäminen ja ongelmien ennaltaehkäisy. Perhevakka työskentelyä on uudistettu laaja-alaisesti LUMO hankkeen turvin. Henkilöstön kouluttaminen systeemiseen työtoteeseen on mahdollistanut tehtävien ja ammattiroolien selkeyttämisen. Neuropsykiatrisen osaamisen lisääminen on tukenut lasten, nuorten ja perheiden kanssa tehtävää työtä. Kotiin vietävien palvelujen mahdollisuutena on asiakkaiden omien voimavarojen tunnistaminen. Asiakkaiden omien voimavarojen tunnistaminen ja vahvistaminen on lisännyt vanhemmuudessa pärjäämistä.

Asiakastietojärjestelmien osalta vammaispalveluissa siirryttiin kuluneen vuoden aikana Pro Consona OMNI 360 järjestelmään.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	96	-	96
Tuet ja avustukset	0	0	0	354	-	354
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	0	0	0	450	-	450
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-167 784	0	-167 784	-148 077	88,3 %	19 707
Palvelujen ostot	-100 825	0	-100 825	-54 453	54,0 %	46 372
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 400	0	-1 400	-340	24,3 %	1 060
Avustukset	0	0	0	-41	-	-41
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-20 909	0	-20 909	-20 489	98,0 %	420
Toimintakulut yht.	-290 918	0	-290 918	-223 400	76,8 %	67 518
Toimintakate	-290 918	0	-290 918	-222 951	76,6 %	67 967
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-9 646	-	-9 646
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-290 918	0	-290 918	-232 597	80,0 %	58 321

9.9.4. Lastensuojelu

TOIMINTA-AJATUS

Lastensuojelun tarkoituksena on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun. Ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista on tämän vanhemmilla tai muilla huoltajilla. Viranomaisella on kuitenkin velvollisuus tarvittaessa tukea vanhempia heidän kasvatustehtävässään. Tavoitteena on ehkäisevän lastensuojelun vahvistaminen lapsiperhepalveluissa sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen.

Palvelut koostuvat lastensuojelun sosiaalityöstä ja -ohjauksesta, tehostetusta perhetyöstä ja muista tarvittavista tukitoimista esim. perhekuntoutuksesta, perhehoidosta, ammatillisesta perhehoidosta tai laitoshoidosta.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet			
Tavoitteena on lastensuojelun asiakkaana olevien lasten ja nuorten oikeuksien turvaaminen moniammatillisella yhteistyöllä. Tavoitteena on estää ongelmien kärjistyminen.	Kehitetään ja vahvistetaan toimintamalleja ja monitoimijuutta maakunnallisessa yhteistyössä (systemaattinen toimintamalli, mielen-terveys ja päihdetyö).	LUMO- lastensuojelun monialaisen uudistamisen hankkeen tuottama vertailutieto	Kyllä, monitoimijuutta on kehitetty yhteistyössä Joutsan ja 11/2022 alkaen Jyväskylän kanssa perhesosiaalityön ja lastensuojelun osalta
Tuotantotavoitteet			
Tavoitteena on avohuollon tukitoimien ensisijaisuus	Lastensuojelun tukitoimien tarpeeseen vastataan oikea-aikaisesti, riittävän tehokkaasti ja pitkäaikaisesti. Huomioidaan koko perheen tuen tarve.		Kyllä, yhteistyökumppaneiden rohkeus yhteistyöhön lisääntynyt ja palveluja on toteutettu omana toimintana ja ostopalveluna
	Huomioidaan palvelutarpeeseen vastaamiseen tarvittava resurssi (henkilöstön oikea mitoitus, osaaminen ja tiedolla johtaminen).		Kyllä, resurssit on turvattu osittain ostopalveluilla.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Ennaltaehkäisevää lastensuojelua toteutetaan usean toimijan yhteistyönä; kunnan lisäksi toimintaa toteutetaan äitiys- ja lastenneuvolan, terveydenhuollon, päivähoidon sekä opetus ja nuorisotyön kanssa. Lastensuojelun tarve tulee havaita oikea-aikaisesti, jotta tarvittavat palvelut ja tukitoimet voidaan toteuttaa. Varsinaisen lastensuojelun palvelujen tuottaminen edellyttää riittävää sosiaalityöntekijäresurssia. Koska sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus ja saatavuus on ollut kuluneena vuonna haasteellista, on lastensuojelun palvelut ostettu osittain Jyväskylän kaupungilta syksystä 2022 alkaen. Myös johtavan sosiaalityöntekijän työpanosta ostettiin Joutsasta, jotta lakisääteinen toiminta on pystytty turvaamaan.

Asiakastietojärjestelmien osalta vammaispalveluissa siirryttiin kuluneen vuoden aikana Pro Consona OMNI 360 järjestelmään.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Henkilöstöressurssin saatavuus ja pysyvyys.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	3 235	-	3 235
Toimintatuotot yht.	0	0	0	3 235	-	3 235
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-61 901	0	-61 901	-26 761	43,2 %	35 140
Palvelujen ostot	-265 231	0	-265 231	-382 205	144,1 %	-116 974
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	-	0
Avustukset	-500	0	-500	0	0,0 %	500
Vuokratulut	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-327 632	0	-327 632	-408 966	124,8 %	-81 334
Toimintakate	-327 632	0	-327 632	-405 731	123,8 %	-78 099
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-327 632	0	-327 632	-405 731	123,8 %	-78 099

9.9.5. Päihdehuolto

TOIMINTA-AJATUS

Päihdehuollon tavoitteena on systemaattisesti ennaltaehkäistä ja vähentää päihdeiden aiheuttamia haittoja. Edelleen tavoitteena on lisätä avointa keskustelua ajan ilmiöistä, suhtautumisesta ja toimintatavoista. Ehkäisevä päihdetyö koskee kaikkia kunnan toimijoita ja erityisen tärkeää on kohdentaa painopiste nuoriin ja perheisiin. Päihde- ja mielenterveysasiakkaiden palvelut sisältävät tuen, hoidon sekä kuntoutuksen palveluita. Tavoitteena on palvelu- ja hoitoketjujen katkeamattomuus.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet			
Tavoitteena on päihdehaittojen vähentäminen.	Ehkäisevän päihdetyön monialaisen toiminnan vahvistaminen paikallisessa ja maakunnallisessa yhteistyössä.	Ehkäisevän päihdetyön tunnistamisen seuranta.	Kyllä, päihdeasioita hoidettu yhteistyössä terveydenhuollon avohoidon päihdehoitajan ja sosiaalihuollon välisenä yhteistyönä. Monialainen yhteistyömalli tavannut säännöllisesti 1x/kk.
Tuotantotavoitteet			
Tavoitteena on tuen saavuus varhaisessa vaiheessa ja palvelujen kohdentaminen asiakkaan tilanne kokonaisvaltaisesti huomioiden.	Kiinnitetään huomiota tuen tarpeen varhaiseen havainnointiin ja päihdeiden käytön sekä riippuvuuksien puheeksi ottamiseen.	Päihdeiden käytön ja riippuvuuksien tunnistamisen koulutusten ja tapahtumien toteutumisen seuranta.	Kyllä, puheeksi ottamisen taitoa on vahvistettu eri asiakasryhmien keskuudessa ja tehostettu palveluohjausta päihdepalvelujen piiriin

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA

Päihdehuoltoa toteutetaan usean tahon välisenä yhteistyönä. Kontaktit terveystaloihin ja avohuollon päihdehoitajan palveluihin ovat tärkeä osa päihdeasiakkaan hoitamista. Tavoitteena ovat katkeamattomat palveluketjut sosiaali- ja terveydenhuollossa. Sosiaalihuollon palveluita on ajoittain hidastanut resurssien puute, toisaalta asiakkuuksien määrä on pienessä kunnassa vähäinen. Sosiaalipalveluissa (työikäiset, lapsiperheet, iäkkäät, lastensuojelu, vammaispalvelut) on vahvistettu puheeksi ottamista ja palveluohjausta päihdepalveluiden piiriin. Erityisen huomion kohteena ovat nuoret ja perheet.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	-	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-1 825	0	-1 825	-1 113	61,0 %	712
Palvelujen ostot	-16 500	0	-16 500	-1 315	8,0 %	15 185
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	-	0
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-18 325	0	-18 325	-2 428	13,2 %	15 897
Toimintakate	-18 325	0	-18 325	-2 428	13,2 %	15 897
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-18 325	0	-18 325	-2 428	13,2 %	15 897

9.9.6. Työkäisten palvelut

TOIMINTA-AJATUS

Aikuissosiaalityön tavoitteena on vahvistaa asiakkaan omaa toimintakykyä ja osallisuutta sekä ehkäistä sosiaalisten ongelmien syntyä kartoittamalla asiakkaan elämäntilannetta, vahvuuksia ja voimavaroja. Asiakkaan kanssa etsitään yhdessä vaihtoehtoja elämäntilanteen parantamiseksi ja motivoidaan asiakasta muutokseen. Asiakasta tuetaan ja autetaan esimerkiksi asumiseen ja arjen ongelmiin liittyvissä asioissa. Palvelussa painottuvat sosiaalityö ja -ohjaus.

Silloin, kun tavoitteena on työllistyminen, työkyvyn tuen palvelut toteutetaan yhdessä kunnan työllisyyspalvelujen ja moniammatillisen tiimin kanssa. Työkyvyn arviointiprosessiin kuuluvat kuntoutuspalvelut tarjotaan yhdessä monialaisen verkoston kanssa vastuualueittain monikanavaisesti (kunta, kela, työeläkelaitos, vakuutusyhtiöt ym.). Kunnan vastuualueena on sosiaalihuoltolain mukainen kuntouttava työtoiminta sekä perusterveydenhuollossa työttömien terveystarkastus ja kuntoutus perusterveydenhuollossa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet			
Tavoitteena on turvata työkäisten palvelujen asiakkaana olevien kiinnittyminen yhteiskuntaan kaikissa muutosvaiheissa.	Kehitetään ja vahvistetaan toimintamalleja ja monitoimijuutta paikallisessa ja maakunnallisessa yhteistyössä (työllistymisen edistäminen, mielenterveys- ja päihdetyö).	Kuntastrategiaan kirjattujen ja kirjattavien Hyte-mittareiden käyttö soveltuvin osien.	Kyllä, Monialainen yhteistyömalli on tavannut säännöllisesti 1xkk. Yhteiskuntaan kiinnittymistä on tuettu eri ryhmille tarpeiden mukaisesti tavoitettavuuden ja pitkäjänteisen ohjaustyön kautta.
Tuotantotavoitteet			
Tavoitteena on tuen saavuus varhaisessa vaiheessa.	Huomioidaan työkäisten varhaisen vaiheen sosiaalisen muutostyön turvaamisessa tarvittava resurssi.	Arjen tukeen kohdennettujen toistuvien tukitoimien toteutuminen (täydentävä toimeentulotuki, muut tukipalvelut).	Kyllä, panostettu varhaisen vaiheen kuntouttavaan työtoimintaan ja sosiaaliohjaukseen. Sosiaaliohjauksessa painopiste talous- ja raha-asioiden hoitamisen tukemisessa

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Aikuissosiaalityössä ratkaisuja on etsitty ja saavutettu asiakaskohtaisesti. Työkäisten kohdalla keskeistä on varhainen tukeminen ja sosiaalisten ongelmien ehkäisy. Onnistumisen kannalta olennaista on asiakkaan talous- ja raha-asioiden selvittely ja hoitaminen. Ennaltaehkäisevä ote ja hyvä tavoitettavuus ovat mahdollistaneet toiminnan, jossa kertaluonteisia toimeentulotukipäätöksiä on voitu välttää ja tuki antaa pitkäjänteisesti. Ohjausjaksojen tavoitteena on ollut hallittu muutos asiakkaan elämänhallinnassa. Tavoitteeseen on päästy sosiaali- ja terveydenhuollon monialaisen yhteistyömallin ja pitkäkestoisen ohjauksen avulla.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Ukrainan sodan johdosta myös Toivakkaan saapui ukrainalaisia pakolaisia. Asumisjärjestelyjen lisäksi yhteiskuntaan kiinnittyminen ja työllistyminen on ollut monen tahon välistä yhteistyötä. Sosiaalipalvelujen tuki työvoimapalveluille ja pakolaisille on ollut tarpeen. Ukrainalaisten pakolaisten osalta sotatraumojen vaikutus arjessa pärjäämiseen ja kotoutumiseen näkyy kuitenkin vasta ajan kanssa. Työllistymiseen vaikuttaa lisäksi kielitaito sekä aikaisempi koulutus ja osaaminen.

9.9.7. Vammaispalvelut

TOIMINTA-AJATUS

Vammaispalvelujen tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä. Periaatteena on, että julkiset palvelut suunnitellaan kaikille sopiviksi ja ympäristö esteettömäksi. Kun yleisten palvelujen apu ei riitä, järjestetään erityispalveluja. Tavoitteena on tukea vammaisten henkilöiden työ- ja toimintakykyä sekä omatoimisuutta. Kunnan järjestämällä palveluilla ja tukitoimilla helpotetaan vammaisten henkilöiden selviytymistä jokapäiväisessä elämässä. Tarvittavia palveluja ovat vammaisten sosiaalityö ja -ohjaus, omaishoito, perhehoito, palveluasuminen, asunnon muutostyöt, henkilökohtainen apu, palveluasuminen, liikkumista tukevat palvelut ja muut tarvittavat palvelut.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet			
Tavoitteena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä.	Ehkäistään ja poistetaan vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä.	Kuntastrategiaan kirjattujen ja kirjattavien Hyte mittareiden käyttö soveltuvin osin.	Kyllä. Vammaispalveluja on tuotettu kokonaisvaltaisesti vastuutyöntekijämallilla sekä omana tuotantona että os-topalveluina. Palvelutarpeiden muutoksia on seurattu ja palvelusuunnitelmia päivitetty ajantasaisesti ja moniammatillisesti.
Tuotantotavoitteet			
Ensisijaisena tavoitteena on peruspalvelujen käytön mahdollistaminen ja mahdollisimman itsenäisen elämän tukeminen.	Varmistetaan riittävät tukipalvelut. Tuetaan omaishoitajuutta (omaishoidon vaapat).	Palvelutarpeen muutosten seuranta.	Kyllä, Omaishoitajuutta on tuettu järjestämällä omaishoidon vapaita niitä haluaville. Ensisijaisesti on hyödynnetty perhehoitoa. Sosiaaliohjauksen, asunnon muutostöiden ja kotihoitoon avulla on tuettu vammaisten itsenäistä asumista.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Vammaisasiakkaiden palvelujen kokonaisuutta on tuotettu tiiviissä yhteistyössä asiakkaan verkostojen kanssa. Palvelujen tuottamisen periaatteena on pidetty "yhden luukun" periaatetta, jolloin yksilöllisiin tarpeisiin on pystytty vastaamaan laadukkaasti. Vammaisten kuljetuspalvelujen kysynnässä on ollut kasvua, palvelujen myöntämisessä on palattu selvästi korona epidemiaa edeltävälle tasolle. Vammaispalveluiden vastuutyöntekijänä toimiva viranhaltija on vastannut vammaispalveluiden lisäksi myös alle 18 -vuotiaiden ja vammaisten henkilöiden omaishoidosta. Omaishoitajuutta on tuettu järjestämällä omaishoidon vapaita perhehoidon avulla. Päivätoiminnassa on otettu vastaa niin uudet kuin vanhatkin asiakkaat. Pitkäkestoisen tukemisen lisäksi päivätoiminta on vastannut myös akuutteihin hoidon tarpeen järjestelyihin.

Alueellisten rekrytointihaasteiden vuoksi joitakin vammaispalveluiden palveluita (mm. henkilökohtainen apu) ei ole pystytty toteuttamaan, mutta asiakkaan tarpeeseen on pyritty vastaamaan vaihtoehtoisilla

palveluilla, kuten kotihoidolla ja päivätoiminnalla. Toisinaan vammaispalvelujen henkilöstöresurssiin on saatu apua Toivakan koululta.

- Asiakastietojärjestelmien osalta vammaispalveluissa siirryttiin kuluneen vuoden aikana Pro Consona OMNI 360 järjestelmään.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	200	0	200	300	150,0 %	100
Maksutuotot	11 130	0	11 130	17 834	160,2 %	6 704
Tuet ja avustukset	0	0	0	150	-	150
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	11 330	0	11 330	18 284	161,4 %	6 954
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-115 468	0	-115 468	-100 006	86,6 %	15 462
Palvelujen ostot	-436 121	0	-436 121	-418 867	96,0 %	17 254
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 800	0	-7 800	-6 068	77,8 %	1 732
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-13 631	0	-13 631	-20 534	150,6 %	-6 903
Toimintakulut yht.	-573 020	0	-573 020	-545 476	95,2 %	27 544
Toimintakate	-561 690	0	-561 690	-527 192	93,9 %	34 498
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-561 690	0	-561 690	-527 192	93,9 %	34 498

9.9.8. Perusterveydenhuolto

TOIMINTA-AJATUS

Perusterveydenhuollon palvelut tuotetaan Keski-Suomen seututerveyskeskuksesta. Seututerveyskeskus on Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alainen liikelaitos. Toivakan kunnassa sijaitsevassa Toivakan terveysasemalla järjestetään lääkärin ja hoitajien vastaanottoa, suun terveydenhuollon palveluja ja laboratoriopalveluja. Päivystyksellinen toiminta toteutetaan Keskuksairaalan yhteispäivystyksessä ja seututerveyskeskuksen ilta- ja viikonloppupäivystyksenä Laukaassa ja Keuruulla. Terveyskeskussairaalan laitospaikkoja on Joutsassa ja Laukaassa. Vuodeosastolta kotiin siirryttäessä voidaan välivaiheen paikkana käyttää Esperin Care Toivakan lyhytaikaispaikkaa. Seututerveyskeskuksesta tuotetaan myös kouluterveydenhuollon palvelut perusopetukseen.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA

Kuntayhtymien (seututerveyskeskus ja sairaanhoitopiiri) alijäämä kasvoi odotettua suuremmaksi. Henkilöstökustannusten kasvun taustalla olivat palvelujen tarpeen kasvu, lääkäri- ja hoitajaresurssien saatavuusongelmat, koronan aiheuttamat sairauspoissaolot ja hintojen nousu energiakustannuksissa sekä aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa. Kuntayhtymien osalta kertynyttä alijäämää ei voinut siirtää hyvinvointialueelle (sosiaali- ja terveydenhuoltoon sekä pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulosta annettu laki 616/2021).

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	123 261	-	123 261
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	0	0	0	123 261	-	123 261
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-33 580	0	-33 580	-36 852	109,7 %	-3 272
Palvelujen ostot	-2 006 000	0	-2 006 000	-2 238 233	111,6 %	-232 233
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	-12 158	-	-12 158
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-2 039 580	0	-2 039 580	-2 287 244	112,1 %	-247 664
Toimintakate	-2 039 580	0	-2 039 580	-2 163 983	106,1 %	-124 403
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 039 580	0	-2 039 580	-2 163 983	106,1 %	-124 403

9.9.9. Erikoissairaanhoido

TOIMINTA-AJATUS

Erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa Keski-Suomen sairaanhoitopiiri. Sairaanhoitopalvelujen tarkoituksena on huolehtia väestön terveydestä tuottamalla tutkimusta, hoitoa ja kuntoutusta. Terveyttä ja hyvinvointia tuotetaan yhteistyössä asiakkaan, perusterveydenhuollon ja kunnan sosiaalitoimen kanssa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Kuntayhtymien (seututerveyskeskus ja sairaanhoitopiiri) alijäämä kasvoi odotettua suuremmaksi. Henkilöstökustannusten kasvun taustalla olivat palvelujen tarpeen kasvu, lääkäri- ja hoitajaresurssien saatavuusongelmat, koronan aiheuttamat sairauspoissaolot ja hintojen nousu energiakustannuksissa sekä aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa. Kuntayhtymien osalta kertynyttä alijäämää ei voinut siirtää hyvinvointialueelle (sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaannosta annettu laki 616/2021).

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	14 942	-	14 942
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	0	0	0	14 942	-	14 942
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-4 880	0	-4 880	-6 061	124,2 %	-1 181
Palvelujen ostot	-3 267 000	-425 000	-3 692 000	-3 875 993	105,0 %	-183 993
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	-	0
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-3 271 880	-425 000	-3 696 880	-3 882 055	105,0 %	-185 175
Toimintakate	-3 271 880	-425 000	-3 696 880	-3 867 113	104,6 %	-170 233
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-3 271 880	-425 000	-3 696 880	-3 867 113	104,6 %	-170 233

9.9.10. Ympäristöterveydenhuolto

TOIMINTA-AJATUS

Toivakka kuuluu Jyväskylän seudun ympäristöterveyden yhteistoiminta-alueeseen. Terveydenhuoltolain mukaan ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat terveydensuojelu, tupakkalain ja elintarvikkeiden valvonta sekä eläinlääkintähuolto.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	-	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	0	0	0	0	-	0
Palvelujen ostot	-43 630	0	-43 630	-45 096	103,4 %	-1 466
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	-	0
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulut	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-43 630	0	-43 630	-45 096	103,4 %	-1 466
Toimintakate	-43 630	0	-43 630	-45 096	103,4 %	-1 466
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-43 630	0	-43 630	-45 096	103,4 %	-1 466

9.10. Sivistystoimi

TOIMINTA-AJATUS

Sivistystoimen tehtävänä on tarjota varhaiskasvatus-, esi- ja perusopetus-, kirjasto-, kulttuuri, liikunta-, etsivän nuorisotyön, -oppilashuollon ja vapaa-ajan sekä vapaan sivistystyön palveluita kokonaisuutena edistään tehokkaasti, taloudellisesti, yhteistyössä kuntalaisten koulutus- ja kehittämissarpeita ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	474 225	0	474 225	476 599	100,5 %	2 374
Maksutuotot	51 900	25 000	76 900	81 947	106,6 %	5 047
Tuet ja avustukset	110 627	3 000	113 627	194 960	171,6 %	81 333
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	1 552	-	1 552
Toimintatuotot yht.	636 752	28 000	664 752	755 058	113,6 %	90 306
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-3 099 303	-25 445	-3 124 748	-3 299 242	105,6 %	-174 494
Palvelujen ostot	-1 437 303	-23 040	-1 460 343	-1 499 327	102,7 %	-38 984
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-173 510	-24 500	-198 010	-199 230	100,6 %	-1 220
Avustukset	-161 000	0	-161 000	-108 808	67,6 %	52 192
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-989 196	0	-989 196	-945 110	95,5 %	44 086
Toimintakulut yht.	-5 860 312	-72 985	-5 933 297	-6 051 718	102,0 %	-118 421
Toimintakate	-5 223 560	-44 985	-5 268 545	-5 296 660	100,5 %	-28 115
Poistot ja arvonalentumiset	-131 080	0	-131 080	-91 266	69,6 %	39 814
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-5 354 640	-44 985	-5 399 625	-5 387 926	99,8 %	11 699

9.10.1. Sivistystoimen hallinto

SIVISTYSTOIMEN HALLINTO TOIMINTA-AJATUS

Sivistyslautakunta päättää vastualueellaan toiminnassa noudatettavista perusteista ja yleisistä ohjeista, toimialansa kehittämissuunnasta, painopistealueista ja toimintasuunnitelmasta sekä valmistelee ja tekee esityksiä sivistystoimen hoitamiseen tarvittavista määrärahoista. Sivistyslautakuntaan kuuluu seitsemän (7) jäsentä ja jokaiselle on nimetty varajäsen. Sivistyslautakunta kokoontuu pääsääntöisesti kerran kuukaudessa, paitsi kesä- ja heinäkuussa tarvittaessa. Koulukeskuksen rehtori hoitaa oman toimensa ohella sivistystoimen toimialajohtajan tehtäviä 40 % työajastaan sekä kirjastonjohtajuutta. Koulu- ja henkilöstösihteerin työajasta kuluu 40 % keskuksenhallinnossa ja 30 % perusopetuksessa ja 30 % sivistystoimen hallinnossa työskentelyyn.

Sivistystoimen hallintomenoja ovat henkilöstö- ja toimistokustannukset sisältäen sivistyslautakunnan kokouspalkkiot ja matkakorvaukset. Hallintomenoihin kuuluvat osa sivistyksen toimialajohtajan ja koulusihteerin palkkakustannuksista. Hallinnolliset tehtävät hoidetaan määräaikoja noudattaen.

Sivistystoimen hallinnon nettokustannukset olivat 28,75 € / asukas.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA

Sivistyslautakunta kokoontui vuonna 2022 kaksitoista kertaa ja käsitteli kokouksissaan 146 pykälää.

Sivistyksen toimialajohtajana toimi rehtori. Rehtorin tehtäviin työajasta kului noin 60 % ja sivistyksen toimialajohtajan sekä kirjastonjohtajan tehtäviin noin 40 %.

Henkilöstö- ja koulusihteerin työajasta kului noin 40 % keskuksenhallinnossa ja 30 % perusopetuksessa ja 30 % sivistystoimen hallinnossa työskentelyyn.

Rehtori sekä henkilöstö- ja koulusihteerit hoitivat osittain varhaiskasvatusjohtajan ja kulttuuri- ja vapaa-aikasihteerin tehtäviä syksyllä 2022. Lisätehtävät työllistivät ennestäänkin kapeaa hallintoa, mutta samalla saatiin lisätietoa hallinnon laadun parantamiseen.

Hallinnolliset tehtävät hoidettiin määräaikoja noudattaen.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Henkilöstön runsaat sairaus- ym. poissaolot sekä niistä johtuvat sijaisjärjestelytarpeet ja edellisistä johtuen hallinnon työmäärä on ollut tavanomaista suurempi. Talouden kokonaishallinta on ollut vuoden 2022 aikana myös tavanomaista vuotta haastavampaa.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	100	-	100
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	0	0	0	100	-	100
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-62 659	0	-62 659	-64 229	102,5 %	-1 570
Palvelujen ostot	-4 031	0	-4 031	-4 916	121,9 %	-885
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-500	0	-500	-154	30,7 %	346
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-100	0	-100	0	0,0 %	100
Toimintakulut yht.	-67 290	0	-67 290	-69 299	103,0 %	-2 009
Toimintakate	-67 290	0	-67 290	-69 199	102,8 %	-1 909
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-610	-	-610
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-67 290	0	-67 290	-69 809	103,7 %	-2 519

9.10.2. Perusopetus

PERUSOPETUS TOIMINTA-AJATUS

Toivakan kunnan perusopetuksessa toimii kaksi koulua, Toivakan koulukeskus ja Kankaisten kyläkoulu. Toivakan koulukeskus on vuosiluokat 0-9 käsittävä yhtenäiskoulu. Osa yhtenäistä perusopetusta on myös Kankaisten 0-6 vuosiluokat käsittävä koulu. Kankaisten koululla toimii myös varhaiskasvatusta antava päiväkotiryhmä.

Kalenterivuoden 2022 aikana koulukeskukselta eläköityy kaksi opettajaa, yksi luokan- ja yksi aineenopettaja. Toivakan kunnan perusopetuksen kouluissa on syksystä 2022 alkaen 12 vakinaista luokanopettajaa ja 14 luokkaa, jonka vuoksi talousarvioon on varattu rahaa myös määräraikaisille opettajille. Määräraikaisuuden perusteeksi on muodostumassa taloudellinen epävarmuus ja ryhmäkokojen pienentyminen. Aineenopettajia Toivakan perusopetuksessa on 10. Kaksi vakinaista aineenopetuksen tehtävää tulee täytettäväksi kevään 2022 aikana (eläköityvän ja kesällä 2021 irtisanoutuneen tilalle).

Toivakan koulukeskuksessa työskentelee neljä vakinaista koulunkäynninohjaajaa ja Kankaisten kyläkoulussa yksi vakinainen koulunkäynninohjaaja. Keväälle 2022 on varattu määrärahat viidelle määräraikaiselle henkilökohtaiselle avustajalle / koulunkäynninohjaajalle (kaksi hankerahoituksella ja yksi työllistämistuella). Syksyille 2022 on varattu määrärahat yhdelle henkilökohtaiselle avustajalle sekä yhdelle hankerahoituksella työskentelevälle koulunkäynninohjaajalle.

Keväällä 2022 oppilasmäärä Kankaisilla on esioppilaat mukaan lukien 48 oppilasta. Koulukeskuksessa esioppilaat mukaan lukien keväällä 2022 on 322 oppilasta. Oppilasennusteen mukainen oppilasmäärä lv. 2022-2023 on Kankaisilla esioppilaat mukaan lukien 44 oppilasta, ja koulukeskuksessa esioppilaat mukaan lukien 309 oppilasta.

Syntyvyyden mukainen oppilasennuste on hienoisessa laskussa, mutta muuttoliike on lisännyt viime vuosina kunnan lapsimäärää sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa. Oppimisen tuen tarve on moninaistunut ja vaativammankin erityisen tuen tarpeita edelleen on.

Laadukas oppimisen tuki on tärkeää kaikkina päivinä. Jokaisen opettajan tulee antaa oppilaiden tuen tarpeet tunnistaen heidän oppimiseensa oikea-aikaista ja riittävän pitkäkestoista ja tukea. Ohjaus- ja avustajahenkilöstöllä vahvistetaan tuen kohdentumista ja oikea-aikaisuutta.

Koulujen perusopetuksen osa-aikaista erityisopetusta antavat kaksi vakinaista laaja-alaisen erityisopetuksen tuntiohjaajaa (yhteensä 48 viikkotuntia). Oppilaiden osa-aikaisen erityisopetuksen tarpeiden pohjalta arvioidaan lisäksi jatkossakin lukuvuosittain mahdollisuutta tarjota osa-aikaista erityisopetusta myös mm. erityisopettaja- luokanopettajan antamana osa-aikaisena erityisopetuksena. Kankaisten kyläkoulun oppilaiden oppimisen tukea täydentää kiertävä laaja-alainen erityisopettaja.

Koulukeskuksen yksilöllisen pienryhmäopetuksen luokan (YPR) määräaikainen toiminta lakkaa 31.7.2022. Alkaen 1.8.2022 perustetaan perusopetuksen joustava pienryhmä. Toivakan kunnan laaja-alaisen erityisopettajan virka (0027) lakkautetaan ja perustetaan erityisluokanopettajan toistaiseksi voimassaoleva tehtävä. Haettavan erityisluokanopettajan eduksi katsotaan kolmoiskelpoisuus (aineen-, luokan- ja erityisopettaja), mutta valittavalta henkilöltä edellytetään vähintään erityisluokanopettajan pätevyys. Alkuvaiheessa tehtävänä on toimia erityisluokanopettajana perustettavassa joustavassa pienryhmässä. Jos oppimisen tuen tarve perusopetuksessa syystä tai toisesta vähenisi, henkilö voisi toimia joko erityisopettajana tai yleisopetuksen opettajana.

Perustettavassa joustavassa pienryhmässä opiskelee oppilaita kahdella eri statuksella.

Oppilaita

a. joiden kotiluokka on yleisopetuksessa, esimerkiksi kouluikäikäymättömät tai oppilaat, joilla on tarve päästä pienryhmään esimerkiksi jaksolle tai jonkin yksittäisen oppiaineen opetukseen. Erityisen tuen oppilaiden on pääsääntöisesti hyvä opiskella ylöspäin eriyttävässä opetusryhmässä, mutta heidän oppimistaan hyödyttää ja tukee myös pienempi erityisen tuen ryhmän ja erityisluokanopettajan tuki.

b. joiden kotiluokka on joustava pienryhmä (esim. toiminta-alueittain opiskelevat ja pidennetyt oppivelvollisuuden päätöksen oppilaat.

Kankaisten kyläkoulun oppilaalla, jos tuen tarve on suuri (esimerkiksi kehitysvammaisuus tai muu peruste), rehtori tekee päätöksen oppilaan sijoittamisesta koulukeskukselle joustavaan pienryhmään ja sen myötä mahdollisesti integraatioon koulukeskuksen yleisopetukseen.

Oppimisen ja käyttäytymisen pulmissa oppilailla on oikeus saada riittävä ohjaustuki. Neuropsykiatrisen koulunkäynnin ohjaajan (NEPSY) työpanos kohdistuu niiden oppilaiden haasteiden tukemiseen, joiden ohjauksessa tarvitaan erityisosaamista. Koulunkäynnin ohjaajien työpanos räätälöidään niille oppilaille, joiden oppiminen eniten tukea tarvitsee ja henkilökohtaisia kouluavustajia palkataan moniammatillisesti arvioiden ja oppilaille, joiden koulunkäyntiin liittyy esimerkiksi turvallisuushaasteita.

Mikäli oman kunnan erityisopetuspalvelut eivät riitä, järjestetään erityistä tukea tarvitsevien opetus pääsääntöisesti Jyväskylässä sijaitsevassa valtion erityiskoulussa.

Käyttötalouteen on varattu euroja muun muassa hankkeiden omarahoitusosuuksiin. Opettajien tietokoneiden pitkittynyt toimitusaika aiheuttaa kalustokustannuksiin varautumistarpeen. Lisäksi on varauduttu koulukuljetuskustannusten nousuun, samoin osaamisen kehittämiseen koko opetushenkilöstön osalta AVEKKI-koulutuksen järjestämiseksi.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet Toivakan koulukeskus ja Kankaisten kyläkoulu			
Vahvistetaan koulu yhteisön hyvinvointia ja oppimista suunnittelemalla koulutyöstä oppilaslähtöistä huomioimalla vahvuudet ja huolehtimalla myönteisestä ilmapiiristä	Lukuvuoden toimintasuunnitelmaan kirjataan painopistettä tukevat koulu yhteisön yhteiset teemat ja tehtävät sekä yhteistyö vanhempien kanssa. Opetushenkilöstön AVEKKI-koulutus	Arvioinnit, kyselyt ja keskustelut	Perusopetuksen yhteiseksi painopisteeksi valittuja tunne- ja vuorovaikutus- sekä turvataitoja on vahvistettu molemmilla kouluilla kirkastamalla arvoja, laatimalla yhteisiä toimintamalleja ja kehittämällä käytänteitä ja henkilöstön osaamista.
		Kehityskeskustelut	Kehityskeskustelut pidetään lukuvuosittain yksilö- ja tiimikehityskeskusteluina. Perusopetuksen opetushenkilöstön AVEKKI-koulutus järjestettiin elokuussa 2022
	Tiivistetään kodin ja koulun välistä yhteistyötä vanhempiainimikunnan sekä viestinnän keinoin.		Toivakan koulukeskuksen vanhempiainimikunnassa on edustaja jokaiselta luokalta sekä koulun edustaja. Kankaisten kyläkoulun vanhempiainimikunnalla valitaan hallitus. Wilma-viestinnän tehostaminen, sähköiset lomakkeet ja tiedotteet, rehtorin kynästä tiedote kuukausittain, vanhempiainimillat, vanhempiainivartit

Vakiinnutetaan esi- ja perusopetusikäisten oppilaiden oppimisen ja tunne- ja vuorovaikutus- sekä tunnetaitojen oppimisen tukeminen jatkuvapäiväisessä kouluarjessa (lv 2021-22 ja 2022 – 23)	Resursoidaan ja toteutetaan suunnitelmaa painopistealueen tavoitteiden toteuttamiseksi pitkäjänteisesti	Arvioinnit, kyselyt ja keskustelut	On laadittu hyvinvoinnin vuosikello sekä poissaolomalli. Kouluilla on lisäksi suunnitelmallinen toimintamalli kiusaamisen ennaltaehkäisyyn sekä kiusaamistapausten selvittämiseen.
Tuotantotavoitteet Toivakan koulukeskus ja Kankaisten kyläkoulu			
Vahva ja oikea-aikainen oppimisen tuki	Kolmiportaisen tuen toteuttaminen keväällä 2021 laaditun kehittämissuunnitelman mukaisesti, erityisen tuen virkarakenteen muutokset alkaen syksystä 2022 sekä sitouttava kouluyhteisötyö		Oppimisen ja koulunkäynnin tukea on vahvistettu suunnitelmallisesti kehittämissuunnitelman mukaisesti. Lakkautettiin yksi laaja-alaisen erityisopettajan virka ja perustettiin erityisluokanopettajan virka. Sitouttavan kouluyhteisötyön verkostopilottiin aktiivinen osallistuminen

Perusopetuksen nettokustannukset olivat 1.323,92 € / asukas.

Perusopetuksen yleisopetuksen oppilaskohtaiset nettokustannukset olivat Koulukeskuksessa 9.511,17 € / oppilas (keskiarvo keväältä ja syksyltä 289 oppilasta) ja Kankaisten kyläkoulussa 11.531,77 € / oppilas (keskiarvo keväältä ja syksyltä 39 oppilasta).

Yksilöllisen perusopetuksen oppilaskohtaiset nettokustannukset olivat 24.741,68 euroa / oppilas (keväällä 2 oppilasta).

Valmistavan opetuksen oppilaskohtaiset nettokustannukset olivat 2.951,33 euroa / oppilas (syksyllä 9 oppilasta).

(Oppilaskohtaisten nettokustannusten laskennassa ei ole huomioitu muissa kunnissa opiskelevien oppilaiden kustannuksia eikä kotikuntakorvauksia.)

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Lukuvuonna 2021 – 2022 kehityskeskustelut pidettiin tiimikeskusteluina, lukuvuonna 2022-2023 yksilökeskusteluina. Rehtori pitää molempien koulujen opetushenkilöstön kehityskeskustelut.

Toivakan koulukeskuksen osa-aikaista erityisopetusta ovat antaneet kaksi vakituista laaja-alaisen erityisopetuksen tuntiopettajaa (yhteensä 43 vuosiviikkotuntia), yksi määräaikainen hankevaroin palkattu laaja-alainen erityisopettaja (24 vuosiviikkotuntia) sekä erityisopettaja-luokanopettajan antamana hankevaroin yhteensä kahdeksan vuosiviikkotuntia. Kankaisten kyläkoulun oppilaiden oppimisen ja koulunkäynnin tukea on antanut kiertävä laaja-alainen erityisopettaja viisi vuosiviikkotuntia.

Toivakan koulukeskuksessa on ollut kevätlukukaudella 2022 kaksitoista luokanopettajaa ja kymmenen aineenopettajaa. Syyslukukaudella 2022 oli yksitoista luokanopettajaa ja kymmenen aineenopettajaa. Osa luokanopettajista on opettanut myös aineenopetuksessa.

Kankaisten kyläkoulussa on kolme luokanopettajaa. Käsitöitä opettaa koulukeskuksen käsityön opettaja kaksi tuntia viikossa.

Toivakan koulukeskuksessa työskentelee neljä vakinaista koulunkäynninohjaajaa ja Kankaisten kyläkoulussa yksi vakinainen koulunkäynninohjaaja. Kankaisten kyläkoulun vakinaisen koulunkäynninohjaajan irtisanouduttua kesällä palkattiin hänen tilalleen loppuvuodeksi määräaikainen koulunkäynninohjaaja. Keväällä 2022 työskenteli viisi määräaikaista henkilökohtaista avustajaa / koulunkäynninohjaajaa, joista neljä pääosin hankerahoituksella ja yksi osittain työllistämistuella. Syksyllä 2022 työskenteli kuusi määräaikaista henkilökohtaista avustajaa / koulunkäynninohjaajaa ja neopsyohjaajaa, joista kaksi täysin hankerahoituksella.

Määräaikaisia koulunkäynnin ohjaajia ja henkilökohtaiset avustajia on palkattu oppimisen ja koulunkäynnin tuen sekä yleisen oppimisympäristöturvallisuuden varmistamiseksi. Lisäksi syyskuussa 2022 perusopetukseen työllistämistuella palkattiin työntekijä vahvistamaan oppilaiden tuen tarpeita, mutta hän siirtyi jo loppuvuoden aikana vapaa-aikatoimen sekä teknisen toimen tehtäviin.

Koulukeskuksen henkilöstökulut ovat ylittyneet lisääntyneiden sairaus- ym. poissaolojen (lyhyempiä ja pidempiä sairauslomia, perhevapaat ym.) vuoksi ja vaikka pääsääntöisesti on sisäisesti, oman toimen ohessa opettajien lyhyitä poissaoloja sijaistettu, kuluja on muodostunut arvioitua enemmän.

Sijaisjärjestelyitä ovat Toivakan koulukeskuksella alkaneet rehtorin lisäksi hoitaa 1.8.2022 alkaen rehtorin lisäksi apulaisjohtajat. Poissaoloista ja sijaisjärjestelyistä laaditaan Wilmaan tapahtumakutsu, jonka avulla varmistetaan riittävä tiedonkulku sekä oppilaitosturvallisuus. Toinen apulaisjohtaja aloitti tehtävässään 1.8. alkaen oman toimen ohessa ns. pedagogisena, oppilashuollollisena apulaisjohtajana, toinen apulaisjohtaja toimi ns. organisatorisena apulaisjohtajana, myös koulukuljetuksia järjestellen.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea on tarvittu myös Kukkulan sairaalakoulun sekä Valteri-koulun konsultaatioista sekä oppilaiden tukijaksoista.

Koulukyytien määrää on lisätty niissä yksilöllisissä tapauksissa, joissa oppilaan jaksamisen tuemiseksi koulupäivää on lyhennetty ja oppilas on kuljetettu kotoa/ kotiin yleisistä kuljetusaikatauluista poikkeavina kellonaikoina. Koulukuljetukset ovat myös kallistuneet uuden sopimuskauden alettua 1.8.2022.

Toivakan koulukeskuksen oppilasmäärä vuosiluokilla 1-9 oli keväällä 293, joista yksilöllisen perusopetuksen ryhmän oppilaita kaksi, ja syksyllä 296, joista valmistavan opetuksen ryhmän oppilaita yhdeksän. Kankaisten kyläkoulun oppilasmäärä vuosiluokilla 1-6 oli keväällä 40 ja syksyllä 38.

Yksilöllisen perusopetuksen pienryhmän toiminta lakkasi 31.7.2022 ja 1.8.2022 alkaen käynnistyi Toivakan koulukeskuksessa joustavan pienryhmän (JOPI) opetustoiminta. Yksilöllisessä pienryhmässä työskenteli määräaikainen erityisluokanopetuksen tuntiopettaja 31.7.2022 saakka ja 1.8.2022 alkaen joustavassa pienryhmässä aloitti vakinainen erityisluokanopettaja.

Vuoden 2022 aikana on toteutettu paitsi vuoden alussa ennakoituja, mutta myös ennakoimattomia hankkeita, koska uusia hankehakuja julkaistaan myös kesken kalenterivuoden.

Kerhotoimintaa pyöritetään hankevaroin. Kerhohankerahasta maksetaan kerhokoordinaattorin korvaus, kerhonojajien palkkiot sekä kerhomateriaalit. Koulukeskuksella pidettiin liikuntakerhoja, joululaulukuoro, oppilaiden ohjaamia välituntikerhoja sekä kepparikerhoa yhteistyössä vanhempaintoimikunnan kanssa. Kankaisten kyläkoululla pidettiin puuhakerhoa.

Oikeus oppia Toivakassa hankkeella on mahdollistettu laaja-alaisen erityisopettajan lisäresurssia molemmilla kouluilla sekä koulunkäynnin ohjaajan lisäresurssia Kankaisten kyläkoululla.

Tasa-arvohankkeella on saatu laaja-alaisen erityisopettajan samanaikaisopetustunteja ja ohjaajaresurssia lisää Toivakan koulukeskukselle.

Sitouttavan kouluyhteistyö (SKY)-verkostohankkeen mahdollistamana on saatu järjestettyä lasten ja nuorten koulutyöhön sekä oppimiselle lisätukea: NEPSY-ohjaaja, koulunuorisotyötä sekä sosiaalisen vahvistamisen (SohVa)-ryhmät. SohVa-ryhmätoimintaa tarjotaan myös taide-SohVa:na. SKY-hankkeen mahdollistamana perustettiin ja kalustettiin myös oppilaskunnan kahvilatila aiemmin varastotilana toimineeseen yläkerran tilaan. Lisäksi hankkeessa on laadittu Toivakan perusopetukseen poissaolomalli, jonka tarkoituksena on vähentää koulupoissaoloja ja varmistaa ehjä opinpolku. Kehittämistyötä on tehty myös laatimalla perusopetukselle hyvinvoinnin vuosikello sekä täsmennetty kurinpidollinen kasvatustalustalopolku (KAKE-polku).

Kiusaamisen vastaista sekä kiusaamistapauksia selvittävää työtä tehdään koulukeskuksessa Kaikki Mukaan- tiimin (KaMu) toimesta, Kankaisten kyläkoululla Kiva Koulu-periaattein ja toimintatavoin.

Valmistavan opetuksen tarve tuli Ukrainan sodan myötä kesken talousarviovuotta 2022. Ryhmää perustaessa paitsi rekrytoitiin ryhmään koulunkäynnin ohjaaja, siirrettiin ryhmään myös opettaja yleisopetuksesta, varmistettiin oman äidinkielen opetus yhtenä päivänä viikossa, järjestettiin luokkatila ja hankittiin opetukseen tarvittavat materiaalit ja laitteet.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Koronasulku ajalla 1.1. - 20.2.2022 hankaloitti myös koulutyötä ja vaikutti lapsiin sekä nuoriin harrastustoiminnan, juhlien, kokoontumisten ja tapahtumien puuttumisena. Korona sairastutti paitsi henkilöstöä, myös oppilaita ja aiheutti huolta, epävarmuutta ja huomattavia lisäjärjestelyjä kouluarkeen ja yhdessä toimimiseen koko alkuvuoden ajan myös sulun jälkeen.

Oppilaiden oppimisen ja koulunkäynnin tuen sekä oppilaiden hyvinvointioppimisen kasvaneet tarpeet ja haasteet ovat olleet koko vuoden 2022 ajan selvästi kasvussa osalla lapsista ja nuorista, mutta hyvinvointioppimisen varmistaminen on tarpeen kaikilla lapsilla ja nuorilla. On ollut välttämätöntä järjestää mahdollisimman laadukkaita, monitahoisia ja tehokkaita interventioita, jotta oppimisen, tuen ja koulunkäynnin sekä hyvinvoinnin haasteissa on voitu lapsia ja nuoria sekä heidän perheitään tukea ja auttaa.

Opetushenkilöstön vaihtuminen sekä runsaat sairaus- ym. poissaolot ovat aiheuttaneet paitsi kustannuspainetta, myös sisäisen sijaistamisen runsaan tarpeen. Ammattitaitoisen, ulkopuolisen sijaisen löytäminen on ollut tämänhetkisiltä työmarkkinoilta aina vain vaikeampaa eikä koronaepidemia ole ainakaan helpottanut asiaa.

Hankerahoituksilla voidaan oppilaiden oppimisen ja koulunkäynnin sekä hyvinvoinnin tukea vahvistaa, uusia käytänteitä pilotoida ja toimintamalleja laatia, mutta hankkeiden ennakoimattomuus aiheuttaa haasteita talousarviossa pysymisessä sekä lisätyötä kouluvuoden arjessa.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	362 185	0	362 185	362 285	100,0 %	100
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	59 600	3 000	62 600	101 931	162,8 %	39 331
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	1 131	-	1 131
Toimintatuotot yht.	421 785	3 000	424 785	465 347	109,5 %	40 562
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-1 895 168	-25 445	-1 920 613	-1 998 781	104,1 %	-78 168
Palvelujen ostot	-1 027 336	-23 040	-1 050 376	-1 032 202	98,3 %	18 174
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-99 200	-24 500	-123 700	-127 964	103,4 %	-4 264
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulut	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-499 219	0	-499 219	-493 082	98,8 %	6 137
Toimintakulut yht.	-3 520 923	-72 985	-3 593 908	-3 652 029	101,6 %	-58 121
Toimintakate	-3 099 138	-69 985	-3 169 123	-3 186 682	100,6 %	-17 559
Poistot ja arvonalentumiset	-54 853	0	-54 853	-18 371	33,5 %	36 482
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-3 153 991	-69 985	-3 223 976	-3 205 053	99,4 %	18 923

9.10.3. Esiopetus

ESIOPETUS TOIMINTA-AJATUS

Esiopetusta järjestetään Toivakan koulukeskuksessa ja Kankaisten koululla neljänä päivänä viikossa. Lisäksi esiopetusta ostetaan tarvittaessa varhaiskasvatuksen yhteydessä ostopalveluna.

Perusopetuslain mukaista varhaista ja ennaltaehkäisevää kasvun ja oppimisen tukea annetaan esiopetuksessa. Koulukeskuksessa toteutetaan pedagogisia yhteistyömuotoja ja monialaisia oppimiskokonaisuuksia varhaiskasvatuksen, esikoulun ja 1.-2.luokkien kesken. Kankaisten koulun esioppilaat työskentelevät yhdysluokassa hyödyntäen myös monialaisia oppimiskokonaisuuksia.

Toivakan koulukeskuksen esiopetuksessa on lukuvuonna 2021 – 2022 28 lasta. Esiopetuksessa työskentelee yksi esiopettaja ja kaksi koulunkäynnin ohjaajaa. Lukuvuonna 2022 – 2023 esiopetuslasten määrä on oppilasennusteen mukaan 15 lasta, jolloin koulukeskuksen esiopetusta antaa yksi esiopettaja ja yksi koulunkäynnin ohjaaja yhtenä ryhmänä.

Kankaisten koululla on 7 esioppilasta lukuvuonna 2021 – 2022 ja oppilasennusteen mukaan 6 esioppilasta lukuvuonna 2022 – 2023.

Oppilasennusteen mukaan lapsimäärä Toivakassa on ainakin syntyvyyden mukaan hetkellisesti laskusuunnassa.

Toivakan koulukeskuksessa on lukuvuonna 2023 – 2024 ennusteen mukaan esiopetuksessa 11 lasta. Oppilasennusteessa on nousua lukuvuodelle 2024 – 2025, jolloin esiopetukseen on tulossa 21 lasta.

Kankaisten esiopetuksessa on lukuvuonna 2023 – 2024 ennusteen mukaan 8 lasta ja lukuvuodesta 2024 – 2025 eteenpäin Kankaisten koululle ennustetaan viittä esiopetusikäistä lasta.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet			
Lapsille tarjotaan esiopetus-suunnitelman mukaista omien tietojen ja taitojen mukaista ja kehittävää opetusta ja kasvatusta	Lasten yksilölliset kehitystarpeet huomioidaan opetuksessa ja kasvatuksessa.	Mittarit ja tulokset eivät ole julkisia	Esiopetusta on annettu lukuvuonna 2021 – 2022 yhteensä 35 lapselle, lukuvuonna 2022 – 2023 yhteensä 32 lapselle Toivakan koulukeskuksella ja Kankaisten kyläkoululla.
Tuotantotavoitteet			
Tarjotaan laadukasta esiopetusta siten, että vahvistetaan ja edistetään lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä lasten sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa.	Tarjotaan laadukasta esiopetusta huomioiden jokainen lapsi yksilöllisesti, lapsen kasvua ja kehitystä tukeen.	Mittarit ja tulokset eivät ole julkisia	Yhteistyö yhtenäisellä opinpolulla varhaiskasvatuksen sekä molempien koulujen esiopetusyksiköiden kesken on ollut moniammatillista ja jatkuvaa. Varhaiserityisopettaja ja perusopetuksen laajalainen erityisopettaja tekevät tiivistä yhteistyötä.

Esiopetuksen nettokustannukset olivat 102,75 € / asukas.

Esiopetuksen oppilaskohtaiset nettokustannukset olivat Koulukeskuksessa 7.041,40 € / oppilas (keskiarvo keväältä ja syksyltä 25 oppilasta) ja Kankaisten kyläkoulussa 9.901,44 € / oppilas (keskiarvo keväältä ja syksyltä 8 oppilasta).

(Oppilaskohtaisten nettokustannusten laskennassa ei ole huomioitu muissa kunnissa opiskelevien oppilaiden kustannuksia eikä kotikuntakorvauksia.)

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA

Esiopetusta on annettu molemmilla koululla neljänä päivänä viikossa siten, että Toivakan koulukeskuksella esiopetusta annetaan maanantaista torstaihin ja Kankaisten kyläkoululla tiistaista perjantaihin. Esiopettaja työskentelee maanantaista torstaihin Toivakan koulukeskuksella ja perjantaisin Kankaisten kyläkoululla. Kankaisten esiopetusryhmä työskentelee 1 – 2 luokkien yhdysluokassa tiistaista torstaihin ja perjantaisin koulujen yhteisen esiopettajan kanssa.

Toivakan koulukeskuksen esiopetusryhmässä oli keväällä 2022 lapsia 28, syksyllä esioppilaita oli 22. Esiopetuksessa on työskennellyt yksi esiopettaja ja kaksi ohjaajaa sekä yksi henkilökohtainen avustaja.

Kankaisten kyläkoulun esiopetusryhmässä oli keväällä 2022 kuusi lasta, syksyllä 2022 esioppilaita oli 10. Esiopetuksen yhteydessä on työskennellyt yksi luokanopettaja sekä yksi ohjaaja.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Esiopetuksen henkilöstö on pysynyt jo pitkään samana Toivakan koulukeskuksella. Kankaisten kyläkoululla yhdysluokan ja ohjauksen henkilöstö on osittain vaihtunut kuluneen talousarviovuoden aikana. Tuen henkilöstö on vaihtunut molemmissa esiopetusryhmissä sekä varhaiskasvatuksessa, joten perehdyttämistä ja yhteisen toimintakulttuurin hiomista on ollut tarpeen tehdä.

Esiopetuksen opetussuunnitelma on päivitystarpeessa. Päivitystä aletaan laatia keväällä 2023 uusien esiopetusperustetarkennusten tullen.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	8 700	0	8 700	9 480	109,0 %	780
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	430	-	430
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	8 700	0	8 700	9 910	113,9 %	1 210
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-117 436	0	-117 436	-99 269	84,5 %	18 167
Palvelujen ostot	-73 986	0	-73 986	-76 023	102,8 %	-2 037
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 750	0	-6 750	-9 036	133,9 %	-2 286
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-60 405	0	-60 405	-72 904	120,7 %	-12 499
Toimintakulut yht.	-258 577	0	-258 577	-257 232	99,5 %	1 345
Toimintakate	-249 877	0	-249 877	-247 323	99,0 %	2 554
Poistot ja arvonalentumiset	-15 238	0	-15 238	-5 103	33,5 %	10 135
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-265 115	0	-265 115	-252 426	95,2 %	12 689

9.10.4. Yleissivistävä koulutus (Puulan seutuopisto)

YLEISSIVISTÄVÄ KOULUTUS TOIMINTA-AJATUS

Puulan seutuopiston tehtävänä on toteuttaa vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaista koulutustehtävää ja vastata alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin. Puulan seutuopisto järjestää koulutusta, joka painottuu taide- ja taitoaineisiin, terveyttä edistäviin aineisiin sekä tietoyhteiskunnan kansalaisvalmiuksia kehittäviin ja aktiivista kansalaisuutta tukeviin aineisiin. Koulutusta järjestetään erilaisina opintopiireinä, lyhytkursseina ja henkilökohtaisina ohjauksina sekä luentoina. Kansalaisopisto voi vapaan sivistystyön oppilaitoksena järjestää koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää kehittämis- ja palvelutoimintaa. Varsinaisen kansalaisopiston opetustoiminnan lisäksi Puulan seutuopistossa järjestetään taiteen perusopetuksen yleisen opetussuunnitelman mukaista opetusta musiikissa, käsityössä ja kuvataiteessa. Musiikkikoulun ja taidekoulun tehtävänä on tarjota lapsille ja nuorille tavoitteellista toimintaa ja opiskelua visuaalisessa ilmaisussa, muotoilussa ja musiikissa.

Yleissivistävän koulutuksen nettokustannukset olivat 41,35 € / asukas.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Puulan seutuopiston opetustarjonta suunniteltiin vastaamaan kuntien tilaamaa opetustuntimäärää, mutta valitettavasti koronapandemia vaikutti toteumaan vielä kevätlukukauden osalta. Osa korkeamman riskin opetuksesta oli tauolla maaliskuun alkuun saakka. Osa opetuksista voitiin tarjota etäopetuksena. Toivakan tilaama opetustuntimäärä oli 2000 opetustuntia, joista toteutui 1792 opetustuntia.

Opetustarjonta oli tavoitteen mukaisesti monipuolista ja kohdentui eri-ikäisille kuntalaisille. Kurseja toteutettiin useissa eri opetuspaikoissa eri puolilla kuntaa. Opetuksen tavoitettavuus oli melko hyvällä tasolla, vaikkakin koronapandemian vaikutus näkyi edelleen toiminnassa. Toivakassa oli 296 netto-opiskelijaa. Tämä kertoo monipuolisen opetustarjonnan vakiintuneesta suosioista ja toiminnan laajasta vaikuttavuudesta. Nykyisellä opetusresurssilla saavutetaan Toivakassa vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen oleelliset tavoitteet. Kehitettävää on edelleen miesten, ja erityisesti nuorten miesten, osallistumisaktiivisuudessa. Taiteen perusopetuksessa toteutui 516 opetustuntia. Opetukseen osallistui 42 osallistujaa.

Opetuksesta ja muusta opiston toiminnasta saatu palaute kertoo opetuksen laadun olevan yleisesti hyvällä tasolla. Uusiin kurssi-ideoihin vastattiin mahdollisuuksien mukaan ja jo toimiville kurseille järjestettiin jatkoa. Opiston kurssit tuottavat useita esiintyviä ryhmiä musiikin, sanataiteen, teatterin ja tanssin saralle. Keväällä toteutettiin kevätkonsertti Toivakassa ja kevätkuuhla Kangasniemellä. Keväällä järjestettiin näyttelyitä Toivakassa, Leivonmäellä, Joutsassa ja Kangasniemellä. Joulun alla toteutettiin esityksiä Kangasniemellä itsenäisyyspäivän juhlassa, matineoita Joutsassa ja Toivakassa ja kuorokonsertteja kirkoissa. Taidekoulu toteutti Toivakassa kirjastolla näyttelyn opiskelijoiden töistä.

KEKE-hanke saatiin päätökseen kesäkuussa ja seutuopisto jatkoi JAKE-hanketta ja sai jatkoaikaa hankkeelle 2023 kesäkuun loppuun. Strategiatyö saatiin päätökseen toukokuussa 2022. Erasmus+- kansainvälisyshankkeessa toteutettiin syksyllä yhteensä kolme vakituisen henkilöstön jäsenen liikkuvuutta viikon kestäville kursseille, Firenzeen, Budapestiin ja Berliiniin. Ukrainalaisille järjestettiin suomen kielen opetusta kaikissa Puulan seutuopiston sopimuskunnissa.

Opistolautakunta piti 4 kokousta ja päätti hallintosäännön mukaan lautakunnalle kuuluvista asioista. Vakituista henkilöstöä oli 3 opettajaa, 2 toimistotyöntekijää. Kädentaitojen opettaja oli toimivapaalla koko vuoden. Tuntiopettajia oli noin 90.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Osa opetuksesta oli tauolla koronapandemiasta johtuvien rajoitusten vuoksi maaliskuun alkuun saakka.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	-	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-2 080	0	-2 080	-2 013	96,8 %	67
Palvelujen ostot	-60 000	0	-60 000	-58 675	97,8 %	1 325
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	-73	-	-73
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-32 690	0	-32 690	-38 772	118,6 %	-6 082
Toimintakulut yht.	-94 770	0	-94 770	-99 532	105,0 %	-4 762
Toimintakate	-94 770	0	-94 770	-99 532	105,0 %	-4 762
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-94 770	0	-94 770	-99 532	105,0 %	-4 762

9.10.5. Kulttuuritoimi

KULTTUURITOIMI TOIMINTA-AJATUS

Kulttuuritoimen tehtävänä on tuottaa kaikenikäisille kunnan asukkaille virkistystä ja elämyksiä ja osallistaa kuntalaisia mukaan kulttuurin tuottamiseen. Kulttuuritoimi järjestää yhteistyössä kunnan muiden hallintokuntien ja kulttuurialan toimijoiden kanssa kulttuuritapahtumia ja -tilaisuuksia. Kulttuuritoimi tuo esille myös kunnan omia kulttuurikohteita. Kulttuuritoimi kuuluu Keski-Suomen kuntien muodostamaan yhteiseen Kulttuuriaitaan, joka on lastenkulttuurin seudullinen asiantuntija- ja yhteistyöverkosto. Kulttuuriaitan pääasiallinen tehtävä on tarjota kulttuuria koululle ja varhaiskasvatukseen vuosittain, eri ikäluokat huomioiden.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet			
Vahvistetaan kunnan kulttuuripalveluja	Laajennetaan yhteistyöverkostoa ja monipuolistetaan tarjontaa	Kerätään laadullista palautetta ja kootaan seuranta-aineistoa	Kulttuuripalveluiden yhteistyön tiivistäminen Kulttuuriaitan, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tapahtumien järjestämisessä ja KulttuuriVakka-suunnitelman päivittämisessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta (jatkumo v. 2023 kuntalaisten osalta). Asiakaspalvelukysely yhdessä kirjaston kanssa. Kyseillä kartoitettiin tapahtumatoiveita ja osallistumishalukkuutta tapahtumien järjestelyihin. Suullista laadullista palautetta on saatu, mutta seuranta-aineistoa ei ole koottu.
Kuntalaisten osallisuuden mahdollistaminen ja toiminnan kehittäminen	Kulttuuritoimen osio vuositaisessa kirjaston asiakaskyselyssä	Osallisuus ja yhteisöllisyys, asiakastyytyväisyyttä kehitävä ja mitattava	Asiakaspalvelukysely yhdessä kirjaston kanssa. Kyseillä kartoitettiin tapahtumatoiveita ja osallistumishalukkuutta tapahtumien järjestelyihin.
Tuotantotavoitteet			

Kulttuurialan tapahtumien järjestäminen kunnan omana ja yhteistyössä eri kulttuurialan vaikuttajien kanssa	Omana toimintana ja yhteistyössä muiden kanssa	Toimintojen ja tapahtumien määrät, osallistujamäärät	Naistenpäivän tapahtuma (80 osallistujaa) Yhteislauluilta (30 osallistujaa) Itsenäisyyspäivän juhla (70 osallistujaa) KulttuuriAitta Nukketeatteriesitys Leppäkerttu Pilkuton varhaiskasvatus ja 1.-3.lk (217 osallistujaa) Taidetestaajat 29 oppilasta
--	--	--	---

Kulttuuritoimen nettokustannukset olivat 2,98 € / asukas.

Kulttuuritoimen kustannuksiin ei ole vyörytetty sisäisiä toimistopalveluja ja vuokramenoja.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA

KulttuuriVakka- kulttuuriopetussuunnitelma päivitettiin syksyllä 2022 monitoimijaisesti varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen osalta. KulttuuriVakka- suunnitelman tekemistä jatketaan keväällä 2023 koskemaan koko kunnan kulttuurityötä.

Yhteistyössä toivakkalaisten seurojen, yhdistysten, 4H:n ja seurakuntien kanssa on järjestetty vuoden varrella eri tapahtumia

- maaliskuussa naistenpäivän tapahtuma (80 osallistujaa)
- kesäkuussa Vanhan Pappilan pihamaalla yhteislauluilta (30 osallistujaa)
- joulukuussa itsenäisyyspäivän juhla (70 osallistujaa)

Kulttuuriaitta-yhteistyön mahdollistamana on järjestetty kunnan varhais- ja perusopetusikäisille lapsille nukketeatteria (182 lasta ja 35 aikuista) sekä 8. luokkalaisten Taidetestaajat (29 oppilasta) sekä tutustuttu kotiseutumuseoon.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Koronasulku ajalla 1.1. - 20.2.2022 esti varsinaisten kulttuuritapahtumien järjestämisen kokonaan ja korona aiheuttikin epävarmuutta kulttuuritapahtumien järjestämiseen koko alkuvuoden ajan myös sulun jälkeen.

Kulttuurisuunnitelma KulttuuriVakka päivitystyön yhteydessä havaittiin myös muita kulttuuri-työn kehittämistarpeita. Kulttuuri on aikojen saatossa alettu mieltää sarjaksi tapahtumia, sen sijaan, että olisi nähty kulttuurin laajempi merkitys, mahdollisuudet ja vaikutukset – kulttuuri elämäntapana, yhteisinä arvoina ja asenteina. Onko osattu tehdä näkyväksi kaikkea

kulttuuritoimintaa jota jo on, ja onko mielletty tarpeeksi kulttuurin vaikutusta kaikenikäisten hyvinvointiin ja elämään? Tarvitaan voimassa olevan kuntastrategiankin velvoittamana lisää keskustelua paikalliskulttuurista, maaseutukulttuurista, keinoja yhteisöllisyyden vahvistamiseen sekä näkyvää panostusta hyvinvointiin ja monipuoliseen kulttuuriin.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	167	-	167
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	527	0	527	1 686	320,0 %	1 159
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	421	-	421
Toimintatuotot yht.	527	0	527	2 274	431,5 %	1 747
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-72 828	0	-72 828	-73 708	101,2 %	-880
Palvelujen ostot	-24 108	0	-24 108	-20 777	86,2 %	3 331
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24 150	0	-24 150	-21 661	89,7 %	2 489
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-64 821	0	-64 821	-56 765	87,6 %	8 056
Toimintakulut yht.	-185 907	0	-185 907	-172 910	93,0 %	12 997
Toimintakate	-185 380	0	-185 380	-170 636	92,0 %	14 744
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-185 380	0	-185 380	-170 636	92,0 %	14 744

9.10.5.1. Kirjasto

KIRJASTO TOIMINTA-AJATUS

Kirjasto tarjoaa kuntalaisille tietopalvelua ja tukee kuntalaisten kulttuuri- ja kirjallisuusharrastusta. Kirjasto toimii osana Keski-kirjastot -kirjastoverkkoa ja kehittää toimintojaan yhdessä muiden keskisuomalaisten kirjastojen kanssa. Seutuyhteistyö mahdollistaa asiakkaille kaikkien seudun yleisten kirjastojen maksuttoman käytön. Omatoimikirjaston ansiosta aukioloajat ovat laajat.

Syksystä 2021 alkaen kirjaston henkilökunta: kirjastonhoitaja (100 %), osa-aikainen kirjastoavustaja (60 %), hallinnolliset tehtävät sivistyksen toimialajohtaja.

Painopistealueena vuodelle 2022 aletaan tarjota kirjastopalveluja myös niille toivakkalaisille, jotka eivät enää itse pääse käymään kirjastossa sairauden, vamman tai korkean iän vuoksi. Yhteistyötä hoivakoti Soivakan kanssa kehitetään sekä selvitetään millä tavoin kirjaston kotipalvelua voitaisiin käynnistää.

Kirjasto vastaa omalta osaltaan kuntalaisten digiosaamisen tarpeisiin tarjoamalla tiloja, laitteita ja erilaisia opastuksia yhteistyöverkostoja hyödyntäen.

Toivakan kirjasto on mukana Jyväskylän kaupungin perustamassa Keski-kirjastojen hankintarenkaassa, jossa on yhteiskilpailutettu kotimainen kirjastokirjallisuus.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet			
Yhteistyön ja laadun vaaliminen	Panostetaan kirjaston arkeen sekä monipuolisiin yhteistyömuotoihin (laatu)	Erilaiset kyselyt, jatkuvan palautteen mahdollisuus	Toteutunut jatkuvan palautteen mahdollisuus eri kanavissa ja kunnan sisäisten yhteiskumppaneiden lisäksi myös Keski-kirjastojen, evankelisluterilaisen seurakunnan sekä seutuopiston kanssa sekä digihankkeessa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen sekä perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa tehtävä monipuolinen yhteistyö	Toteutetaan Lukuliikahaudus kirjastoon –monilukutaitosuunnitelman mukaisesti	Toteutuneiden tapahtumien määrä, osallistujamäärät	Tapahtumat 35 kpl Osallistujamäärät 448 lapsia ja oppilaita
Kirjastopalvelujen kehittämisen	Kehitetään yhteistyötä hoivakodin kanssa, selvitetään mahdollisuudet tarjota palveluita esteettömästi	Pyritään saamaan kirjastopalvelujen piiriin henkilöitä, jotka eivät itse pääse käymään kirjastossa	Toteutunut osittain, jatketaan markkinointia vuonna 2023. Yhteistyö toteutui hoivakoti Soivakan kanssa. Kotona asuvien ikäihmisten osalta yhteistyötä on kartoitettu, mutta toiminta ei ole vielä lähtenyt käyntiin.
Tuotantotavoitteet			
Osallisuuden kehittäminen	Vuosittainen kirjaston asiakaskysely	Laatuun panostaminen ja sen säilyttäminen	Asiakaskysely toteutettiin joulukuussa 2022 yhdessä kulttuuritoimen kanssa, tulokset analysoidaan vuoden 2023 alussa. Kyselyn aiheena oli kirjasto- ja kulttuuritoimen tapahtumat tulevaisuudessa ja kuntalaisten mahdollisuudet osallistua paitsi tapahtumiin, myös suunnitteluun ja toteutukseen.

Kirjaston nettokustannukset olivat 68,58 € / asukas.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Kirjastossa työskenteli kirjastonhoitaja 100 %, kirjastoavustaja 60 %, hallinnolliset tehtävät hoiti rehtori, sivistyksen toimialajohtaja. Lisäksi kirjastossa oli yksi henkilö kuntouttavassa työtoiminnassa 6 tuntia viikossa.

Henkilökunta on aloittanut PiKen asiakaspalveluajokortin suorittamisen, yksi on koulutuksesta valmistunut.

Omaa hanketoimintaa ei ollut, yhteistyökumppanina osallistuttu Tampereen kaupunginkirjaston Hyvä peliliike – PiKen pelikulttuuri nextille levelille –hankkeeseen. Hanke on lisännyt peliosaaamista kirjastossa ja järjestänyt pelipajan henkilökunnalle.

Painopistealueeksi valittua kirjaston kotipalvelun asiakaskartoitusta tehtiin yhdessä kunnan kotihoidon kanssa tarjoten mahdollisuutta saada kirjastopalveluita kotiin tukihenkilön avustuksella. Asiaa esiteltiin myös Toivakan kunnan ja evankelisuterilaisen seurakunnan senioripäivässä. Yksityishenkilöitä ei ole vuoden 2022 loppuun mennessä ilmoittautunut kirjaston kotipalveluihin. Markkinointia laajennetaan vuonna 2023. Yhteistyö hoivakoti Soivakan kanssa aloitettiin ja kirjastonhoitaja käy kerran kuukaudessa pitämässä kirjastotunnin Soivakan asukkaille.

Digiopastuksia kuntalaisille tarjottiin vapaaehtoisen digitutorin tarjoamana kirjastolla kerran kuukaudessa (ei kesäkuukausina). Kirjasto osallistuu toiminnan valmisteluihin sekä tiedottamiseen.

Keski-kirjastojen kirjastoaineiston hankintarengas on perustettu, kilpailutus toteutettu ja uusi hankintaportaali on käytössä. Hankintaportaalin käyttöönoton siirryttyä toimittajasta johtuvista syistä vuoden 2022 puolelle, myös laskutus tapahtui vuonna 2022.

Kirjaston siirtokokoelmat ovat toiminnassa edelleen Nisulassa ja Ruuhimäellä. Kankaisten siirtokokoelma jäi tauolle kyläseuran toiminnan ollessa tauolla 30.4.2025 saakka.

Omatoimikirjaston aukioloaikaa lisättiin asiakastoiveiden perusteella kesäkuun alusta alkaen tiistai-torstaiamuksiin. 1.6.2022 alkaen kirjaston viikoittainen palveluaika oli 18 tuntia ja oma-toimiaika 88 tuntia.

Kokonaislainaus on (ilman e-aineistojen lainauksia) vuoden 2022 aikana 40 059 kappaletta, fyysisiä käyntejä kirjastossa 14 157. Lainausten ja kävijöiden määrässä oli pientä nousua edelliseen vuoteen. Omatoimikirjastoon kirjauduttiin 4 080 kertaa.

Kirjastotoiminnan muita tapahtumia (esim. digiopastuksia, vierailuja) järjestettiin 23 kappaletta, joissa oli 208 osallistujaa.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Alkuvuodesta koronapandemia vaikutti vielä jonkin verran kirjaston arkeen. Kirjastolle laadittiin tartuntatautilain mukainen kirjallinen suunnitelma, jossa ryhmäkäyntejä porrastettiin eri aikoina tapahtuvaksi sekä lehtilukusalin ja tapahtumien istumapaikkoja vähennettiin. Kirjasto oli kuitenkin avoinna normaalisti.

Loka-joulukuussa kirjaston sali toimi Puulan seutuopiston väistötilana, jolloin kirjaston tapahtumia siirrettiin muihin tiloihin tai jätetty järjestämättä kokonaan.

9.10.6. Vapaa-aikatoimi

VAPAA-AIKATOIMI TOIMINTA-AJATUS

Vapaa-aikatoimi tuottaa ja kehittää eri tahojen kanssa kuntalaisille monipuolisia vapaa-aika palveluja ja tapahtumia, jotka tukevat asukkaiden hyvinvointia, kasvua, omaehtoista itsensä kehittämistä sekä elämänlaadun parantamista. Vapaa-aikapalvelut tukevat kolmannen sektorin toimintaa tarjoamalla tiedotusapua, neuvontaa ja resursseja toimintojen ja tapahtumien järjestämisessä. Vapaa-aikatoimi muodostuu liikuntatoimesta, nuorisotoimesta, kulttuuritoimesta, etsivästä nuorisotyöstä sekä perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Kulttuuri- ja vapaa-aikasihteerin työaika jakaantuu 40 % liikuntatoimeen, 30 % nuorisotoimeen, 20 % kulttuuritoimeen ja 10 % aamu- ja iltapäiväkerhotoimintaan. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa työskentelee yksi vakinainen työntekijä (60 %) ja kuntosalin valvojana yksi vakinainen työntekijä (60 %). Lisäksi vuoden 2022 talousarvioon on varattu määrärahat oppisopimusopiskelijalle aamu- ja iltapäivätoimintaan sekä etsivälle nuorisotyöntekijälle (hankerahoitus). Vuoden 2022 aikana vahvistetaan liikunnan ja nuorison ohjausta sekä parannetaan kunto- ja liikuntasalin kulunvalvontaa.

Vapaa-aikatoimen nettokustannukset olivat 117,06 € / asukas (sisältää koko vapaa-aikatoimen).

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Vapaa-aikatoimi järjesti kerhoja ja erilaisia tapahtumia vuoden 2022 aikana alkuvuoden koronasulun jälkeen eri ikäisille kuntalaisille. Tapahtumia järjestettiin yhteistyössä, yhteisöllisesti eri paikallisten seurojen ja yhdistysten kanssa.

Huhtikuussa kunnan vapaa-aikatoimi osallistui Soppaa ja seurustelua –tapahtumaan yhteistyössä eri järjestöjen kanssa (15 osallistujaa).

1.-4. luokkalaisille lapsille järjestettiin kesäkerho ajalla 6.6.- 23.6.2022 (5-11 lasta).

Osana Valtakunnallinen Suomen kylät ry:n kampanjaa kesäkuussa järjestettiin bussikiertoajeluna avoimet kylät - tapahtuma (10 osallistujaa).

Vapaa-aikatoimi osallistui myös Toivakan kunnan Secto Rally 2023 kokoomatauson järjestämiseen elokuussa 2022.

Yhteisöjeniltoja järjestettiin yhteensä 5 kertaa, osallistujia oli noin kymmenen henkilöä per kerta. Kankaisten kylän yhteisöjenillassa oli paikalla 30 henkilöä.

Lasten oikeuksien viikkoa vietettiin marraskuussa monenlaisin tapahtumin ja kokoonpanoin lipunnostoineen.

Marraskuussa järjestettiin kirjaston kanssa yhteistyössä myös lasten ja nuorten peliviikko Toivakan kirjaston tiloissa. Peliviikon tapahtumiin osallistui yhteensä 46 lasta ja nuorta.

Joulumyyjäiset järjestettiin koulukeskuksen tiloissa joulukuussa. Paikalle saatiin seitsemäntoista eri myyjää ja kävijöitä arviolta 150 henkilöä.

Vapaa-aikatoimi on mahdollistanut toivakkalaisille ikäihmisille järjestettyä Eloisaa-ryhmätoimintaa tarjoamalla maksutta tilat ryhmän käyttöön.

Harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen saatiin valtionavustusta ajalle 1.8.2022 - 31.7.2023. Avustuksella tuetaan Suomen mallin mukaista harrastustoimintaa koulupäivän yhteydessä. Hankerahalla saatiin toteutettua vuoden 2022 syksyllä Toivakan koulukeskuksella sirkuskerho, safkasankarit-kerho, Ukraina-Suomi -kerho, parkour-kerho ja Kankaisten kyläkoululla parkourkerho.

Aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta on toiminut kevään 2022 ajan vapaa-aikatoimessa, mutta siirrettiin toiminnallisesti kokeiluluontoisesti syyskuun 2022 alusta perusopetukselle.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Koronasulku ajalla 1.1. - 20.2.2022 esti varsinaisten vapaa-ajan tapahtumien järjestämisen kokonaan ja korona aiheuttikin epävarmuutta ja lisäjärjestelyjä kaikenlaisiin kokoontumisiin ja tapahtumien järjestämiseen koko alkuvuoden ajan myös sulun jälkeen.

Suomen harrastamisen mallin ensimmäisessä hankehaussa ei saatu avustusta, koska meiltä puuttuivat hankehakemuksesta sekä kerhonvetäjät että tarkempi suunnitelma kerhojen toteuttamisesta. Keväällä 2022 laadittiin harrastetoiveista kysely Toivakan oppilaille, jonka pohjalta laadittiin seuraavan hakukierroksen hakemus. Epävarmuustekijöinä harrastamisen Suomen mallissa on pula kerhonohjaajista sekä lasten ja nuorten pitkäjänteisen kerhoon sitoutumisen haasteet.

Yhteisöllisyyden vahvistamiseen tarvitaan lisää keinoja, sillä esimerkiksi yhteisöjen iltojen tai avointen kylien osallistujamäärät olivat varsin pieniä. Kuntalaisten osallistaminen ja toiveiden kuuleminen vahvistaa myös osallistumishalukkuutta.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	5 250	0	5 250	7 201	137,2 %	1 951
Maksutuotot	8 000	0	8 000	11 288	141,1 %	3 288
Tuet ja avustukset	30 000	0	30 000	40 615	135,4 %	10 615
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	43 250	0	43 250	59 103	136,7 %	15 853
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-168 143	0	-168 143	-152 696	90,8 %	15 447
Palvelujen ostot	-22 142	0	-22 142	-28 562	129,0 %	-6 420
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 100	0	-17 100	-8 348	48,8 %	8 752
Avustukset	-11 000	0	-11 000	-10 400	94,5 %	600
Vuokratulut	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-184 219	0	-184 219	-140 850	76,5 %	43 369
Toimintakulut yht.	-402 604	0	-402 604	-340 856	84,7 %	61 748
Toimintakate	-359 354	0	-359 354	-281 752	78,4 %	77 602
Poistot ja arvonalentumiset	-50 231	0	-50 231	-50 973	101,5 %	-742
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-409 585	0	-409 585	-332 725	81,2 %	76 860

9.10.6.1.Liikuntatoimi

LIIKUNTATOIMI TOIMINTA-AJATUS

Liikuntatoimen tehtävänä on edistää vapaa-ajan toimintojen harjoittamista, harrastamista sekä edistää palvelujen saatavuutta ja lisätä vapaa-ajan palveluiden käyttöä. Tätä tarkoitusta varten liikuntatoimi tarjoaa vuoroja sisäliikunta tiloihin ja ulkoliikunta paikoille, sekä järjestää liikuntatapahtumia yhdessä kolmannen sektorin kanssa. Tilojen ja alueiden hoidosta vastaa tekninen toimi.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Tuotantotavoitteet			
Elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittäminen	Uuden lähiliikuntapaikan rakentaminen ja nykyisten kunnostaminen	Palautekysely osana muita kyselyjä	Ulkokuntosalin rakentaminen siirtyi keväälle 2023 toimitusvaikeuksien vuoksi. Aluehallintoviraston myöntämällä liikuntapaikkojen avustusrahoituksella uusittiin syksyllä 2022 Toivakan koulukeskuksen piha-alueen tekonurmikenttä. Liikuntapaikkakyselyä ei ole tehty.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA

Kuntosalin valvoja eläköityi joulukuun 2022 alusta. Syyskuussa 2022 perusopetukseen työllistämistuella palkattu työntekijä, joka oli jo aiemmin ollut myös työllistämistuella lisäämässä kuntosalin valvottujen tuntien määrää, siirtyi kokonaan lokakuun lopussa sisäliikuntapaikkojen valvojaksi ja 21.11.2022 alkaen hänen palkkansa maksettiin kokonaan teknisestä toimesta, koska vaikka kuntosalin kulunvalvonta asennettiin loppuvuodesta 2022, sen käyttöönotto siirtyi vuodelle 2023 teknisten haasteiden vuoksi. Sisäliikuntapaikkojen määräaikainen valvoja on hoitanut loppuvuoden myös Toivakalla sijaitsevien kuntolaitteiden ”vahtimestarin” tehtävää.

Kuntosalilla on vapaa-aikatoimen seurannan mukaan ollut vuoden 2022 aikana yhteensä 4521 käyttökertaa. Suurimmat käyntikerrat on olleet lokakuussa (544) ja pienin käyttömäärä tammi-kuussa (238).

Keväällä 2022 kulttuuri- ja vapaa-aikasihteeri toimi ohjaajana eläkeläisten vesijumpassa tiistaisin ja kuntosalivuorolla torstaisin. Lokakuun 2022 alusta eläkeläisten kuntosaliohjauksesta vastasi vapaaehtoinen ohjaaja. Eläkeläisten vesijumppiin osallistui keväällä 16-18 henkilöä / kerta ja kuntosaliohjaukseen osallistui 10 osallistujaa / ryhmä.

Liikuntatoimi on vuonna 2021 päättyneen Toivakan lähivirkistysalueiden kunnostus ja uuden pyöräilyreitit toteutus- hankkeen mahdollistamana julkaissut kunnan alueella sijaitsevien pyöräily- ja retkeilyreittien karttoja OutdoorActive – sivustolla.

Heinäkuussa 2022 on järjestetty keskustan uimarannalla kahden alkeisryhmän ja yhden jatkor ryhmän rantauimakoulu (14 osallistujaa).

Hiihtokilpailuja, joita kunnan liikuntatoimi järjestää myös yhteistyössä urheiluseura Toivakan Rivakan kanssa (pitäjänmestaruushiihto), järjestettiin vuonna 2022 yhteensä kolmet (40 osallistujaa).

Liikuntatoimi on tarjonnut myös maksuttomia liikuntasalivuoroja Toivakan koulukeskuksen liikuntasalissa eri ikäisten kuntalaisten ryhmäliikuntaa tukeakseen. Torstaisin on 16- vuotta täyttäneiden avoin salibandy-vuoro, perjantaisin ja sunnuntaisin 8. luokkalaisten – aikuisten koripallovuoro, lauantaisin 12-vuotiaiden – aikuisten salibandy-vuoro sekä sunnuntaisin nuorten oma-toimipalloiluvuoro. Loppuvuodesta 2022 näihin jokaiseen vuoroon nimettiin 18- täyttäneet vastuuikäiset.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Koronasulku ajalla 1.1. - 20.2.2022 sulki myös sisäliikuntaan tarkoitettuja tiloja ja aiheutti epävarmuutta ryhmäliikunnan järjestämiseen koko alkuvuoden ajan myös sulun jälkeen.

Ilkivalta ja asiaton oleskelu kuntosalin ja liikuntasalin varsinaisissa ja aulatiloiissa lisääntyi alkusyksyn 2022 aikana, jolloin valvottuja aikoja ja vastuuikäisiä oli tarpeen lisätä. Kuntosalin kulunvalvonnan lisäämisellä ja sähkölukituksen hankkimisella tavoiteltiin myös valvonnan vahvistumista, mutta käyttöönoton siirtymisen vuoksi, tiloihin tarvittiin koko loppuvuoden ajaksi edelleen henkilövalvonta.

9.10.6.2. Nuorisotoimi

NUORISOTOIMI TOIMINTA-AJATUS

Nuorisotoimen tehtävänä on tukea nuorten kasvua ja omaehtoista toimintaa, edistää nuorten hyvinvointia, osaamista ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vahvistaa nuorten itsenäistymistä.

Erilaisia toimintamuotoja ovat nuorisotilatoiminta ja -valtuusto, kouluyhteistyö sekä erilaiset tapahtumat yhdessä Toivakan muiden nuorisotoimijoiden kanssa. Lisäksi toimii etsivä nuorisotyö, jolla on erilliset toimintaperiaatteet.

Nuorisovaltuuston kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kunnanhallitus. Kunnanhallitus on nimennyt nuorisovaltuustoon kuusi (6) jäsentä ja neljä (4) varajäsentä sekä vahvistanut nuorisovaltuuston toimintasäännöt 16.8.2021 § 237.

Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan lasten ja nuorten kannalta merkittävien eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa sekä lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa. Nuorisovaltuuston puheenjohtajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuuston kokouksissa.

Nuorisotoimi järjestää hankerahoituksella etsivää nuorisotyötä, joka on 13-29-vuotiaille koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleville tai muuta erityistä tukea ja ohjausta tarvitseville toivakkalaisille nuorille tarjottavaa erityisnuorisotyötä. Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on tarjota varhaista tukea ja vahvistaa nuoren valmiuksia hyvään arkeen ja tulevaisuuteen. Etsivä nuorisotyö on pääsääntöisesti yksilötyötä, mutta myös ryhmämuotoista toimintaa voidaan järjestää.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet			
Koulunuorisotyön ja vapaa-ajan nuorisotalotoiminnan kehittäminen	Hankehaku Järjestetään tavoitteellista ja saavutettavaa nuorisotyön kasvatus-toimintaa eri ympäristöissä	Kirjataan nuorisotilan aukioloajat ja kävijämäärät sekä koulunuorisotyön määrä ja kohtaamiset. Kerätään lisäksi laadullista palautetta ja seuranta-aineistoa.	Alkuvuodesta 2022 Nuokku-nuorisotila ollut avoinna vain satunnaisesti. Nuorisotila Vakkari avoinna 30.5. alkaen vaihtelevasti kahtena, kolmena iltana viikossa aikavälillä klo 16 – 21.30. Keskimäärin 12 osallistujaa (enimmillään 20 nuorta). Laadullista palautetta on kerätty keskusteluissa, mutta seuranta-aineistoa ei ole laadittu.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Nuorisotila Nuokku oli avoinna alkuvuodesta 2022 satunnaisesti.

Uusi nuorisotila Vakkari avattiin nuorten käyttöön toukokuun lopussa. Se oli avoinna kahtena, kolmena iltana viikossa, noin neljä tuntia illassa. Kävijämäärät ovat vaihdelleet 12-20 nuoren välillä. Nuorisotilan valvojina on toiminut kaksi tuntityöntekijää ja joinain iltoina Vakkarilla on ollut mukana myös etsivä nuorisotyöntekijä.

Nuorisovaltuusto (NUVA) kokoontui vuoden aikana kahdeksan kertaa. Nuorisovaltuusto osallistui Vakkarin nuorisotilojen suunnitteluun ja järjesti nimikilpailun kiinteistölle. Nuorisovaltuusto organisoisi helmikuussa Toivakan osalta valtakunnallisen Ulkona kuin lumiukko – tempauksen ja järjesti mm. elokuvailtoja ala- ja yläluokkalaisille. Nuorisovaltuuston puheenjohtaja osallistui juontajana kunnan itsenäisyyspäiväjuhlaan ja nuorisovaltuusto teki pohjasuunnitelman myös Toivakan kunnan jouluvalaistukseen.

Nuorille toivakkalaisille tarjottiin mahdollisuutta hakea kesätöitä kunnan eri toimialoilta. Kesätöitä haki 22 nuorta. Heistä erilaisiin kunnan kesätyötehtäviin (siivous, lasten hoito, ulkoalueiden hoito) valittiin 16.

Toivakan-Joutsan 4H-yhdistys ry:n ja Toivakan kunnan yhteistoimintasopimuksella Toivakan-Joutsan 4H-yhdistys organisoisi ja järjesti kunnan omaa kerhotoimintaa täydentäviä kerhoja, koulun kanssa yhteisesti sovittuja tapahtumia ja kursseja, ajokortti työelämään -koulutusta sekä muuta toimintaa (kurssit, tapahtumat ja nuorten työllistäminen) 10 000 euron arvosta.

Sivistyslautakunnan Toivakan-Joutsan 4H-yhdistykselle myöntämiä kesäyrittäjyysseteleitä myönnettiin kahdelle nuorelle 4H-yrittäjälle.

Etsivässä nuorisotyössä on seuranta-aineistoa koko vuodelta: asiakasmäärät, iät ja ohjautuvuus ja palveluihin ohjaaminen. Etsivässä nuorisotyössä käytetään PAR-tilastopohjaa, josta tiedot anonyymisti siirtyvät valtakunnalliselle nuorisotilastot.fi-sivustolle.

Vuona 2022 etsivä nuorisotyöntekijä on ollut yhteydessä 21 nuoreen ja tavoittanut heistä 20. Nuorten ohjautuvuus etsivään nuorisotyöhön on toteutunut seuraavasti siten, että sosiaali- ja terveystoimesta on etsivän nuorista ohjautunut 52,4 %, eri oppilaitoksista 19,0 %, nuorten ja läheisten suorista yhteydenotoista 23,8 % ja työllisyyspalveluista 4,8 %. Vuonna 2022 etsivän nuorisotyön asiakkaista ohjattiin palveluihin siten, että sosiaali- ja terveystoimen palveluihin ohjattiin 30 %, työllisyyteen liittyviin toimenpiteisiin 30 %, opintoihin 19 %, liikunta- nuoriso- ja vapaa-ajan palveluihin 6 % ja muihin palveluihin 15 %. Etsivä nuorisotyö on vuoden 2022 tavoitteisiin nähden onnistunut hyvin. Etsivän perustehtävää on tarkasteltu, tarvittavat muutokset ja täsmennykset työnkuvaan on tehty. Lisäksi vuoden 2022 aikana on saatu lujitettua verkostotyötä, mihin liittyvät täsmennykset ja toimintamallit saadaan aloitettua vuoden 2023 kevään aikana.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Koronasulku ajalla 1.1. - 20.2.2022 esti nuorisotilojen avoimena pitämisen, kokoontumiset ja tapahtumat. Korona aiheutti epävarmuutta ja lisäjärjestelyjä kaikenlaisiin kokoontumisiin ja tapahtumien järjestämiseen koko alkuvuoden ajan myös sulun jälkeen.

Nuorten pahoinvointi on näkynyt ilkeinä, häiriökäyttäytymisenä ja osin jopa toivottomuutena. Pahoinvoinnin ilmentymien, mutta myös hyvinvoinnin lisäämiseksi ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisemiseksi on tehostettu nuorten palveluita, varmisteltu yhteistyöverkoston toimivuutta ja haettu nuoria tukevia toimintamuotoja – yhdessä nuorten itsensä kanssa. Vuonna 2023 on käytettävissä tehostettuja nuorisotyön muotoja ja keinoja ja painopisteeksi aiotaankin asettaa nuoret.

Etsivässä nuorisotyössä vuonna 2022 epävarmuutta on aiheuttanut koronapandemian heijastumat työkentällä - niin yhteiskunnallisten palveluiden kuin nuorten hyvinvoinninkin kannalta katsottuna. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen valmistautuminen on ollut haastavaa. Työntekijöillä on ollut hyvin vähän tietoa uudistuksesta ja sen konkreettisista vaikutuksista työtehtäviin ja toimintatapojen muutoksiin. Sosiaalitoimi on etsivän nuorisotyön keskeisin työkumppani, joten yhteistyön säilyminen ja laadukas verkostotyö on erittäin tärkeää.

9.10.6.3. Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta

PERUSOPETUKSEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA TOIMINTA-AJATUS

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan tarkoituksena on vähentää lapsen yksinäistä aikaa ennen ja jälkeen koulupäivän, tukea lapsen kasvua ja kehitystä sekä perhettä ja koulua niiden kasvatustehtävissä. Toiminnan tavoitteita ovat osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen. Toimintaa järjestetään ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille, sekä kaikille erityisen tuen piirissä oleville oppilaille. Toimintaa järjestetään kunnan vuosittain päättämässä laajuudessa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet			
APIP- toiminnan kehittämisen (ohjatumpi toiminta/vapaa leikki)	Ohjaajien opastus ja osaamisen kehittäminen	Ohjaajat pitävät kirjaa ohjattujen tuokioiden lukumääristä ja sisällöistä	Aamu- ja iltapäivätoiminnalle laadittiin toimintasuunnitelma elokuussa 2022 yhteistyössä rehtori ja vastuuhjaajat. Toiminnan ohjaajat veloitettiin tutustumaan toimintasuunnitelmaan.
Tuotantotavoitteet			
Selkiytetään maksukäytänteitä	Päivitetään maksukäytänteet 1.8.2022 alkaen voimaantuleviksi	Arvioidaan maksukäytäntöiden toimivuutta	Aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan maksut 1.8.2022 alkaen hyväksyttiin lautakunnassa toukokuussa 2022.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Toivakan koulukeskuksen aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnassa työskenteli yksi vakinainen työntekijä 60 % työajalla. Oppisopimusopiskelija toimi osan työajastaan koulunkäynninohjaajan tehtävissä. Syksyllä 2022 esiopetuksen koulunkäynninohjaaja toimi aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan vastuuhjaajana.

Kankaisten kyläkoululla aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan ohjaajana toimi koulunkäynninohjaaja.

Aamu- ja iltapäiväkerhopaikan saivat kaikki toimintaan hakeneet.

Keväällä 2022 aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnassa Toivakan koulukeskuksella oli yhteensä 13 lasta ja Kankaisten iltapäiväkerhotoiminnassa kolme lasta.

Syksyllä 2022 Toivakan koulukeskuksen aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnassa oli yhteensä 16 lasta. Kankaisten iltapäiväkerhotoiminnassa oli kolme lasta.

Aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan maksuja tarkasteltiin vuonna 2021, jolloin esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus ja perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta yhtenäistettiin aamu- ja

iltapäiväkerhotoiminnaksi. Aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan maksut muutettiin tulosidonnaiseksi ja tarkistettiin yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa. Maksujen yhtenäistämistä johtuen perusopetuksen aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan tuotot laskivat ennakoitua enemmän lukuvuonna 2021-2022. Syksystä 2022 alkaen määriteltiin perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuperusteet uudelleen.

Keväällä 2022 iltapäiväkerhon painopisteinä olivat harrastehetken järjestäminen kahdesti viikossa ja ohjattujen liikuntaleikkituokioiden lisääminen ulkona.

Syksyllä 2022 laadittiin aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan toimintasuunnitelma lukuvuodelle 2022 – 2023 kokonaan uudelle pohjalle. Painopisteeksi valittiin perusopetusta mukaellen tunne- ja vuorovaikutus- sekä turvataitojen vahvistaminen.

Aamu- ja iltapäiväkerhon arvioitavia tavoitteita ovat uuteen kuntastrategiaan pohjautuen

Yhdessä toimiva Toivakka:

- Aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnassa (APIP) toimitaan yhdessä esiopetus- ja kouluikäisten kerhotoiminnassa mukana olevien lasten ja ohjaajahenkilöstön toimesta.
- Aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnassa tehdään yhteistyötä lasten huoltajien kanssa, varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen kanssa. Lisäksi yhteistyötä kirjaston kanssa tehdään säännöllisesti.
- Mahdollisuuksien mukaan APIP-arkea rikastavat myös ulkopuoliset ohjaajat ja yhteistyökumppanit.

Uuden ajan maalaisidylli

- Aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnassa on keskeistä turvallisuus ja lasten viihtyminen.
- APIP-toiminnan lähiympäristössä on monipuolisten sisätilojen lisäksi luonnonläheiset ja rakennetut leikki- ja toimintapaikat.

Toivakka tuntuu ja tunnetaan

- Viestinnässä ja kohtaamisissa huoltajien kanssa pyritään kasvatuskumppaneina tukemaan rakentavasti lapsen kasvua ja kehitystä

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Henkilöstövaihdokset kesken toimintavuoden vaativat huolellista perehdyttämistä ja yhteistyötä koulujen ja aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön kesken. Tutustuminen puolin ja toisin lapset ja aikuiset sekä lasten huoltajat, vaatii aikaa, jossa myös selkeä viestintä toimii yhteistyötä vahvistavana. Koulukeskuksella tälle toiminnalle on tiloja, mutta vuosittain vaihdellen, jolloin aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta joutuu aina sopeutumaan uusiin järjestelyihin. Yritys toimia yhdessä, varhaiskasvatusta täydentävä esiopetus ja perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta, on onnistunut henkilöstön yhteistyön tasolla, mutta tähänkin tilat ja toiminnallisuus asettavat haasteita.

9.10.7. Varhaiskasvatus

VARHAISKASVATUS TOIMINTA-AJATUS

Kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatuspaikkaan tarpeen mukaan. Lasten varhaiskasvatus sisältää kunnallisen varhaiskasvatuksen ja avoimet varhaiskasvatuspalvelut, kunnan kustantaman Kelan maksaman lasten kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen sekä yksityisen hoidon palvelusetelin. Kunnallista varhaiskasvatusta toteutetaan vuoropäiväkotit Touhuvakassa, jossa toimii 1 – 2 – vuotiaiden, 3 – vuotiaiden ja 4 - 5-vuotiaiden ryhmä sekä kerhoryhmä. Lisäksi varhaiskasvatuspalvelua annetaan Kankaisilla Ruuhiryhmässä ja Toivakan koulukeskuksen esiopetustiloissa. Palvelusetelillä tarjotaan yksityistä perhepäivähoitoa Toivakassa. Varhaiskasvatusta järjestetään myös seudullisesti Jyvässeudun päivähoitoverkostokuntien ja tarvittaessa muidenkin lähikuntien palveluissa ostopalveluina.

Varhaiskasvatusjohtaja toimii molempien päiväkotien johtajana ja varhaiserityisopettajana. Päiväkodeissa työskentelee vakinaisena neljä varhaiskasvatuksen opettajaa ja yhdeksän lastenhoitajaa, joista kaksi toimii koulukeskuksessa osan työajastaan koulunkäynnin ohjaajina. Vuoden 2022 aikana eläköityy kaksi lastenhoitajaa, joiden tilalle palkataan työntekijät. Päiväkotit Touhuvakkaan on varattu lisäksi määrärahaa määräaikaisille lastenhoitajille, jotta mitoituksen mukainen henkilöstömäärä mahdollistaa myös lakisääteisen vuorohoidon järjestämisen. Samoin henkilöstöön on varattu yhdelle määräaikaiselle erityisavustajalle määrärahat vuodelle 2022.

Toivakan kunnan varhaiskasvatuksen lapsimäärä on ollut kasvussa ja päiväkotien täyttöaste lähellä sataa prosenttia, vaikka syntyvyys on hienoisessa laskussa. Varhaiskasvatuspalveluiden riittävyys turvataan sekä kasvavan kysynnän edellyttämiä luovia tilaratkaisuja pohditaan.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet			
Yhteisten käytäntöjen ja yhteistyön edelleen kehittäminen eskarihoidon, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan välillä	Palautekysely sekä työntekijöille että huoltajille	Kehittämissuunnitelman mukaisesti	Ei ole toteutunut, toteutetaan keväällä 2023
Selkiytetään huoltajille ja toimijoille itselleen eskarin ja koulupäivän ulkopuolisen ajan toimintakulttuuria	Verrataan entisiin käytänteisiin	Esiopetuksen ja aamu- ja iltapäivätoimintakerhon käytänteiden ja toiminnallisen yhteistyön kehittäminen (vuosikello)	Aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan toimintasuunnitelma sekä sen jalkauttaminen on tehty osallistaen hoitohenkilöstöä. Vuosikello kehitty edelleen.
Tuotantotavoitteet			
Varhaiskasvatuspalveluiden riittävyyden turvaaminen	Lapsi saa varhaiskasvatuspaikan lain määrittelemän ajan puitteissa	Erilaiset vaihtoehtoiset keinot palveluiden järjestämiseksi	Alkuvuodesta kokeiltiin perhepäivähoitajaa lasten kotiin. Vakkarin tiloihin perustettiin uusi varhaiskasvatuksen ryhmä 1-2 vuotiaalle lapsille
Henkilöstöresurssien riittävyys ja maksikäytänteiden selkiyttäminen	Henkilöstömenojen ja maksutulojen seuranta	Kehittämissuunnitelman mukaisesti	Lastenhoitajia vakinaistettiin kaksi ja kaikissa avoimissa, määräaikaisissa tehtävissä oli työntekijä. Esiopetuksen kerhotoiminnan maksut yhtenäistettiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen kanssa elokuusta 2022 alkaen.
Varhaiseryisopetuksen järjestäminen	Varhaiseryisopetusta koskevat palautteet ja keskustelut	Varhaiseryisopettajan työn seurannasta ja hanketyöstä saadut kokemukset arvioidaan kehittämistyön pohjaksi	Hanketyöstä saaduista kokemuksista ja henkilöstön palautteiden perusteella on todettu koko aikaisen varhaiseryisopettajan tarve varhaiskasvatukseen

Varhaiskasvatuksen nettokustannukset olivat 515,80 €/ asukas.

Varhaiskasvatuksen lapsikohtaiset nettokustannukset olivat 10.392,06 € / lapsi. (Jakajana varhaiskasvatuspalveluissa vuoden lopussa olleet 110 lasta. Lapsikohtaisten kustannusten laskennassa ei ole huomioitu Kelalle maksettua kunnan osuutta kotihoidon tuesta.)

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Toivakan kunta päätti vuoden 2022 aikana ostaa Vakkari- kiinteistön, johon perustettiin Touhuvakan alaisuuteen keväällä 2022 neljäs lapsiryhmä, 1-2-vuotiaiden Tähytäjät. Touhuvakassa tarvittiin lisääntyneen lapsimäärän vuoksi, joka nousi vuoden 2021 syksyn 60 lapsesta vuoden 2022 keväällä 83 lapseen, edelleen kolmea ryhmää; Tutkijat, Tarkkailijat ja Viskarit. Neljännen ryhmän perustamisen myötä varhaiskasvatukseen palkattiin kolme uutta määräraikaista työntekijää. Tähän ei oltu osattu varautua vuoden 2022 talousarviossa.

Varhaiskasvatusjohtaja toimi molempien päiväkotien johtajana ja vastasi varhaiserityisopetuksesta. Päiväkodeissa työskenteli vakinaisena neljä varhaiskasvatuksen opettajaa ja kahdeksan lastenhoitajaa, joista kaksi toimi koulukeskuksen esiopetusryhmässä osan työajastaan koulunkäynnin ohjaajina. Vuoden aikana eläköityneiden lastenhoitajien tilalle palkattiin kaksi vakinaista lastenhoitajaa syksyllä 2022. Määräaikaisia lastenhoitajia palkattiin hoitamaan osa-aikaisuuksista aiheutunutta henkilöstövajetta ja yksi lastenhoitaja työskenteli oppisopimussuhteessa lokakuun loppuun saakka.

Lapsimäärän runsas kasvu, uuden ryhmän perustaminen ja hankkeet sekä henkilökohtaisten avustajien tarve kasvatti vuoden 2022 henkilöstömäärää edellisvuoteen verrattuna. Touhuvakassa toimi kevään ajan henkilökohtainen avustaja ja Ruuhiryhmässä koko vuoden kesäsulkua lukuun ottamatta yksi henkilökohtainen avustaja.

Kasvaneisiin henkilöstömenoihin ovat vaikuttaneet Touhuvakan lisääntyneen lapsimäärän sekä runsaiden sairauspoissaolojen aiheuttamat kulut. Varhaiskasvatuslain mukainen henkilöstömitoitus vaatii sijaisten palkkaamisen henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä.

Asiakaspalveluiden ostot ylittyivät, koska varhaiskasvatuspalveluita ostettiin muilta kunnilta odotettua enemmän.

Elokuussa 2022 voimaan astuneiden seudulliset palvelusetelien kattohintojen indeksikorotusten vuoksi palvelusetelikulut ylittyivät hieman. Palvelusetelituottajille jouduttiin maksamaan hieman suurempaa palveluseteliä. Tähän ei oltu osattu varautua talousarviota tehdessä. Päivähoidon avustukset alittivat budjetin 48 835,29 eurolla, koska kotihoidon tukea maksettiin ennakoitua vähemmän lasten siirtyessä kotihoidosta varhaiskasvatuspalveluihin. Lapsimäärän lisääntyä varhaiskasvatuksen tulot myös kasvoivat.

Touhuvakan suuren lapsimäärän vuoksi sekä päivähoitomahdollisuuksien monipuolistamiseksi, ennen kuin oli tietoa Vakkarin ostosta vuoden 2022 alussa, palkattiin kokeiluna perhepäivähoitaja lasten kotiin. Kokeilua ei oltu huomioitu vuoden 2022 talousarviossa.

Varhaiserityisopettaja oli palkattuna kahden eri hankkeen avulla koko vuoden. Kunta sai valtion erityisavustusta varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadunkehittämiseen vuosille 2021–2022. Elokuussa 2021 palkattu varhaiskasvatuksen erityisopettaja toimi edellä mainitulla avustuksella heinäkuun 2022 loppuun. Alkuvuodesta 2022 kunta sai uuden valtion erityisavustuksen varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen vuosille 2022–2023. Avustuksen käyttöaika on 31.12.2023 saakka. Elokuussa 2022 palkattiin edelleen varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen yhteinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja vastaamaan tuen lasten lisääntyviin tarpeisiin ja jatkamaan kolmitasoisen tuen mallin kehittämistä vakasta esiopetukseen.

Toivakan kunnan varhaiskasvatuksessa oli vuoden 2022 lopussa kaksi päiväkotia, Touhuvakka ja Ruuhiryhmä, esiopetuksen kerhotoiminnan ryhmä kirkonkylän koululla sekä yksi yksityinen palvelusetelituottaja perhepäivähoitajana. Varhaiskasvatuspaikkoja ostettiin kunnallisilta ja yksityisiltä palveluntuottajilta 12 lapselle. Varhaiskasvatuspaikkoja myytiin muille kunnille 10 lapselle. Avointa kerhotoimintaa järjestettiin keväällä Touhuvakassa ja syksyllä 2022 Ruuhiryhmässä kerran viikossa. Avoimeen kerhotoimintaan osallistui keväällä viisi lasta ja syksyllä viisi lasta.

Toukokuussa 2022 kunnallisessa hoidossa oli 119 lasta ja joulukuussa heitä oli 98, joista Ruuhiryhmässä 29 lasta, joista 5 kerholaista, Touhuvakassa 54 lasta ja 15 lasta esiopetuksen kerhotoiminnassa kirkonkylällä. Kaikkiaan varhaiskasvatuksessa lasten lukumäärä vuoden 2022 lopussa oli 110 kerholaiset mukaan luettuna.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Lapsimäärän kasvu aiheutti kevään aikana ennen Vakkariin siirtymistä Touhuvakassa ja loppuvuodesta Ruuhiryhmässä ryhmäkokojen kasvua, joiden vuoksi lapsiryhmissä jouduttiin ylittämään lakisääteisiä rajoja ryhmäkokojen osalta. Päiväkodin yksittäisen ryhmän koko on 21 lasta, joka ylittyi kolmella lapsella. Henkilöstön määrä oli kuitenkin lakisääteisen mitoituksen mukainen.

Lapsimäärän lisääntyminen, useat osa-aikaisuudet ja runsaat sairauspoissaolot aiheuttivat mit-tavan henkilöstön lisätarpeen. Henkilöstön saamisessa oli melkoisesti haasteita ja jouduttiin osin turvautumaan epäpätevän henkilöstön palkkaamiseen.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	98 090	0	98 090	97 467	99,4 %	-623
Maksutuotot	43 900	25 000	68 900	70 659	102,6 %	1 759
Tuet ja avustukset	20 500	0	20 500	50 198	244,9 %	29 698
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	162 490	25 000	187 490	218 324	116,4 %	30 834
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-780 989	0	-780 989	-908 545	116,3 %	-127 556
Palvelujen ostot	-225 700	0	-225 700	-278 174	123,2 %	-52 474
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 810	0	-25 810	-31 995	124,0 %	-6 185
Avustukset	-150 000	0	-150 000	-98 408	65,6 %	51 592
Vuokratulut	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-142 742	0	-142 742	-142 738	100,0 %	4
Toimintakulut yht.	-1 325 241	0	-1 325 241	-1 459 860	110,2 %	-134 619
Toimintakate	-1 162 751	25 000	-1 137 751	-1 241 536	109,1 %	-103 785
Poistot ja arvonalentumiset	-10 758	0	-10 758	-16 209	150,7 %	-5 451
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 173 509	25 000	-1 148 509	-1 257 745	109,5 %	-109 236

9.11. Ympäristölautakunta

TOIMINTA-AJATUS

Ympäristölautakunta toimii maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamana rakennusvalvontaviranomaisena, maa-aineslain tarkoittamana lupa- ja valvontaviranomaisena sekä ympäristön-suojelu-, jäte-, vesihuolto-, vesi-, maastoliikenne-, vesiliikenne- ja kemikaalilain tarkoittamana ympäristönsuojeluviranomaisena sekä ulkoilulain mukaisena leirintäalueviranomaisena.

Päivitetty kuntastrategia hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 14.2.2022 ja tavoitteet talousarviovuodelle 2022 on asetettu aiemman, vuosien 2017 – 2021 strategian mukaisesti.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Palvelun helppo saavutettavuus	asiakkaiden ennakko-ohjaus	viivytyksetön ja määräaikoihin sidottujen tehtävien hoitaminen ja raportointi kunnan asettamien määräaikojen puitteissa asiakastyytyväisyys	On toteutunut kokonaisuutena hyvin
	sähköisten ja asiakaslähtöisten palvelujen kehittäminen	viivytyksetön ja määräaikoihin sidottujen tehtävien hoitaminen ja raportointi kunnan asettamien määräaikojen puitteissa ajan tasalla olevat maksutaksat asiakastyytyväisyys	Rakennusvalvonnan sähköinen asiointipalvelu otettiin käyttöön alkuvuodesta 2022. Maksutaksat päivitetty ja otettu käyttöön 1.1.2022 alkaen.
	LocusCloud ja asiointipalvelu käytössä	ajan tasalla olevat maksutaksat asiakastyytyväisyys	Rakennusvalvonnan sähköinen asiointipalvelu otettiin käyttöön alkuvuodesta 2022. Selainpohjainen LocusCloud aktiivikäytössä.
	Ympäristönsuojelun osalta yhtenäinen tietojärjestelmä? Tällä hetkellä useita järjestelmiä, joihin asioita kirjaetaan	viivytyksetön ja määräaikoihin sidottujen tehtävien hoitaminen ja raportointi kunnan asettamien määräaikojen puitteissa asiakastyytyväisyys	ELY-keskuksen ylläpitämä Ympäristönsuojelun tietojärjestelmän valvontaosa (YLVA) ei ole niin laajasti käytössä, kuin mitä se mahdollistaa. Toiminnanharjoittajien sähköinen raportointimahdollisuus olemassa, mutta vähäisessä määrin hyödynnetty.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Ympäristölautakunta kokoontui seitsemän (7) kertaa ja käsitteli 58 pykälää.

ToiVeTila – Toivakan vesistöjen tilainventointi -hanke käynnistyi 27.6.2022, kun Keski-Suomen ELY-keskuksen avustus varmistui keväällä 2022. Hankkeen tavoitteena on selvittää Toivakan kunnan alueella Leppäveden valuma-alueen vesistöjen, Humalajärvi-Kalajoki ja Saarinen-Aittojärvi-Sahinjoki tilaa, kuormitusta ja mahdollisesti myöhemmin toteutettavia kunnostustoimia. Hankkeen aikataulu on 1.7.2022 - 31.12.2023.

Hankkeen rahoituksesta 50 %:a saadaan ELY-keskukselta jälkikäteen toteutuneiden kustannusten perusteella. Ensimmäinen maksatus koski hankkeen alkua aina 21.11.2022 saakka, johon avustusta saatiin 50 % kuluista. Seuraava avustushaku tehdään ennen kesää 2023 sisältäen kulut myös loppuvuodelta 2022. Hanke on edennyt suunnitelman ja talousarvion mukaisesti.

Kunnanvaltuusto hyväksyi päätöksellään 14.11.2022 ympäristölautakunnan tuloarvion alenemisen 14 000 € ja myönsi ympäristölautakunnalle lisämäärärahan menoihin 31 000 € käyttötalousarvioon vuodelle 2022. Ympäristölautakunnan toteuma kokonaisuudessaan talousarviomuutosten jälkeen 94,1 %, - 8 200 euroa. Vuoden 2022 alkupuolelle sijoittuivat kalustohankinnat (tietokoneet ja puhelimet), joihin ei talousarviovaiheessa ollut varauduttu.

Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 14.11.2022 Organisaatorakenteen 2023. Ympäristölautakunta muuttuu jaostomuotoiseksi lupa- ja ympäristöjaostoksi 1.1.2023 alkaen.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Ympäristölautakunnan alaisia työntekijöitä on vähän eli tekijäresurssit ovat pienet, vaikka toimialan tehtäväkenttä on laaja ja moniulotteinen.

Valitukset päätöksistä työllistävät ja hidastavat asioiden sujumista ja päivittäisten työtehtävien etenemistä ja edistämistä. Valituksiin annettavat lausunnot vaativat laaja-alaista asian uudelleen tutkimista ja selvittelyä, mikä vaatii ajankäyttöä.

ToiVeTila -hankkeen resurssit ovat rajalliset niin toiminnallisesti kuin taloudellisestikin. Hankkeelle on palkattu yksi hanketyöntekijä ja muu kunnan työpanos tulee oman työn ohella. Osa palveluista ostetaan ostopalveluina ja omalla paikkakunnalla ei ole palveluntarjoajia. Palvelut pyrittiin kuitenkin ostamaan lähipalveluina lähimmästä kaupungista.

Hankkeen tavoitteena on jatkotoimenpiteisiin ryhtyminen, mutta jos kiinteistöjen omistajat sekä asukkaat eivät sitoudu toimenpiteeseen, jää hankkeen hyöty minimaaliseksi. Lisäksi epävarmuustekijänä yhteistyön epäonnistuminen muiden yhteistyötahojen kanssa.

Riskit ja epävarmuustekijät eivät ympäristölautakunnan osalta onnekseen toteutuneet vuonna 2022.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	2 000	0	2 000	0	0,0 %	-2 000
Maksutuotot	54 000	-14 000	40 000	38 126	95,3 %	-1 874
Tuet ja avustukset	0	0	0	10 006	-	10 006
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	56 000	-14 000	42 000	48 132	114,6 %	6 132
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-107 928	-31 000	-138 928	-124 982	90,0 %	13 946
Palvelujen ostot	-29 625	0	-29 625	-28 051	94,7 %	1 574
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 300	0	-1 300	-4 628	356,0 %	-3 328
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-10 556	0	-10 556	-20 653	195,7 %	-10 097
Toimintakulut yht.	-149 409	-31 000	-180 409	-178 314	98,8 %	2 095
Toimintakate	-93 409	-45 000	-138 409	-130 181	94,1 %	8 228
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-93 409	-45 000	-138 409	-130 181	94,1 %	8 228

9.11.1. Rakennusvalvonta

TOIMINTA-AJATUS

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL) tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

Valvontatehtävän laajuutta ja laatua harkittaessa otetaan huomioon rakennushankkeen vaativuus, luvan hakijan ja hankkeen suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaavien henkilöiden asiantuntemus ja ammattitaito sekä muut valvonnan tarpeeseen vaikuttavat seikat.

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on myös huolehtia kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Tarjotaan kuntalaisille sujuvaa rakennuslupapalvelua, ohjaus ja valvonta	asiakkaiden ennakko-ohjaus sekä kannustaminen ja tukeminen käyttäjäystävällisten digitaalisten palveluiden käyttöön, MRL-kokonaisuudistus: asiakkaiden neuvonta riittävän ajoissa	myönnettyjen lupien määrä vuositasolla, 100 – 120 lupapäätöstä	Ohjausta annettu tapauskohtaisesti huomioiden rakentajan tietämys. Ei toteutunut, käsiteltyjä lupapäätöksiä ja ilmoituksia yhteensä 86 kappaletta
	rakennuslupakäsittelyt kerran kk:ssa	lupien ja ilmoitusten keskimääräinen käsittelyaika, 2 – 6 viikkoa	Lupakäsittelyt on toteutuneet kerran kuukaudessa, vakiintunut käsittelypäivä on joka kuukauden viimeinen maanantai. Käsittelyajat vaihtelivat alle kahdesta viikosta reiluun neljään viikkoon.
	suoritetut katselmuksot / tarkastukset nopealla aikataululla	asiakastytyväisyys, 1.9. – 30.11.2022 ajalla toteutettava kysely lupien hakijoille	Katselmuksot suoritettu noin viikon sisällä pyynnöstä. Asiakastytyväisyyskysely toteutettiin sähköisenä kyselynä ja vastauksia saatiin viisi (5) kappaletta, keskiarvo 4,2 (paras arvosana 5 ja huonoin 1)
	palveluntarpeen ja asiointitapojen eroavaisuudet ja niiden huomioiminen	tunnistetaan ammatti- ja kertarakentajat	Ajankäyttö jakaantuu eri tavoin tapauskohtaisesti, kertarakentaja vaatii ohjausta ja neuvontaa reilusti enemmän.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

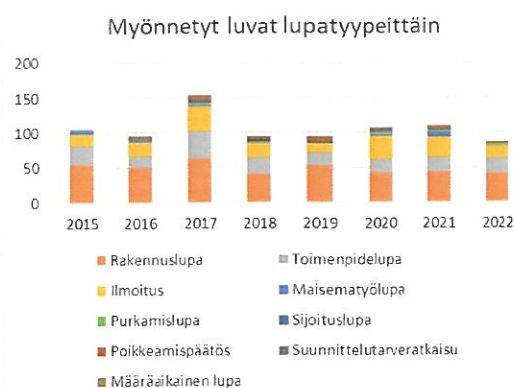
Sähköinen asiointipalvelu saatiin käyttöön alkuvuodesta 2022. Palvelu toimii yhdessä Trimble LocusCloudin kanssa ja niitä hallinnoi Jyväskylän kaupunki.

Rakennusjärjestyksen päivittäminen käynnistettiin lautakunnan päätöksellä 20.4.2022. Tavoitteena saada uusi, päivitetty rakennusjärjestys tulemaan voimaan yhdessä maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen kanssa vuoden 2025 alusta lukien.

Toimintatuotot toteutuivat yli arvioidun, talousarviomuutoksen (kunnanvaltuusto 14.11.2022) jälkeen. Rakennusvalvonnan maksutuotot kokonaisuudessaan vähenivät selkeästi johtuen pitkälti maailmantaloudellisesta tilanteesta. Lupamäärät ovat viimeisen kahdeksan vuoden seurantaajaksolta alhaisimmat. Rakennuslupien määrä on viimeisen viiden vuoden aikana ollut tasaista, vuonna 2022 kuitenkin reilusti alle keskiarvon. Uusien omakotitalojen rakentamiseksi haettiin neljä (4) rakennuslupaa, mikä oli positiivista.

Toimintakulut toteutuivat arvioidun mukaisesti (ylitys talousarvioon oli vain noin 200 euroa).

Lupatyyppi / vuosi	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rakennuslupa	55	51	63	41	53	43	44	41
Toimenpidelupa	27	16	40	24	19	19	21	22
Ilmoitus	16	20	35	19	12	32	28	16
Maisematyölupa	6	5	2	1	1	3	7	1
Purkamislupa	2		2	2		4	3	3
Sijoituslupa			4	2	2	2	1	
Poikkeamispäätös		4	6	5	6	2	5	3
Suunnittelutarveratkaisu			1					
Määräaikainen lupa					1	1		
Yhteensä	106	96	153	94	94	106	109	86

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:56, Rakentaminen 2022 – 2023, syksy 2022, tiivistelmä:

Rakennusalan suhdanneryhmä (Raksu) arvioi rakentamisen kasvavan 2-4 % kuluvaan vuonna ja kasvun painottuvan asuinrakennuksiin. Raksu ennustaa asuntoaloitusten määräksi 38 000 - 40 000 kappaletta vuonna 2022.

Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset näkyvät erityisesti rakennuslupien kehityksessä. Rakennusluvat ovat laskeneet alkuvuosipuoliskon aikana asuinrakentamisessa lähes viidenneksen ja muussa talonrakentamisessa 30 %. Lupien lasku alkaa vaikuttaa loppuvuodesta ja näkyy varsinkin ensi vuonna rakentamisen määrässä.

Raksu ennustaa vuonna 2023 rakentamisen tuotannon vähenevän 3-5 %. Vuonna 2023 asuntoaloitusten arvioidaan olevan 34 000 - 36 000 asuntoa.

Raksu ennustaa korjausrakentamisen kasvavan noin 1 % vuosina 2022 ja 2023. Maa- ja vesirakentamisen arvioidaan vähenevän 2 % kumpanakin vuonna 2022 ja 2023.

Rakentamisen hintojen nousuvauhti vaikuttaa olevan hidastumassa. Materiaalien saatavuus on sekin helpottunut. Raksu arvioi rakentamisen työllisyyden heikentyvän syksyn aikana ja vähenevän myös ensi vuonna.

Toivakan kokoisessa kunnassa tämä maailmantaloudellinen tilanne näkyi selkeästi. Rakentamisten lupien ja ilmoitusten osalta se näkyi suoraan hakemusten määrän romahtamisena. Vaikutukset paikallistasolla näkyivät eniten energian hintojen nousuina sekä kuljetusten osalta kalliina polttoainekustannuksina. Rahoituslaitosten korkojen nousu osaltaan vaikuttanut asuntolainojen kysyntään ja saamiseen. Kaikki nämä riskit ovat mahdottomia ennustaa ja vaikeita korjata lyhyellä aikavälillä.

Henkilöresurssit ovat pienet ja sama henkilö hoitaa useampaa eri tehtävää kunnan sisällä. Mahdollisiin poissaoloihin ei ole varauduttu riittävästi. Tämä riski ei ole onneksi tähän mennessä toteutunut, vaikka se olemassa oleva riski onkin.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	2 000	0	2 000	0	0,0 %	-2 000
Maksutuotot	54 000	-14 000	40 000	38 126	95,3 %	-1 874
Tuet ja avustukset	0	0	0	10 006	-	10 006
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	56 000	-14 000	42 000	48 132	114,6 %	6 132
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-107 928	-31 000	-138 928	-124 982	90,0 %	13 946
Palvelujen ostot	-29 625	0	-29 625	-28 051	94,7 %	1 574
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 300	0	-1 300	-4 628	356,0 %	-3 328
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-10 556	0	-10 556	-20 653	195,7 %	-10 097
Toimintakulut yht.	-149 409	-31 000	-180 409	-178 314	98,8 %	2 095
Toimintakate	-93 409	-45 000	-138 409	-130 181	94,1 %	8 228
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	-	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-93 409	-45 000	-138 409	-130 181	94,1 %	8 228

9.11.2. Ympäristönsuojelu

TOIMINTA-AJATUS

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on ympäristönsuojelun valvomiseksi ja edistämiseksi kunnassa, mm.

- Huolehtia sen hoidettaviksi laissa tai sen nojalla säädettyistä tai määrätyistä tehtävistä.
- Huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä;
- Huolehtia ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista;
- Osallistua kunnassa tarvittavan ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen;
- Antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille;
- Huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa;
- Edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasiassa sekä
- Suorittaa muut sille hallintosäännöllä määrätyt tehtävät.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä on lisäksi säädetty ympäristönsuojelulaissa, jätelaissa, vesihuoltolaissa, vesilaissa, maastoliikennelaissa ja vesiliikennelaissa. Nämä tehtävät ovat pääsääntöisesti lupa- ja valvontaviranomaistehtäviä.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Tarjotaan kuntalaisille sujuvaa lupapalvelua sekä valvontaa	asiakkaiden ennakko-ohjaus sekä kannustaminen ja tukeminen käyttäjystävällisten digitaalisten palveluiden käyttöön	kunnassa hyväksytyjen valvontaohjelmien, suunnitelmien ja määräysten noudattaminen, päivitys tarvittaessa	Valvontasuunnitelman mukainen valvontaohjelma vuodelle 2022 on käsitelty vuoden ensimmäisessä lautakunnan kokouksessa ja tarkastukset on suoritettu mahdollisuuksien mukaan suunnitellun mukaisesti.
	suoritetut katselmuksset / tarkastukset lupa-asioinnin sähköistyminen	asiakastytyväisyys, 1.9. – 30.11.2022 ajalla toteutettava kysely luvan hakijoille	Katselmuksset suoritettu pääosin valvontaohjelman mukaisesti. Asiakastytyväisyyskysely toteutettiin sähköisenä kyselynä ja vastauksia saatiin viisi (5) kappaletta, keskiarvo 4,2 (paras arvosana 5 ja huonoin 1) Sähköinen asiointipalvelu mahdollistaa myös ympäristönsuojelun hakemusten jättämisen, mutta palvelua ei otettu käyttöön vuoden 2022 aikana.
Ilmastotoimien edistäminen	energiaremontit, kannustetaan öljylämmitteisiä kiinteistöjä siirtymään muihin lämmitysmuotoihin	asuinrakennusten energiaavustukset, lupahakemukset (kpl) öljylämmityksestä luopumiseen	Öljylämmityksestä luopuneita ja maalämpöön siirtyneitä kiinteistöjä oli neljä (4) vuoden 2022 aikana.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Toimintatuotot jäivät arvioidusta reilusti, toteuma 67 % eli noin 6 200 euroa arvioitua vähemmän. Uusia ympäristölupia ei haettu ja valvontasuunnitelman mukaisia katselmuksia toteutetaan 1 – 3 vuoden välein kohteesta ja sen sijainnista riippuen.

Jätelain 126 §:n mukaisia roskaamisasioita on käsitelty useampia ja yhden kiinteistön osalta uhkasakkomenettely muutettiin teettämisuhtamenettelyyn. Teettämisuhta asetetaan kuitenkin vasta kesällä 2023, mikäli kiinteistön siivousta ei ole toteutettu toukokuun 2023 loppuun mennessä.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen, joilla ei ole kunnan jätevesiliittymää, tarkastuksia toteutettiin vuoden 2022 aikana. Vapautuspäätösten käsittelyä varten lautakunta teki periaatepäätöksen vesihuoltolain mukaisten vapautusten yleisistä periaatteista.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Toivakan läpi kulkee vilkasliikenteinen seututie ja keskusta-alue on pohjavesialuetta. Mahdollisissa onnettomuustilanteissa ympäristön ja pohjaveden pilaantumisen vaara on ilmeinen.

Pohjavesialueilla sijaitsee polttoaineen jakeluasema sekä merkittäviä teollisuuden tuotantolaitoksia, joilla liikkuu raskasta kalustoa ja näillä toiminnoilla voi olla haitallista vaikutusta pohjaveeseen. Myös toiminnasta syntyvät pesuvedet tai hulevedet, jos ne johdetaan hallitsemattomasti vesistöön, lisää tämä vesistön pilaantumisen riskiä.

Lisäksi pohjavesialueilla sijaitsee yksityisten omistuksessa olevilla kiinteistöillä öljysäiliöitä, mitkä ikääntyvät ja saattavat aiheuttaa pohjaveden pilaantumista.

Henkilöresurssit ovat pienet ja sama henkilö hoitaa useampaa eri tehtävää kunnan sisällä. Mahdollisiin poissaoloihin ei ole varauduttu riittävästi.

Ympäristönsuojelun näkökulmasta vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin kuulumattomien tulee liittyä toiminta-alueella kunnan jätevesiviemäriin. Harvaan asutuilla toiminta-alueen alueilla etäisyydet voivat olla vesihuoltolaitoksen näkökulmasta taloudellisesti haastavia toteuttaa.

Riskit ja epävarmuustekijät eivät ympäristönsuojelun mahdollisten vahinkojen tai onnettomuuksien osalta toteutuneet vuonna 2022. Henkilöstöresurssin vähäisyyden vuoksi ensisijaisesti hoidettiin akuuteimmat tehtävät, jolloin ei akuutit tehtävät siirtyivät myöhemmin hoidettaviksi.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	-	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-8 040	0	-8 040	-7 976	99,2 %	64
Palvelujen ostot	-9 400	0	-9 400	-9 914	105,5 %	-514
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-60	0	-60	-30	50,2 %	30
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-17 500	0	-17 500	-17 920	102,4 %	-420
Toimintakate	-17 500	0	-17 500	-17 920	102,4 %	-420
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-610	-	-610
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-17 500	0	-17 500	-18 530	105,9 %	-1 030

9.12. Tekninen lautakunta

TOIMINTA-AJATUS

Teknisen lautakunnan pääasiallisena tarkoituksena on kehittää ja ylläpitää kuntalaisia varten toimiva, viihtyisä, virikkeellinen, taloudellinen ja turvallinen asuin-, työ-, virkistys- ja liikenneympäristö tulevaisuuteen tähtäävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi teknisen lautakunnan toimialaan kuuluvan vesihuollon osalta lautakunnan tulee turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä. Tekninen lautakunta huolehtii myös terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asiamukaisesta jätevesien johtamisesta sekä jätevedenpuhdistamon toiminnasta.

Toiminnassaan teknisen lautakunnan tulee huomioida strategian 2021 - 2024 mukaiset arvot, päämäärät ja valinnat.

Teknisen toimen perustehtävänä on toteuttaa ja tukea sisäistä ja ulkoista palvelutuotantoa ja vastata oman toimialansa hallinnon, yhdyskuntatekniikan palvelujen, kiinteistötoimen ja vesi- ja viemärilaitoksen toiminnasta.

Tekninen toimi työllistää vuonna 2022 tilanteesta riippuen 19 - 21 henkilöä. Työtehtävät jakaantuvat hallinto- ja toimistotöihin, siivous- / keittiöpalveluihin, kiinteistöhoitoon ja vesi-/viemärihuoltoon.

Talousarvion 2022 valmisteluvaiheessa Toivakan kunnan uuden kuntastrategian laatiminen oli vielä keskeneräinen ja uusi kuntastrategia hyväksyttiin helmikuussa 2022. Tämän vuoksi talousarviossa ei ole vielä tuolloin vastattu uuden myöhemmin hyväksytyyn kuntastrategian mukaisiin tavoitteisiin.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet			
Riittävän laadukkaiden pientalorakentamiseen soveltuvien tonttien tarjoaminen	Avataan uusi asemakaava-alue vuosien 2022-2023 aikana ja myydään määräaloja mm. Läntisen ROYK:n alueelta	Myydyt tontit vuositasolla, tavoitteena 3-6 oktonttia/v. 2022	Asemakaavojen tonttivaranto on hyvä, myynti ei toteutunut.
Kaavoituksen eteneminen aikataulussa	Konsulttitoiminnan ohjaus/aikataulujen luominen	Saadaan Läntinen ROYK 2 valmiiksi	Läntinen ROYK 2 eteni kaavaehdotusvaiheeseen, eli ei toteutunut tavoitellussa aikataulussa.
Toimitilapalveluiden palvelutaso	Suhteutetaan resurssi vastaamaan tehtäväkenttää	Palaute asiakkaalta, toiminnan laatu ja tehokkuus	Toimitilapalveluissa otettiin käyttöön uusi kiinteistöhuollon huoltokirja ja palvelupyyntöjärjestelmä Granlund Manager. Palvelutaso on vastannut tarpeita hyvin.
Turvallisen ja terveellisen vesihuollon järjestäminen kuntalaisille	Varautumis- ja häiriötilannesuunnitelmien ylläpito	Häiriötön palvelu (varavoimain käytössä viimeistään tunnin sisällä sähkökatkosta)	Kunnan varautumissuunnitelmia on ylläpidetty ja pääpaino tässä oli mahdolliseen uhkaavaan sähköpulaan varautumisessa. Pitkäkestoisia häiriöitä ei ole ollut.

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Tuotantotavoitteet			
Teknisen toimialan palvelujen helppo saavutettavuus	Riittävä seuranta ja mahdollisiin ongelmatilanteisiin valmistautuminen	Palaute kuntalaisilta, vastaan palautteisiin viipymättä	Kuntalaispalautteisiin voitiin vastata nopeasti eri kanavissa.
Laadukkaat palvelut sekä osaava ja motivoitunut henkilöstö	Rekrytoinnit, työhyvinvoinnin edistäminen	Henkilöstön koulutus	Henkilöstössä tapahtui vuonna 2022 joitakin muutoksia, mihin ei ollut ennakolta varauduttu. Rekrytoinneissa onnistuttiin. Lyhytaikaiset sijaistuudet olivat haasteellisia järjestää.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Tekninen lautakunta kokoontui 10 kertaa ja käsitteli 104 pykälää vuoden 2022 aikana.

Kunnanvaltuusto päätti lisämäärärahan myöntämisestä vuoden 2022 talousarvioon 9.5.2022 § 14. ”Kunnanvaltuusto myöntää vuoden 2022 talousarvioon 18.300,00 euron lisämäärärahan päiväkotikiinteistön kiinteistökuluihin ja 23.035,00 euron lisämäärärahan siivous- ja ruokapalveluiden henkilöstökuluihin yhdistelmätyöntekijän palkkakustannuksia varten.”

Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 14.11.2022 Organisaatiorakenteen 2023. Tekninen lautakunta muuttuu kuntaympäristölautakunnaksi 1.1.2023 alkaen.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Ostopalveluissa toteutui ennakoitua suurempi kustannusten nousu. Etenkin sähköenergian hinnannousu loppuvuodesta oli ennakoimattoman suurta. Yleinen taloustilanne vaikutti myös aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hintoihin. Esimerkiksi vesihuollon kemikaalit kallistuivat oleellisesti vuonna 2022.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	1 477 494	0	1 477 494	1 629 321	110,3 %	151 827
Maksutuotot	1 000	0	1 000	0	0,0 %	-1 000
Tuet ja avustukset	12 000	0	12 000	23 663	197,2 %	11 663
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	1 509 084	0	1 509 084	1 568 757	104,0 %	59 673
Toimintatuotot yht.	2 999 578	0	2 999 578	3 221 741	107,4 %	222 163
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-921 909	-23 035	-944 944	-867 809	91,8 %	77 135
Palvelujen ostot	-866 454	-5 300	-871 754	-929 562	106,6 %	-57 808
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-505 011	-13 000	-518 011	-598 717	115,6 %	-80 706
Avustukset	-29 000	0	-29 000	-28 836	99,4 %	164
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-111 989	0	-111 989	-155 998	139,3 %	-44 009
Toimintakulut yht.	-2 434 363	-41 335	-2 475 698	-2 580 921	104,3 %	-105 223
Toimintakate	565 215	-41 335	523 880	640 820	122,3 %	116 940
Poistot ja arvonalentumiset	-698 627	0	-698 627	-738 135	105,7 %	-39 508
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-133 412	-41 335	-174 747	-97 316	55,7 %	77 431

9.12.1. Hallinto ja suunnittelu

TOIMINTA-AJATUS

Teknisen toimen hallinto vastaa sujuvasta päätöksenteosta lautakunta- ja virkamiestasolla kunnan strategioiden, hallintosäännön ja valtakunnallisten määräysten mukaan. Hallinto vastaa teknisen toimen toiminnan, talouden ja organisaation kehittamisestä sekä seuraa toiminnan toteutusta ja tuloksia päivittäisellä ja vuositasolla. Hallinnon tehtävänä on myös huolehtia yhteyksistä ja yhteistyöstä muiden hallinnonalojen ja yhteistyötahojen kanssa. Tekniseen hallintoon sisältyy keskeisten toimialojen toimisto- ja hallintotehtävät sekä kunnan maankäytön kehittäminen, kaa-voitus, vesihuollon ja sen kunnossapidon organisointi, rakennushankkeiden (uudis- ja korjausrakentaminen) yleissuunnittelu, rakennuttaminen ja valvonta.

Tekninen johtaja vastaa teknisestä toimesta ja toimii esittelijänä teknisessä lautakunnassa.

(Virkanimike muuttui kuntaympäristöjohtajaksi 1.1.2023.)

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Teknisen toimialan palvelujen helppo saavutettavuus	Riittävä seuranta ja mahdollisiin ongelmatilanteisiin valmistautuminen	Palaute kuntalaisilta, vastaan palautteisiin viipymättä	Palvelut pystyttiin hoitamaan sijaisjärjestelyin alkuvuodesta. Toiminta toteutui kokonaisuutena suunnitellusti. Investoinneista osa kuitenkin siirtyi tuleville vuosille.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Tekninen johtaja siirtyi alkuvuodesta 2022 muihin tehtäviin ja työtehtävät oli jaettu kunnanjohtajan, rakennustarkastaja-ympäristösihteerin ja toimistosihteerin kesken. Uusi tekninen johtaja aloitti 2.5.2022.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Henkilövaihdoksiin liittyi jatkuvuusriski, investointisuunnitelman mukaiset toimenpiteet jäivät tästä syystä osin toteutumatta.

Hiljaisen tiedon siirto viranhaltijalta toiselle jäi puutteelliseksi.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	121	-	121
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	450	-	450
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	96	-	96
Toimintatuotot yht.	0	0	0	667	-	667
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-100 219	0	-100 219	-83 561	83,4 %	16 658
Palvelujen ostot	-16 100	0	-16 100	-6 410	39,8 %	9 690
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-650	0	-650	-1 756	270,2 %	-1 106
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-7 917	0	-7 917	-9 676	122,2 %	-1 759
Toimintakulut yht.	-124 886	0	-124 886	-101 403	81,2 %	23 483
Toimintakate	-124 886	0	-124 886	-100 737	80,7 %	24 149
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-625	-	-625
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-124 886	0	-124 886	-101 362	81,2 %	23 524

9.12.2. Yhdyskuntasuunnittelu

TOIMINTA-AJATUS

Maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, että taajama-asutusta ja muuta sellaista aluetta varten, jonka rakentamisen ja muun maankäytön yksityiskohtainen järjestäminen on tarpeellista, on kunnan toimesta, sitä mukaan kuin kehitys vaatii, laadittava asemakaava. Kunnan tulee myös ylläpitää ajantasakaavoja sekä ryhtyä toimenpiteisiin vanhentuneiden asemakaavojen uudistamiseksi. Kunnan tulee huolehtia lain mukaisesti myös tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Ulkopuolista konsulttia tarvitaan mm. suunnittelutehtävissä ja erilaisten selvitysten laadinnassa (esim. luontoselvitykset, meluselvitykset, maisemaselvitykset ja tiesuunnitelmat).

Kaavoitukseen liittyvät toimet edellyttävät entistä parempaa luonnon, ympäristön, maiseman, kuntalaisten, eri viranomaisten ja ympäristövaikutusten huomioonottamista.

Toivakan kunnan kaavoitus etenee vuonna 2022 siten, että talousarviota laadittaessa kesken on läntisen ranta-osayleiskaavan osa-alue 2 ja Havulankankaan asemakaava. Meneillään olevan kaavoitustyön ohella selvitetään myös muita mahdollisia kunnan kannalta tärkeitä maa-alueita, jotka mahdollisesti vaativat kaavoitusteknisiä toimenpiteitä.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Riittävän laadukkaiden pientalorakentamiseen soveltuvien tonttien tarjoaminen	Avataan uusi asemakaava-alue vuosien 2022-2023 aikana ja myydään määräaloja mm. Läntisen ROYK:n alueelta	Myydyt tontit vuositasolla, tavoitteena 3-6 okt-tonttia/v. 2022	Tonttivarantoa on runsaasti eri puolilla kuntaa. Uusia alueita ei avattu, okt-tonttikauppoja ei toteutunut.
Kaavoituksen eteneminen aikataulussa	Konsulttitoiminnan ohjaus/aikataulujen luominen	Saadaan Läntinen ROYK 2 valmiiksi	Läntinen ROYK 2 eteni kaavaehdotusvaiheeseen, eli ei toteutunut tavoitellussa aikataulussa.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Viisarimäen yritysalueen ja Leppävedenrannan asemakaavamuutos käynnistyi vuoden 2022 alussa ja kaava hyväksyttiin valtuuston vuoden 2022 viimeisessä kokouksessa.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Kaavoituksen etenemistä on vaikea arvioida, koska kaavaa laadittaessa tulee huomioida lainmukainen kaavoitusmenettely, osallisten mielipiteet ja viranomaislausunnot. Eri osapuolten tavoitteet ovat monesti ristiriitaisia.

Hyväksytystä kaavasta valittaminen aiheutti yksityisen maanomistajan ranta-asemakaavan voimaantumisen viivästymisen noin 1,5 vuodella.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	1 000	0	1 000	416	41,6 %	-584
Maksutuotot	1 000	0	1 000	0	0,0 %	-1 000
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	2 000	0	2 000	416	20,8 %	-1 584
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	0	0	0	0	-	0
Palvelujen ostot	-7 900	0	-7 900	-31	0,4 %	7 869
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	-	0
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-10 556	0	-10 556	0	0,0 %	10 556
Toimintakulut yht.	-18 456	0	-18 456	-31	0,2 %	18 425
Toimintakate	-16 456	0	-16 456	384	-2,3 %	16 840
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-315	-	-315
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-16 456	0	-16 456	69	-0,4 %	16 525

9.12.3. Jätehuolto

TOIMINTA-AJATUS

Toivakan kunnan jätehuollosta on vastannut vuoden 2018 alusta Jyväskylän seudun jätelautakunta. Toivakan kunta on yhtenä osakkaana Mustankorkea Oy:ssä. Kunnan vastuu rajoittuu ympäristötoimen osalta ainoastaan viranomaisvalvontaan jätehuoltomääräysten noudattamisesta.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Laadukkaat palvelut sekä osaava ja motivoitunut henkilöstö	Riittävä seuranta ja mahdollisiin ongelmatilanteisiin valmistautuminen	Palaute kuntalaisilta, vastaan palautteisiin viipymättä	Yhteistyö jätelautakuntaan on ollut toimivaa.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA

Toiminta on vakiintunut, eikä olennaisia muutoksia tapahtunut.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Sakokaivolietteen vastaanottopaikkaa ei ole paikkakunnalla.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	-	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	0	0	0	0	-	0
Palvelujen ostot	-1 000	0	-1 000	-996	99,6 %	4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	-	0
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulut	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-1 000	0	-1 000	-996	99,6 %	4
Toimintakate	-1 000	0	-1 000	-996	99,6 %	4
Poistot ja arvonalentumiset	-81	0	-81	-10	12,9 %	71
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 081	0	-1 081	-1 007	93,1 %	74

9.12.4. Yhdyskuntatekniset palvelut (liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet)

TOIMINTA-AJATUS

Yhdyskuntatekniikan tehtävänä on liikenneväylien liikennöitävyyden varmistaminen, yleisten alueiden kunnossapidon järjestäminen sekä kaatopaikan jälkihoidosta huolehtiminen. Tehtävä toteutetaan oman organisaation sekä julkisten ja yksityisten palveluntuottajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Kaavateitä, kunnan omistamia liikenneväyliä, puistoja, yleisiä ulkoilualueita ja ulkoliikuntapaikkoja rakennetaan ja ylläpidetään hyväksytyjen tasovaatimusten pohjalta. Kaavateiden perusparannuksia ja päällystämisiä toteutetaan aluekokonaisuuksina. Tievalaistuslinjoja ylläpidetään kirkonkylän alueella ja haja-asutusalueilla.

Keskeisimmät toimenpiteet vuoden 2022 osalta ovat tiestön ja siihen kuuluvan valaistuksen kunnossapitoon liittyviä ylläpito- ja peruskorjauksia (energiatehokkuus, katujen kunto ja hulevesien hallinta) sekä puistojen ja yleisten alueiden yleisviihtyvyyden ylläpito.

Kaavateiden auraus, hiekoitus ja polanteenpoisto hoidetaan edelleen yksityisen elinkeinonharjoittajan toimesta.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Yhdyskuntateknisiin palveluihin kohdistuvaa toiminnallista tavoitetta ei ollut talousarviossa asetettu			

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Polttoaineiden hintojen nousun vuoksi, liikenneväylien talvikunnossapidon hinta nousi kesken sopimuskauden.

Katuvalaistuksen uusimisen hankinnan valmistelut aloitettiin vuoden 2022 puolella.

Yksityisteiden kunnossapitoavustuksia myönnettiin talousarvion mukaisesti.

Osallistuttiin MAL-seutuyhteistyössä pienten liikennehankkeiden suunnitteluun.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Polttoaineiden ja sähköenergian hinnat.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	0	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	-	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	0	0	0	0	-	0
Palvelujen ostot	-36 400	0	-36 400	-55 963	153,7 %	-19 563
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 000	0	-22 000	-26 076	118,5 %	-4 076
Avustukset	-29 000	0	-29 000	-28 587	98,6 %	413
Vuokratulut	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-87 400	0	-87 400	-110 625	126,6 %	-23 225
Toimintakate	-87 400	0	-87 400	-110 625	126,6 %	-23 225
Poistot ja arvonalentumiset	-60 556	0	-60 556	-76 240	125,9 %	-15 684
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-147 956	0	-147 956	-186 865	126,3 %	-38 909

9.12.5. Toimitilapalvelut (kiinteistöt, siivous-, kiinteistön- ja ruokahuoltopalvelut)

TOIMINTA-AJATUS

Toiminta käsittää kunnan omistamien asuinrakennusten, osakehuoneistojen, liike- ja teollisuusrakennusten, sivistystoimen, sosiaalitoimen ja muun hallintotoimen rakennusten sekä kunnan yleisten alueiden hoidon ja kunnossapidon. Lisäksi toimitilapalvelut tuottavat palveluja eri hallintokunnille kiinteistönhoidon, ruokahuollon ja siivouspalveluiden osalta.

Toimitilapalvelut on suurin teknisen toimen työllistäjä. Vuoden 2022 alusta ko. palveluissa työskentelee yhteensä 15 henkilöä (ruokahuollossa/-siivouspalveluissa 10 henkilöä ja kiinteistön- ja liikuntapaikkojen hoidossa/kunnossapidossa neljä (4) hlöä). Lisäksi kunta työllistää työllistämistuella näissä yksiköissä vuositasolla 1-3 henkilöä.

Toimitilapalveluiden työnjohto toteutetaan lähiesimies -periaatteella ja jokaisessa yksikössä on yksi työhön osallistuva lähiesimies. Jokainen lähiesimies vastaa vastuualueestaan tekniselle johtajalle.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Toimitilapalveluiden palvelutaso	Suhteutetaan resurssi vastaamaan tehtäväkenttää	Palaute asiakkaalta Toiminnan laatu ja tehokkuus	Toimitilapalveluissa otettiin käyttöön uusi kiinteistönhuollon huoltokirja ja palvelupyntöjärjestelmä Granlund Manager. Palvelutaso on vastannut tarpeita hyvin.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELTA

Yksityisen omistaman päiväkotirakennuksen osto ja toiminnan käynnistyminen (Vakkari). Paloisten leirikeskusten myynti toteutui.

Kansalaisopiston kutomon tila jouduttiin poistamaan käytöstä elokuussa 2022. Kunnan sisäilma-työryhmä käsitteli rakennuksen asbestilöydöksiä ja suositti väistötiloihin siirtymistä. Kutomolle järjestettiin väliaikainen väistötila kirjaston valtuustosalista.

Kiinteistöohjelman laatimisen käynnistämisestä kunnan omistamille rakennuksille päätettiin syyskuun teknisen lautakunnan kokouksessa ja valmistelu etenee tulevana talousarviovuosina.

Hyvinvointialue aloitti 1.1.2023 ja tilojen vuokrauksesta sovittiin loppuvuodesta 2022. Keski-Suomen hyvinvointialueelle vuokrattiin terveysasema, kehitysvammaisten päivä- ja työtoiminnan tilat, kotihoidon toimiston tilat, osa Toivakkatalon tiloista ja yksi huone koulukeskukselta. Keski-Suomen pelastuslaitoksen tilojen osalta vuokraneuvottelut siirtyivät Keski-Suomessa vuodelle 2023.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Osa rakennuskannasta on vanhaa ja kuntotutkimustietoa ei vielä ole. Kupariputkissa on havaittu pistemäisiä vuotoja, mitkä ovat vaikeita ennakoita. Putkivuotoja on ollut myös uudemmissa rakennuksissa.

Varavoiman liitännämahdollisuudet puuttuvat vielä osasta rakennuksia (esimerkiksi koulukeskuksen keittiöltä).

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	1 500	0	1 500	784	52,3 %	-716
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	1 154 018	0	1 154 018	1 179 369	102,2 %	25 351
Toimintatuotot yht.	1 155 518	0	1 155 518	1 180 153	102,1 %	24 635
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	0	0	0	-927	-	-927
Palvelujen ostot	-536 127	-5 300	-541 427	-576 814	106,5 %	-35 387
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-220 937	-13 000	-233 937	-266 424	113,9 %	-32 487
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-100	0	-100	-6 912	6911,6 %	-6 812
Toimintakulut yht.	-757 164	-18 300	-775 464	-851 078	109,8 %	-75 614
Toimintakate	398 354	-18 300	380 054	329 076	86,6 %	-50 978
Poistot ja arvonalentumiset	-267 272	0	-267 272	-276 614	103,5 %	-9 342
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	131 082	-18 300	112 782	52 462	46,5 %	-60 320

9.12.5.1.Siivouspalvelut

TOIMINTA-AJATUS

Siivouspalveluiden tehtävänä on huolehtia koulu- ja julkisten tilojen siisteydestä ja turvallisuudesta sekä pintojen kestävydestä. Lisäksi tämän hetken maailmantilanteesta johtuen (covid-19) tärkeimpänä tehtävänä on huolehtia tilojen hygieniasta ja sitä kautta turvata terveelliset tilat niiden käyttäjille. Siivoustyö toteutetaan tilojen käyttäjien tarpeet ja toiveet huomioiden. Siistittäviä kohteita ovat mm. koulukeskuksen A- ja B- rakennus, erillinen C-rakennus, Toivakkatalo, kirjasto, nuorisotilat, paloasema, kutomo, kotipalvelun tilat, kunnan tekninen varikko, päiväkotit (ja puukoulu, joka on asetettu toistaiseksi käyttökieltoon).

Toivakan kunnassa on vuonna 2022 viisi (5) siivoojaa. Kolme (3) siivoojista toimii pääasiassa koulukeskuksessa. Yksi (1) siivooja toimii muissa kunnan kiinteistöissä, kuten Toivakkatalolla ja kirjastolla. Lisäksi yksi (1) yhdistelmätyöntekijä työskentelee Kankaisten koulu-/päiväkodilla. Siivoustyötä toteutetaan kunnassa tehdyn mitoituksen mukaisesti ja vuoden 2021 alusta siivoustyössä on aloitettu alkuun vuoden kestävä kokeilu kahdessa vuorossa työskentelemisestä. Töitä tehdään aamu kuuden ja ilta kuuden välisellä ajalla viitenä päivänä viikossa.

Kaikki siivoojat ovat koulutukseltaan laitoshuoltajia, ja heidän osaamistaan päivitetään tarpeen mukaan. Siivoojat pyrkivät toimimaan kustannustehokkaasti ja laadukkaasti asiakkaiden tarpeet huomioiden.

Siivouspalveluiden tavarahankinnat on järjestetty Kuntaliiton ja valtion omistaman Hansel Oy:n järjestämän kilpailutuksen kautta.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Toimitilapalveluiden palvelutaso	Suhteutetaan resurssi vastaamaan tehtäväkenttää	Palaute asiakkaalta Toiminnan laatu ja tehokkuus	Koronan aiheuttamasta siivouksen tehostamisesta sekä ajoittaisesta henkilöstövajeesta huolimatta siivouspalvelut onnistuivat tehtävässään hyvin, eikä käyttäjiltä saatu reklamaatioita.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Toivakan kunnassa oli alkuvuodesta 2022 viisi (5) siivoojaa, toukokuusta alkaen viisi (5) kokoai-kaista siivoojaa ja yksi (1) osa-aikainen (0,5) siivooja. Kolme (3) siivoojista toimi pääasiassa koulukeskuksessa. Yksi (1) siivooja toimi muissa kunnan kiinteistöissä. Yksi (1) yhdistelmätyöntekijä työskenteli Kankaisten koululla ja päiväkotit Ruuhiryhmässä. Vakkarin rakennus otettiin käyttöön toukokuussa, jolloin aloitti uusi yhdistelmätyöntekijä (keittiötyö 0,5 ja Vakkarin siivous 0,5).

Talousarviovaiheessa ei ollut varauduttu henkilöstölisäyksiin, mutta lisähenkilön palkkauksesta päätettiin myöhemmin talousarvion lisämäärärahapäätöksellä.

Tärkeimpänä tehtävänä oli huolehtia tilojen hygieniasta ja sitä kautta taata terveysturvalliset tilat niiden käyttäjille. Siivottavia kohteita olivat koulukeskuksen A- ja B- rakennus, erillinen C-rakennus, Toivakkatalo, kirjasto, paloasema, kutomo (poistui käytöstä 8/2022 alkaen),

kotipalvelun tilat, kunnan tekninen varikko, päiväkotit Touhuvakka sekä Vakkarin kiinteistö (5/2022 alkaen).

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Sijaisten saannin vaikeus aiheuttaa epävarmuutta sekä riskejä työn laatuun (kouluttamaton sijainen).

9.12.5.2. Ruokapalvelut

TOIMINTA-AJATUS

Ruokapalveluissa työskentelee viisi (5) henkilöä, joista yksi (1) on työssä päivittäin Touhuvakassa, yksi (1) aamut keskuskeittiöllä ja päivällä Kankaisilla, loput kolme (3) keskuskeittiöllä.

Ruokapalvelujen suurin sisäinen asiakas on perusopetus. Ruokapalvelut toteutetaan pääsääntöisesti yhden valmistuskeittiön ja kolmen jakelukeittiön mallilla, mikä takaa jatkuvan toiminta- valmiuden. Koulukeskuksen valmistuskeittiö huolehtii kirkonkylän koulukeskuksen, Kankaisten koulu/päiväkodin ja päiväkotit Touhuvakan aterioiden valmistuksesta. Koulujen ollessa suljettuna päivähoiton ruokatuo- tinto siirretään päiväkotit Touhuvakan keittiöön.

Kankaisten koulun keittiö-/siivoustyöntekijä tarjoilee sekä koulun oppilaille että päivähoiton asiakkaille lounaan ja päivähoiton/ IP-kerhon lapsille välipalan.

Ruokapalvelut tuottavat lakisääteisen ruokapalvelun lisäksi myös maksullista välipalan myyntiä kirkonkylän koulukeskuksessa. Palvelu on erittäin suosittu ja sitä pyritään jatkamaan mahdollisuuksien mukaan myös vuonna 2022.

Ruokapalveluiden elintarvikehankinnat on järjestetty Kuntaliiton ja valtion omistaman Hansel Oy:n järjestämän kilpailutuksen kautta.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Toimitilapalveluiden palvelutaso	Suhteutetaan resurssi vastaamaan tehtäväkenttää	Palaute asiakkaalta Toiminnan laatu ja tehokkuus	Sijaistamishaasteista sekä koronasta johtuvista rajoituksista huolimatta palvelut pystyttiin järjestämään ilman merkittäviä häiriöitä.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Ruokapalveluissa työskenteli alkuvuodesta 2022 viisi (5) henkilöä, toukokuusta alkaen viisi (5) kokoaikaista työntekijää ja yksi (1) osa-aikainen (0,5). Yksi (1) työntekijä on työssä päivittäin Touhuvakassa, toinen (1) aamut keskuskeittiöllä ja päivällä Kankaisilla, kolme (3) keskuskeittiöllä sekä Vakkariissa osa-aikainen (0,5) yhdistelmätyöntekijänä.

Koulukeskuksen valmistuskeittiö huolehti kirkonkylän koulukeskuksen, Kankaisten koulu/päiväkodin ja päiväkotit Touhuvakan ja Vakkarin aterioiden valmistuksesta.

Välipalan myynti kirkonkylän koulukeskuksessa on ollut erittäin suosittua ja sitä pyritään jatkamaan mahdollisuuksien mukaan myös tulevaisuudessa. Lisäksi tuotettiin tarpeen mukaan kunnan sisäisiä tilaustarjoiluja.

Tuotetut ateriat v. 2022 /keskuskeittiö:

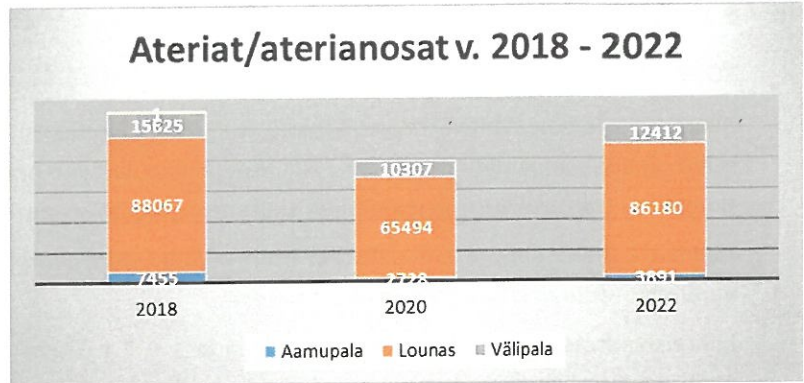
Aamupala 3891 kpl

Välipala 12412 kpl

Kahvitus 471 kpl

Mukaan myyty ateria/hävikkiruoka 916 kpl

Lounas 86180 kpl

Välipalamyynti koronan takia aloitettu vasta elokuussa 2022

Myydyt passit 9€ (10 annosta/passi) 371 kpl (3710 annosta)

Myydyt passit 6€ (10 annosta/passi) 476 kpl (4760 annosta)

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Sijaisten heikko saatavuus heikentää palvelutasoa.

9.12.5.3.Kiinteistöhoito

TOIMINTA-AJATUS

Kiinteistöhoitoon tehtävänä on ylläpitää, korjata ja huoltaa kunnan omistamia kiinteistöjä. Ko. tehtäväkenttään kuuluu mm. piha-, liikunta- ja ulkoalueiden hoito, sisätilojen kunnosta huolehtiminen ja taloteknisten järjestelmien seuranta/ ylläpito soveltuvilta osin.

Kunnan kiinteistöjen ja kunnallisteknisten rakennusten/pumppaamoiden piha- ja tiealueiden aurauksen hoidetaan kiinteistöhoitoon toimesta.

Kiinteistöhoitoon on neljä (4) työntekijää ja 1 – 2 tukityöllistettyä. Työntekijät osallistuvat myös vesihuollon päivystystehtäviin kahden vesihuollon työntekijän ohella.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Toimitilapalveluiden palvelutaso	Suhteutetaan resurssi vastaamaan tehtäväkenttää	Palaute asiakkaalta Toiminnan laatu ja tehokkuus	Henkilöstössä oli vaihtuvuutta ja uusia työntekijöitä rekrytoitiin.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Vakkarissa toiminta käynnistyi toukokuussa 2022, kiinteistöhoitoon lisäkohteena.

Henkilöstövaihdoista johtuen alkuvuodesta kiinteistöhoitoa hankittiin osittain ostopalveluna.

Huoltokirjatyöskentely käynnistettiin uudessa järjestelmässä (Granlund Manager).

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Henkilöstövaihdoissa katoaa hiljaista tietoa.

9.12.6. Maa- ja metsätilat

TOIMINTA-AJATUS

Toivakan kunnalla on omistuksessaan metsä- ja taajamametsäkiinteistöjä noin 660 ha ja noin 23 ha peltoa. Kunnan omistamat pellot ovat vuokralla aina kerrallaan viideksi vuodeksi tehtävän sopimusjakson ajan. Kauden 2021 - 2025 metsätilojen osalta yhteistyökumppani on Stora Enso Oyj, joka huolehtii mm. tarvittavien metsänhoitotöiden jaksottamisesta ja suunnittelusta muiden tehtävien ohella.

Kunnan omistama Hautajärven soranottoalue on vuokrattu yksityiselle elinkeinon harjoittajalle seuraavan 10 vuoden ajaksi mitä soranottolupa on voimassa.

Talousarvioon 2022 arvioidaan tuloja metsän- ja soranmyynnistä 75 000€.

Asemakaava-alueella kaavoitettuja myynnissä olevia vapaita pientalotontteja yhteensä 23 kappaletta ja yleiskaava- ja rantaosayleiskaava-alueilla rakennuspaikkoja yhteensä noin 17 kappaletta. Valmistuneen kaavoituksen myötä Nisulaan on merkitty aluesuunnitelmassa 13 uutta rakennuspaikkaa. Em. lisäksi yksityiset maanomistajat tarjoavat myyntiin arviolta noin 20 pientalotonttia eri puolella kuntaa. Lisäksi Viisarimäessä on yhteensä viisi (5) kappaletta kunnallistekniikkavalmiudella olevia teollisuustontteja.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Talousarviossa ei ollut asetettu toiminnallisia tavoitteita, mutta metsää hoidettiin kunnan metsäsuunnitelman mukaisesti			Puun myyntihinta oli odotettua parempi ja talousarvion mukainen puunmyynti ylittyi.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Tienpää -kiinteistön myynti toteutui lokakuussa 2022 (metsätila noin 48 ha).

Puun myynti toteutui Metsä Groupin kanssa tehdyn metsänhakkuusopimuksen mukaisesti.

Hautajärven soranottoalueen alustavia töitä toteutettiin vuonna 2022, mutta varsinainen maainesten otto ei toteutunut.

Kiinteistö Vakkahovi ostettiin ja siltä purettiin vanhat rakennukset. Tontti on asemakaavassa AL-merkinnällä ja mahdollistaa yhdessä viereisen tontin kanssa suuremman rakennuskokonaisuuden rakentamisen (kerrostalo).

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Kasvuvaiheessa olevan metsän laajamittainen myynti ei ole metsätaloudellisesti kannattavaa, mutta tähän on päädytty talouden tasapainottamistoimena ja kertyneen alijäämän kattamiseksi.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	75 000	0	75 000	158 517	211,4 %	83 517
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	212 000	0	212 000	247 418	116,7 %	35 418
Toimintatuotot yht.	287 000	0	287 000	405 935	141,4 %	118 935
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	0	0	0	0	-	0
Palvelujen ostot	-38 135	0	-38 135	-37 858	99,3 %	277
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	-	0
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	0	0	0	-310	-	-310
Toimintakulut yht.	-38 135	0	-38 135	-38 168	100,1 %	-33
Toimintakate	248 865	0	248 865	367 767	147,8 %	118 902
Poistot ja arvonalentumiset	-69 076	0	-69 076	-77 875	112,7 %	-8 799
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	179 789	0	179 789	289 892	161,2 %	110 103

9.12.7. Vesi- ja viemärihuoltolaitos

TOIMINTA-AJATUS

Vesi- ja viemärihuoltolaitoksen tehtävänä on keskitetty talousveden hankinta ja jakelu sekä viemärilaitostointiminta määritetyillä toiminta- ja kehittämisalueilla. Näitä alueita kunnassa on seitsemän (7) kappaletta. Vesihuollon toiminta-alueiden viimeisin päivitys on hyväksytty kunnanvaltuustossa vuonna 2020.

Vesihuoltolaitoksen tehtäviin kuuluu lisäksi kunnan omistaman vesi- ja viemärihuoltoverkoston ja sen laitteistojen kunnossapito, rakentaminen ja saneeraus. Kunnalla on tällä hetkellä runko-vesi- ja viemäriverkostoa n. 221 km. Kunnan vesi- ja viemärihuollon asiakkaina on reilu 700 kulutuspistettä ja liikevaihtoa kertyy noin 515 000 € (alv 0 %).

Vesihuoltolaitoksen lähitulevaisuuden suunnitelmana on tasapainottaa talous vesihuoltolain edellyttämälle tasolle. Talouden tasapainottaminen voi tarkoittaa taksarakenteen muutoksia ja yleisiä hintojen korotuksia. Vesihuollon maksut ja taksat perustuvat voimassa olevaan vesihuoltolakiin (18§ ja 19§) ja siinä on otettu huomioon vesi- ja viemärilaitosyhdistyksen sekä kuntaliiton ohjeet ja suositukset. Maksurakenteen ja hinnoittelun lähtökohtana on laitoksen kustannusten kattaminen aiheuttamisperiaatteen mukaisesti ja siten, että maksut kattavat laitoksen toiminnasta aiheutuneet kaikki kulut, kuten pääomarahoitukseen ja käyttökulut. Vesihuoltolaitoksen pitäisi siis kattaa kaikki kulut mitä sen toiminta aiheuttaa asiakkaalta perittävillä perus- ja käyttömaksuilla. Elokuun 2021 teknisen lautakunnan kokouksessa päätettiin perusmaksujen korotuksesta vuodelle 2022.

Haaste on todella suuri, koska samanaikaisesti verkostot ja niihin liittyvät laitteistot yms. vanhenevat ja vaativat yhä enemmän korjauksia, päivityksiä ja uusimisia. Lisäksi uusia huoltokuluja syntyy esimerkiksi haja-asutusalueilla olevien pumppaamoiden vuosittaisista pesuista, joita on aikomus tehdä vuosittain kolmessa osassa eli pienpumppaamo puhdistetaan aina kolmen vuoden välein. Tällä toimenpiteellä estetään pumppujen ja muiden laitteistojen vikaantuminen ja sitä kautta suoria korjauskuluja pyritään minimoimaan. Toiveena on myös, että tänä vuonna tehty vesimittareiden uusiminen realisoisi mittarilukemat veden kulutuksen mukaisiksi ja sitä kautta tulisi myös enemmän tuloja vesilaitokselle. Tällä tarkoitetaan sitä, että esim. vuonna 2020 pumpatun ja laskutetun veden ero oli noin 13 000 m³, mikä tarkoittaa suoraan rahaksi muutettuna vajaan 20 000€ tulojen menetystä laitokselle.

Toivakan kunnan vesi- ja viemärilaitokseen kuuluu vuonna 2022 kolme (3) vedenottamo, jätevedenpuhdistamo ja vesi- ja jätevesipumppaamoja (n. 440 kpl linja- ja pienpumppaamoja). Jätevedenpuhdistamolle on myönnetty ympäristölupa vuonna 2012 ja se on voimassa toistaiseksi. Vesihuoltolaitos on eriytetty omaksi kirjanpidolliseksi taseyksiköksi 1.1.2016 alkaen.

Vesi- ja viemärihuoltolaitoksella on töissä täysipäiväisesti kaksi (2) henkilöä.

Vesi- ja viemärihuoltolaitoksesta vastaa tekninen johtaja.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Lautakuntatason tavoite	Toimenpide	Mittarit ja vertailuarvo	Toteuma
Turvallisen ja terveellisen vesihuollon järjestäminen kuntalaisille	Varautumis- ja häiriötilanteiden ylläpito	Häiriötön palvelu (varavoimassa käytössä viimeistään tunnin sisällä sähkökatkosta)	Kunnan varautumissuunnitelmiä on ylläpidetty ja pääpaino tässä oli mahdolliseen uhkaavaan sähköpulaan varautumisessa. Pitkäkestoisia häiriöitä ei ole ollut.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE SEKÄ RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Vesihuoltolaitoksen talouden tasapainottaminen on jatkunut suunnitelman mukaisesti.

Vesihuoltolaitoksen vuosikertomus 2022 on laadittu erillisenä selostuksena.

TALOUSLUVUT

	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Tot.	Poik.
Toimintatuotot						
Myyntituotot	75 000	0	75 000	158 517	211,4 %	83 517
Maksutuotot	0	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratuotot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	212 000	0	212 000	247 418	116,7 %	35 418
Toimintatuotot yht.	287 000	0	287 000	405 935	141,4 %	118 935
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	0	0	0	0	-	0
Palvelujen ostot	-38 135	0	-38 135	-37 858	99,3 %	277
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	-	0
Avustukset	0	0	0	0	-	0
Vuokratulot	0	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	0	0	0	-310	-	-310
Toimintakulut yht.	-38 135	0	-38 135	-38 168	100,1 %	-33
Toimintakate	248 865	0	248 865	367 767	147,8 %	118 902
Poistot ja arvonalentumiset	-69 076	0	-69 076	-77 875	112,7 %	-8 799
Satunnaiset erät	0	0	0	0	-	0
Tilikauden yli-/alijäämä	179 789	0	179 789	289 892	161,2 %	110 103

9.13. Vesihuolto

9.13.1. Yleistä

Toivakan kunnan vesihuoltolaitos on perustettu vuonna 1984. Vesihuoltolaitos on teknisen lautakunnan alaista toimintaa. Vesi- ja viemärlaitos pitää sisällään Maunosen, Mannisen, Heiskan vedenottamot, vesi- ja viemäriverkoston (putkistoa yhteensä tällä hetkellä noin 240 kilometriä ja jätevedenpuhdistamon. Lisäksi VH verkostoon kuuluu 29 kpl linjapumppaamoita ja yksi painekorotusasema Ruuhimäessä.

9.13.2. Kehitysnäkymät

Seuraavan viiden vuoden aikana vesihuoltolaitos kehittää edelleen muun muassa vesihuoltoverkoston valvontalaitteistoa lisäämällä tarvittavaa automatiikkaa ja etä-valvontaa. Vesihuoltolaitoksen alueen asiakkaiden mittarit vaihdettiin etäluettaviksi ja järjestelmän muuta kehittämistä jatketaan. Samalla siirryttiin reaaliaikaiseen laskutukseen, joka parantaa vedenkulutuksen seurantaan niin asiakkaiden kuin laitoksenkin osalta.

Mittareiden vaihdon jälkeen vesihuoltolaitos keskittyy pääasiassa toimintavarmuuden ylläpitämiseen ja vanhojen tonttisulkujen uusimiseen.

Puhdistamon kuormitustaso on korkea ja ympärivuotiseen nitrifointiin tähtäävä ajotapa siksi vaativa. Puhdistamolla on aloitettu vuoden 2021 aikana prosessin optimointiprojekti. Vuonna 2022 jatkettiin jäteveden puhdistusprosessin kehittämistä ja tähän hankittiin asiantuntijapalveluita ostopalveluna. Puhdistusprosessi saatiin paranemaan loppuvuodesta 2022.

Vuonna 2022 käynnistettiin vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallinnan kehittämistyötä ja strategian laatiminen. Strategian perusteella muodostetaan muun muassa saneerausohjelma tuleville talousarviovuosille. Omaisuudenhallintaan hankittiin uusi KeyAqua-verkkotietojärjestelmä, jonka kehittäminen jatkuu.

9.13.3. Hallinto ja henkilökunta

Kunnan tilintarkastusyhteisönä toimii BDO Auditor Oy.

Vesi- ja viemärlaitoksen vastuullinen viranhaltija oli kunnan tekninen johtaja. Nykyinen viranhaltija aloitti työnsä toukokuussa 2022. Laitoksen alaisuudessa työskenteli vuonna 2022 täysipäiväisesti kaksi henkilöä.

Vesihuolto-/kiinteistöpäivystys toimi 7 vrk/24 h. Vesihuolto-/kiinteistöpäivystystä hoitaa viidenkuuden henkilön päivystyskokonaisuus.

Kirjanpitoa ja vesilaskutusta on hoidettu kunnan taloushallinnon toimesta.

9.13.4. Vesilaitokset ja verkosto

Vedenkuluttajat

Vesihuoltolaitoksen vesi- ja viemäriverkostoon liitettiin kolme kiinteistöä vuonna 2022. Liittyjistä yhdelle kiinteistölle tuli pelkkä viemäriliittymä.

Vuonna 2022 vesihuoltoverkoston palveluiden piirissä oli 766 käyttöpaikkaa, jois-ta kahdessa oli vain jätevesiliittymä ilman puhdasvesiliittymää ja 57 käyttöpaikas-sa puhdasvesiliittymä oli ilman jätevesiliittymää.

Käyttö-/perus ja liittymismaksut

Vuoden 2020 alusta vesihuoltolaitos siirtyi perusmaksujen osalta kuuteen maksu-luokkaan. Muutoksella pyrittiin entistä tasapuolisempaan laskutukseen kulutuspien-ten vedenkäytön mukaan. Puhtaan käyttöveden käyttömaksua alennettiin noin 7,5 %. Muilta osin käyttömaksut säilyivät ennallaan.

Käyttömaksuja ei korotettu vuonna 2022.

Käyttömaksut Toivakan vesihuoltolaitoksen alueella olivat

	Veroton, alv 0 %	Verollinen, alv 24 %
Vesimaksu, €/m ³	1,49	1,85
Jätevesimaksu, €/m ³	2,79	3,46
Yhteensä, €/m ³	4,28	5,31

Käyttömaksut Joutsan Vesihuolto Oy:lle

	Veroton, alv 0 %	Verollinen, alv 24 %
Vesimaksu, €/m ³	1,69	2,10
Jätevesimaksu, €/m ³	2,97	3,68
Yhteensä, €/m ³	4,66	5,78

Maksuluokkien mukaiset perusmaksut

- 1) 1 – 2 asunnon pientalot ja vapaa-ajan rakennukset sekä ne liike-, toimisto-, koulu- ja muut vastaavat rakennukset, joiden vedenkulutus on alle 350 m³/vuosi. Pa-ritaloissa perusmaksu puolitetaan kummallekin asunnolle.
- 2) 3 – 7 asunnon rakennukset sekä ne liike-, toimisto-, koulu- ja muut vastaavat rakennukset mukaan lukien maksuluokan 1 rakennukset, joiden vedenkulutus on vähintään 350 m³/vuosi ja enintään 750m³/vuosi.
- 3) Yli 7 asunnon rakennukset sekä ne liike-, toimisto-, koulu- ja muut vastaavat rakennukset, joiden vedenkulutus on yli 750 m³/vuosi ja enintään 1500 m³/vuosi.
- 4) Kiinteistöt, joiden vedenkulutus on yli 1500 m³/ vuosi ja enintään 3000 m³/vuosi.
- 5) Kiinteistöt, joiden vedenkulutus on yli 3000 m³/ vuosi ja enintään 6000 m³/vuosi.
- 6) Kiinteistöt, joiden vedenkulutus on yli 6000 m³/vuosi

Perusmaksuja korotettiin vuonna 2022 kunnanvaltuuston päätökseen 30.09.2019 § 56 perustuen.

Perusmaksut vuonna 2022

	Vesi		Jätevesi		Yhteensä	
	Veroton	Verollinen alv 24 %	Veroton	Verollinen alv 24 %	Veroton	Verollinen alv 24 %
Maksu- luokka 1	89,59	111,09	191,21	237,10	280,80	348,19
Maksu- luokka 2	268,77	333,28	573,62	711,29	842,39	1044,57
Maksu- luokka 3	537,56	666,58	1147,23	1422,57	1684,79	2089,15
Maksu- luokka 4	1075,13	1333,16	2294,48	2845,15	3369,61	4178,31
Maksu- luokka 5	2150,24	2666,30	4588,81	5690,31	6739,05	8356,61
Maksu- luokka 6	4300,65	5332,80	9177,74	11380,40	13478,39	16713,20

Liittymismaksuja ei korotettu vuonna 2022

Liittymismaksut Toivakan kunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella vuonna 2022

Enintään kahden asunnon pientalojen ja vapaa-ajan rakennuksen liittymismaksu on:

Kerrosala	Veroton	Verollinen, alv 24 %
1 - 150 k-em2	3724,00	4617,76
151 – 250 k-em2	4984,00	6180,16
251 – 350 k-em2	7504,00	9304,96

Mikäli liittyjä ottaa vain toisen liittymän, vesi- tai viemäri liittymän liittymismaksu on 60 % yllämainituista hinnoista.

Rivi-/ kerrostalon, teollisuusrakennuksen tms. liittymismaksu on:

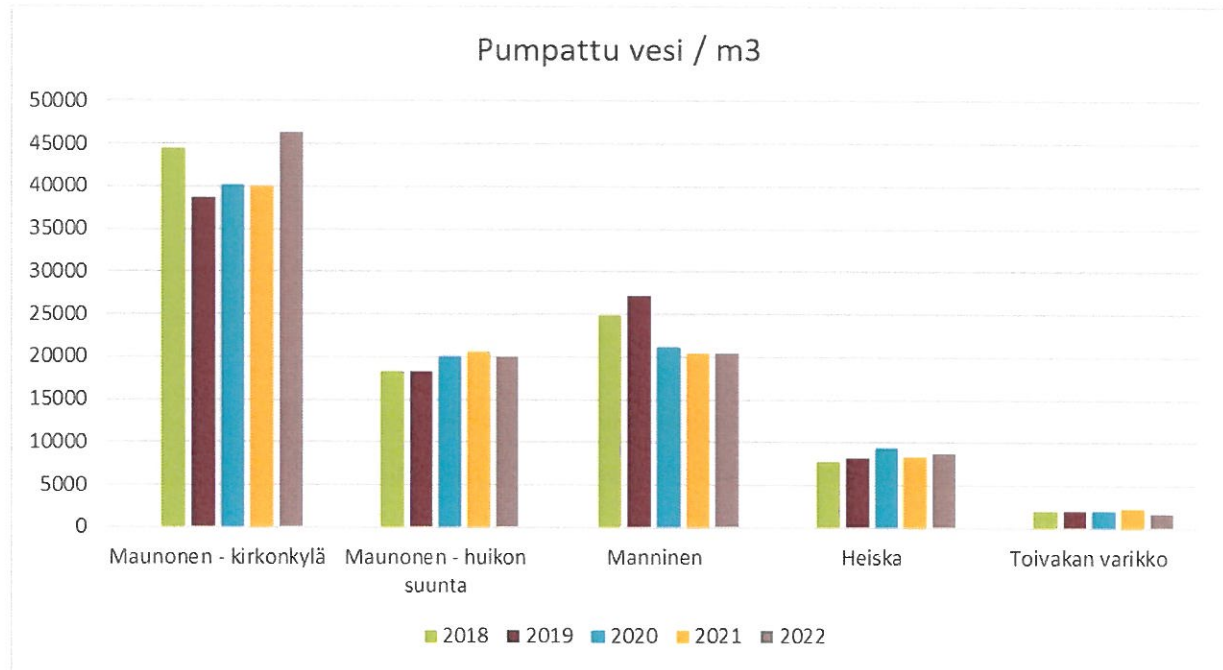
Kerrosala	Veroton	Verollinen, alv 24 %
250 – 600 k-em2	9005,00	11166,20
600 – 1200 k-em2	13597,00	16860,28
1200 -	20532,00	25459,68

9.13.4.1. Talousvesi

Maunoson vedenottamo on kunnan päävedenottamo. Maunoselta pumpataan vettä kirkonkylän alueelle, Huikon ja Ruuhimäen toiminta-alueille sekä Toivakan Kankaisten vesiosuuskunnalle. Vettä pumpattiin vuonna 2022 keskimäärin 173 m3 vuorokaudessa. Pumppaamo ottaa vettä kahdesta siiviläkaivosta.

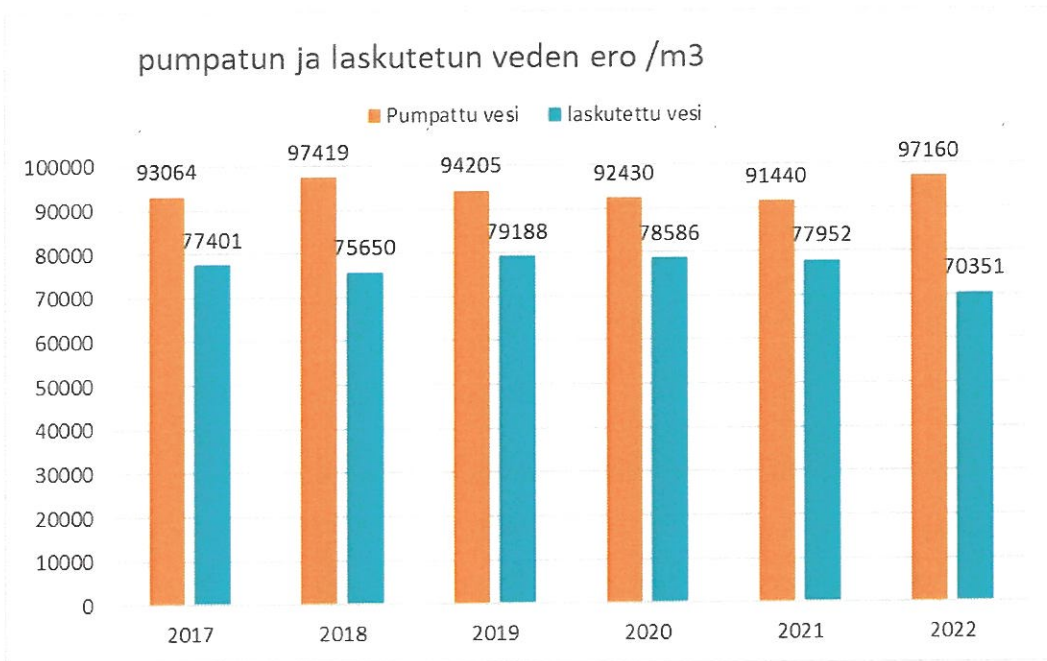
Mannisen vedenottamolta pumpataan vettä Kakaravaaran asemakaava-alueelle, Viisarimäen ja Satulakiven toiminta-alueille sekä Joutsan Vesihuolto Oy:lle (Ruta-lahti). Mannisen vedenottamolta vettä pumpattiin vuonna 2022 keskimäärin 56 m³ vuorokaudessa.

Lisäksi Heiskan toiminta-alueella on oma vedenottamo, josta pumpattiin vettä Heiskan toiminta-alueelle ja Sahinjoentielle. Kahdesta kaivosta pumpattiin vettä vuonna 2022 keskimäärin 24 m³ vuorokaudessa.

Kaiken kaikkiaan puhdasta käyttövettä pumpattiin vuonna 2022 yhteensä 97 160 m³.

Pumpatun ja laskutetun veden ero vuonna 2022 oli 26 809 m³. Ero on hieman yli 13 300 m³ enemmän kuin edellisvuonna.

Jyväskylän ympäristöterveystarkastus ja Toivakan kunta ovat yhdessä tehneet valvontatutkimusohjelman (2018), jonka perusteella veden laatua tutkitaan säännöllisesti. Vedenottamoiden raakavesitutkimuksissa vuonna 2022 vedenlaatu todettiin hyväksi. Lisäksi vesinäytteitä otettiin suoraan talousvedestä kiinteistöiltä. Edellä mainittujen näytteiden perusteella vesi oli laadultaan hyvää jokaisessa näyt-teessä. Otettujen vesinäytteiden tulokset ovat olleet nähtävillä kunnan virallisella ilmoitustaululla. Valvontaohjelman lisäksi Keski-Suomen ELY-keskus otti Maunosen vedenottamolta vesinäytteet raakavedestä (kaivo 2) keväällä ja syksyllä. Näissäkin tutkimuksissa vesi oli laadultaan hyvää.

9.13.4.2.Jätevesi

Toivakan jätevedenpuhdistamo on 2-linjainen biologis-kemiallinen aktiivilietelaitos. Toivakan jätevedenpuhdistamolla käsiteltiin Toivakan kunnan vesihuoltoalueen, vesiosuuskunnan (Toivakan Kankainen) ja Joutsan Vesihuolto Oy:n (Rutalahti) alueiden jätevedet.

Jätevedenpuhdistamo on rinnakkaissaostuslaitos käyttäen kemikaalina PIX 105, PAX-XL100 ja lipeää. Puhdistuslaitos on saneerattu vuosien.2013 – 2014 aikana. Saneerauksen yhteydessä puhdistusprosessia parannettiin ja sinne asennettiin muun muassa hiekkasuodatus jälkiselkeyttämöksi parantamaan puhdistustuloksia. Vuonna 2020 tehtiin iso investointi lietteen esikäsitteilylaitokseen. Investoinnissa vanhat toimimattomat laitteet poistettiin ja tilalle asennettiin lietteenkuivauslaitteet.

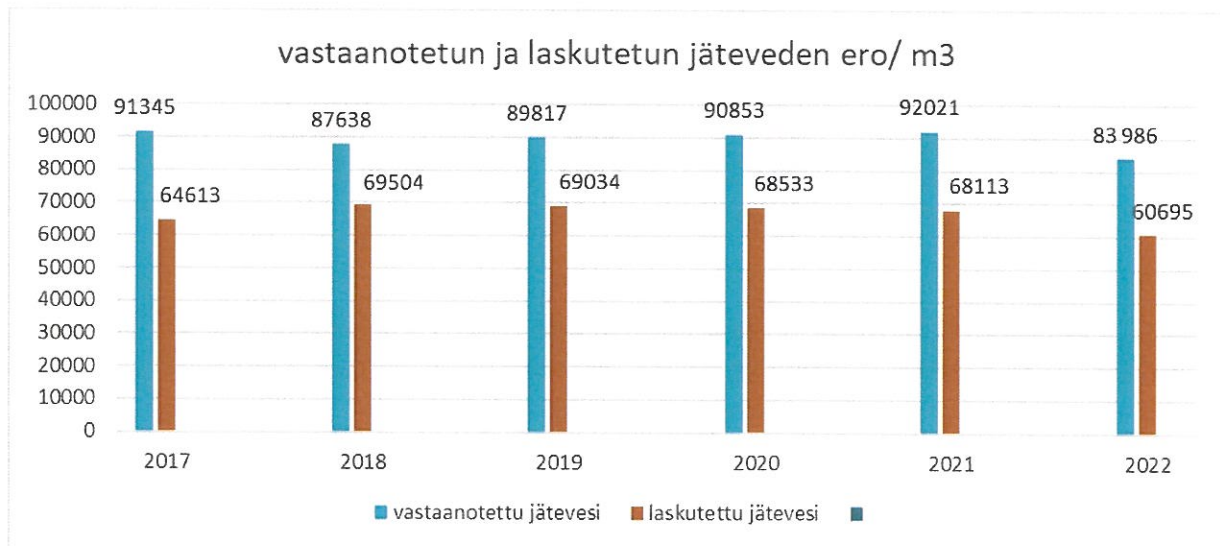
Investoinnin pääasiallisena tarkoituksena oli lopettaa noin kolme kertaa viikossa käynnissä ollut kuivaamattoman lietteen ajo Jyväskylään Nenäinniemen puhdistamolle. Tavoitteessa onnistuttiin ja vuoden 2020 lopussa kuivattua lietettä laitokselta ajettiin jatkokäsittelyyn noin kolmen viikon välein, 6–7 tonnia kerrallaan.

Vuonna 2022 ei rakennettu runkovesijohtoja tai -viemäriverkostoa. Etäluettavien vesimittarien vaihtotyö jatkui vuonna 2022, jolloin vaihdettiin asiakkaille loput mittarit.

Vuonna 2022 tehtiin jätevesipumppaamoiden kaukovalvontaan investointi, jossa uusia etävalvottavia linjapumppaamoita otettiin käyttöön 8 kpl ja kiinteistökohtaisia pienpumppaamoita 12 kpl. Samalla uusittiin pumppaamokeskuksia, jotka olivat huonokuntoisia.

Laitoksella käsiteltiin jätevesiä vuodessa yhteensä 83 986 m³. Tämä tarkoittaa, et-tä jätevettä puhdistettiin vuorokaudessa keskimäärin 230 m³. Määrä on 8035 m³

vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Laskutetun ja laskuttamattoman jäteveden ero johtuu todennäköisesti suurimmalta osin verkostoon pääsevistä hulevedestä. Jätevesiverkostoon laadittu vuotovesi-selvitys valmistui 2022 ja selvitys osoittaa saman suuntaista.

Kuukausittain vesinäytteet otettiin tulevasta ja lähtevästä jätevedestä. Vesinäytteitä otettiin valvontaohjelman mukaisesti myös puhdistamon yläpuolisesta ja ala-puolisesta vesistöistä. Vuonna 2022 näytteet otti sopimuksen mukaisesti KVVY Tutkimus Oy.

Erilaisia pumppaamoiden huoltotoimenpiteitä tehtiin runsaasti. Lähinnä haja-asutusalueella pumppaamoihin liittyviä huoltokertoja oli noin 120 kpl.

9.13.5. Olennaiset muutokset vesilaitoksen toiminnassa

Toivakan kunnan jätevedenpuhdistamon toimintaa seurattiin käyttötarkkailun ohella 12 kertaa otetuilla näytteillä, lisäksi otettiin kaksi kertaa vuodessa kuivatun lietteen näytteet, ja joka kuukausi analysoitiin lietteen kuiva-ainetta, jotka tiedot lähetettiin Mustankorkea Oy:lle. Puhdistamon näytteenotto tapahtui automaattiottimilla vuorokausinäytteinä tulevasta ja poistuvasta vedestä. Jätevedenpuhdistamon tarkkailunäytteet otettiin laitoksen toimesta. Yhteenvedo on laadittu näyte-, käyttö- ja

päästötarkkailutietojen perusteella.

Puhdistamolla pyritään nitrifioivaan ajotapaan läpi vuoden. Vuonna 2022 tämä ei onnistunut, vaan puhdistamo nitrifioi selkeän vajaatehoisesti, lokakuuta (heinä- ja syyskuuta) lukuun ottamatta.

Puhdistamolta lähti v. 2022 jätevettä 83 986 m³. PIX-kemikaalia syötettiin vuoden aikana yhteensä 21 000 kg/a eli noin 58 kg/d ja PAX-kemikaalia 14 800 kg/a eli noin 41 kg/d. Polymeeriä syötettiin lietteenkäsittelyyn 300 kg/a. Lietettä kuivattiin 7 h/d ja viikonloppuisin 2 h/d. Vuonna 2022 kirjattiin puhdistamattoman jäteveden ohituksia puhdistamolla 200 m³/a, ja ylivuotoja verkoston alueella 30 m³/a.

V. 2022 ei vastaanotettu sako- tai umpikaivolietettä.

Kuivattua lietettä vietiin Mustankorkean jätteenkäsittelylaitokseen yhteensä 186 t/a.

Jätevedenpuhdistamon sähkönkulutus oli 234 983 kWh (noin 2.8 kWh/jätevesikuutio).

Ympäristöluvan mukaan jätevedet on käsiteltävä puhdistamolla niin, että vesistöön johdettava jätevesi täyttää ohjuksutukset, viemäriverkossa tapahtuvat ylivuodot ja poikkeustilanteet mukaan lukien neljännesvuosikeskiarvona laskien taulukossa 1.2 esitetyt vaatimukset.

Taulukko 1.2. Käsittelyvaatimukset, laskentajaksot ja tarkkailukerrat.

	luparajat 1.1.2014 alkaen	asetus yhdyskunta- jätevesistä (888/2006)	laskentajaksoja / vuosi
BOD _{7-ATU}	≤ 10 mg/l ≥ 95 %	≤ 30 mg/l tai ≥ 70 %	lupa 4, asetus 1
Fosfori	≤ 0,7 mg/l ≥ 95 %	≤ 3,0 mg/l tai ≥ 80 %	lupa 4, asetus 1
COD _{Cr}	≤ 100 mg/l ≥ 85 %	≤ 125 mg/l tai ≥ 75 %	lupa 4, asetus 1
Kiintoaine	≤ 15 mg/l ≥ 90 %	≤ 35 mg/l tai ≥ 90 %	lupa 4, asetus 1

Tarkkailukertoja puhdistamolla kaksitoista (12) vuodessa.

Taulukkoon 3.3 on koottu jaksoittain vesistöön johdetun jäteveden jäännöspitoisuudet sekä poistumaprosentit. Tulosten mukaan Toivakan puhdistamo ei täyttä-nyt ympäristöluvan määryksiä vuonna 2022 seuraavilta osin:

- Jaksolla 1 fosforin ja kiintoaineen jäännöspitoisuusvaade sekä kiintoaineen käsittelyteho vaade jäi täyttymättä
- Jaksolla 3 fosforin ja kiintoaineen jäännöspitoisuusvaade jäi täyttymättä ja lisäksi COD:n ja kiintoaineen käsittelyteho vaade jäi täyttymättä
- Jaksolla 4 fosforin ja kiintoaineen jäännöspitoisuusvaade sekä fosforin ja kiinto-aineen käsittelyteho vaade jäi täyttymättä

Lupamääräysten ylitykset kiintoaineen jäännöspitoisuuden osalta olivat selkeitä. Puhdistamo on ollut prosessin ohjauksessa ja optimoinnissa vuoden 2022 aikana, eikä ole vielä saavuttanut vaakaata tilaa, minkä vuoksi käsittelytulokset ovat heitelleet lupavaateiden mukaisista heikkoihin.

Taulukko 3.3. Lupamääräyksiin verrattavat käsittelytulokset vuosineljänneksittäin.

Laskentajakso	BOD7-ATU		Fosfori		COD Cr		Kiintoaine	
	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%
I-vuosineljännes	9,9	96	0,73	95	76	87	26	86
II-vuosineljännes	5,8	97	0,22	98	39	91	13	92
III-vuosineljännes	8,0	97	0,80	95	98	84	24	89
IV-vuosineljännes	5,1	98	1,0	94	87	88	29	88
Luparajat	10	95	0,70	95	100	85	15	90

Toivakan jätevedenpuhdistamo täytti kuitenkin vuonna 2022 Yhdyskuntajätevesi-asetuksen 888/2006 mukaiset vähimmäisvaatimukset.

9.13.5.1. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toimintaan vaikuttavista tekijöistä

Vesihuoltoon voivat vaikuttaa sääolosuhteet: rankka sade, kuiva kesä/syysy, tulvavesi, myrskytuuli. Lisäksi esimerkiksi oletettu ilmastomuutos voi tuoda tullessaan omia haasteita. Myrskytuuli muun muassa katkoo sähköjä laitoksilta ja tähän on varauduttu varavoimakoneilla (3 kpl), joista yksi on kuorma-auton alustalla. Alueen sähköverkon omistama yhtiö on varautunut säävarmemman sähkön toimittamiseen ja rakentaa koko ajan sähkökaapeleita maakaapelina vesihuoltoverkoston alueella. Myös rankkasateet voivat aiheuttaa raakavesiin muutoksia ja vastaavasti myös kuiva kesä/syysy aiheuttaa pohjavesipintojen laskua ja samalla voi pohjaveteen ilmestyä mangaania ja jopa rautaa. Näitä on vaikea saada puhdistettua vedestä. Vuosi 2022 oli niin sanotusti normaali kesäsäiden osalta ja pohjavesiin sillä ei ollut heikentävää vaikutusta, mikä olisi vaarantanut vedenottoa ja sitä kautta kuntalaisten vedentarvetta.

Vuonna 2022 yleinen maailmantaloudellinen tilanne aiheutti ennakoimattoman suuria hintojen korotuksia. Lisäksi loppuvuodesta varauduttiin valtakunnalliseen sähköpulaan, jota ei kuitenkaan toteutunut vuoden 2022 aikana.

Muita oleellisia epävarmuustekijöitä ovat muun muassa vuotavien ja löytämättömien taloventtiileiden määrä.

Riskejä ja epävarmuustekijöitä on saatu edelleen aiempien vuosien tasolta pienennettyä muun muassa digitaalisen verkostokartan avulla, jota päivitetään koko ajan. Verkostokarttaan on nyt merkitty kaikki löydetyt tonttisulut keskustan alueelta. Jatkossa venttiilit käydään tarkemittamassa haja-asutusalueelta. Varmuus ja tieto ovat avainsanoja riskienhallinnassa ja näitä asioita pystyttiin parantamaan edelleen myös vuoden 2022 aikana.

Vesihuollon strategian ja verkostojen saneerausohjelman laatiminen käynnistettiin 2022.

9.13.6. Talous

Toivakan kunnan vesihuoltolaitoksen tilikauden 2022 alijäämä oli 142 749 euroa. Vesihuoltolaitoksen taseen kertynyt alijäämä on 735 175 euroa.

Vesihuollon tulos ennen suunnitelman mukaisia poistoja oli 134 911 euroa.

Vuosittaisen alijäämän kattamiseksi vuonna 2020 luotiin suunnitelma, jonka tavoitteena on korottaa perusmaksuja portaittain vuoteen 2025 saakka. Suunnitelman mukaisesti vesihuoltolaitos saavuttaa vesihuoltolain mukaisen taloustilanteen viimeistään vuonna 2025, (vesihuoltolain 18 § mukaan vesihuollon ja huleveden viemäröinnin maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset).

Merkittävästi ennakoitua suurimmat kulut aiheutuivat vuonna 2022 sähköenergiasta ja vesihuollon kemikaaleista. Vesihuoltolaitoksen vuosittainen sähkönkulutus on noin 400 000 kWh ja tästä karkeasti noin puolet kuluu jätevedenpuhdistamolla ja puolet vedenjakelussa ja jäteveden johtamisessa verkostossa.

Vesihuoltolaitoksen talouden pitäisi kuitenkin olla ennakkolaskelmien mukaan tasapainossa viimeistään vuonna 2025, mutta tämä edellyttää edelleen maksujen korotuksia. Lisätoimenpiteinä talouden tasapainottamiseksi voivat tulla kysymykseen myös vesihuollon eri toiminta-alueiden tarkemmat tarkastelut niin alueiden ulottuvuuksien kuin taksarakenteenkin osalta.

Kunnanvaltuusto hyväksyi vesihuoltolaitoksen maksurakenteen muutoksen 30.9.2019, jossa vesihuollon perusmaksuja nostetaan systemaattisesti vuosittain, jotta vuoden 2025 lopussa vesihuollon tulos olisi positiivinen ja perus- ja käyttö-maksujen suhde olisi 50 – 50 %.

Vesihuoltolaitos seuraa toimintakuluja alueittain.

	2022	2021
Kirkonkylän verkosto		
TA	42 300 €	27 800 €
TP	21 260 €	33 973,22 €
Heiskan vedenottamo		
TA	7 200 €	9 500 €
TP	6 128 €	4 608,05 €
Heiskan verkosto		
TA	11 500 €	10 000 €
TP	10 657 €	10 396,65 €
Kominojan verkosto		
TA	4 200 €	2 200 €

TP	2 732 €	3 290,76 €
Viisarimäen verkosto		
TA	7 500 €	6 500 €
TP	7 500 €	5 815,26 €
Ruuhimäen verkosto		
TA	14 600 €	13 100 €
TP	16 579 €	41 389,38 €
Huikon verkosto		
TA	14 100 €	12 800 €
TP	16 784 €	15 199,35 €
Satulakiven verkosto		
TA	14 100 €	10 000 €
TP	7 114 €	677,15 €

9.13.6.1.Tuloslaskelma

Toivakan kunnan vesihuoltolaitos

Tuloslaskelma 1.1.-31.12.2022

	2022		2021	
Liikevaihto				
Myyntituotot	540 415,13		543 916,15	
Liittymismaksut	<u>15 422,40</u>	<u>555 837,53</u>	<u>13 406,40</u>	<u>557 322,55</u>
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-144 967,77		-115 008,51	
Palvelujen ostot	<u>-147 296,16</u>	<u>-292 263,93</u>	<u>-172 378,79</u>	<u>-287 387,30</u>
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-106 624,73		-111277,02	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-18 171,36		-18319,51	
Muut henkilösivukulut	<u>-3 866,78</u>	<u>-128 662,87</u>	<u>-4338,29</u>	<u>-133 934,82</u>
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelma mukaiset poistot	-255 572,11		-262 552,82	
Arvonalentumiset		<u>-255 572,11</u>		<u>-262 552,82</u>
Liiketoiminnan muut kulut	-22 087,29		-13 890,43	
Liikelylijäämä (-alijäämä)		<u>-142 748,67</u>		<u>-140 442,82</u>
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot				
Kunnalle maksetut korkokulut				
Korvaus peruspääomasta				
Muut rahoituskulut				
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		<u>-142 748,67</u>		<u>-140 442,82</u>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)				
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)				
Tuloverot				
Tilikauden ylijäämä		<u>-142 748,67</u>		<u>-140 442,82</u>

9.13.6.2.Tase

TASE

Vastaavaa	31.12.2022	31.12.2021
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa-alueet	2 856,79	2 856,79
Rakennukset	691 077,58	763 624,70
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 112 198,09	1 180 640,96
Koneet ja kalusto	84 200,13	100 508,01
Keskeneräiset hankkeet		
Vaihtuvat vastaavat		
Myyntisaamiset	206 049,41	175 582,68
Vastaavaa yhteensä	<u>2 096 382,00</u>	<u>2 223 213,14</u>
Vastattavaa		
Oma pääoma		
Peruspääoma	2 299 058,96	2 299 058,96
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	-592 427,06	-451 984,24
Tilikauden yli-/alijäämä	-142 748,67	-140 442,82
Oma pääoma yhteensä	<u>1 563 883,23</u>	<u>1 706 631,90</u>
Vieras pääoma		
Ostovelat	41 394,26	25 476,73
Muut velat	491 104,51	491 104,51
Vastattavaa yhteensä	<u>2 096 382,00</u>	<u>2 223 213,14</u>

10. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

10.1. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) ULKOISET TOIMINTATUOTOT TOIMIELIMITTÄIN

	Konserni		Kunta	
	TP 2022	TP 2021	TP 2022	TP 2021
Kunnanhallitus	92 111	377 268	60 825	19 452
Perusturvalautakunta	4 686 396	4 449 016	752 586	671 514
Sivistyslautakunta	913 611	888 838	755 113	750 825
Ympäristölautakunta	67 986	67 986	48 132	50 669
Tekninen lautakunta	1 743 520	987 483	1 291 605	819 956
Yhteensä	7 503 624	6 770 591	2 908 261	2 312 416

7) VEROTULOJEN ERITTELY

	TP 2022	TP 2021
Kunnallisvero	7 497 033	7 395 450
Osuus yhteisöverosta	1 055 241	1 097 363
Kiinteistövero	772 941	737 972
Verotulot yhteensä	9 325 214	9 230 785

8) VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

	TP 2022	TP 2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	4 537 162	4 133 145
josta verotuloihin perustuva v.os. tasaus	1 658 244	1 717 212
josta harkinnanvarainen v.os. korotus	430 000	0
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-478 735	-475 478
Verotulomenetyksen korvaus	1 417 989	1 199 532
Valtionosuudet yhteensä	7 564 660	6 574 411

9) PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

	TP 2022	TP 2021
Asiakaspalvelujen ostot	9 176 196	8 079 966
Muiden palvelujen ostot	2 065 275	1 986 481
Yhteensä	11 241 471	10 066 447

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyväksytyin poistosuunnitelman mukaan.

Aineettomat hyödykkeet

Kehittämismenot	2 - 5 vuotta*
Aineettomat oikeudet	5 - 20 vuotta*
Liikearvo	2 - 5 vuotta*
Muut pitkävaikutteiset menot	
ATK-ohjelmistot	2 - 5 vuotta*
Muut	2 - 5 vuotta*

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 50 vuotta	5 % - 10 %
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30 vuotta	10 % - 15 %
Talousrakennukset	10 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30 vuotta	10 % - 15 %
Asuinrakennukset	30 - 50 vuotta	5 % - 10 %

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit ja puistot	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	10 - 30 vuotta	10 % - 25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	15 - 30 vuotta	10 % - 20 %
Vedenjakeluverkosto	30 - 40 vuotta	7 % - 10 %
Viemäriverkko	30 - 40 vuotta	7 % - 10 %
Kaukolämpöverkko	20 - 30 vuotta	10 % - 15 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Sähkö-, vesi- yms. Laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 - 20 vuotta	15 % - 25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Liikenteen ohjauslaitteet	10 - 15 vuotta	20 % - 25 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 15 vuotta	20 % - 25 %

Koneet ja kalusto

Muut kuljetusvälineet	4 - 7 vuotta	25 % - 30 %
Muut liikkuvat työkonet	5 - 10 vuotta	25 % - 30 %
Muut raskaat koneet	10 - 15 vuotta	20 % - 25 %
Muut kevyet koneet	5 - 10 vuotta	25 % - 30 %
ATK-laitteet	3 - 5 vuotta	30 % - 40 %
Muut laitteet ja kalusteet	3 - 5 vuotta	30 % - 40 %

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat ei poistoaikaa

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet ei poistoaikaa

*) erityisestä syystä voi olla enintään 20 vuotta

12) PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

	Konserni		Kunta	
	TP 2022	TP 2021	TP 2022	TP 2021
Pakolliset varaukset 1.1.	0	466 253	0	314 265
Lisäykset tilikaudella	0	0	250 554	0
Vähennykset tilikaudella	63 617	0	314 265	0
Pakolliset varaukset 31.12. yhteensä	-63 617	466 253	-63 711	314 265

13) PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT

	Konserni		Kunta	
	TP 2022	TP 2021	TP 2022	TP 2021
Luovutusvoitot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	234 637	1 740	234 637	1 740
Rakennusten luovutusvoitot	152 982	0	152 982	0
Muut luovutusvoitot	27 418	14 440	0	0
Luovutusvoitot yhteensä	415 037	16 180	387 619	1 740
Luovutustappiot				
Kiinteistön luovutustappio	0	0	0	0
Muut myyntitappiot	0	0	0	0
Luovutustappiot yhteensä	0	0	0	0

15) OSINKO- JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY

	TP 2022	TP 2021
Osinkotuotot muista yhteisöistä	66 366	68 728
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	4 318	4 318
Yhteensä	70 684	73 046

10.2. Tasetta koskevat liitetiedot

10.2.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	33 969,64	197 152,62	0,00	231 122,26
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	57 943,46	18 909,00	0,00	76 852,46
Tilikauden poisto	25 118,64	96 703,47	0,00	121 822,11
Arvonlennukset ja -palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktivoidut korkomenot	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	117 031,74	312 765,09	0,00	429 796,83

19) AINEELLISET HYÖDYKKEET

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maksut ja kesk.er.h.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 490 774,47	6 482 441,41	3 117 069,72	171 622,45	0,00	0,00	11 261 908,05
Lisäykset tilikauden aikana	39 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	39 500,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	234 637,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	234 637,23
Siirrot erien välillä	305 318,26	363 737,63	37 746,20	72 472,62	0,00	0,00	779 274,71
Tilikauden poisto	0,00	348 899,12	238 547,86	79 760,84	0,00	0,00	667 207,82
Arvonlennukset ja -palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktivoidut korkomenot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 070 229,96	7 195 078,16	3 393 363,78	323 855,91	0,00	0,00	12 982 527,81

19) PYSYVIEN VASTAAVIEN SIOITUKSET

	Tytäryhtiö- osakkeet	Kuntayhti- mäosuudet	Muut osak- keet	Yhteensä	Muut laina- saamiset	Pääomalai- nasaamiset	Lainasaami- set yhteensä
Hankintameno 1.1.	340 849,18	613 574,62	977 518,82	1 931 942,62	106 561,37	70 430,00	176 991,37
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	18 804,80	0,00	18 804,80	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	340 849,18	594 769,82	977 518,82	1 913 137,82	106 561,37	70 430,00	176 991,37

19) OLENNAISET KUNTAYHTYMÄOSUUKSIEN ARVON MUUTOKSET

– Ei ilmoitettavaa

20) OMISTUKSET - TYTÄRYHTEISÖT

(1 000 euroa)	Kiinteistö Oy Toiva- kanhaka	Toivakan Lämpö Oy	Yhteensä
Kunnan omistusosuus	100 %	100 %	
Konsernin omistusosuus	100 %	100 %	
Kuntakonsernin osuus omasta pääomasta	55	296	351
Kuntakonsernin osuus vieraasta pääomasta	1 477	76	1 553
Kuntakonsernin osuus tilikauden voitosta/tappiosta	-55	3	-52

21) OMISTUKSET - KUNTAYHTYMÄT

(1 000 euroa)	Jyväskylän koul.ky	K-S Saira- hoitp.ky	Keski-Suomen liitto	Yhteensä
Kunnan omistusosuus	1,05 %	0,93 %	0,80 %	
Konsernin omistusosuus	1,05 %	0,93 %	0,80 %	
Kuntakonsernin osuus omasta pääomasta	1 080	223	0	1 303
Kuntakonsernin osuus vieraasta pääomasta	383	5 407	0	5 790
Kuntakonsernin osuus tilikauden voitosta/tappiosta	-19	0	0	-19

23) SAAMISET

	TP 2022		TP 2021	
	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	18 492	0	10 170	0
Lainasaamiset	0	636 963	0	656 303
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	18 492	636 963	10 170	656 303
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset	0	0	0	0
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	0	0	0
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Saamiset yhteensä	18 492	636 963	10 170	656 303

24) SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	Konserni		Kunta	
	TP 2022	TP 2021	TP 2022	TP 2021
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	0	0	0	0
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	39 726	42 905	27 650	31 593
Tuet ja avustukset	5 764	5 944	5 764	5 944
Muut tulojäämät	120 558	182 387	9 992	126 924
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	166 048	231 236	43 406	164 461

24) RAHOITUSARVOPAPERIT

	1.1.	31.12.
Osakkeet ja osuudet	36 737	36 737

10.2.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

	Konserni		Kunta	
	TP 2022	TP 2021	TP 2022	TP 2021
Peruspääoma 1.1.	5 568 390	5 568 390	5 568 390	5 568 390
Muutokset tilikaudella	0	0	0	0
Peruspääoma 31.12.	5 568 390	5 568 390	5 568 390	5 568 390
Arvonkorotusrahasto	0	0	0	0
Muut omat rahastot 1.1.	373 693	359 242	0	0
Muutokset tilikaudella	0	0	0	0
Muut omat rahastot 31.12.	373 693	359 242	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-1 211 904	-1 126 380	-1 916 799	-2 088 169
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	547 075	-93 962	302 278	171 370
Yhteensä	5 277 253	4 707 290	3 953 869	3 651 591

27) PITKÄAIKAISET VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT 5 VUODEN KULUESSA

	TP 2022	TP 2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 632 127	3 474 246
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Yhteensä	2 632 127	3 474 246

28) JOUKKOVELKAKIRJALAINAT

	TP 2022	TP 2021
JVK-laina	1 900 000	1 900 000
-Korko	2,20 %	-0,44 %
-Erääntyy	3.3.2023	31.3.2023
Yhteensä	1 900 000	1 900 000

29) PAKOLLISET VARAUKSET

	Konserni		Kunta	
	TP 2022	TP 2021	TP 2022	TP 2021
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	151 988	151 988	0	0
Muut varaukset	274 963	314 265	250 554	314 265
Muut pakolliset varaukset yhteensä	426 951	466 253	250 554	314 265

30) VIERAS PÄÄOMA

	Lyhytaikainen		Pitkäaikainen	
	TP 2022	TP 2021	TP 2022	TP 2021
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	34 291	35 837	0	0
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Yhteensä	34 291	35 837	0	0
Velat kuntayhtymille				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	915 142	534 848	0	0
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Yhteensä	915 142	534 848	0	0
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	0	0	0
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Velat yhteensä	949 433	570 685	0	0

31) SEKKITILILIMIITTI

	TP 2022	TP 2021
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	500 000	500 000
- siitä käyttämättä oleva määrä	500 000	500 000

32) MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

	Konserni		Kunta	
	TP 2022	TP 2021	TP 2022	TP 2021
Liittymismaksut	419 014	463 419	419 014	419 014
Muut velat	107 595	103 621	107 265	103 628
Siirtovelat yhteensä	526 609	567 040	526 279	522 642

33) SIIRTOVELAT

	Konserni		Kunta	
	TP 2022	TP 2021	TP 2022	TP 2021
Tuloennakot	0	0	0	0
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	865 282	891 519	513 427	491 443
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	60 475	0	36 770	13 614
Korkojaksotukset	18 343	6 768	7 913	1 659
Muut menojäämät	75 115	65 808	0	0
Menojäämät yhteensä	1 019 215	964 095	558 110	506 716
Siirtovelat yhteensä	1 019 215	964 095	558 110	506 716

10.2.3. Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

38) VUOKRAVASTUUT

	TP 2022	Konserni TP 2021	TP 2022	Kunta TP 2021
Kaikki vuokravastuut				
Vuokravastuut	1 329 638	1 798 147	923 575	1 080 715
Leasingvastuut	359 396	36 781	15 609	23 385
Yhteensä	1 689 034	1 834 928	939 184	1 104 100
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus				
Vuokravastuut	184 084	0	157 140	157 140
Leasingvastuut	40 989	0	8 472	13 186
Yhteensä	225 073	0	165 612	170 326

39) TAKAUSVASTUUT

	TP 2022	TP 2021
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	18 071 066	16 975 597
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	10 450	11 120

40) VASTUUSITOUMUKSET

	TP 2022	TP 2021
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	1 681	1 681
Jäljellä oleva pääoma	1 681	1 681
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	1 220 000	1 220 000
Jäljellä oleva pääoma	814 624	864 715

40) MUUT TALOUDELLISET VASTUUT

	TP 2022	TP 2021
Keskusvaraston velvoitevarasto	1 599	1 201
Yhteensä	1 599	1 201

41) ARVONLISÄVERON PALAUTUSVASTUUT

Investointien valmistumisvuosi	Tarkistusvastuun päättymisvuosi	Konserni	Kunta
2013	2022	18 644	9 362
2014	2023	272 095	260 613
2015	2024	47 705	31 549
2016	2025	859 314	837 336
2017	2026	20 763	0
2018	2027	15 307	0
2019	2028	21 068	0
2020	2029	11 171	0
2021	2030	15 208	0
2022	2031	22 772	9 254

41) PITKÄVAIKUTTEISET YMPÄRISTÖMENOT

	TP 2022	TP 2021
Jätevedenpuhdistamon rakennukset	833 298	1 114 144
Yhteensä	833 298	1 114 144

10.2.4. Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42) HENKILÖSTÖ

	TP 2022	TP 2021
Hallintopalvelut	6	5
Perusturva	17	17
Sivistystoimi	43	51
Tekninen toimi	20	19
Kunnanhallitus yht.	86	92

43) HENKILÖSTÖKULUJEN KEHITYS

	TP 2022	TP 2021
Henkilöstökulut	-5 760 737,19	-5 424 589,00
Henkilöstökulut yhteensä	-5 760 737,19	-5 424 589,00

44) LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT

	TP 2022	TP 2021
Suomen keskusta r.p.	2 714	3 389
Toivakan sos.dem. työväenpuolue	1 056	1 328
Kristillisdemokraatit	620	637
Vasemmistoliitto	484	732
Toivakan kokoomus	664	1 154
Toivakan perussuomalaiset	1 300	1 293
Luottamushenkilömaksut yhteensä	6 837	8 533

45) TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

	TP 2022	TP 2021
Tilintarkastuspalkkiot	8 415	7 002
Tilintarkastajan lausunnot	540	0
Muut palkkiot	135	8 440
Palkkiot yhteensä	9 090	15 442

OSAKEOMISTUKSIEN ERITTELY

	Osakkeet nro	Ostopäivä	Kauppahinta	M 2022	TP 2022
Keski-Suomen Verkkoholding Oy	21 789 kpl	2.6.2014	544,72 €		544,72 €
		13.10.2014	58 291,00 €		58 291,00 €
	21 789 kpl	31.8.2017	284 891,18 €		284 891,18 €
		1.1.2018	284 891,18 €	284 891,18 €	284 891,18 €
		15.6.2018	136 790,65 €	136 790,65 €	136 790,65 €
					765 408,73 €
Keski-Suomen Verkkoholding Oy yhteensä					
Mustankorkea Oy	7 kpl	22.1.2018	120 959,00 €		120 959,00 €
Monetra Oulu	1 kpl	18.2.2020	720,00 €		720,00 €
As Oy Toivakan Metsätalo	4596-5160	23.2.1983			40 247,80 €
	5886-6450				
KPK THH Oy					2 379,00 €
KPK ICT Oy					2 379,00 €
Jyväskylän ajoharjoittelurata Oy	2 kpl á 5 000,-		1 681,87 €		1 681,87 €
Keski-Suomen Tietotekniikka Oy	1 kpl á 10 000,-		1 681,87 €		1 681,87 €
Metsä-Serla Oy B-osake	48 kpl á 94,-		758,66 €		758,66 €
Kuntien asuntoluotto / 1.5.2001 alkaen	25 kpl á 1000,-		4 204,69 €		4 204,69 €
Kuntarahoitus Oyj	6 875 kpl		7 098,00 €		7 098,00 €
Kuntarahoitus Oyj	2 218 kpl		23 965,87 €		30 000,00 €
Metsäliitto			1 681,87 €		977 518,82 €
Osakkeet yhteensä					

11. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINTARKASTUSMERKINTÄ

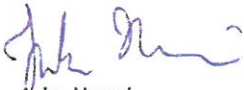
Toivakassa 3.4.2023

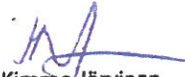
Heidi Hakkarainen
kunnanhallituksen puheenjohtaja

Paula Nieminen
kunnanhallituksen varapuheenjohtaja

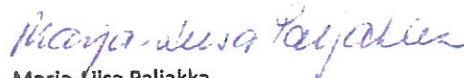
Juha Houni
kunnanhallituksen jäsen

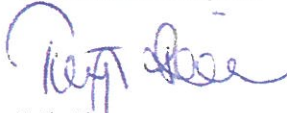
Kimmo Järvinen
kunnanhallituksen jäsen

Pentti Kovanen
kunnanhallituksen jäsen

Marja-Liisa Paljakka
kunnanhallituksen jäsen

Tuija Rinne
kunnanhallituksen jäsen

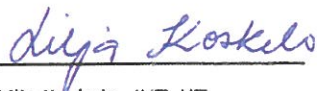

Helena Vuopionperä-Kovanen
kunnanjohtaja

Tilintarkastuksesta on annettu erillinen tarkastuskertomus.

Toivaka ssä 21/5 2023

BDO Auditor Oy, tilintarkastusyhteisö

Lilja Koskela, JHT, HT